

សំណើយត្ថាននី

ពេជ្ជាស្តីក្រុងពាណិជ្ជកម្មនិងកំណែរបស់

សេវាទាយក្រុង ខ្លួន-តិចក្រើនទាំង

សេវាទាយក្រុងព្រៃក្បាហាន់នាក់នៅខេត្ត

ជ. ស. ២៤៨

ជ. ស. ២០១៣

*Le 895
TOU*

បច្ចេកទេស

ឯកឧត្តម ជាល-សិល

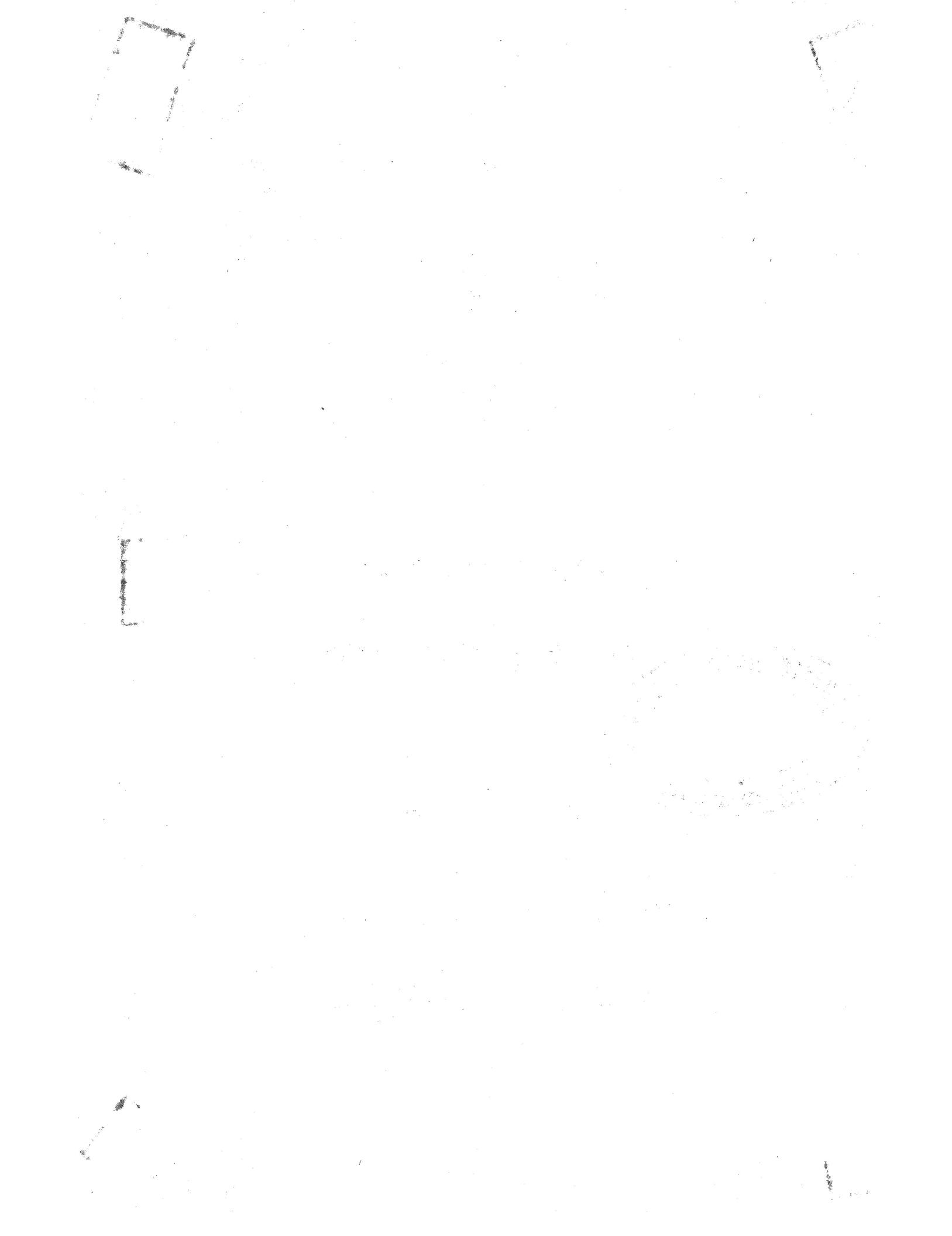
ិល

ឧបាទិក នៅល-ិល

ក្រឡាចកំល ភ្នែកនៅ នៅខ្លួន

ចំណុល់ 000 ក្បរាប

ជំនាញអ្នកនាយក

ពេជ្ជាស្ត្រកម្មណ៍ល្អជាក្រុមិនកំណែរបស់

នីតិវិធី ទឹក-សិទ្ធិ
នគរាល់ខ្លួន

ន. ស. ២៨៤៧

ន. ស. ២០១៣

សេចក្តីផ្តើមទូរសព្ទនាក្នុងវត្ថុប្រជាជាត្វ

សំគាល់របៀបរក្សាយការណ៍

ជំនួយការ : លោក អ៊ិល-តុវា

ឧគ្គមនីប្រេក្តាប : ព្រះពេជ្រព្យះគុណា ឥតខែ-ហិត្ត ខេមចាង

: ព្រះពេជ្រះគុណា ឌីជីថល សាសនា

: ធនកិច្ចកម្ម នាយកិច្ចកម្មសេវីយ៍ នេះ-នោះបាន

៤. ឯកឧត្តម ឧត្តមសេនិយ័ក ទេទ-នាំ

: ធនកខត្តម ធនកមសេនិយ៍ទា ស្រី-សាច់ល

: Mr. Christopher Lee

ជិនិត្យអនករឿន : ព្រះពេជ្រាប់គុណ ថែល-ធម្មុទ និងជោគ

: ព្រះនៅព្រះគុណា ឥត-ឥតខ្ចោចតិ អក្សរកិនកាលលម្អី

ଗ୍ରୂପ ଟେଲି-ଟେଲିଫୋନ

ପ୍ରକାଶକ ନାମ-ଜ୍ଞାନ

ପୋକ ଜ୍ୟୋତିଶ୍ଚାନ୍ତିକାରୀ

ເບົກ ດົກ-ບູນ

ចេនាស្រីប : កញ្ចប់ សុ-ទិន្ទុល

ISBN-9 789996 370526

យោះពួមបើកទី១ ថ្ងៃពុធ ទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង

ការចំណាំអ្នកដែលបានឈរទៅក្នុងក្រុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន

ីប៊ិច្ចិម្រប្បាឃំរូម : ឯកសារនេះ ត្រូវបាន ពិនិត្យ និង អនុញ្ញាតក្នុង ទេរាល-ប៊ូល

ផែនព្រំ : JSRC Printing House

អាសយដ្ឋានសំចែកចាយ : បណ្តាញគារស្ថិភាព បណ្តាញគារអនុវត្តជាតិ សាលាក្រុមដីដី...

ការងារ

សេវានៅ សន្លាស្ត្រីរដ្ឋបានក្រសួងកំណាព្យ នៃ ដែលលោក លោកស្រី និស្សិត
អ្នកសិក្សាប្រាក់ពីរកំពុងគេនាន បង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងបំពេញសំណុំមធរ
លោកត្រូវ អ្នកត្រូវ និស្សិត អ្នកសិក្សាប្រាក់ចាំងទ្វាយដែលតែងតែចង់បានចំណោះ
ដឹងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ដើម្បីយល់ដឹងគឺតិន្នន័យស្ត្រីរដ្ឋបានក្រសួងកំណាព្យ។

ការប្រមូលស្ថាដែរបស់អ្នកនិពន្ធចាំងទ្វាយ ពីអតិថជនមករ៉ែបង់ដា
សេវានៅនេះឡើង គឺមានគោលបំណង គោលដៅ វិសាលភាព និយមនិយោមចំណោក
អភិវឌ្ឍនិងអភិវឌ្ឍភាសាជាតិយើងដឹងនិងចំចោរករណីតិន្នន័យ ព្រមទាំងទស្សន៍
បុរាណនិងទស្សន៍: ចិត្តដុំវិញវិស័យភាសាអ្មេរយើងដឹង។

ក្នុងការសិក្សាក្នុងឡាត់គោលកំណត់ថា នាទី អគ្គន៍រោគ ជាមេក
ជានសំខាន់ជានគេនៃរបៀបធម្ម៌ ជាមេនៃប្រាជ្ញា ជាមេនៃការសិក្សា ជាមេនៃសិល្បៈ
និងជាមត្តសញ្ញាណជាតិយ៉ាងសំខាន់បំផុត។

ប្រសិនបើមានកំហុសផ្តើមសារដោយប្រការណាមួយ សូមអ្នកសិក្សា
មេត្តាមធម្មាប្រើប្រាស់ដឹងចុះ។ ខ្ញុំនឹងរង់ចាំទូលាយកំហុសដោយសុច្ចនុះ: មនុសាតា
សោមនស្សីរការកែលមួយពីសំណាក់លោកអ្នកសិក្សាប្រាក់ចាំងទ្វាយ។

រាជធានីភ្នំពេញ ឯកកើត ខែកាហស់ ឆ្នាំម្ភារ៉ា បញ្ជីក ព. ស. ៧៥៥៧

ត្រូវនឹងចេញពី ទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣

សារ្យាពាយ ឯក-និមួន

បរិញ្ញាបត្រជាតិខ្លួនៗនានាថ្នូរនិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

អនុញ្ញាតនេតិវិកទាំងមួយ

ក្នុងសូមក្រាបច្បាយបង្កិនលើកហត្ថប្រណាម្យឱ្យខ្លឹសស្អាដែនេះ ដូនចំពោះ
លោកខិតុក គី-ឡីន អូរុយ និងជាទិករោងការដែលបានចិត្តឯកសារបំផុតដើម្បី

ក្នុងសូមសម្រេចនូវការការពិភាក្សាចំពោះលោកមាន
គុណភាពខ្ពស់ដែលបានធ្វើឱ្យបានចិត្តឯកសារបំផុតដើម្បី
អប់រំរួមក្នុងឱ្យបានចិត្តឯកសារបំផុតដើម្បី
អស់ម្មយិក ហើយមិនអាចរកអូរុយកមកបសុំសងគ្គារិយាល័យទៀត។

ស្រីរការដែលក្នុងបានរៀបរាប់នេះគ្រាន់តែជាស្អាដែនុចម្លាយប៉ុណ្ណោះ តែ
វាបានក្នុងការបញ្ចប់ការប្រើប្រាស់បណ្តាញបានឱ្យក្នុងជុំទៅដោយ
តតប្រយោជន៍នោះទេ ហើយកើតិចប្រើប្រាស់រាជីម្រីប្រព័ន្ធគឺមិនគូរគ្រប់បាន
ម្មយិកនោះដោយ។

ក្នុងសូមត្រូវប្រព័ន្ធដែលក្នុងសូមនេះជាបានរដ្ឋលក្ខុងសង្គមជាតិ
ជាផ្រឹងដរបាប។

រាជធានីភ្នំពេញ ធនកែវ ខេត្តភាគី នាទី ៣០ មេសា ២០១៧

ត្រូវឱ្យចិត្តឯកសារបំផុតដើម្បី
បានឱ្យក្នុងសង្គមជាតិ

សារព្វាជារ៉ា និងសារព្វាជារ៉ា

បិន្ទាបត្រជាតិ និងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

ឧត្តមទទួល

សូមឱ្យខ្លួនស្ថាដែលនេះថ្វាយ ប្រធ័ន ដូចខាងក្រោម

- បុព្យបុរសខ្មែរគ្រប់រូបដែលបានធ្វើឡើងមួយគ្រប់យ៉ាងដើម្បីការពារជាតិមាតុភូមិ
- កវិ ហណ្ឌិត អ្នកនិពន្ធ អ្នកប្រាស់ខ្មែរគ្រប់ដំនានដែលបានិតខ្សែរក្សា ការពារប្រជាមិន ភាសាអក្សរសាស្ត្រជាតិឱ្យបានវិកចម្រៀនគង់រង្វរបោតមក
- សម្រាប់ព្រះមហាសុមេដាចិបតី នូវ-ធម្មាន ជាតិភ្នំពេញ ព្រះសង្គ្រោះ
ឆ្នាំកែវិះ គណៈមហាផិកាយ ដែលព្រះអង្គបានបន្ទូលទុកស្មានព្រះបានដើម្បីសែសែរប្រជាមិន នៅឯណាមូលដ្ឋាន
- បុព្យការិយនរបស់ទូលព្រះបង្កើជាមុន ខ្ពស់ព្រះករុណា មុនបានទាំងអស់
សូមដឹងទ្រួចដឹងទិន្នន័យប្រជាមិន អក្សរសាស្ត្រជាតិឱ្យការនៃវិកចម្រៀនជានិច្ចនិរន្តរ។
រាជធានីភ្នំពេញ ធនកែវិះ ខែមាតុនា ឆ្នាំម្ភាហ្មោះ បញ្ជីសក ព. ស. ៤៥៤៧
ត្រូវនិងចេញផ្សាយ ទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣

សាស្ត្រាចារ្យ ទឹក-តិច្ឆន្ទិត

បរិន្យាបត្រជាតិខ្លួនសំណានវិញ្ញានិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

ទេរមក្នុងថ្វីលអំណុលនូវឯកសារ

សូមថ្វីនអំណារគុណជាមតិបរមាចំពោះខត្តមករិយា ថែល-នេលឡូឡូ ហេវ
ត្រីត្រី និងក្រុមគ្រុសារដែលបានយោគយល់និងចែករំលែកពេលវេលាដើម្បីឱ្យខ្សោ
អាចមាននិភាសសិក្សាភ្លាស្រារជារប្រកបដោយជោគជ័យ។

ជាតិលើសិ សូមគោរពសម្រេចការដឹងគុណដែលបានប្រែបំផុតសន្តានចិត្ត
ឯកឧត្តមសាស្ត្រាថាយបណ្តិត ថ្វី-អំណុល ដែលបានលោប់បង់កម្ពស់ការយវាទាចិត្ត
និងបញ្ហាស្អារពី ព្រមទាំងពេលវេលាដើម្បីមានតម្លៃជូនបង្កាត់បង្រៀនខ្ញុំបានលើមុខ
ជំនាញដីរឿន្យា រាណកម្ម ចែនសញ្ញា ចែនវិរឿន្យា ធម្មរិលីយេប្រុងធម្មរិលីយេ
វិនិស្សនារប្រារៈ ម៉ាងឡើតសូមគោរពសម្រេចការកោតសរសើរនិងថ្វីន
អំណារគុណយោងប្រាប់ប្រំផុត ឯកឧត្តម ធម៌-តិន និង ឥណទិន នេល-ឆ្លួល
ព្រមទាំង ឲ្យលើការបង្កើត នៅថ្ងៃនេះ នៅថ្ងៃនេះ ដែលមានសន្តានចិត្តសប្បិតិសធិធបត្តមុជមុខនៃ
ថវិកាជួយបាន៖ ពុម្ពសេរវេសន្ទានក្រមពន្យល់ពាក្យនិងកំណាយក្នុងគោលដៅសំខាន់
ធម្មុជ្រួយអក្សរសាស្ត្រាឌ្លែរ ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទៅបានយល់ដឹងអំពីគុណភ័ម្ធ
ភាសាអក្សរសាស្ត្រជាតិ ព្រមទាំងដើម្បីឱ្យដោរការសមាគមន្ទនៅក្នុងអក្សរសាស្ត្រនិង
របៀបធម្មុជ្រួយ។

សូមថ្វីនអំណារគុណឯកឧត្តម លោកជំទារ សប្បិតិសធិធបត្តមុជមុខនៃ
ដែលបានជួយលើកស្តីបុរាណគុណភ័ម្ធនៃបង្កើរការបំបាត់ខ្លួន និងលោកអ្នកអាជីវការ
កំហុសអ្នកដោយប្រការធ្វើដំឡើង។ ខ្លួនឯករាយទួលយកការកែលមួកកំហុសដើម្បីឱ្យខ្សោ
បានបម្រើអស់លោកអ្នកអាជីវការកាន់តែប្របើរដាច់មុនថ្វីឡើត។ សូមអរគុណា !

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣

សាស្ត្រាថាយ ឲ្យធម៌-តិនឡូឡូ

បរិញ្ញាប្រតិជាន់ខ្លួនសាស្ត្រាថាយ និងអក្សរសាស្ត្រាឌ្លែរ
-៥៥-

អង្គភាពខេត្ត

ប្រឹក្សាសន្ទានក្រមពស្អុយៗពាក្យដីនាំរាយនេះ

កី.	:	កិរិយាបញ្ហា
កី. វិ.	:	កិរិយាថីលេសន់
ធម.	:	គុណសញ្ញា
ថិ.	:	ចិន (ភាសាចិន)
និ.	:	នាមសញ្ញា
និ.	:	និធាតសញ្ញា
បិ.	:	បរិវារសញ្ញា
បិ. សិ.	:	បកតិសំខ្បា
ហិ.	:	បាលី
ហិ. សិ.	:	បាលីសន្ទូត
ហិ. សិ.	:	បាលីនិងសំស្តីតាមលាយគ្មាន
បិ. សិ.	:	បុរិសបញ្ហានាម
ធម. កា.	:	ពាក្យកាត្យ
ធម. បិ.	:	ពាក្យបុរាណ
ធម. បិ.	:	ពាក្យប្រែរបិ
ធម. ធម.	:	ពាក្យសម្រាប់ប្រើបានពុទ្ធសាសនា
ធម. ធម.	:	ពបុរចន់
សិ. ធម.	:	សញ្ញានាម

ស៊ី.	:	សៀម (ភាសាសៀម)
ស៊ី.	:	សំគ្លើត
ស៊ី. ហិ.	:	សំគ្លើតភាយ
ស៊ី. ខាង.	:	សំគ្លើសព្វ
ស៊ី. ក្រ.	:	សំគ្លើតនិងបាលីលាយគ្នា
ស៊ី. ស.	:	សំគ្លើតសន្តិត
អាគ. ឌី.	:	អាយកនិបាត
ឌ.	:	ឧចានសព្វ

សេច្ចក្រឹតលោកស្សែនជាក្រុមិតអំណោរ

ត្បូនិតិអភូវនៃព្យួនិតិទម្រង់ប៊ែន

ខាងឆ្វែង ន. (ខ. ខាងឆ្វែង) បុន្តែ, បុន្តែតុច, បុន្តែពេះ។ ព្រៃនប្រើក្នុងការព្យេហ៍
ស្តីជាតុសង្ការ, ស្តីជាតុសម្នាក់ :

លាក្សុខាង

ទ្វាត់ត្រានដ្ឋីហែករកនិង សមតាមយោច្ច័ន់នៃបន្ទីក ហើយប្រើប្រាស់ឯមពីតិត
សិល្បៈជីវិតតែនាក់ដែរ

ខាងឆ្វែង ន. (ខ.) ឈ្មោះបទការព្យេហ៍ (បទដំណើរក្នុកលោត) :

លាក្សុខាង

នេះគីឡាប់ក្រែម	ប្រលើរួម	ទួនានអ្នកដោ
ប្រើមិនលាំទោន	កុំហើមនុង	ប្រាស្តាបុណ្យដោ
	កើតដោយប្រជិបតន់...	។

ក្នុងឆ្វែង ន. (ខ.) អមណុស្សពួកយក្សោ។ បើស្តីជាក្នុងឆ្វែង :

លាក្សុខាង

កុមណុជាតាំទៅ	ថាបោកកែករកល្អាត	បងទោយូរបុន្តាន
		ទន់ទោរពិចបងយាត្រា...

ក្នុងឆ្វោះ ន. (ក្នុងឆ្វោះ + ឆ្វោះ) ធម្មោះទោះ, ភ្នាមទោះ, គ្រាមទោះ, ឯងទោះ,

កាលទោះ :

ពេជ្ជនាព្យ

ମହାକୃତିବାଣୀ

កំដើរដោយខ្សែ	កំទិនចាក្យពល	កំឡុល់ដោយស្រី
កំកាន់ពិសយដៃ	គប់នូវត្រី	សមណាងនឹង
	កំឱ្យកីត្រវា	

ឧទ្ទី ន (ពេ.) ត្រូវឈរស្ថាមួយប្រអកទៅផ្លូវមានមុខចាំងពីរខាងមានសណ្ឋាគន
ដូចជាផ្លូវលំពេង បើនេះជាដំឡើងដែលបានដាក់ដោយអាណីតិត្រូវឈរស្ថាមួយ
សម្រាប់សកលស្ថាតចង់បានដាយមានខ្សោចង្វាក់ភ្នាប់នឹងស្រាមនៅ៖

ពេជ្ជក្រុងនាយក

ព្រៃនុទត្តមហាក្សត្រ	ទទួលយកបានបាន	នៅថ្ងៃដែលក្នុងក្រុង
ឈ្មោះទីយារុ	ដូចនឹងប្រហារ	លើក្រុងជាបការណ៍

ឧប់ផ្ទាល់របស់ខ្លួន ដើម្បីជាប្រជាជាតិ និងការអភិវឌ្ឍន៍ នៃប្រទេសកម្ពុជា

ମେଳାକ୍ଷୁରି

ព្រៃងណាបោច្បាប់ កាន់ឆ្លាប់កុបិជ្ជ ចំណោរទៅលី

ខនបានជាតិ

ଶ୍ରୀକୃତାବ୍ୟ

គេហស្សាមិក	ភ្នាក់ឡើងពីព្រឹក	ចាត់ថែងកិច្ចការ
ហេរកូនតុចដា	ស្រស់ស្របអាបារ	រួចនិងធ្វើការ
	គ្រប់ទីកន្លែង។	
គេហស្សាមិកា	ជាមួកឧស្សាហ៍	មើលដូចំណែះបោង
មិនឱ្យទាស់ផ្តល់	នាទិខូនឯង	ជាមួកចាត់ថែង
	ក្រោងខ្លះនេះនោះ។	

បច្ចើល ឌី ស៊ម្បងអាការនៃនរណាំ; ននេននរណាំ, ថីងម្បីងដោយថីងចិត្ត :

ពេជ្ជក្រុងរបៀប

ចង់បុណ្យបានបាប	ចចិះចង់លាក	ដែងបាត់ធម្មទៅ
មាន៖បាត់មិត្ត	តតអ្នកជាដោយ រថយកបាត់អង្គ។	ខ្លួនយោរយោ

ពេជ្ជរាជវប្បធម៌

លក់ដូរចាប់ហូយ	របរដំនួយ	វេទ្យការទែនលក្ខ
ចំណោញពិចត្តុច	ស្រីងស្មើចំពេលូ	រាប់ជាមម្រា
	សន្យាំជនជាន់។	
ដំបូងស្មើចំស្រីង	បើករើកបើងរើង	យុរទោតែជនជាន់
ទ្រព្យជនក្រាស់ក្រល	ឡើងជាមួកមាន	ការអភ័គារយោន

ក៍ប្បាតចេញឆ្នាយ។

នាន់ដែល គិត និយាយថ្លែងសេចក្តី, និយាយថ្លែងការណ៍កោរះក្បាយដោយ
ពង្រីកសេចក្តីឱ្យទូលំទូលាយជាយស្សាប់ ជាយយល់ :

ពោក្រុវត្ស

ខំសួមចារ៉ែងថ្លែងពិធី ដីបរឈើសំបងក្នុងលោកា ដែលព្រះសម្ពទ្វក្រដៃនេះនា
ឱ្យជនជាតិប្រព្រឹត្តតាម...។

ឡៅខេត្ត ន. (ព. បុ.) ម្នាស់ប្រធែស (ព្រះរាជា) :

ពោក្រុវត្ស

ថោះនេសមិនធ្លើនេរ នៅវីរធម៌រីករាល់ ឱ្យដូរស្ថានដុល់
ផ្ទៀងឱ្យសុខចម្លើន។

ឡៅ គិត (ព. បុ.) ដីង, ជ្រាប, យល់ :

ពោក្រុវត្ស

ឡោះដីងពុទិដា ពុំចេរពុទិត្យត ដីងចិត្តបរិសុខ
ពុំចេរតិវិយាយ។

ឡៅខេត្ត ន. (ព. បុ.) នាយកអ្នកចំរក្បាកនៃការបែងចែរបស់ព្រះរាជា :

ពោក្រុវត្ស

បីនាងនោះនៅ បានស្អាត់ថ្ងៃទែ ស្អាត់ព្រះស្អាត់ពេញ
អ្នកដីងរាប់អាន អ្នតបានទ្រព្យ កបនូវលក្ខណា
នាងនោះប្រព័ន្ធ។

នីតិ នី សុ (ព. ប.) :

នាក្យរការ

ផែដាចាមួយនឹង ដោកនៅដីចាំនាងនាន គ្រឿងសិកទុកទាហាន
កេវិតមីរទុកប្រាប់ប្រាប់។

ថលោឡូង នូ. ប្រ. ន. (ន. ថល + ឡូង) ដែលឱត្តមជាងដន, ដែលខ្លួន
ឱសជាងដន; ព្រះបរមក្សត្រ :

នាក្យរការ

វិព្រះជនោត្តម ទ្រង់ខិតខំបោញ្ញកិច្ច ការរដ្ឋពំមានភ្លើច
ដោយកលលីចពិសោធន៍សព្វ។

ថលោឡូង នូ. (ន. ថលោឡូង នូ. «ដែលអ្នរដឹង, ដែលគេអាចដឹងបាន; ដែលអាច
ដឹងហេតុទាន់ការ, ដែលស្មាត់ដំនាថ្ង») ដំនាថ្ង :

នាក្យរការ

យោធាសុទ្ធតែជាថ្ង ឆេះចាប់អ្នលេចាថ្ង ពួកបច្ចាមិត្ត។

ភ្នាហានមិនសូវកំយកិត ឆ្លេះដោញ្ញប្រកិត តាមចាប់ពួកខ្ពស់។

នីតិ ន. (ន. នីត) ពាក្យសម្រាប់ហោក្រុជាត្រូវបានដែលទុកស្រើដីវិត
របស់ខ្លួន :

នាក្យរការ

តាំងពិចិត្តតិតិចងប់នស្ថហា លើជីវិត្រូវធនរមិត្តថ្វី

ផែមិនស្អោះមួយមិនស្អាត់រាត់អាល់យ៉ែ ហាក់ស្រុមដៃនីតប្រាណ។

ចុះនាម ល. (ក្រុងមកពី លំ. ខ្ល. អត្ថបទ ឬ អត្ថបទ) ម្រាមដែ, ក្រាំម្រាមដែ :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବାଣୀ

ប្រធានម្បជុលី

ជាក់លើសិរី

ក្របក្រាមណ៍

ព្រះបាយសម្រេច

សព្វជាតិ

ព្រះយវរនទ្ទា

នៅក្នុងបាល

សេវាថ្មីថែម នូវ បុ ន (តំ. សេវាថ្មី + ថែម) ដែលជាដំបូង, ដែលចម្លើន
បូង, ដែលជាចម្លៃង, ដែលជាច្រោនទាំងមានជ័យជម្លៃង; ការមានជ័យ
ជម្លៃងលើអ្នកដែលជាចម្លៃង :

ମହାକୃତିକା

បពិត្រព្រះបានដៃស្តដែយ សូមស្របទិន្នន័យ កំបើបង្កើតនៅយុវវគ្គ

ខំលាង្ចុចំល្ចុខ័រ នូវជំនាញអង់គ្លេសក្នុងបានតែងតែមានដំឡោះជាងរបៀប។

ប្រើព្រឹម ចាល់ទិន្នន័យ ក៏បាន :

ମେଲ୍ଲିକାର୍ଗ୍ରୁ

សេវាថីភ្នាក់ជាមួយ

គំពូនធគំពូន

អាស្រែយកម្មាំងវិជ្ជា ៤

ព្រៃកណុលបច្ចុប្បន្នត្រួមត្រង់

ពំមាននុយ

ក្រសាគ្រីតអង់គ្លេស

ឧបនគរណ៍ សិល្បាឯ៖ មុខរក្សា, ពួរកម្មិះទៅកម្លើមយ, សម្រួលផ្តាឃ់ទៅកម្លើមយ :

ମେହୁରାଜ

កំពុងកំពុងនិត

ផ្សេងមិនអត់បង់ករើក

កំណើនដៃប្រជាជននោះ

គុរិន្តិជាន់ន្តិជីវច្ចារៈ

ព្រៃន ន. ន. ប្រើ, បង្ហាញ :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

កំពើធាតុកំដើមឈ្មោះ	កំណាប់អសុវោះ	កំណាប់អាស្រែ
កំដើរពានសុន	កំណាត់ប្រកដ្ឋរ	កំដើរប្រប្រគល់
	នៅជូរដំរី។	

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ធនធានក្នុងប្រព័ន្ធអាសយដ្ឋាន ក្នុងប្រព័ន្ធ

បេទ្យលក្ខ ន. (ព. បុ.) លោកសែន, តាមលោក :

ଶ୍ରୀକୃତିବ୍ୟା

ធម្មនេះដំបូង	រួមរក្សាទ្រាងា	ឱ្យបានកីត្តិកាប់
ធម្មកបរលោក	ហេវវស់ពុំស្ថាប់	ធម្មនេះជាច្បាប់ កីត្តិកាប់បរិយាយ។

ជោគ ន. (ព.ប.) កំពុលប្រាសាទ, ត្រីហាមនសណ្ឋានក្រឡ្យមព្រឡា,
ស្របដៃនឹងរាងដោក, ខែសំរាត់ពេត :

ពេជ្ជក្រុងព្រៃ

ក្រឡេកនៅយើងដោមប្រាសាគ ប្រសិរីស្អាតស្អាតខ្ពស់ត្រដីម មិនពីចម្លាយយើងស្និជ
លត្តិមស្អាតកំភ្លើងមេយា។

ជំនាញ បុ ជំនាញធម្មេន នូវ នាល់, នាល់ព្រោះ, នាល់ត្រួចត្រួដីមេ :

នាយករដ្ឋនាយក

លើកករប្រណាមេ	ដោមដាក់សិរីសា	ក្រឡក្រាបខ្លា
	ផ្លាឃ៌ព្រះពេទ្យទន្ល័	
ដោមដុំដុំចុំចុំព្រឹករូ	ចុចជាប់មេយា	មិលយើញលីមេទៅ

ឆ្នើន ន. ព្រោះ, ព្រោះហេតុ, ដោយហេតុ :

នាយករដ្ឋនាយក

ទាហានថ្វីងដ្ឋីតសិក	ថ្វីប្រើដ្ឋីតទិក	ទិកពលដ្ឋីតបាយ
សិស្សប្រាជុំដ្ឋីតគ្រូ	ដែរពេលដំរាយ	ពលជាជ្លីតនាយ
	ហើកហើនខេះខេះ	

នៅ នូវ ពេទ្យ, ចុចពេទ្យ :

នាយករដ្ឋនាយក

ស្តូចចាត់បាបូននន	នាងកុំអន់ចិត្តនិងបង	ជាតិមនុស្សរឹនឯកមោះហ្មាង
	បូនកុំចុងចិត្តប្រកាស់	

នៅខេត្ត ន. បុ នូវ ដែលមានក្រាបថ្វីក, ដែលតែតសិក, ដែលរបីងដុំទៅ :

នាយករដ្ឋនាយក

តម្លៃកទាំងប្រព័ន្ធ	គាប់ដុំនិងបគ្គា	បានស្ម័ំមិន្ទា
	ដើរឡើងវិងខ្លួន	

ឯកទេរ (ន. ន. ឯកទេរ) ដោយ, ត្រាជ្ញា, តម្លៃក :

ពោក្រុងត្បូរ

ដីជាបាយទ្វីជីជុល នៅក្នុងយោប់ឡើងត្រាត្រូវ គិតត្រូវសម្រាប់ដោយផ្លូវ
ភីចេឆ្នាំកិចិមាន។

នោរីអ៊ីន នូ. (នៅ) ដែលធ្លាក់ចុះជាអ្នកក្រឹមបាក់, ដែលទំនាក់
រហ័មរហាមពន្លំពេក :

ពោក្រុងត្បូរ

ត្រាកយ៉ាកលំប្បាកក្រុងត្រាស់ ពីក្នុងដំបានៗ ដើរយណាស់ពេកពន្ល់។

នោរីអ៊ីន នូ. (នៅ. នា.) លំពេងតែងត្រូវបី, ធ្លាក់កកុក់ :

ពោក្រុងត្បូរ

ធម្មិតុលករការត្រាម ស្អែកបុរិយុទ្ធរ កិចិមាននាក់ត្រូវបាន។

នោរីអ៊ីន នូ. (នៅ. នា.) អ្នកកាន់លំពេងតែងត្រូវបី, អ្នកកាន់ធ្លាក់កកុក់ :

ពោក្រុងត្បូរ

ឯក្រុងពេលត្រាមរដ្ឋ ត្រូវបានបិទ តួយស្អែកបុរិយុទ្ធផ្លូវ។

ត្រួលដែល នូ. លូប៊ីប្រ, ស្របតាមបំព្រឃុំ :

ពោក្រុងត្បូរ

ជាបាយទ្វីជីជុល វិកត្រូវយោប់ឡើងត្រូវបានបិទ ហាក់ដូចនឹងមេដែល
មករកយើងអ្នកដើរខាង។

ត្រួលដែល នូ. លូប៊ីប្រ និងមួយប្រធោនមានសំដែកមេដែលវិកណ្តាល :

៣៩ក្រុងរៀប

ដីនហាបន្ទូរដីនតុល

ទេសក្នុងយោល់នៃវត្ថាស្ថា

គិតគ្រប់សម្បជោយផ្លូវ

កិច្ចនោះកុំហាន។

ត្រាគារទ្វីម ន. បុ ឌ. ទីពំនាក់ទុកស្រើត្រីម :

៣៩ក្រុងរៀប

ឱ្យពេជ្រោះត្រាងារត្រីម

ប្រហែលកន្តិ៍ម

ពុំនឹកប្រន្តរា

ដែលបានប្រាក់ប្រាល

និភាសក្បោត្រា

ប្រុនដីនឡាក់

និងបានឡើងបាន

ត្រីមឈឺ ន. (ស៊. ត្រីមឈឺ) អមរ, ទេរោតា :

៣៩ក្រុងរៀប

យើងសូមអនុញ្ញាតអស់ត្រីមឈឺ មានយសសក្ខិសិទ្ធិប្រឹក្សាពេដែរ សូមចុះមួលមកជោយរូបនេះ

ដើម្បីសំណែនក្រោមត្រីមឈឺ។

ទ្វីមឈឺត្រាគារ ន. ដុំចត្តានិង ត្រាគារទ្វីមឈឺ ដែរ គ្រាន់តែប្រើត្រលប់យក
មុខជាប្រាបយចាំ ត្រាគារទ្វីមឈឺ បុ ទ្វីមឈឺត្រាគារ សម្រួលបាតាមសម្រួល
ចូលរបស់កាត្របុំណោះ :

៣៩ក្រុងរៀប

ឱ្យពេជ្រោះត្រីមឈឺត្រាងារ

ធ្វើម៉ែចនិងបាន

វិលមកវិញ្ញាប់

ទោះផ្តានិងខ្សោះ

ខ្សោះតែប្រាប់ចាំ

ព្រះបានចេស្តា

សុខមួលទុកដើរ។

ព័ត៌មាន ល. (ខ្ល. ព័ត៌មាន) ដោះ, កន្លែងដោះ :

ពេជ្យរុទ្សេ

ធម្មមសួមដែលបានផ្តល់នូវជិតចំណាំ
សួមក្រមុជកំខើសប្រើប្រាស់ក្នុងក្រុងក
សួមក្រមុជកំខើសប្រើប្រាស់ក្នុងក្រុងក

គី. ល. (ខ្ល. ; គំ. ត្រួត) ស្រី (សម្រាប់ប្រើប្រាស់ការព្យាពាណិជ្ជកម្ម ត្រួតជាសមិទ្ធសំរាប់) :

ពេជ្យរុទ្សេ

ថីនិងបុរាណ	មួលមកចាំងអស់	ស្រីសំស្រាយរកត្តា
រាករពាយ	វិករាយដៃ៖ឆ្នាំ	បានធ្វើបុណ្យផ្ទា
	ជួយកសាងស្តាន៖	

ចំណេះ ៩. ពាក្យសម្រាប់និយាយដ្ឋានិនិត្យពាក្យ ថ្មីម៉ោង :

ពេជ្យរុទ្សេ

លើកករប្រណាម្ភ ថ្ងៃតំបន់បង្កើត ថ្ងៃពេះត្រួតពី... ។

ខែតុល ឆ្ន. ទ្រួសទ្រួន, ល្អាសល្អ, ល្អុតល្អសមរម្យ :

ពេជ្យរុទ្សេ

ឱ្យមានមិត្តភកដែង	ម៉ូចមកនៅទឹកខ្សោយកំងកំង	យោងហាតកម្មស្រីថ្មី
	ហុចដ្ឋានិនិត្យដែងដើរដើរ	

ខែ ៩. (ព. បុ.) ដែលបានបានជិតចំណាំមុខមាត់ :

ពេជ្យរុទ្សេ

ស្អួលទីនៅទាកសិក្រា	នៅឯណាព្យាបាមស្រាង	មានត្រួតពីស្អាង
--------------------	-------------------	-----------------

ស្ថិចត្រូវដែនជាប្រព័ន្ធឌ្ឋានក្រុង

ជំនួយ ល. បុ. (ល. ជំនួយ) ដែលព្រឹកច្បាស់, ដែលខ្សោតច្បាស់, អ្នកកម្មតា,
មនុស្សទុក្ខ។ ស្ថិជាជំនួយ :

ମେଲ୍ଲାକୁଳାର୍ଥ

ព្រកអេកទូលិខ

គ្រឿងគិត

រាជក្រឹតាយ

នគរបាល ព្រះសាសនា

សមាប់ប្រើបាយ

នោះខ្មែល់ខាយ

កំឡើងទៅខ្លួន។

జిల్లా అ. నెం. (ఓ.) ఫబ్రిక్ (౧౦) :

ពេជ្ជក្រុងរបាយ

យើងខ្ញុំបង្កើតរាជក្រដួន ជាយម្មាមទាំងនេះត្រូវបាន ព្រមជាយសក្តារៈទាំងគ្រប់
សូមខ្លួចប្រព័ន្ធសម្រាប់

ខាងក្រោម ន. (ន.) ដូចត្រូវនឹង ខាងក្រោម; ព្រមទាំង ខាងក្រោមនិង ដែល ផ្តល់

ពេជ្ជក្រុងរបៀប

ຮືດກາຍ

សេចក្តីថ្លែងក្រុង

សំគីជ័ទាន

ចិត្តជាកសល់

លេខកច្ចូលសង្គម

ព្រៃនេះជាមាន

ប្រយោជន៍ព្រឹនកែវ

ខ្មែរ នូវ (ន.) ការ, ការអារក្ស, អារក្ស :

ពេជ្ជក្រុងព្រៃ

អំពើទារណា

អកដែលធើសិន

ເຕັກມືໂນ

ព្រៃយហើយព្រៃយទៀត ចង្វ័ធតមិត្តក្រ ធមល់ពេលជិតក្បែយ
នីកយើញតតដ្ឋាច។

ខាងតែ នឹង បុ ឌុ. មិនរបៀប, ទំព័រទី២; ទីសង្គម, ទីសង្គមកីរ; ខេត្តខេត្ត, មិន
គ្រប់គ្រាន់ :

នោរក្បែរក្បែរ

ធមល់ម៉ោទាល់	កំឱ្យទាល់គំនិត	ធមល់គំនិតម៉ោទាល់
កំគិតការណ៍ដៃង	ធមល់លេងម៉ោលេង	កំលេងលេងវង្វាល់;
បើជ្រុលលេងហើយ	យើញទាលសក្រឡេល	ត្រូវកត់សម្ងាល់ លេវ្យស្របះរាងចាល់។

ខាងនេះ ល. ណ៍ឈ្មោះនូវឯក្រារប្រភេទ សន្និដ្ឋានពាយដ្ឋុង បើនឹងប្រើការដ្ឋុច
ពាយដ្ឋុងពុំកែវទេ :

នោរក្បែរក្បែរ

យើញលេះជាលា	ក្រានជាទា	ពាយជាទាប់
សំណាដារប្រាក់	ស្ថាន់ឆ្លាក់ជាមាស	បង្កួយជាមាស
	កប្បាសជា-គ។	

ឯធម្មតាស្ថិត បុ ឯធម្មតាស្ថិតី ន. (ន. ឯធម្មតាស្ថិត, ឯធម្មតាស្ថិតី) អ្នកដែលទីបច្ចុប្បន្ន
យើញស្ថាល់រកគ្នាដាមិត្តក្បែងគ្រាជំបុងបំផុត; អ្នកដែលទីបានយើញ
ម៉ឺងដំបុង :

ពោកស្រុកនាយក

ត្តរពេតប្រយ័ត្ន

កំដើមិធីមត្តក៍

ដោយតែទំនង

ត្តរពេតពិនិត្យ

សិនសិមទាក់ទង

ជាមិត្តភកិដង

តាមហេតុបុច្ចិម្យ។

ផិតបាន ៩. ទីកដែលបានខ្សោយការណ៍ទីទាំងនេះ គឺជាបាប :

ពោកស្រុកនាយក

ទីកបាក់ទៅទាប

បុណ្យបាត់ដ្ឋីតបាប លាកបាត់ដ្ឋីយោរ

ទីកថ្នាក់ដ្ឋីរលក

ពុំយល់ប្រុមោល ទោសកែវិតដ្ឋីពោល

ល្អមមាត់ល្អានពាន់។

ផិតបាន ៩. ប្រ. នូ. (ន.) កម្ពស់ចំណេះ, កម្ពស់ចំម៉ោង, ខ្សោយប្រដែលមាន
កម្ពស់ចំណេះ, ខ្សោយ (ឡូពិល) :

ពោកស្រុកនាយក

វិចាល់ឡូពិល

ត្រីនុញ្ញចំពុំយល់

ពុំចំសព្វត្រប់

កម្ពស់ចំម៉ោង

ចំណេះចំណេះយប់

ដំណើរប្រុលដ្ឋែប់

ទូប់ដោយឈើច្រត់។

ផិតបាន ៩ (ព. បុ.) ចង់, ត្រូវការ :

ពោកស្រុកនាយក

ទីផុកនិប្ហីរក

ទីផុកស្រុកប្រើទៅ

ទីផុកស្រុកប្រើហោ

មិត្តមកជាមិត្ត។

ខោះពីថ្លែង ឬ ខោះថ្លែង ឬ (ព. ឬ.) ជាន់ក្រោង, ក្រោងណា, ជាន់ក្រោងណា;
ប្រសិនបើ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខោះបីយិនីវិនីវាត	កុំស្វែរមាត់ត្រូវប្រសិន	កុំឱ្យឱនអបិយ
	ខោះមេចកិត្តត្រូវដោះស្រាយ	
មួយសាត់ខោះយោបិ	លោកស្រីអនុប្រាយ	អំពីការធ្វើដែនឆ្នាយ
	ចោនាយអាយកំតតុប	

ត្រូវណា ៩. (នៅ ត្រូវ ត្រូវ) ទ្រព្យទាំងពីរ, ទ្រព្យនានា :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្ពស់មានទ្រព្យ	បើមានចិត្តជា	សម្បារមិត្តភកិ
តែងមកឈូន	កំដរតតអាក់	នាំឱ្យត្រជាក់
	ចិត្តផ្ទើមជានិច្ច	

ត្រូវឡាស្តី ៩. លំគោ, រំគោ, ដែលព្យាប់រមោះ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ហេក់រទ្រមោះ	កុំពោលទេន្ទោះ	តែពីទុកព្រឹយ
ខំធ្វើបុណ្យទៅ	គង់បុណ្យនិងដ្ឋាយ	ឱ្យក់ស្រាលព្រឹយ
	មានចិត្តវិករាយ	

ឯកចំណាំ ៩. (នៅ នា.) ផ្តូវបេកជាតី៖

ពាណិជ្ជកម្ម

លុំដល់ទីបច្ចេកទេស	វិធីកម្មតែងតាំង	មានចិត្តហើងបាង
បើឡាងស្ថាប័ណ្ណ	ក្រោងជាផ្លូវរាង	ផ្ទៃនៅក្នុងប្រុលជាង

ខ្លួនឯគ្រឹះ ន. (នៅ) ដន៌ដែលស្ថូប់, មនុស្សដែលស្ថូប់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិទ្យាស្សាគន	ពុំស្សរគិតគន់	ពីការចងចិត្ត
ត្រីនិត់ត្រីច្បាស់	គាំងការពិនិត្យ	ដោយហេតុជិតមិត្ត

ព្រៃយក្នុងគ្រាប់

ខ្លួនឯគ្រឹះ ន. (នៅ) អ្នកដែលនាំ, ដែលបញ្ចន់របស់អ្នកឡាងចាប់ពីរនាក់
ជាមួយគ្នា; អ្នកសែងអ្នកប្រាស់អ្នកប្រាស់ពេងកាព្យូយកមកប្រើមាន
នីយថា តីវាញា, និងតីវាញា, និងតីវាញា :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះរាជក្រឹម	ទាំងឡាយបានលើពិសិទ្ធិ	គ្រឿងមានមេត្តិ
ព្រះរាជក្រឹម	ពីសែលាភ្លៀស្វើបុគ្គល់	

បន្ទូលិន្ទុ ន. (នៅ) អ្នកដែលជាចំណុះដោះនៅដី (ក្បារត្រឡប់រាជ្យ) :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះបានធម៌	មានប្រុងប្រយ័ន្ធដីន-	ណាយក្នុងកិច្ចការ
ត្រឡប់រាជ្យ	ព្រោះប្រុងប្រយ័ន្ធដីន-	និងរាជការ

មកគាល់ព្រះអង្គោ

ថ្មីនេតខេត្ត បុ ថ្មីថ្មីនេត គិ. ធ្វើសពីរដង គិ.ធ្វើសហិរញ្ញវត្ថុពាណិជ្ជកម្ម ពីរដង
បុធ្វើសប្រើនឹងដង :

នាក្យរោគរោគ

នូវប្រុងប្រយ័ត្នកុំហែស យើងជាអ្នកកុំហែសកុំហែសទេ នៅក្នុងប្រព័ន្ធសម្រាប់ប្រើប្រាស់
និងការប្រើប្រាស់នូវការណ៍ស្តីរាយទាំងឡាយ។

លោក ល. (ល. ឈ្មោះ) ប្រជាប់សម្រាប់ក្រោដនឹងដី :

នាក្យរោគរោគ

យើងជាកសិករ	បានក្រោចមកអរ	រៀបចំនង្គោល
នានាសំរាប់ប្រាការ	ហើយបានខ្សោយខ្លួន	សាបប្រោះរចន់
		ឱ្យទាន់រោង

លេខ: ល. (ល. ឈ្មោះ) មនុស្ស, ជន៍១ បើក្រើងជា នាទី :

នាក្យរោគរោគ

នរោត្តិវិទ្យាឌី	ត្រូវខ្សោយខ្លួន	រៀបចំស្ថាប់គ្នា
ទាន់ខ្លួននៅក្នុង	កុំលែនរោង	ដល់ចាស់ដរាយ
		អ្នកនិងដូរចិត្ត។

ល្អ ល. (ល. ឈ្មោះ នាយកក្រសួង និង ន. ឈ្មោះ > និង) មនុស្ស, ជន៍១ :

ពាណិជ្ជកម្ម

នូវអ្នកឈាយ

ទោះយកអាត្រា

ច្បាប់សាលិត្តិនុវត្ថិ

ច្បាប់ដើម្បីគ្រប់

ដោយនូវបន្ទាត់

ហេរិស្សិសម្បត្តិ

យកដ្ឋាននិញ្ញាន់។

ឯកសារណ៍ (ល. ន.) ម្នាក់រួចស្របទាំ៖

ពាណិជ្ជកម្ម

នរមាលិកា

បញ្ចប់បុណ្យ

ក្រុមបសាយសញ្ញា

ពិធីរតនា

ដូចជាទីកអប់

គ្រុងធនធានភាប់-

ចិត្តជាបំក្រែរដ្ឋៃ៖។

ឯកសារណ៍ ន. ប្រ. ន. (ល. ន. ឯក «ថ្វី» + ឯកសារ «មក, ដែលមក, ដែល
ធើបមក») ដែលធើបមកថ្វី; មនុស្សដែលធើបមកដល់ថ្វី, អើងដែលធើប
មកដល់ថ្វី៖

ពាណិជ្ជកម្ម

មិត្តប្រើដោជន៍នរាងត

មកមានកំណាត់កាលដែល

គ្នរយើងទាំងអស់ស្រីប៊ិត្តនា

សំណានូលមកគេដែង។

ឯកសារណ៍ (ល. ន.) អធិបតី, ម្នាស់, ថោរប្រាប់, នាយេះ៖

ឯកសារណ៍ (ល. ន.) ដែលជាទីធីង, ដែលជាតំនាក់៖

ពាណិជ្ជកម្ម

នាងនាថបីបុគ្គេ

បំពេលបុត្រ

ដោយពាក្យដែងមច្ចា

ិក្សនមាសម្តាយ   ច្បារដេកនាំប់វា   ម្តាយនឹងយាង្ហាត
ឡៅរកនាគាន់ទេ

លាន ឌី. (អ៊ែ. ឌី.) ផ្សេងៗ, ទីទេះ :

នាក្សែតាម្យ

ស្ថិស្រួលជាអាណាពាណិជ្ជកម្ម   ព្រះនេត្រវិនិន័យត្រីក្រា   នូវអនុបានិភ័យនាគារ
ក្បួនត្រួតស្នើសុំការណ៍ក្បួនត្រួតស្នើសុំ

លាន ឌី. វិនិ, ធម្មតាង, ដែលបោះចាំ :

នាក្សែតាម្យ

នាបីបោះគ្រឿង	ដូចម្នូកនាំដ្ឋាន	ដើរដោយគន្លឹង
ឡោកស្រីនឹងឡាតាំងឡោក	ស្រួលការពិនិត្យដំណឹង	សិរីដូចបំណាង
	នៃចិត្តចិត្ត។	

និត្យ ឌី. អ. (អ៊ែ.) ទេស, ពិត, មេន; រៀល, មិនដែលជាថែង; ត្រីនបៀជា
និត្យលោក បុរី និត្យ គីឡូមិនជាថែង :

នាក្សែតាម្យ

អនិច្ឆ័ត្តិថ្នាក់	ពុំចេរនៅនិត្យ	យើនយុរឡើយនៃ
ស្ថាប់ឡាតាំងឡាតាំង	អសោចពេកវេក្ខ	អិងសាច់សរស់
	ជាង្វះជរណី។	

ឯកសារ ឬ ឯកសារ ឬ ដែលមានសម្បាងដឹងបំព្រឹង (ពាក្យលើកទំយើដោយ
សិរីបោះអនិង) :

ពាណិជ្ជកម្ម

ហេបននីនូង	ឯងអីនិងបង	ពុំចោញចរចា
បងមានខុសអី	ត្រូវប្រើនាងថា	នៃកែរកនិងា
	ម៉ែចក់នៅលើម។	

ឆ្លោន ៨. ផ្លូវទាំងពីរ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្ថិចទេតព្រះនេត្រា យើងឱ្យធិតាន់សែដ្ឋិ មានរូបនោមពិសិ
ព្រះចក្រីទ្រង់ត្រាប់ល្អរ។

ឆ្លោន ៩. អេបដិតរឿង, អេបដិតមិនដាច់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អេបនិត្យក្រសោប	ដូចិតអង្គិចប	អង្គលតត្រិយ
ធីបចេកាយា	កក្រាកកី	ក្នុងកែវមេត្តិ
	រាត្រសពណ្ឌ។	

ឆ្លោន ១០. អេបដិត, ផ្លូវជិត, កែវកិចប, អេបដិតមិនដាច់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឱកែរកល្អណៈ	ធ្វើម៉ែចនិងបាន	បុនមកនៃបនិត្យ
រួមរកមេត្តិ	ដោយកីឡូប៊ូលិន្ទុ	ឱ្យបានដូចចិត្ត
	ដែលបងបុនប៉ែង។	

ឆ្លោន ១១. អើពី, យកចិត្តឡើកដាក់, ស្រីស្រឡេង :

ពោក្យរាជរាជ

ហេកេរពុំងា	មេចមិនទាំង	នៅស្រីមដល់ណា
បើមិនគេ	ច្បាប់វាទ់វាទា	ថាម៉ែចក់ថា
ឱ្យមុមកចុះ។		

មន្ត្រី នូ. បុ ន. (ឬ. មន្ត្រា «ប្រា» + ឥឡូ «អរឃីរេះ» > មន្ត្រី) ដែល
មានអង្គប្រាំ; អរឃីរេះប្រាំ។ អង្គប្រាំនៃការគោរពនោះគឺ លុតដួងដំឡើង,
ជាក់ដុំដែងទាំងមួយលើផ្លូវការ, និនក្រាលដល់ផ្លូវការ (រួមជាប្រាំ) ហេតា
នៅរាជធានីមន្ត្រី បុ ដែលមន្ត្រីប្រាំនៃក្រសួង :

ពោក្យរាជរាជ

ខ្ញុំសូមគោរពដោយបញ្ជាផ្ទៃ ធន្ទៃ៖ ត្រូវបានបញ្ជាផ្ទៃ ព្រះសង្គមហាកម្មនិងសង្គរ
ខ្លួនឯងជាអនុការណ៍ទៅក្នុងក្រសួង :

មន្ត្រី ន. សម្រួល់បាយបញ្ហាក់បៀបបញ្ហាក់ទៀត, សម្រួល់បាយបញ្ហាក់
ដោយជាក់កំហិតឱ្យអ្នកស្ថាប់ទូលប្រពិបត្តិតាមដោយជាច់ខាត ជាសម្រួល់
អ្នកស្ថាប់ប្រើប្រាស់តែតុស្សរកាប់ចិត្ត :

ពោក្យរាជរាជ

ពាក្យត្រូវនឹង	ព្រាន់នឹងស្រីនឹង	ពុំដែលពិសា
ពាក្យពិតនឹងស្វែង	ពុំពិរោះថា	បណ្តិបមេដា
នឹងថាទុកាប់។		

មន្ត្រី ឯ. ធន្ទៃ (ព. បុ.); (ព. ការ.) មន្ត្រីប្រាប់ពាក្យ មន្ត្រី (ធន្ទៃ) :

ពោកស្ពាយ

ប្រពន្ធយើរូបាត់ទៅ

បីមិនត្រូវថា កុអក

ឯងខិះលោរយជាក់

ដោយចិត្តជីថ្មានស្រាវជ្រាវ

ឧរគ្គ ៤. (ឬ. ៩ + ឧរគ្គ) > ឧរគ្គ តែមិនស្រែដែលប្រឡេ: យើក្រុបដី,
**ត្រូវថា «សេចក្តីផ្តើម, ការធើម, ការនាំអាតិ») ដំណឹកនឹកចំប់, ដំណឹក
នឹកត្រួយជាមុន :**

ពោកស្ពាយ

អាពុកបារម្ប

តែក្រងក្នុងមិនខំ

ដូចពាក្យបេដ្ឋា

ហេតុនេះចូរក្នុង-

ឯងទាំងអស់គ្មាន

កំបានតែចា

ចាប់បើយក្រុវធី។

ចុងឆ្លើ ៤. (ឬ.) ត្រូវជាភ្លាហ្មប, ជាមានត្រូវភ្លាហ្មប :

ពោកស្ពាយ

វិបុប្ផន

ប្រជុំនិងដន

អ្នកមានសិលា

ភ្លាហ្មបក្រុធបេដ្ឋាំ

សាយសព្វទិសា

វិជនពាលា

ជូយគ្មានបេដះ។

ចុងឆ្លើ ៥. (ឬ. ចុង, ពហុ. ចុង) ជាទាំងឡាយគឺជាញុទេមិនចំពោះលេខាំ :

ពោកស្ពាយ

សូមប្រឈមខ្លួនខ្លួនបុរាណ

អាណាពម៉ត្តាធិទមករាយ

ឯកសូមដែកដីកិតកែរកកាយ

ប្រាក់លោមនាយកដែកត្រួយ។

បុគ្គលេនី ន. (ន. កុថ + នឹងឈើ «លម្អិត») កេសរដ្ឋា (លម្អិតដ្ឋា)។ ន. ព្រះ

ពាក្យសម្រាប់ហោលើកស្តីដែលជាទីស្របតាមចំណាំលម្អិតដ្ឋា កេសរដ្ឋា :

នាស្រុវត្ស

បុណ្ណាកេសរ	ច្បារនាងត្រកអវ	ចំពោះសំណាង
គីការកុសល	ដែលយើងបានសាង	បញ្ញញាពស្តុតាង
	ឱ្យយើងទាន់ដ្ឋកក។	

បុគ្គលី ន. (ន. កុថ + នីវី) នាវីដ្ឋា (ស្តីដ្ឋូចជាដ្ឋា); ពាក្យសន្លឹតហោលើដោយលើកចោមានលំអង្គចជាដ្ឋា :

នាស្រុវត្ស

បុណ្ណានាវី	ច្បារនាងសំភី	ខំផែនវិទ្យា
ឡាន់ខុននៅក្រោង	កំពុំងរោល	ឱ្យខាតច្រើនគ្រា
	នាំឱ្យស្ថាយក្រាយ។	

បុគ្គលី ន. (ន. កុថ + នីវី) មាននឹងយុទ្ធសាស្ត្រីង បុគ្គលី ដែរ, ជាផាក្យសម្រាប់ប្រើខ្លះ: ចំពោះតែក្នុងការព្យដែលមានសម្រួល្យត្រូវបានឱ្យនៅឱ្យយើត, ជាផាក្យរាយត្រូវសរពេរត្រូវនិយាយថា បុគ្គលី ជាងរាប :

នាស្រុវត្ស

និងក្រុមុខរយើងសម្រៀប្រើ	អ្នកប្រាជ្ញធនាក់ថ្មីតាមលំអាន	មានស្រីន្ទាពាយឱ្យិច្ចារណា
	ដែលប្រាក់ដៃនៅឯណាមុខក្នុង	

ខ្ពស់បេចបេង

ខ្ពស់ព្រៃនអក្សរជាតិ   ពុំយ៉ូវងប្បាចភាយប៊ុន្តែន   ព្រៃនតាមបេបបុរាណ
លោកគ្រួបានពន្លឺដែរ។

ចំណាត់ថត និ. ទោះបីនឹង, បើបានជានឹង :

នាស្សនាល្អ

បំណាច់នឹងប្រាស	គុរមានសម្បាលី	ម្បយម៉ាត់ឡាក់
នេះមិនដូច្នោះ	ស្រាប់ពេញតំត្តិ	ឱ្យមានសោកា
	សង្ឃឹមរប់ថ្វី។	

ចំនួន និ. ១. (ព. បុ.) បណ្តីរ៉ែន :

នាស្សនាល្អ

ស្រួចទុកបំភាង	ចែចារកនាង	ដោយកីស្សុហា
ឡើងស្អីថ្មីទី៣	ត្រីថ្វីកញ្ចា	កបដោយលក្ខណា
	ចិរិយាតតណ្ហី។	

បរមិត្ថុ ឬ បុ (ឯ. បរម + ិត្ថុ > បរមិត្ថុ) ដែលជាគំព្រោះបែង; អ្នកដែល
ជាគំព្រោះបែងជាងពួកមនុស្ស (ក្បារទ្រឡប់រាយ) :

នាស្សនាល្អ

សូមព្រះបរមិត្ថុ	នរាជិបតិន្ទ	ឡើងព្រះមេត្តា
ប្រទានិកាស	ឱ្យរាស្ត្រប្រជា	ថ្មុលគាល់ក្បារា
	នាក្រាតឡូវ។	

ពន្លឹមល. (ខ.) ដែនទេជិតខាង; បរិពារ; អ្នកនៅក្បាសិដ្ឋាបងជាម្ម័យ;
បរិស៊ុទ, គីឡូ :

ពាក្យរ៉ាវញ្ជូរ

សង្ឃឹមបិន់នេនជិតខាង នេសុទ្ធតែអាជីថាមិនដីន ត្បាងដក្សុងផ្ទះកើដីន ។
គិមាននីពីដោរណាអេរ៉ត ។

ចុងល. (ខ. ជាងកសេសនីយ) កូនប្រុសនិងកូនស្រី គិកូនចាំងអស់ ចាំង
ប្រុសចាំងស្រី :

ពាក្យរ៉ាវញ្ជូរ

គ្រាល់បិតា	បានឱ្យបុត្រា	មកដួបដុំគ្នា
ទីបង្កោះប្រដោ	តាមដ្ឋានម្នារ	ឱ្យរមរក្សា
	បងប្លនត្រប់ប្រាណា	

ចេនិ ល. (ភ្នាយមកពី ទីន «សេចក្តីព្រៃកអរ, ការធ្វើច្បាស់រឿង, ការព្រើច្បាប់,
ការផ្តល់ចិត្តដោយអំណរ,...») សេចក្តីព្រៃលាត់, ស្វែហា, ការព្រើច្បាប់ :

ពាក្យរ៉ាវញ្ជូរ

ទីបង្កោះបិតា	ក្រោចក្រងក្រលោប	ច្បាក់ច្បូមដីតា
រួមរសមនោរម្ប	សុខសមស្វែហា	បេតិសន្លឹវា
	មិត្តមួលមេត្តី ។	
	ខ្ពស់ចេចបង្រៀនចោ	

យល់ជាគ្រួចចិត្តសិទ្ធិរមរក្សា
ល្អានស្តីគ្រលោហាត់រោញយ៉ឺ

ដើមដុក្រិនជ្រាប់ប៉ុន្មិនស្រី

នឹងមកដើរឯកចារណ៍

គិត ន. (លេ. ន. ទន «ម្នាស់; ប្រុសជាម្នាស់ដូច: គីបុរសជាតុគ្នានឹងស្រីជាករិយា») ប្រុសជាតុគ្នានឹងស្រីជាប្រព័ន្ធ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កនមហិ	បញ្ហាគតិ-	ហិ សាមិកា
និយា ស-	ដួលា ធម្មា	ត្របាមអត្ថ-
	ធិប្បាយបាលី៖	
ថាប្រុសជាតា	នឹងមានករិយា	លោកឱ្យចេះគិ
ទាំងប្រាំចំពោះ	សវគ្គារះចិត្តស្រី	ប្រពន្ធប្រភេទី
	ដួចជមិសប៉ែង ។	
បើបីឯណា	ពុកាន់កិរិយា	ទាំងប្រាំនេះឯង
ហៅបីទុដិន	ដូលនៃក្រោលឯង	ចេះពេកកំហេង
	ចិត្តប្រពន្ធទិត ។	
បើបីកាន់ច្បាប់	ទាំងប្រាំនេះខ្សោប់	ហៅបីសុចិត
បម្រុងករិយា	ដោយនាក្រោមក្រិត្យ	ប្រសើរពេកពិត
	តិតសិដ្ឋិមឡើយ ។	
អស់ប្រុសទាំងឡាយ	ចូរចាំអដិប្បាយ	ច្បាប់នេះជាពើរិយ
ទុកត្រប់ប្រុសប្រាកា	កំមានកឡើយ	មានប្រពន្ធបែយ
	ជាសុខសម្រាន់។	

មួយគីបោច្ចី	ឱ្យប្រើស្រដើរ	និងប្រពន្ធមាន
ពាក្យទន់ពីរោះ	ស្ថិស្សុះដោយក្បាល់	សរសើររាប់អាន
	តាមសញ្ញវាតា។	
មួយគីប្រពន្ធ	ឧសភាគស្រាលដ្ឋាន់	កំដែរផ្ទាសា
ទាត់ធាក់ដៃលំ	ដួចខ្ពស់រាជ្យ	កំណើដើមថា
	ឱ្យរូសាយសញ្ញ។	
មួយគីបានធន	ប្រគល់ប្រពន្ធ	ទុកដាក់រណាប់
ទាំងគ្រឹងអាបារ	ជាការស្រើផ្តាប់	ដៃបច្ចេកម្រាប់
	ថែទាំរក្បោ។	
មួយគីកំឡុង	កុខំតែប-	ដើរក្នុងហើយថា
ប្រពន្ធសុខចិត្ត	ឱ្យគិតប្រាទ្យា	រួសរកទ្រព្រា
	សម្រាប់ឱ្យដង។	
មួយគីឱ្យចាប់	ស្របាត់ឱ្យខ្សោប់	កុដិនណាយហោង
បើមានប្រពន្ធ-	ឡៀតកុបុនប់ង	ស្របាត់ស្មោះកំស្បុង
	ឱ្យស្ថិមុខឡើយ។	
សម្រេចសេចក្តី	គ្រប់ប្រាំវិថី	ថែងចប់ស្របចហើយ
ឱ្យអស់ប្រុសដង	ចំចងជាព្រឹក	ផ្លូងកុកនឹង
	ថោលច្បាប់បុរាណ។	

បើប្រសិរី	ពុំដ្ឋាច់ចិន្ទា	ឯម្រជនិច្ចនាន
នៅនឹងករិយា	គ្មានជាសុខសាន្ត	ហិនហោចធនធន
	ទាត់ខេងលេងគ្នា ។	
ឯវិស័យចិត្ត	អស់ស្រើដីដិត	មានបីប្រាប្រា
អំពើទាំងប្រា	នេះចាំចិន្ទា	គ្រប់ចិត្តករិយា
	នៅនាយកិយា ។	
បើខ្លះអំពើ-	ណាមួយហេរិយាតី	ប្រពន្ធដាបី
ចិត្តពុំត្រូវត្រង់	ពុំគង់មេត្តិ	តូចចិត្តស្បាថិ
	អាក់អនីពុំល្វោះ ។	
លោកឱ្យប្រសិរី	គន់គិតស្អួលត្រង់	ផ្ទុំចិត្តសប្ត្រាជៈ-
ប្រពន្ធផឱ្យពិត	ដោយក្រិត្យប្រាំនោះ	ប្រពន្ធកែល្វោះ-
	ចិត្តចូលមូលជាន់ ។	
កុគិតតែយក-	ប្រពន្ធបានមក	គ្រាន់ឱបប្រែលង
បង្កើតតែក្នុង	សោះសុន្យធមនុះ	លោកឱ្យគិតតែក្រង
	ដំណោលនិន្ទា ។	
ឯម្ពាតជាបី	បានទ្រព្យធមនុះ	ប្លួយសសក្តា
តែងនៅសុខបើង-	ទិន្ន័យដែងគ្នា	ប្រាន់ដឹកករិយា
	កាន់កិសុចរិត ។	

អំពើច្នៃ៖ហោង	ឱ្យអស់ប្រុសដង	ចងចាំក្នុងចិត្ត
តាមធម៌ទូនាន	គ្រប់ប្រាណប្រុសពិត	ទុកជាប្រាមក្រីត្ស
	ថ្វាប់ថ្វាស់តម្លៅ	
អងអញ្ញរចនា	លេចក្តីកាត្រា	តាមថ្វាប់ទុកនោះ
ក្នុងព្រះបាលី	លេចក្តីជ្រាបយោជន៍	ពុំបានសោរដោ
	លើកលេងជាយជាយ	
ធម្មាប់ខ្លួន	ក្រែរកវិសក្នុង	គម្ពិរនិកាយ
អងកម្រា	ដីកាបរិយាយ	និបាតទាំងឡាយ
	មកដ្ឋានប្រជុំ	
ជាថ្វាប់ទុកត	ដំណឹងតាំណា	ដំណឹរស្រី
ឱ្យជាក់ប្រាកដ	ដោយបទបាលី	គ្រាន់អស់ប្រុសស្រី
	និសនៈរកដ្ឋាន	
ថ្វាប់នេះប្រសើរ	ដំណឹងដំណីរ	ទំនងនេះក្នុរ
ជាថ្វាប់ប្រាកដ	ដោយបទត្រីមត្រី	គ្រឿងតម្លៃ
	ប្រពិបតីរក្សា	
គ្រឿនឱ្យស្ថាត	ឱ្យចាំរំមាត់	ដាក់ក្នុងចិត្ត
គ្រាន់នឹងប្រិតប្រែន	បង្រៀនអាត្រា	តាមដោយគាថា
	នេះឯងតម្លៅ	

ផែងចប់អភិប្លាយ ដោយអគ្គបរិយាយ សូនចថ្មីលើវ
 ក្រោមីរាជន នាមីមាយនៅ ឆ្នាំរាជរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ

នព្វល់កស្របចបោង ១៣

ក្រពណ្ឌ ន. (ក្រ + ពណ្ឌ “ជាប់ដំពាក់, ដំពាក់ឆ្នាំ; ដែលចងរឹត្សុត; ចំណាតចងឆ្នាំរឹត្សុត”) ត្រូវជាចំណាតគូនិងបុរស (ករិយា) :

ការក្រពណ្ឌ

មួយសោត្រោះពុទ្ធទុ ទេសទាចំហុត ចារីករិយា

មានប្រាំពីរស្វោះ ប្រននោះចិត្តជា បិនោះមោបារា

ចិត្តខ្សែចាយជាយ :

ឯកស្វោះមាតា- ករិយាង្វែចម្នាយ

ឯីឆ្លាលក្បនខ្ល ដៃងសុនមិនឈាយ មិននឹករសាយ

ចិត្តចាំអាណិត ។

ក្បនទុកទោសមេច ឱ្យត់ក្រប្រើនិចច ីងខុសខ្សែចចិត្ត

ប្រាត់ប្រាសយ្មោរលង ពុបង់បែកចិត្ត គង់ចាំចិត្តគិត

ឯីឆ្លាលក្បនស្វោះ ។

ប្រពន្ធជាតាប ឯីឆ្លាលបីឆ្លាប ចិត្តចាំកាន់កោះ

ដូចម្នាយស្រលាត់ ក្បនពេញពីនោះ ហោប្រពន្ធនោះ

ថ្មីតិត្តីមិចណល់ ។

ប្រពន្ធជាតិ	ឈ្មោះហេងទាសី-	ករិយាងុចកល់
ឱ្យនឹងអម្ចាល់	ប្រើណាស់ខ្សោយខ្លល់	អាចអត់ទប់ទល់
	ទម្លៃបង្រីំ	
មិនមានទំន់រ	ទោះម្ចាល់វាយដែរ	អត់ឱនសរពី
តាមពេបង្កាប់	ប្រញាប់ចង់ធ្វើ	ចិត្តពុសីវី
	ថ្វែលរាងក្រាតា	
ប្រពន្ធទាមអត់	ឱនអង្គអំណាត់	ខ្ងាចបីអាត្រា
ឯងចុំនឹងម្ចាល់	ខ្ងាចណាស់ធានា	ប្រពន្ធនោះជា
	ប្រសិរសុខសូន្យ	
ប្រពន្ធជាតី	ឈ្មោះភគិនី-	ករិយាងុចប្បន
ប្របាយការបងពិត	លំអិតលំអ្នន	ទួលដំប្បន-
	មានមាត់ពាក្យបង	
ផ្ទាត់ផ្លល់ពេម្បយ	នឹងចងជាត្រូយ	ចិត្តចាំបំណង
ពំនាក់ពិនិង	ពាក់ពិងបុនប៉ង	ពិនិងអង្គបង
	តតិចំឡើទេ	
ប្រពន្ធទាមច្បាល	នឹងបីមយម្ញល-	ចិត្តជាប់អាណ័យ
ឯងប្បននឹងបង	ចាំចងអាស្រែយ	ប្រពន្ធនោះថ្វើ
	មង្សោមពេកពិត	

ប្រពន្ធច្នា	ឈ្មោះហេរិសខាត-	ករិយាឃួចមិត្ត-
សម្ងាត់ស្របាត់	អស់អញ្ញពេកពិត	សិល្បៈសិល្បៈ
	ស្ថ័គ្រស្វោះចិន្ទា ។	
បើមិត្តទៅបាត់	សូប់សូតមុខមាត់	ទុកទន់ទយា
យើងមុខមកបាន	មិត្តក្សាន់សោះសា	ប្រស់ប្រុលរក្រា
	និរទុកសោកស៊ែ ។	
ប្រពន្ធបាតិត្ត	ស្របាត់បីពិត	គ្មានកុងគ្មានក្រា
ដួចមិត្តនិងមិត្ត	ចងចិត្តជាប់នៅ	ប្រពន្ធនោះហេរិ
	ឧត្តមក្រមាន៖	
សម្រេងករិយា	ទាំងបូនសិងជា	ក្រសិរីធ្វើបាន
បើស្រីបាតិត្ត	ផ្ទុងចិត្តសន្តាន	ស្របាត់បីប្រាណា
	ដួចឱ្យិទេសនា ។	
ហេរិចាំស្រីនោះ	ឬកេរិតីហេរិ	ឡើឡើនានា
បើអស់ដីវិត	នោះបិតស្អាតា	ធ្វៀលចាកចុរាប-
	បាយបាបទុកកំយ៉ែ ។	
ប្រពន្ធផុំជា	ឈ្មោះវិកា-	ករិយាឃួចនៃ
សត្វ់ចាំចង	ទោសដឹងសញ្ញាំថ្វី	ប្រពន្ធចំង់
	បីមានតែទុក ។	

បើបីខុសចិត្ត	វាគ្មានអាណាពិត	ខេខីងម្រអុក
ចាំចងទោសបី	ស្រីកិកកុក	ឱ្យមាត់ឱ្យមុខ
	រាលាការងារីយៈ	
សុខទុកសាមា	វាមិលបំណាំ	នៅស្វ័ម្បញ្ញើយ
ពុជ្យយទុកក៍យ	ដោះដែកឡើយ	គ្នាប់ដោយរស់ដោយ
	គ្មានចិត្តមេត្រី	
ថោរីករិយា	ប្រពន្ធផុំជា	លបលួចទ្រព្យី
គ្មានចិត្តករុណា	មេត្តាប្រណិត	របស់ទ្រព្យី
	លក់ចាយអស់ដូន	
អយ្សាករិយា	ប្រពន្ធផុំជា	តមេងតេខិន
ចេះតេប្រើបី	តតបីមានសូន្យ	ធ្វើប្រកាសកំនើន
	ទុកបីដូចមុំ	
ប្រពន្ធភាមបី	ឆ្លាក់ទោអវិចិ	រងទុកដំណាំ
កុងខ្លះឡើងក្រោ	យុរនោត្រូមក្រំ	ព្រោះចិត្តខិនដំ
	ជាងបីអាត្រា	
ឯប្រពន្ធបុន-	មុខនៃគុរសូន្យ	យកជាករិយា
និងកើតរបស់	កេរីយសសកា	មើលពុំដាច់អ្នក
	ពោយសុខចេរបិត	

សម្រេចបិយាយ	ករិយាទាំងឆ្លាយ	ប្រាំពីរចនិត
ទាំងដូចទាំងជាតិ	ពណិខាថោលពិត	ចែងចប់ពិនិត្យ
	តាមអត្ថគម្ពារទៅ	

ក្រសួង នគរបាល នគរបាលប្រកបន៍នៃប្រក្រតិ៍ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ស្ថិស្រីប្រធានបែងចែងប្រកាស អនុការណ៍ស្ថិស្រីករណ៍ នាល់ហេមក្នុងប្រក្រតិ៍

ក្រសួង នគរបាល (នគរបាល) អគ្គនាយកដៃប្រកាស គិតថ្លែងប្រកាស នគរបាលប្រក្រតិ៍ :

ក្រសួង នគរបាល (នគរបាល) ដែលត្រូវបែងចែងប្រកាស នគរបាលប្រក្រតិ៍ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

នគរបាលប្រកាស	សម្រេចក្បាន់នៅ	ទទួលឱ្យិត
ទទួលឱ្យិត	ត្រូវបែងចែងប្រកាស	មានពិភាក្សា
	ប្រកាសប្រក្រតិ៍	

ក្រសួង នគរបាល (នគរបាល) នគរបាល, ស្ថិស្រី, និយាយ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ស្ថិស្រីប្រកាស	ឱ្យអស់ពួករាជ្យ	បានពុរាណ់គ្នា
ប្រជាពលរដ្ឋ	ត្រូវការអរមហិមា	បានច្បាយសម្រាប់
	ចំណុចស្ថាន់ត្រួតពិនិត្យ	

ក្រសួង នគរបាល (នគរបាល) នគរបាល, ស្ថិស្រី, និយាយ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

វិធីកនិត្រន៍

ប្រធិនហេកណ៍

លុះយើញប្រភាស

នៃព្រះសម្បទេ

ស្ថុតរព័រទាល

ឧ៖ស្តីស្នាប់ផ្ទាល

ដោយលោតមុជទីក។

ប្រធួល ន. (នំ.) ម្នាក់, ថៅប្រាប់ :

ប្រធួល ឌុ. (នំ.) ដែលអង់អាច, ហេរិហាន, មោះមុត :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

នៅក្នុងសន្តិបាត

នៃជនូយមជាតិ

នោះមានប្រព័ន្ធ

ជាមួកណែនាំ

ទុកដឹងជាគ្រូ

ជាកាលពូ

ដើរកាលដើរកាលណ៍។

ប្រធានន. (នំ.) ការគ្រប់ស្នារតី, ការធ្វើស្នារតី, សេចក្តីប្រហែល,

ការធ្វើស្នារតី :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ជនធបាប្រមាណ

ប្រព័ន្ធប្រជុំងួន

ចាកដមិសុចិត្ត

ជនធនោះខោះបី

នោះមានដីវិត

តាមដោយការណ៍ពិត

ចាត្រាប់ស្របចំណើយ។

ប្រធិត ន. ឬ ឌុ. អ្នកកាន់ទម្ងាប់ដីកសុវាងល់ប្រវិធ; ដែលព្រៀន, ដែល

ជាប់សុវា :

ប្រាជ្ញតតមារយោទ

ប្រធានប្រុតចាកបុគ្គលជាតិស្រុលាភ័រ់លែងយើងក្នា :

ମେହୁରାଜ୍

បំណាត់ដីនប្រាសប្រាត់ នូរហាយតែងឱ្យយើរពាក់ ហាតុមេចក់ទៅប្រាត់
ស្ថាតែដីនប្រាសយើងស្ម័គ្រោះ។

ក្រុមក្រុម ឬ ក្រុមក្រុម នូវ (តំបន់) ក្រុមក្រុម និង “មនុស្សបុរី” ដែលជាចិត្ត ស្របតាម + ក្រុម នូវ “ដែលគ្នាខ្លួចបាន, ដែលជាចិត្តស្របតាម” ដែល ស្របតាមប៊ូត្រូវបាន, ដែលគ្នាខ្លួចបានប៊ូត្រូវបាន :

ମେହୁରାକ୍ଷୟ

ធម៌នមាត្រក្រឹមប្រិយ ហាយមាត្រស្តីតែទាស់ផ្ទង ធម៌នមុខស្តីបំព្រៃង
ទាំងដោងខលក្រឹមប្រិយ។

ବ୍ୟକ୍ତିଗ୍ରହଣାତ୍ମକ ଏ. (କ୍ରେ.) ଲୋକ୍, ବିଭିନ୍ନ :

ក្រុមប្រជាធិបតេយ្យ នគ. (ទំ.) ដែលគ្រប់គ្រងប្រជាធិបតេយ្យ, ដែលគ្រប់គ្រងផែនការបំណងការរៀបចំសាលាបឋម និងសាលាអាស៊ាន នៃខេត្តកណ្តាល

ពេជ្ជក្រឹងការព្យី

សម្បិតប្រើប្រាស់	ស្ថាប់ពិចម្ញាយ	ដូចសុវរគាំង
ពីរោងទាប់ចិត្ត	ស្ថិតជាប់កញ្ចាំង	ពុំអាមេនិងតាំង
	ចិត្តឱ្យវិនិងបាន។	

ប្រើប្រាស់ ន. (ត.) ឱ្យជា :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះប្រើស្ថាប់	ព្រះកាយសកិលម	ជាមេទេជាតិ
ទ្រង់មានសំគី	ពុំដែលយុំចិត្ត	ជាង៉ែងជ័យជាតិ
	តែក្សោត្រណាបេរីបា	

ប្រុះ ធ. ឬ ន. នៅក្នុងប្រាប់ ដែលត្រូវបានប្រើបាន :

ពាណិជ្ជកម្ម

សេពតប់ប្រាប់ប្រុះ	ប្រាប់នាំឱ្យស្ទះ	យើងកិច្ចិនត្រូវ
សេពតប់ដន្តពាល	ផែរាលខុសដ្ឋាន	នាំឱ្យអាប្រឹង
	បង់កែវិបង់ឈ្មោះ។	

គ្រឿន និ បង្កាប់, បង្កាប់ឱ្យធ្វើតាម; ប្រកបកិច្ចិនតាមត្រូវការ; ចាយវិយ;
ធ្វើឱ្យដោយកម្ពាំង :

ពាណិជ្ជកម្ម

ប្រើថីដឹងឱ្យស្ទើ	ឡាងបិនិងប្រើ	ប្រើអ្នកចេះកី
កុយកពាក្យស្អាក	ដីមនិងគម្ពីរ	កុយកពាក្យដី
	ដីមនិងពាក្យពាល។	

គ្រឿនដៃលទ្ធផល និ កុមាលប្រញាប់អង្គយលើទីផ្សារ មុនគេអេញ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កុដុកចិត្តបរឡស	កុដុកចិត្តអភិនេស្សម៉ែ	កុដុកចិត្តអភិប្រាប
ប្រើទិន្នន័យ	រពិនិងឱ្យស្អាយ	ស្អាប់ពាក្យបរិយាយ

បណ្តាគមេដី។...

ត្រេះ គិ. ផ្ទើងខ្លួនដោក, រាំលីខ្លួនដោក, ផ្ទុលខ្លួនដោក :

នោរូបនាយក

យំសោកប្រេះប្រាងាហ	ផ្ទុលដួចចេត្រាន	ព្រោះកីអាលីយ
ធ្វើល្អដ្ឋប់សិប់ពោក	បិដ្ឋេងសិប់ជ្រើ	ទាំងយប់ទាំងថ្មី
ត្រួចបាយត្រួចទីក។		

ជន់ទូន ន. ស្រី :

នោរូបនាយក

លើកដាក់តាមកម្មុំង	កុំវិចខ្សោំឯធមិជីជំស្បា	ប្រើគេប្រើឱ្យត្រា
ប្រជាធិបាយម៉ោង។		

ចុះឈាមឈាម នូ. ដែលកញ្ចប់កញ្ចប់, ចាយវាយតែសណ្ឌាប់; សិរី :

នោរូបនាយក

អូកបុសតែត្រីត្រូ	ចាស់តតប្រព្រឹត្ត	ចាស់តតប្រព្រឹត្ត
ខ្សោតត្រីនប្រមាណ		
ករិយាតុយជាយ	ចាយវាយតែខ្សាត	ពលពាលសុខសាង
ប្រដៃក្របាន។		

ឈ័រ ន. ត្រកូល, ពុំដុ, វិង្វ, អម្បរោះ :

នោរូបនាយក

ធ្វើក្រោមឈើលស្រី	សន្ដានមេឈើលដោ	បង្រើមេឈើលពុត
------------------	---------------	---------------

ទោះដឹងពុតជា

ពំមេរទុកច្បាស់

ដឹងចិត្តបរិសុខ

ពំមេរវិយាយ

ខ្លួនគ្នាល់ ន. លោកស្រីកដែលបាកបេកសស្តាថមិលទៅយើងហាក់
ដូចជាដាច់ត្រង់ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

លីរក្រសាធារ

រលកឈូន្មរ

បាកបេកដាច់ត្រង់

ស្រាប់ពេនិកភ្នែក

ធម្មបប្រាណាង

អន្តាលខ្លាត់ខ្លួន

កើតស្តាប់រាល់ជាតិ។

ខ្លួនខ និង ដាក់ត្រលប់មុខចុះក្រោម, ដាក់ត្រលប់បាតចុះក្រោម, ដាក់ត្រលប់
ពោះចុះក្រោម :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

កុំសុកត្រលុក

កុំដើរដាច់មុខ

ដោយតែតបីគិត

បំណាច់នឹងដី

ដីដោយគំនិត

ដែលមានការណ៍ពិត

តាមធមិតាមច្បាប់។

ស្រុលាភ្វេងដាច់មុខ

ត្រីនៃថ្ងៃខែឆ្នាំ

ផ្តល់ឱ្យយើងបាប់

សង្ឃឹមសង្ឃឹម

ពេកកែវិស្សាប់

ក្រោះត្រូវចំណាប់

នៅក្នុងស្អោះ

**នេះខាងក្រោម និង នីមួយៗ ដែលបានដោយមានអាការ៖ លើវិនិច្ឆ័ន់នៃភ្នែកផ្លាស់បន្ត់របស់
ឈើនឹងក្នុងក្រុងខាងក្រោម និង នីមួយៗ**

នាស្អាគត្រ

ស្មូលឃោះផ្លាស់បន្ត់របស់ប្រព័ន្ធដឹក
ឯកសារ និង នីមួយៗ (ព. បុ.) ត្រូវបានបង្ហាញ និង នីមួយៗ
ក្នុងក្រុងខាងក្រោម និង នីមួយៗ

នាស្អាគត្រ
លោកចាំប្រើនៅ៖ ចិត្តអាណាព្យាក់ស្មោះ ស្ថូប់ដំបូន្ទាន
ជ្រាវដោយសារចិត្ត ទុក្រិតសន្តាន បង្កើនធនាន
ចិត្តអាណាព្យាក់ស្មោះ

ខ្សែខ្សែន និង នីមួយៗ នៃរដ្ឋបាល និង នីមួយៗ

នាស្អាគត្រ

ក្រុងក្រុងខាងក្រោម និង នីមួយៗ នៃរដ្ឋបាល និង នីមួយៗ
គឺជាប្រព័ន្ធដឹកសារ និង នីមួយៗ

ខ្សែខ្សែន និង នីមួយៗ នៃរដ្ឋបាល និង នីមួយៗ

នាស្អាគត្រ

មានចិត្តផ្លូវដី តានតិះដី សារប់រសល់
ក្រុងក្រុងខាងក្រោម និង នីមួយៗ នៃរដ្ឋបាល និង នីមួយៗ
គឺជាប្រព័ន្ធដឹកសារ និង នីមួយៗ

ព័ត៌មាន ន. (លំ. ឯ. នៅ) ពាក្យ, សម្បិតិ :

ពេជ្ជករណ្យ

កំឃុំមានអីន
មោះបូងត្រង់ណា
ទីបណ្តុះបោចា

អួកមានមារយាទំ

ធម្មនាមួយ នូវ (ឯ. នៅ ធម្មនាមួយ «ពណិក, សម្បុរ, ន > ៧ និងខ្លួន នាមួយ»)

ដែលធ្វើពណិកសម្បុរិយាយគឺដែលត្រួតព្រម, ដែលមានពន្លឹះស្តីរងគ្រឹងចាំង
ប្រាងប្រាយ; ត្រួត; លួប្រែ :

ពេជ្ជករណ្យ

ការនោះប្រាជិ៍យេងឈរការយ និស់នេងសញ្ញាសាយ ស្ថិតិកប្រាជិ៍យេងឈរការយ..។

ធម្មនាមួយ (លំ. ឯ. នៅ ធម្មនាមួយ, នៅ ធម្មនាមួយ) អួកត្រាច់ទៅក្នុងថ្ងៃ (ប្រាជិ៍យេងឈរការយ) :

ពេជ្ជករណ្យ

គ្រាល់នោះពនេចរ
មានអំណារពន់ពេកក្រ
វិវកិចចាយផ្លូវ

បាត្រំដីឱ្យបានដាយ។

ធម្មនាមួយ នូវ ឯ. ន. នៅ ដែលចាំងស្តីផែងៗ ដោយ, ដែលបាត្រំរស្តី
ផែងៗ ដោយ, ដោយ :

ពេជ្ជករណ្យ

ស្តីផែងតែមានទីទាម ដាយកំរាម
ពភាពលលាមតែត្រួក។

ធម្មនាមួយ បុ ធម្មនាមួយ ន. (លំ. ឯ.) ពួកពល, ពួកឈប់ពល, ពួក

សេនាទាបាន :

ពោក្រុណទ្វារ

ពលកាយរំខ្មាយដែកខេកត្តា ព្រោះខាចប្បត្តានាពខ្លឹង និងបច្ចាថ្មីត្បូន្មប្រជាស៊ាង
តាមដៃថ្ងៃដែកត្តាយរៀបរាបើយ។

លម្អិតទូ ន. (ន.) កិច្ចព្រឹន, ការរំលែកព្រឹន :

លម្អិតទូ ឌុ. (ន.) ដែលមានកិច្ចព្រឹន, ដែលមានរំលែកព្រឹន; ហើស្តីជា

លម្អិតទូ :

ពោក្រុណទ្វារ

ពហុកិច្ចខ្ពស់	វាទោមរោមរា	ឡាលាតំកែិត
នេះហើយនូវដោយ	រនោចដួចខីត	សុស្សកំសល់ស្តីត
	តែពេលសម្រាក។	

នាមី ន. (ន. នាមី) សេះ (លោយាប) :

នាមីនិ ន. (ន. នាមី) សេះពី, មេសេះ :

ពោក្រុណទ្វារ

ពាណិជ្ជជិន	ស្តូរកាំងក្រុហិសអ៊ុក	លើវិនិន័យប្រាសិនិស៊ីយ
	យ្រាលមួយថ្ងៃប្រាកដយោជ័រ។	

នាមីនិ ន. (ន. នាមី) កម្ពុករ គិត្យកដើរការឈូល, ក្នុងឈូល :

ពោក្រុណទ្វារ

វិញ្ញការឈូរ	ធ្វើការដោយវិ-	រួយៗពេកពេល
តែមានឈូរ	ណាមួយទម្រង់	សុចូល់ពួកដែន

យកចិត្តទុកដាក់ ១

ពាណិជ្ជកម្ម និង ពាណិជ្ជកម្ម សំណង់ស្ថិតិការ :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବିଜ୍ଞାନ

កំពើចាប់រាយ
កំពើចាប់រាយ
កំពើចាប់រាយ
កំពើចាប់រាយ
កំពើចាប់រាយ
កំពើចាប់រាយ

၁၃၂၆၂၇၂၈ ခ. ပြေးတို့ :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବିଜ୍ଞାନ

ក្រសួងនៅរាជធានីភ្នំពេញ ត្រូវបានដែលមានចំណាំ
ដោយក្រសួងនៅរាជធានីភ្នំពេញ ត្រូវបានដែលមានចំណាំ

ជីវិ៍ថ្មបុ ទេស្ស និ (អ៊ែ. និ ទេស្ស) ការឃុំវិសេស, ដំណឹករឃុំស្រុកចាត់ :

ពេជ្ជក្រុងរបាយ

កងរៀនយិងមានពិនិយ ព្រោះមានគេដែរ ប្រជុំយុទ្ធសាស្ត្រ តិចឡើង ឯ (ឯ. ៣ + ឡើង) ដែលប្រសើរបំផុត, ដែលចម្រើនបំផុត, ដែលជាថម្ចាន :

ମେହୁରାକ୍ଷୟ

ក្រុងតាមពេលហេតុ ដំណើរក្បួនផ្លូវ
ក្រុងស្តីដែលបាន នៅក្នុងក្រុងក្រុង^១
ក្រុងជាបច្ចាសាការណ៍ នៃក្រុងក្រុងក្រុង^២
ក្រុងក្រុងក្រុងក្រុងក្រុងក្រុង^៣

ិជាត ន. ដែលមានភូនក្រអូបណ្ឌ, ដែលក្រអូបសាយ :

នាក្យរាង

ពិធារអ៊ីបី

ពិធារមេត្តិ

សុស្សីសិលាទារ

ពិធារបរិសុទ្ធ

ក្តុសលសម្បារ

ពិធារនេះដាប

ដល់ស្អីតុលីស្សីយ៍។

ិជាត ន. បុ ន. មេន, ប្រាកដ, ឡើង :

នាក្យរាង

ពាក្យពិតការណើពិត

កាលបឹងពិនិត្យ

យើត្រពិតសត្រា

គ្មានកាន់ប្រពិត្ត

តាមពិតហោមហា-

ប្រសើរថ្វថ្វា

មានដលតាមពិត។

ិជាត ន. (នៅ. ិជាត) ល្អាសប, វាងនៅ, បុន, ប្រសប់; ដែលមានចំណោះ :

នាក្យរាង

មេទ័ពពិទ្ធត្រ

យល់កិច្ចកលដាក់

បញ្ញាតពួកខ្សោះន

ឱ្យរកចូលមក

ប្រយុទ្ធផាចំន

ឡើបប្រើកម្ពោះន

វាយខ្សោះនខាយខ្សោះត។

ិជាត ន. ស្រួលសក់ដុក។ កំពុល, អ្នកដែលជាកំពុល, អ្នកដែលជាថ្មីម, អ្នក
ដែលចម្បងលើគេ :

នាក្យរាង

វិពេះនវិន្ទុ

នាយកណើមមពិន

ទ្រង់ពេះចិន្ទា

ក្រោរពុដល់ទាន

ខេីបត្រូងត្រាស់ថា

ឱ្យអស់អមណ្ឌ

ឬលមកដូចដឹងទៅ

ិនិត្យឱ្យ ន. (នំ. ិនិត្យឱ្យ) ពាក្យសម្រាប់ប្រើប្រាស់គេកុងការព្យិជ្រំជា
មួយនឹងពាក្យ ិនិត្យឱ្យ :

ឈរក្រុវត្ស

យល់ទូចកុំអាលុខ្លួន

ឡានយល់ដឹងកុំអាលុស្រាយ

ធម្មតីកុំតិនាយ

មិនពិនិត្យពិនិត្យឱ្យ

ិនិត្យឱ្យ បុ ិនិត្យឱ្យ (នំ. ិនិត្យឱ្យ) ដែលតែមន្ត្រិប, ដែលតែសោរប្រើ;
ស្ថាត, ថ្វា, ស្រុស់បំព្រឃោះ :

ឈរក្រុវត្ស

កំហបនពិមល

ពីមុននាងយល់

ដូចមេដានជា

ផ្តោតឱ្យបង

មករកពុំងា

និងបានជាត្រូ

តរៀនទៅមុខ

ិនិត្យឱ្យ ន. (នំ. ិនិត្យឱ្យ) សេចក្តីខ្សែកខ្សោលរៀបរាប់, ដំណឹកបំប្បរ
បានចូលរួមជាប្រជាពលរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យរបស់ :

ឈរក្រុវត្ស

បងាទារ

ពិលាបន្ទាញា

បីស្ថាប់ក្នុងស្ថាប់

អាតុកនិងម្នាយ

ឯនាយកស្ថាប់

តីឱ្យខ្លួនស្ថាប់

តាមដែរប្រើទេ?

ଶିଖନ ପ୍ରକାଶକ ଏ. (ଶେ. ଓ. ଶିଖନ) ଲ୍ୟାଙ୍କିଲିଆ, ଲ୍ୟାଙ୍କିଗ୍ରାମ,
ଲ୍ୟାଙ୍କିଗ୍ରାମପୁର, ଲ୍ୟାଙ୍କିଲାଯାଲିଙ୍କ :

ମେହୁରାକ୍ଷେତ୍ର

ក្បាស់ពិភពលោក ដោយនូវពិលាស កែត្រាយសមរម្យ
ដំណើរដំរី ជាត្រូវបានឱ្យម គ្រប់អារម្មណ៍
នៅក្នុងការទិន្នន័យ នៅក្នុងការទិន្នន័យ

ពិនិត្យ ន. (លេខ. ៩៣; នាម. ឈ្មោះ) សែចក្តីអស្ឋារ្យ, ហេតុផែលគ្រូ
ឱ្យលាន់មាត់ស្រើច; សែចក្តីរឹករាយ; ពន្លេក; សែចក្តីស្របាត់, ស្អោហា :
ពិនិត្យ ស. (លេខ. ៩៣; នាម. ឈ្មោះ) គ្រូឱ្យស្របាត់, គ្រូឱ្យស្រើច,
គ្រូឱ្យជាប់ចិត្តកៅចខ្លួន :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

ឯករាជិស្សយ
បងនីកអាលីយ
បន្ទាល់នេលា
ចុំហេតុដុចមេច
ក៍មាសស្អន្តរា
ពុម្ភរាជ
មួយមាត់មករក?

ពិនេ បុ ពិនេ អី បរិនាកត (សី); ពាក្យគ្រែសមសម្រាប់គ្របាសុប្បជិត
និយាយទៅវគ្គគ្របាសដែលគារព័ត៌មាន :

ଶାନ୍ତିକାଳ

ពិសាងផ្លូបា ពិសារសជ្ជមុន ពិសាសត្រា
ពិសាសិលទាន ក្រើសទ្វូងករុណា ពិសារសវា-

ចាប់ពីមធ្យោ។

କୁଣ୍ଡଳାତ୍ମକ ଶ୍ରୀ ପୁତ୍ରଦୂତଙ୍କ ପରେତପରିବାରରୁ

ମେଲାକ୍ଷ୍ମୀ

ពុត្តាយមានិ	មួយដៃជា	សាបារត់បទ
អាចធ្លូនការងារ	កដ្ឋានកាន់កត់	ដាលដោយគោរពតាត
	ប្រាំមួយហត្ថលេខ់...។	

ពុនិត្យទេន្ទ ល. បុ ធុ. សេចក្តីថម្រីនប្រាជ្ញា, សេចក្តីថម្រីនការយល់។ អ្នកដែលថម្រីនដោយការយល់; ហើរូបីជា ពុនិត្យទេន្ទ :

ពេជ្ជក្រុងរបាយ

អុកពុនិត្តូ	ដែលមានគំនិត	ប្រសើរថ្វ៉ាថ្វា
បើជាតី	ពុនិត្តូ	មានភាពដួចគ្នា
	រក្សាកិសុខ	

លេខ ៩. ប្រទេះ, ចូបដោយតតស្សង់ក, ចូបដោយតតមានបំណង :

ពេជ្ជក្រុងវត្ថុ

ខំដើររលេះ	ត្រូវប៉ែត់ពើបចេះ	ប្រទេសក្នុងខ្មៅ
ដីងមាសត្រូវ	ធ្វើបសិទ្ធិតាំង	ប្រយុទ្ធប្រភ័ណ្ឌ

ពេទ្យ ៣. ចំណាត់ថ្នាក់ក្រាងដែលចង់ដោយព្រាទិបត្របម្រើនឹងសងសឹកវិញ,

ចំណងចិត្តជាសព្វវេ :

ពោក្នុងរបៀប

គិយារុកមារ

មនីថាគេវេសរោះប្រាប់

ទីបមានសុខក្សោត្រូវ

ប្រាប់លោយរដ្ឋប្រជុំ

និរន័យ (នៅ ភ្នែកមានពេរ, ភ្នែកចង់ពេរ; បច្ចាមិត្ត, សំព្វែរ :

ពោក្នុងរបៀប

យោធាត់ការនឹងផែវី

ប្រយុទ្ធផ្លូវយ៉ាងអង់អាច

ដើម្បីសត្វរប្បាក់ខ្ពស់ខ្លាថ

ចិយរត់ប្រសាទ់លើអង់អាករាយ។

សំឡាល់ ស្អែក សុខន្តោះ; ប្រសើរ, ថ្វីថ្វា, ដើរនាយ៍ :

ពោក្នុងរបៀប

ហេប្បុនមាសពុំជា

បងសុមលាក់កែវិសិី

ត្រលប់ទៅបុរី

សុមប្បុនស្រើនាងកុំយាត់។

តុំចេន និ. (ព. បុ.) សុមឱ្យតែ, តាមតែ :

ពោក្នុងរបៀប

ខ្សែសុមក្រាបលាទៅ

ដើររដ្ឋប្រជុំ

ពុំចេរទ្រង់មេត្តា

អត់ទោសប្រាសសត្វជាមុំ។

តុំចេន និ. (ព. បុ.) ថាតុំដឹង, ថាតុំចេះ, ថាតុំស្អាត់ :

ពោក្នុងរបៀប

ប្រើដឹងគុលបាប

ប្រើដឹងខូស់ទាប

មានដឹកកូហូល់លូ

ទោះដឹងទិកមាល

ពុំចេរនូវថ្វី

ទោះដឹងដី-សប

ពំចេរសំបុត្រា

ធ្វើក្រសមីលស្ថាន	សន្លានមេិលដៅ	បង្រីមីមេិលពុត្ត
ទោះដឹងពុត្តជា	ពំចេរពុត្តពុត្ត	ដឹងចិត្តបរិសុខ
	ពំចេរតិរិយា	

តែងទោះ ! ដំណើរដែលពោល, ពាក្យពោល; បទពោលល្អាន៖ ល្អាតេះ
កាត្រម្បយយ៉ាង មានដឹងបី គីកុងម្បយរប់មានឃ្មាបី, មានថ្មនបី, ឃ្មានី១
និងទី៣ មានឯពាក្យ, ឃ្មានី៤ មានឯពាក្យ :

ពាក្យរាជរាជ្យ

យក្សរក្រាមប្រឡាតខ្លឹងវីក្ស សុំហោះប្រូវវីប្រូ ពួកដែកកំហើននូវស៊ុង។
ស្រុកយើសន្ទាប់តែវីក្ស ចីរីយប្រស៊ុង ម៉ូចិនអុករាជមេស្ថាប។
នេះ ! នាក្យប្រសកសន្ទាប់ដោយភ្លាក់ ព្រោះបានពីបប្រទេះខ្លាំងសត្វវា,
ចោរកំណាចបុមនុស្សដែលមានទោសគេចពួនបុក់ពីបប្រទេះសត្វសាបារ់;
ពុំទោះប្រសកកំរាមឱ្យគេសុំតស្ថិន់ :

ពាក្យរាជរាជ្យ

យម្មាលហ្មរក្រាមសោះសា	នេះមាត់ហីយចា	ពេវវិសិទ្ធាបអបិយ។
កាលដើមហានិនស្រី	ឈុំយល់អគ្គិ	ដឹងចាំឱវិរុំនិង។

តុលិត នាក្យ ល្អាតេះឈើម្បយពុកសន្លានឡើ មានប្រើនបេបខ្លះមានផ្លូវចុងៗ
មានផ្លូវជំរឿៗ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ពិុលឡៅបង្ការណ៍សាត់ មានដើមភ្លាមាត ឯ៖លាយសៀវភៅ។

ស្រីនេរោគ ន. (ន.) សម្បិតូលាស; មនុស្សមានសម្បិតូលាស, អូកលូលាស

សម្បិតូលាស

ពាណិជ្ជកម្ម

លោកសារត្រារ៉ា ព្រមទាំង ធ្វើដំណឹងការណ៍ក្រោះក្រោយ

អស់ពួកនិស្សិត មានចិត្តវិកាយ រាជករពាយ

ប្រាស់ប៊ូយែរកគ្នា។

ស្រីនេរោគ ន. (ន. ស្រីនេរោគ) ទុក; អំពើអារក្រោះ; សេចក្តីវិទាស; ពុតព្រឹត,

ពុតកំណាមេះ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ជនមានពុតព្រឹត តែងតែរំលស់ នូវសុខស្អែកី

នៅក្នុងថែរា ទីនោះអបិយ នាំឱ្យមានកី

ព្រឹមខ្លល់ជានិច្ច។

ស្រីនេរោគ ន. (ន.) ការពន្លេល័យ, ការបំភីសេចក្តី, ការអធិប្បាយបញ្ហាក់សេចក្តី

ឱ្យភីច្បាស់, ដំណើរខែសេចក្តីឱ្យយើង្វាក់ច្បាស់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ការធ្វើនេះដ្ឋោះនាស ឱ្យប្រាជិយជោរាស ដោយសារព្រៃតិ

ដែលលោកសារត្រារ៉ា ដោយភីអាមិត ព្រោះលោកមានចិត្ត

កុដាយមេត្តាន

ស្ថាបន ន. (ន.) មរណៈ :

នាក្យរាជ្យ

វិជ្ជបាបទ	តែងមានប្រាកដ	ថ្វីសវាងមិនធម៌
ឡាងបីឡេតា	ឡាងបីព្រះពុន្ល	ដែលប្រើប្រាស់បរិសុំ
	ក៏ថ្វីសពាំងចំ	

ព្រៃន បុ ព្រៃន ន. (ន. ព្រៃន) អាកាស, មេយ, ទឹកដែលស្ថិតនៅ
ឯអាកាសមិនទាន់ធ្លាក់ចុះមកដល់ :

នាក្យរាជ្យ

មានព្យេះព្រោមា	រំលើងត្រីបា	រលំបាក់បែក
វិនាសប្រពេជន	ពេកពន់អនេក	ព្យេះព្រោមចំម៉ឺក
	ពុំធ្លាប់យើព្យូទ័រឱយ	

ប្រជួល ន. បុ ន. ដែលមានស្រីស្អាតី, ដែលជាទីស្របតាមៗស្អីដីវិត; អ្នក
ថ្វី, មាសថ្វី...:

នាក្យរាជ្យ

ស្អោចចាប់ហាប្រាបើង	ចុះប្លុនិងអ្នកិនិងបង	បើមានកីមោះប្រាប់
	មេចនុនល្អុងនាងមិនប្រាប់	

ប្រហាណក់ន. (ន. ប្រហាណ «ដំ, ស្ថុក, ចម្រើន, មំម្លែ» + នន «ថ្វី»)

ប្រហាណក់) ថ្វីដំ, ថ្វីស្ថុក, ធន់ថ្វីដំ :

ពោក្យទាវ្យ

ប្រឹសមាសយោលចូលព្រហារ៖ ប្រាំដែនចំណាត់ព្រះនេត្រក្បារត្រ ចូលរាលើខ្សែយីហ្មចូលរាលើតំ
ភូរិយប្រឹសស្ថាត់រកប្រសាច់។

ព្រៃល ឌុ. បុរាណា; ដែលមានក្នុងរាលិដីម, ដែលជាយុរអដ្ឋិជបីយៈ

ពោក្យទាវ្យ

ពាក្យចាស់ពាក្យពិរោះ នោសខ្លួនឯងមិនបានយ៉ាង នោសគុចលោតសល់
មិនទៅយ៉ាងប៉ុន្តែនឹងនៅក្នុង។

ត្រូវបានឱ្យដឹងថា តីក្នុងមួយរប់មានខ្លួន, ត្រូវដឹងថា ឱ្យបានឱ្យក្រោម
យើងមានដឹងណ៍ តីក្នុងមួយរប់មានខ្លួន, ត្រូវដឹងថា ឱ្យបានឱ្យក្រោម
យើងឱ្យដឹងទី៤ម៉ោងនៅពាក្យ :

ពោក្យទាវ្យ

អ្នកមានរក្សាមួត ដូចសំពាត់ព័ត៌មិនិក អ្នកប្រាប្រុងរក្សាមួត
ដូចសំពាត់ព័ត៌មិនិកសំបាន។

ឈមទី ន. (ន.) មេកន្លែង, មេយុំ តីកន្លែងពី, យុំពី៖

ពោក្យទាវ្យ

រាលិរាលិ	បីរាលិពេញទ្វាតិ	ស្ថិនច្បារកំរាប់ន
ប្រាសាទបរ	ព្រឹបកេសរស្តាន	ក្បុត្រាងមាន
	ព្រះទំយកេមក្បាន់	

କ୍ଷର୍ଣ୍ଣବାତ୍ ଓ (ଓ. < କ୍ଷର୍ତ୍ତ + ବାତ୍) ମନ୍ଦିରାଯୁଦ୍ଧରେ ପରକୁ ହିୟାଇଥାଏ, ମନ୍ଦିରାଯୁ

យោងសម្រួល :

ବେଳୁକାର୍ଯ୍ୟ

កយន្តរាយ	អូកប្រាជ្ញទាំងឡាយ	លោកពេលប្រាប់ថា
កើតមានព្រោះកម្ម	អំពើពោល	បណ្តាលឱ្យជា
	កីឡាកលបំបាក។	

នគរបាល ន. (គ. នគ + របាល) ឬប្រព័ផលគ្គរិយាទាត, ចំណេយាង

សម្រាប់

ମେହୁରାକ୍ଷୟ

កយុប្រោទ	ចេញពីប្រភព	នែងដន្តរាលា
កំពុងសុខ៍	រាន់តួនិក្សា	បង្កើតឱ្យជា
កយន្តរាយ ។		

ଜ୍ୟୋତିଶ୍ଳେଷଣ ଏ. (ଉ. ଜ୍ୟୋତି + ଶହନ୍ଦୁ) ଉପରେକ୍ଷିତ ପରିମାଣରେ, ଯେତେକି

ទីសាក់យោងសម្រេច :

ବେଳୁକାର୍ଯ୍ୟ

កយុបសគ្គ	កៅតមានតាមច្បាក់	កម្ពកាថចេញមុខ
ចេញផលិត្យផល	ធ្វើចំណាំឡើង	អ្នកចង់បានសុខ
	គរកំប្រមានៗ	

សេវាលោក្បីមិនពិត, លោក្បក្បក្បក :

នាម ន្ទ. បុ គ. ១. ដែលមិនពិត, ដែលកូហក :

នាមស្រួលព្យៃ

មនុស្សមេករ	ចោះតែកម្មរ	ការឱ្យគេណាប់
ការទៅការទៅ	ត្រូវលើដំណាប់	អ្នកដងគេចាប់-
	ថ្នាក់ព្រោះតែករ។	

នាមឈាម ន. (ន.) ស្ថីដែលស្មាមីត្រូវចិត្តឱម (ប្រពន្ធ) :

នាមស្រួលព្យៃ

ខ្លួនបើរដ្ឋិតខ្សោល	នាយកឱនដ្ឋិតពល	រក្សាទុក្រុមុខ
ទ្វាយកដៃដ្ឋិតស្ថី	ចោះសំថែទុក	ផ្ទះដំស្រួលុក
	ដ្ឋិតករិយាជារ។	

នាមឈាមជ. (លេ. ន្ទ.; លេ. នាមីជ.) បុរសដែលព្រមឱ្យករិយារបស់ខ្លួន
ស្រួលកប្រយោជន៍ដោយបែបបទជាស្ថីពេស្តា, មនុស្សអ្នកបណ្តាយ
ប្រពន្ធទុក្រុមុខជាស្ថីជាមាស :

នាមស្រួលព្យៃ

នៅអ្នកករិយាង	ច្បាប់ខ្លួនឱ្យបាត	បំពេញមុខការ
ច្បាប់រំភាព	ចាកសិល្ងាត	ធ្វើស្របម្នារ
	លក់ដួរវិញទៅ !	

នាមឈាមជ. (លេ. ន្ទ.; លេ. នាមីជ.) បុរសអ្នកលុំក្នុងអំណាចករិយា,
មនុស្សអ្នកខ្លាចប្រពន្ធ គឺមនុស្សដែលប្រពន្ធផ្លូតត្រាប់ហេប់ប៉឵ជានិច្ច :

ពោក្រុណាល្អ

ហេករិយាជិក	ចូរមានសំណើក	នីកយើព្យាល់ខោ
សមចរិយា	ជាមិតតស៊ា	ទោះប្រាស់ទោះឆ្នាំ
តែងកាន់រក្សា។		

និរឈានក្រែម ន. (លេ. នូ.; លេ. នាយកក្រែម) ការប្រព័ន្ធកន្លែងចិត្តភាព, ការក្រែងចិត្តប្រព័ន្ធ :

ពោក្រុណាល្អ

ភរិយាតិក្រម	ជាកម្មប្រធំ	ប្រលួកដោយបាប
អ្នកធើអំពើ	អរគីយដរប	វរព្រោះតែប្រាប
កំយក្រោះគឺដឹង។		

ឯកសារនេះ ន. ឈ្មោះការព្យូម្មួយប្រកាសក្នុងមួយឆ្នាំមានសង្គាត់បើ, ត្រង់សង្គាត់ទី១មានថ្ងៃក្រោម, សង្គាត់ទី២និងទី៣មានថ្ងៃក្រោម ហើយចាប់ផ្តើមឯកសារនេះ:

ពោក្រុណាល្អ

ព្រឹងប្រុសជំនួយនូវនៅ	ក្រុមព្រឹងប្រុស	ដែលជាសមាជិក
នូវក្រុម ន. (លេ. ន.) អ្នកដែលមានដំណឹងជាប្រធំ, អ្នកដែលមានប្រធំ		

ពេញដំណឹង (ព្រោះរាជា) :

ពោក្រុណាល្អ

ព្រោះប្រាកសម្អិចព្រោះនូវនៅ នូវក្រុមដំណឹងជាប្រធំ នូវក្រុមប្រជាធិបតេយ្យ

គីអង្គក្រោមព្រះហនិក្សុ

**ជ្រើសរើល. (លេខ. ៤) អ្នកទ្រព្យដែលបានឱ្យដោនដី (ភ្នំ)។ អ្នកទ្រព្យដែនដី
(ពេជ្ជរាជា) :**

ମହାକାବ୍ୟ

ប្រាសាទបរ	សង្កែយកូដវ	ព្រះរាជរដ្ឋ
ជាសុខសម្រាង	កេវមក្សានអភិម-	អលកបប្លឹង

ផ្លូវលេខ ៩. (តី. ច.) អគ្គគ្រប់គ្រងរក្សាដែនដី (ព្រះរាជា) :

ମେଣ୍ଡୁକ୍ଷବିଦ୍ୟ

សូមព្រះរាជាណ	លោកច្រដៃក្រសាល	វំហេព្រះទ័យ
វិធីនំពាន់	ជាទិន្នន័យ	សូមព្រះរាជន័យ
	ប្រជែងកម្មណ៍	

នោម គិ. បរិភាក្សាបីយ, សុដិកបីយ; បុណ្ណែលពួកកវិខ្លះយើង
ធ្លាប់តែប្រើកុងពាក្យកាព្យរៀងមកសំដៅសេចក្តីថា ហិន្យានិមីត្រ កំបាន,
ថា នឹងបានក្រោម កំបាន :

ពេជ្ជក្រុងពេជ្ជ

ការអើយអញ្ចប់	ពីចាយនៅមាន	សល់ភាំងខ្ពស់ទេ
ឱ្យអញ្ចរក្តា	សម្រន់ការយោ	តែបានបានទេ
អញ្ចប់ណាស់ការ។		

ខ្លួនប្រើប្រាស់ និងបែកចុះថ្មី

ពាណិជ្ជកម្ម

ហេប្បន្ទាប្រើប្រាស់	មេចតុប្រជុំ	ឱ្យអិនិងបង
បើមានគ្មានចិត្ត	មាសមិត្តកុំចង	ចូរប្រាយចំណាង
កំហើងនោះចេញ...។		

ត្រីសក ន. (នៅ) អ្នកធ្វើការឈូល, កូនឈូល; អ្នកបម្រើ, កម្ពករ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្ញុំជាភ្លើកក	ពុំដែលលួចនៅក្នុង	ទ្រព្យធនឹងធនុញ្ញា
មេចកំណែកមក	ប្រកាន់ខ្ញុំចា	ជាថារពណ៌
ដូច្នេះឡើវិញ?		

ខ្លួន ន. ភ្លាម; បណ្តីរ; ជាម្បយដៃ; ធន, ធនដៃ :

ពាណិជ្ជកម្ម

**ថានាន់នាន់នាន់ស្មោះចេញរក ព្រះនេត្រក្រឡាតិ៍សម្រិះជាក់ សម្រួលិកអារ៉ានីមានអាក់
ចូងចាយកំព្យិះខ្លួនខ្លួន**

មករណី ន. (នៅ. ន.) រសវិនជ្រាត, ទីកដមជ្រាត; ទីកយុំ :

ពាណិជ្ជកម្ម

**សម្រិះផ្ទៃមិច្ចមិចមករដ្ឋ អ្នកស្ថាប់នាំនឹងនីនិនីស្ថាដិត នូចឱ្យនៅក្នុងនៅក្នុង
ក្រោះគិតថាម្មាយពុំកើត។**

មករណី ន. (ន. មក + ន.) ឯណដែលលួបគុណាគេ, មនុស្សរិលគុណា :

ଶ୍ରୀକୃତ୍ସମ୍ପଦ

មក្ខុដែនទេះដោក្ខុដីរាយា ព្រឹងតែនៅតាមរាយុខ នូវជននោះបានសេចក្តីក្នុង^៤
ពីសុខប្រារៈខន្លែមិលគុណាយ

មន្ទីរ ន. (ន.) អ្នកកំណានព្រៃ, មនុស្សកំណានព្រៃ; បើស្តីជា មន្ទីរនឹង:

ଶ୍ରୀକୃତ୍ସମ୍ବନ୍ଧ

រិនសេដ្ឋី	ជាមច្ចរី	ល្បីថាកំណាត់
ថ្វីមួយគាត់នឹក	ចង់សុន្មានព្យាត់	ព្រោះភូកំណាត់
	ពួនសុក្សងផ្ទះ៖	
ព្រោះមោត្តុល្អាច	ប្រើប្រាសិទ្ធនូរយោន	ដែលមានជ្រោះជ្រោះ
ឡើបិណ្ឌបាត	ឈរដើរខាងផ្ទះ៖	ឱ្យសេដ្ឋីលេះ
	កីឡិសិស្សរបានៗ	

ខ្លួនឯង ល. ឈ្មោះត្រីពីមួយដំបាន មានរូបសណ្ឌានភាពខាងលើជាមនុស្សភាគ
ខាងក្រោមជាត្រីនៅក្នុងសម្បទ្រ, ជាស្អោចត្រី មានអាយុវេងណាស់, មាន
អំណាច់បង្ហាប់ពួកត្រីដំឡើ ក្នុងសម្បទ្រឱ្យពេជ្ជានដំឡើដែលហានុមានកែន
របៀបលស្សា ឱ្យជានដំឡើយកមកពីក្នុងមកដោះទម្ងាក់ចងច្វាប់ក្នុងសម្បទ្រ
ឡើកនៃកោះលង្ហា :

ពេជ្ជក្រុងរបៀប

ជំនាញទានវិន្ទុបានុមាន ក្រោរក្រាសតស្រាកស្រាត កែចាប់នាយមថ្មានុប្រាន
យកធើជាប្រពន្ធផ្លូបាន

មន្ទីរ ន. (ន.) នាយកដ្ឋាន (ប្រធ័ណី មន្ទីរ មន្ទីរ ធម្មោត កំណើន); មន្ទីរ
នាយក, មន្ទីរ :

នាយកទិន្នន័យ

មន្ទីរ មន្ទីរ
សត្វវិធី ដែកយ៉ា
យ៉ា ពិនិត្យ ប្រជាធិបតេយ្យ

មន្ទីរ មន្ទីរ នូវ (ន. ន. មន្ទីរ) ផ្តុម; ពិនាន; នាយក :

មន្ទីរ មន្ទីរ ន. (ន. ន. មន្ទីរ) សិល្បៈ ផ្តុម, សេវាដ្ឋាន; សម្រួលពិនាន :

នាយកទិន្នន័យ

ស្ថិចបើកមជ្ឈរ
ប្រកបដោយសូរ-
តតមានទ្រគោះ
នាយកទិន្នន័យ
សម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ

មន្ទីរ ន. (ន. ន.) មិនៃតិតិ :

នាយកទិន្នន័យ

មន្ទីរ ជាអ្នកដ្ឋាន ក្នុងស្ថិចបើកមជ្ឈរ ដើរឯកសារ ដែកយ៉ា
ក្នុងស្ថិចបើកមជ្ឈរ ដើរឯកសារ ដែកយ៉ា

មន្ទីរ ន. (ន. មន្ទីរ) < មន្ទីរ > មន្ទីរ “ជិ” + អនុញ្ញាត “សមុទ្រ”

សមុទ្រជិ, មហាសមុទ្រ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្ថិដ្ឋន៍រាល់កណ្តាលមហាម្មាត កន្លែងថ្វីយប់ប្រើនឹងធនាគារ
រាល់កណ្តាលភាពតែតមាននឹងក្បាស់

មនុស្ស (នៅ មនុស្ស) ដែលមានប្រើន, ដែលប្រើនកំរើ, កំរើកនូង; ដែលមើរីម, ដែលគ្រារសីរីម :

មនុស្ស (នៅ មនុស្ស) ភារ់ដា, ភារ់ទូលាយ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កនុស្សប្រើនកំរើមិញ	តែតមាននឹងក្បាស់	ធនាគារកច្ចាល់តែតមាននឹងក្បាស់
ក្រឹតក្រឹតយើរីស្ថិដ្ឋន៍	សន្ទាប់ត្រាងដៃ	ខ្សោចស្ថិដ្ឋន៍រាល់កណ្តាលមហាម្មាត
សត្វរិងអាចរួចប្រាក	តនប់ពិប្បាន	កើតប្រុញយចេយក្រាយ

មនុស្ស (នៅ មនុស្ស ឬ មនុស្ស, ឬ មនុស្ស ឬ មនុស្ស) ក្រិច
ទាំងឡាយ :

មនុស្ស ឬ ក្រិច, មេក្រិច :

ពាណិជ្ជកម្ម

គ្រាល់មហិរាជ	បានយើរីត្រាងដៃ	បានប្រាប់មហិរាជ
ចាប់រីទូទាត់		

មនុស្ស (នៅ “ដា” + ឱ្យ “អនុដា”; ដានុដា) > មនុស្ស
“អនុដា” អនុដា ដែលសំសាររដ្ឋគីករាមនៅលក្ខណៈបំរើយ។ ដែលទាំង
នេះស្អែក :

ពោកស្រីរាជ្យ

សព្វសត្វកុងលោក	ហេលកុងមហោយ	មហាសាតវ
ប្រើនរដគេទុក្ខ	វិលរកវិវេរ	អ្នកខុះសាញវ

ចង់ហេលរកត្រឹម ។

ខ្លួនដីបច្ចេកទៀត

ហេតុនោះកវិ	គូរមានមេត្រី	រាប់អានភាសា
សម្រឺជាតិយើង	ពមេីងសក្តា	ឱ្យពួកខិមរា

មិនចាត់ប្រឈបគេ !... ។

នាម ន. (នំ. នាម) ផ្ទើរ :

ពោកស្រីរាជ្យ

នាងដាំសុនខា	កុងឧរអូលអនំកោះ	ស្រួចនាងយាត្រាទៅ
	តែងកអង្គដោយមាតិ	។

នាម ន. (នំ. ន.) ផ្ទាកម្រង, កម្រងផ្ទា, ផ្ទើងផ្ទា :

ពោកស្រីរាជ្យ

រីយាយមាលា	និងតាមាហីយ	ក្រងផ្ទាកល់ថ្វី
ថ្វាយព្រះរាជា	ទ្រង់ប្រាសប្រទាន	ឱ្យមានប្រព័ន្ធ
ចិញ្ញីមាត្រា	កបដោយកីសុធម៌	។

នាម ន. បុ ន. (ន.) ដែលមានផ្ទាកម្រង; អ្នកប្រដាប់ផ្ទាកម្រង, អ្នកពាក់

ផ្ទាកម្រង :

នាយិតិ ៤. ព្រឹកបែងចែកម្រង, ព្រឹកចែកម្រង :

នាយិតិ

វិធីកមាលី	និងមាលិនី	រួមទីរារង់
សស្រាកសស្រាំ	ប្រចាំខែពេលពេះ	ដន្តកុងស្រីណារដ្ឋ
រីករាយរាប់ប្រាកោ។		

នាយិតិ ៥ ឬ ៦ (៣. ប្រ.) ដែលមានលម្អិតមានពេលខ្លួចមាស; អ្នកថ្វើ;
ពាក្យសម្រាប់ហោងដោយសេចក្តីថ្វាក់ថ្វីម ទៅរកមនុស្សជាទីស្រលាឯ
ដែលមានអាជីវការស្មើគ្មានបញ្ហាប្រចាំជាន់ខ្លួន :

នាយិតិ

ហេកូនមាសខ្លួន	មាសកុំបិទដ្ឋាន	ចម្លើងចម្រិន
ត្រូវមាសខ្លួនពុក	ក្រឡើងក្រពិន	កុំបាថ់ខ្លួនក្រើន
រលើកស្រីយ។		

នាយិតិទៅ (ឬ. នាយិតិ + ទៅ) ដែលធ្វើបៀយដោយមាស, ដែលយក
មាសសុខទៅ :

នាយិតិ

ហេកូរមាសម៉ោយ	ហេតុមេឡិចកីថ្វី	ពុំចេញចរចា
ថាម៉ែងថាម៉ោនៅ	នៅស្ម័ំមដល់ណាង	គ្រុសិនីសរុវា
ឱ្យដ្ឋានដឹងចិត្ត។		

នាយិតិទូទៅ ឬ. ឈ្មោះចេកម្មួយប្រភេទ ស្របដ្ឋាននិងចេកនូន :

ពាណិជ្ជកម្ម

កែវកែវមាសសួន្ហ

យុរដ្ឋាំមកហើយ

ពេលនេះគាប់ដីន

រាប់បានត្រឹនខ្លួច

ក្នុងថ្ងៃនេះឯង។

ឱ្យបងមកដីប

ទោះតានឱ្យដីប

នឹង នូវទីមណ្ឌលប់, ឯងធតលូប់ រកកល់ឡើង (ប្រើចំពោះតែមេយ) :

ពាណិជ្ជកម្ម

មេយមីរស្រទំ

ឯងធតលប់ដីង

មេរីមេលទៅភ្នំ

ក្រោងឡើងធ្លាក់នាប់

ស្រាប់តេឡើងទាន់។

យើងសុខពេអក្រ

ខ្សោយត្រូវបាប់

មុខនៅ នូវ ន. (នៅ ន. មុខ) មាត់វិង, ដែលមានមាត់វិង; មនុស្ស
មាត់វិង; បើជាភ្លើ មុខនៅ :

ពាណិជ្ជកម្ម

បីមុខនាសោន្តមក

ប្រពន្ធដែនកំមុខរា

ថែមទាំងខ្សោយបីរោងដែនខ្សោយ។

ទាំងនីមួយៗត្រូវដឹងអ្នកនា

មុខ ន. បុ នូវ ក្រម៉ា, នាងក្រម៉ា; ពាក្យថ្មមបុចំយើសម្រាប់ហោត្រូវជាទី
ស្របាត់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្រីមុមចង់សុមីពីខ្ពស់

បើចង់សុមីកំសុចុះ

ត្រូវកំសុចុះបស់នូវៗ

ប្រកំសុចុះបស់នូវៗ

ត្រូវកំសុចុះបស់នូវៗ

ទីនាគារី ល. បុ ធ. (ខ.) អ្នកដែលរំហេងឃាយកុហក :

ទីនាគារីល. បុ ធ. (ខ.) ត្រីដែលរំហេងឃាយកុហក :

ពាក្យសាស្ត្រ

មុសារាជី

កុហករកវិ

តត់ក្រោងតត់ល្អដែង

មុរាទិនិ។

(លុប នៅ ចេញរក្សាការ ហេង់ថា មន្ទីរប្រជាធិបតេយ្យ «លុបអក្សរកណ្ឌាល»)។

ទីនាគ. ធ. ដែលមានគំនិតភាក់, ដែលមានគំនិតទាម, ដែលមិនល្អាត;
ត្បូម្រោ, ត្បូមម្រោ, កញ្ចប់កញ្ចរ់ :

ពាក្យសាស្ត្រ

នាបីហេងត្រូ

កំធ្វើម្បុទ្ទូ

ចិត្តនោះឱ្យស្ថិន

កំធ្វើតម៉ឺង

ចង់ជំពេញនូន

ក្រោងបាបមកច្បន

នៅនាលោកិយ។

ទីនាគ. បុ ឌ. ន. មា, ឆ្នាប់, វិនិបុំង :

ពាក្យសាស្ត្រ

រូបរាងម្បនមា

ទាស់តែមិនត្រាំ

ធ្វើការរបរ

បានតែខាងខ្លួល

ិលខាងត្រាច់ចោរ

វិករាយត្រកអវរ

នៅ៖ការច្រៀងវា។

ថែលទោល ល. ផ្សំ :

ថែលនាល គិ. មានមេន, មានពិភមេន :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବିଦ୍ୟ

កាលណោះមេដីនានា យោរយោរកីឡ អាស្រែយនៅជិតដើរន្តូវ
ខ្លួន ន. ពិណាគាតិមួយច្បាកដុំក្នុងទីការកំប្លែងដើម្បីសិមតាមទំនាបប្បាលផ្លូវ
ដោយអនិញ្ញា, មានគ្រឿនហានិភូលហាយក្រអូបបន្ទិច, ធ្វើសម្រោះស្ថាយ,
ប្រើជាគ្រោះងបង់សម្បូម្ពុរបែបខ្ពស់, ប្រើបានចាំងប្រស់ចាំងក្រោម, ដែល
នៅប្រស់ប្រើជាអនុកំក់បាន :

ମେଲାକ୍ଷୟାନାମି

សម្បបង់មួល	អ្នកដែលមិនតម	គេប្រើបាយរបៀបណា
កាលដល់រដ្ឋរ	ពំសូវដែលខាន	ដួសពីរបីចាន
	ពំខានទារឡើត។	

សេចក្តីថ្លែងជ និ. ១ (ត៊. ន.) តាមប្រព័ន្ធ, តាមចំណាំ :

ពេជ្ជក្រុងរបាយ

នេះគឺប្រមាម	កំឱ្យធ្វើតាម	យថាកាមខ្លួន
អ្នកណាបំពាន	និងមានទោសផ្តើន	រាជការមិនស្ថិន
	ប្រជុំតែមីនីយ៍។	

ଅତ୍ୟନ୍ତଶୀଳ ଜୀ. (ଆ.) କୌଣସିଲ, ଗନ୍ଧିନ୍ଦାନ୍ଦିଲ, ଗନ୍ଧିନ୍ଦାମି :

ពេជ្ជក្រុងរាជរដ្ឋ

នាយ-យោចាប់នាំ អណ្ឌីកសាមាន្យ ស្ថូប់ព្រះរោង

ពោលពាក្យប្រឡច ឯកចាំយល់ថា បញ្ហាប្រាក់
អាត្រានីងស្ថាប់។

ឈន ៤ (ខ.) អានុភាព; តិស្សរភាព; បរិវារ; ទ្រព្យធចន; កេវិឈូហេះលូ;
សែចក្តីមើងថាន់ :

ឈាម្វុគាល់

សកិតុសិឃិយស	នាមុកខុងខែសំ	ពុំសិឃិត្តជា
វិអុកមានយស	សម្បរគីគា	សុទ្ធសិឃិត្តភ្នា
ដួយជាកម្មាំង។		

ទ្វាអេបេបខ្សោំផែ

សកិតុសិឃិយស	អុកមានរបស់	ពុំសិឃិសក្តា
សុវបង់ធនធាន	កុខុសមាន្តា	សុវមានរោគ
កុិឃ្សិមិលជាយ។		

ឈាម្វុ ៤ (ពំ. ខ.) ការដើរ, ការចេញចរ, ការដើរដូវា; ការដើរបោ,
ការដើរជាពួកជាកង; ការមិញ្ញុមដីវិត :

ឈាម្វុគាល់

វិពាក្យយាត្រា	ដែលមានអត្ថិថាន	មិញ្ញុមដីវិត
ត្រូវអស់ធនធន	គ្រប់គ្រងពិនិត្យ	ទីបដិតដន្ទូបិត-
នៅយុរលបង់បាន។		

និនិត ៥ នៅមិនស្ម័ំម ចេះតែចាប់នេះចាប់នោះរឿយ៍មិនស្រាក :

ពោក្រុងរបៀប

មនុស្សរពីសង្គ	បំពេញដៃមិនដែលខ្ចោះ មាននេះខ្លោះនូវខ្លោះ ឯងអ្នកខ្ចោះតែងមករកទាំង
លក់ផ្ទើរឱ្យកំណត់ មានកំណត់របស់ខ្លួន	អ្នកអតិថិជនដែលមកដ្ឋាន អ្នកដឹងទៅដីអ្នកក្រោម ដែលប្រយោជន៍អ្នកក្រោម
មានកំណត់របស់ខ្លួន	ប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធដែលមកដ្ឋាន សារព្យាពាណិជ្ជកម្ម សារព្យាពាណិជ្ជកម្ម

នគរូបវិធី (នគ. ន.) ត្រូវឲ្យ :

មានរមណី	ចូលមកក្នុងទី	ធ្វើការកុសលិ
ខ្លួនប្រើប្រាស់ខ្លួន	ឯងឯងឯកដល់	ប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធដែលមកដ្ឋាន
នាងនេះទែលក្រ	ហេតុដលបុណ្យល្អ	ផ្តល់សុខឱ្យប៉ូក
គឺមានទ្រព្យធន	ពេកពន្លំអតិថិជន	ឱ្យយើងចាន់ដោយ
		មិនរង់ចាំកាលទេ

នគរូបវិធី ដែលធ្វើប័ណ្ណតែងតែចេញផ្សាយ, ដែលមានពុតពុត, ដែលមានចិត្តរឿង
នៃគេចេងក្រោយទេ :

ពោក្យរាជ្យ

វិជនរមតា	គំនិតរំពាត់	អ៊ូចនេវវីក
របិញ្ញាបុញ្ញ	យប់ថ្វូលាចព្រឹក	គេឱ្យបាយទីក
	រមិលគុណាគ់	

នៅនេះ និង នាំឱ្យចង់តែអេះប្រើឱ្យចង់តែចុចេះ :

ពោក្យរាជ្យ

មនុស្សមាស់មាតា	ពិធ្យាកយាតិម្យនៅល្អៈម	ហានុចិត្តនោជាប់ដៃរោម
	ល្អៈមពុំកើតឡារោមមាស់ម	

និងឯកសារ និង យើញគុណាប្រើឱ្យចង់តែសិរីយេ មិនសូរយកចិត្តទុកដាក់ :

ពោក្យរាជ្យ

មនុស្សមិលគុណាសិនាងលើស	ទិន្នន័យនគរបាលត្រារក្រុង	កាលលេខ្នួតផ្ទាស់ខ្ពស់ខ្លួន
	តែនឹងកិច្ចសងគ្មានៗ	
ឬ៖ដែលយុទ្ធមកនឹកនាយករាយ នឹកយើញក្នុងឆ្លាយព្រោះធ្វើនេរ មិនបានយើបមាត់មួយម៉ាក់ទេ		
	មេះតែលើខ្លួនបំប្លែង។	

និង ន. (នៅ) លួក, ផ្ទាយក់ :

ពោក្យរាជ្យ

វិនិច្ឆ័េះ	វិនិច្ឆ័េះ	រាមរដ្ឋប្រព័ន្ធ
យកកែសរ	ហើរត្រីបក្របរស	ដីបររ
	ដោយនូវអំណារ	របស់រាជ្យ

នគរាយ ៩ (លេ. ឈ. រវិបំស «ហាង្សូព្រះអាគិត្រ») សង្ឃប្រើក់ :

នាក្យរាយ

វិហ្មុដវិហង្ស

ហើរចុះត្រង់បីងីកច្បា

ហោនីកបីងីកច្បា

ខ្មែរលោកថាវិហ្មុដប្រើក់

នគរាយ ៩ សង្ឃបក្សីម្អួយប្រឡក ព្រឹននៅអាគ្រ័យកុងពេជ្រាង :

នាក្យរាយ

នូវីដរីដីក្រា

ហើរប្រើប្រាស់បានមុកវា

បាលលោកកុងពីក្សា

ព្រះរាជក្រឹងរីករាយ

នគរាយ ៩ នៅប់រសល់ខ្លួន នៅប់រសាយគំនិត, នៅប់រសាយព្រាយាម :

នាក្យរាយ

រសាយប់រសាយ

ពុំស្តាយសិលសង្គ

គន់គិតកុចចង់-

សិកសេពមាតុគ្រាម៖

ទីលីល ឯ. ឡោះនីង, ហើនីង :

នាក្យរាយ

វិនីងចេះធម៌

ផ្ទចម្បករដ្ឋោង

កណ្តាលអច្ចា

ពុំនោះដួចធ្លាក់

តែម្បករមានា

ចរចោញយាត្រា

តែម្បកដីកដីៗ

រូន ឯ. បុកច្បូល; ឲល, សំរុក, ត្រូវឲលច្បូល :

ពោកស្ពាយ

ទំពេរករាន

ទំពេរឃើងទាំង

ស្ថិតិភាពសណ្ឋិ

លុះយើងរុកទៅ

ទំពេរកវិ

ធម្មិមបានទី

មកយើងច្រើនហើយ ។

នូវ ន. (ន. ៧៧. «រូប») ឈើទាំងឡាយ :

ពោកស្ពាយ

វិក្សីរីធម្មានរក្សា

នានាមនេរអមិរិ

មានផ្លាស្រប់យ៉ាងជាប្រកតិ

ត្រីក្រាតីថ្វិកមនិយម ។

ជាក្រុងករាបៀរព្រៃក្រិត

ដើម្បីកសិក្សិស្ថិសម ឬកជាប់ដើមឱ្យរាងសង្គម

និយមរក្សាទុក្រពេជ្រួញ ។

នេះគឺជាប់នៅសាមគិត

ដែលប្រាមិនិត្យប្រើប្រាស់ សម្រួលិនិត្យរៀតិតិច្បាប់

រក្សាទុក្រពេជ្រួញ ។

ខ្លួនមានកិសុធនឹតិភាព

ប្រសរិបរាប់តស្ថាម ឬរាងកិសុធនឹតិភាព

ដើម្បីក្លាសក្រាមក្នុងរឿយ ។

នូវលេខលេខ (ន. ន. ៦៨៩) ដែលរួងរីង; ភ្នៀធ៉ុក, ពណ៌រាយ :

ពោកស្ពាយ

ប្រាមិនិត្យចាស់នោច

មិនិនិត្យចាស់ខ្លួចចាស់ខ្លួត

ជាប់ដែលមានកំណើត

កិតជាប្រាមិនិត្យមានដីប្រាន ។

នូវ ន. ប្រ. ន. (ន.) ដែលមានរួប, ដែលមានលម្អិត, បុរសអូកមានលម្អិត; ហើ

ក្រុងជានូវិត នាងលូ :

ពោក្យទាន់

រួមឱ្យបិនិ
ធនចាំងទីប្រាស់យុត្តិ កែវបានជាយុបា
តែអូកណាស្តាល់ប្រភព។

នូវនៅ គិ. ន. នាប់វ៉ា :

ពោក្យទាន់

ប្រព្រាប់រសវ៉ា	បង្កើងដល់ណា	ឱ្យខាតផែ
នាប់ឱះ	កុំឃុំរោង	យើងចាំងអស់គ្នា
	ជាកម្មករ។	
ការមានកម្រិត	លោកដាក់កំហិត	ឱ្យយើងណួលរ
កាន់ការទេដង	ប្រើងប្រឹងសាទ់រ	មិនឱ្យមានយោ
	ឈប់ខុសពេលម៉ោង។	

នូវនៅ គិ. រកដោយឲ្យសរាន់, ប្រព្រាប់រក :

ពោក្យទាន់

អូកត្រប់ត្រងដ្ឋែ៖	មិនចែងឱ្យខ្សោះ	រូសរកទ្រព្រា
ឱ្យមានត្រប់ត្រាន់	ទាន់កាលផែ	យើងប្រើប្រាស់ទ្រព្រឈរ
ប្រើងរកទ្រព្រនោះ។		

នូវនៅ គិ. ថាក; ថាកទាប, ថាកចិយ, ចិយថាក; កាថ, កោងកាថ,
អាណក់, គម្រក់, ដ្ឋានាតិ; កំណាន់ :

ពាក្យរោគ

វិជនធរបស	កាថមយោរយោណាស់ ចាស់ស្តីមិនស្តាប់
វាអធិស្តីៗ	បំពានលើថ្វាប់ ខុសចាកតម្រាប់
	សណ្តាប់ភួមិត្រូក។

លេខិត ៥. (នំ. ន.) ក្រហម :

ពាក្យរោគ

ក្រមាណាបិត	ប្រើនតែគាប់ចិត្ត	កញ្ចានា
ដែលនៅដំឡី	ទ្រទ្រង់ពស្តា	រូបស្របសំណោភា
	ពានាសម្រាង។	

កំណែន គិ. បុ ៥. (ព. បុ.) រលស់, ចិយចំនួន :

ពាក្យរោគ

ឈ្មោះនៃត្រូវយើងយ៉ាស់	រំតានុធបិតល	ពីអាមេតនលីនីត្រាន។
និងក្រាលប្រើប្រាស់នឹងប្រាងា	ប្រះខិះយត់តក្យាន់	រាយត្រាស់បញ្ហាដាចិន។

ប្រុងប្រុយ ន. (នំ. ន.; នំ. បុក្ស + រាយ «ថ្វី» វ > ព) ថ្វីមានបុក្ស :

ពាក្យរោគ

ថ្វីត្រូវប្រុងប្រុយរួមបង់	កើតលានកុំរិប្រើនិងលក់ផ្ទះ	ដែលក្នុងហោរាងឱ្យត្រូវនៃ
	តាមបំបញ្ជីនិងដីក្នុងហោរាង	
ឬ៖ន្លាផីរីទៅត្រូវខ្លះដែរ	ពិច្ចាកិច្ចិយចិត្តចាត់នៅ	ដូនការលន្វេចគិតគិតិរាយ

នៅក្នុងការលន្វេចគិតគិតិរាយ

ធនការនៃ ប្រធានាជន គិតជាប្រធានាជន លក់ហ្មតុប្រមាណ, លក់ផ្លូវជិនងាយភ្នាក់ :

ମେଲ୍ଲାକୁଳାର୍ଥ

លក់លន់លង់ជ្រាវ	ទោះឆ្លួនដេកនៅ	ក្នុងត្រីបាទាំន
មានថារកំណាម	អាចគាត់ចូរបាន	លើច្រឡប់ហើយប្រាន
	ចូរបិទដូចដើម។	

ធម៌ន្តេះ ល. លុំដល់, ហ្លូសមកដល់, ដរាបមកដល់ :

ពេជ្ជក្រោម

លង់លុះអត្រាត្រ	ស្ថិចយាងព្រះបាយ	ថ្មូលក្នុងដែរក់
ទតយើញ្ញមាមាត្រ	រាជលេខា	ពីពសល់មួយនាក់
លក់លង់ស្ថាត់សូន្យ។		
អស់កាលយុទ្ធភាព	ព្រះពោធិ៍អង្គរ	ទ្រង់សាងសីហា
ពុំមានប្រមាណ	ឱ្យប្រាកចវិយា	ទីបមហាក្សត្រ
ភ្នកនឹកដល់ទាន។		

ଶ୍ରୀକୃତିବ୍ୟା

ធនក្រឹមកាន់សង្គម និតមាននីមនាម ពញ្ជាមបលាមរាល់ប្រាការ
សេវាអង់អាមេរិកហើយ ចូលលុករូប្រាង ឈុំត្រាត់ប្រាការជានិយ។
ធនក្រឹមកាន់សង្គម និតមាននីមនាម ពញ្ជាមបលាមរាល់ប្រាការ
សេវាអង់អាមេរិកហើយ ចូលលុករូប្រាង ឈុំត្រាត់ប្រាការជានិយ។
ធនក្រឹមកាន់សង្គម និតមាននីមនាម ពញ្ជាមបលាមរាល់ប្រាការ
សេវាអង់អាមេរិកហើយ ចូលលុករូប្រាង ឈុំត្រាត់ប្រាការជានិយ។

ពោកស្រុកព្រៃ

លាកុដិក	ជីកប្រវិង	មិនដឹងខ្លួន,
តែគាប់ផ្ទុន	កុដិកា	ផ្សេងៗប្រាយ,
ឱ្យធុនទោស	ដោយសញ្ញាស	នៅថ្ងៃហ្មាយ,
ដែលហោកប្រាយ	មិនប្រកាន់	បានរួចខ្លួន។

ឈានឯធម៌ លូប ឈាន ចេញ ទុកត្រីមតែ កុដិកា ហោចា អាទិបុប, ដូច
ខាងក្រោម > ឈានឯធម៌ ដែរ។

ឈានឯធម៌: ឬ ឈាន៧ ន. (នៅ ឈានឯធម៌) ការស្រាល; ការប្រព្រាប់, ការ
រំបៀស; គំនិតរបៀស, គំនិតរាងនៅ; អនាម័យ :

ពោកស្រុកព្រៃ

ក្នុងដាហាយព	ពុំគ្រងបនិងការលេង ត្រព្យធនរលើងដោង
	ព្រោះតែបែរីងបង្កិនខ្លួន។

អ្នកលេខលិនតែងឱ្យ ឬ អ្នកលេខតែងឱ្យលិន ន. អ្នកលេងកោងកាត់
ដែលរំមេងតែលាត់សិរីប្រុសិរីណាត់ដើរតែក្រោង :

ពោកស្រុកព្រៃ

អ្នកលេងលាត់សិរី	កាលអស់ត្រព្យបៀយ ធ្វើឡើងបងប្រួល
ដួនដែរប្រពន្ធ	ដួនរាយជាក់ក្នុង
	អស់ទាំងបងប្រួល

គេឡើមរាល់គ្នា។

ធម្មោ នូ បុ គិ ន. ដែលទទួលការងារ, ដែលត្រួវឱ្យ, ដែលតាំងកំ;

ណែលណាល់ :

ពាក្យរាយ

រីមនុស្សិតា តំមានគីគី ឈានជ្រោមថ្វី
កាលណាទាល់ប្រក លបលេងតែបៀវង- សុិសងតំប្រកង-
ច្បាប់ដែលរដ្ឋបាម។

ជីវិនាទ គិ ន. បុ នូ (ព. បុ.) ដែលបែនលន, ឡើងឡើង, ដែលលួយ,
ដែលលប់បេង, ដឹងផន្លោ, ពាយងាយ :

ពាក្យរាយ

នូអូកដោ ទោះដឹងយល់ហោង មិត្តទោះឱ្យបាន
បំពេញព្រះដឹស ដោយព្រះទួន្យាន កំធ្វើលើកលាន
ដោយមិត្តអន្តពាល។

ជីវិនាទ គិ បាត់, សុន្យ, អស់; វិលរល់; ឡើឡើប់ :

ពាក្យរាយ

សត្វុដែងកើតស្តាប់ សុខសិងលើលាប់ កុងភពតូចដំ
កើតស្តាប់ស្តាប់កើត កំណែីតរដំ រដ្ឋាបនេះដំ

ដោយត្រឹងវាត។

ធម្មុបុន្ញិត (ន.ប.) បុគ្គលិក, មនុស្សិត, អ្នកល្អក, អ្នកដែល
ចង់បានតែប្រយោជនឺផ្តាល់ខ្លួន :

ଶ୍ରୀକୃତାମ୍ବଳୀ

លុខបុគ្គល បើយើព្យេតាន

រំមេងតែប្រលៀន

ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន

ត្រីនពេរកក្សន

ឧប្បជ្ជកម្ម ឬ ឧប្បជ្ជកម្ម ៣. អំពើរបស់ពោរបន្ទី, អំពើបន្ទី, ការបន្ទី :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବିଜ୍ଞାନ

វិធានកលបុម្យក

ភាគចំពោះអាជីវកម្ម

បុន្មានការងារផ្តែក ព្រោះមានរន្តក កំបើចាប់ពីទៅ

ព្រៃលប្បន្ទិអ្នកស្រុក

ប្រាប់ខីរព្រៃលបុក

ជួលនាគី ល. អ្នកដែលពេលពាក្យខិតា, អ្នកដែលពេលពាក្យពុំគបី (បើស្តីជាបួលនាគីល) :

ମେହିକୀ

លេខ៖

ព្រះនរោត្តមនី

ຂໍ້ຕົກບູນ

វាទិន្នន័យ

សេចក្តីថ្លែងមាត់

ເຕັມຕ້າຂໍສກູດ

ពំបានការឡើយ។

លេខរាជធានី

ជាសិរីពីកំហែសិរី

ព្រៃន់វាបីសមិ

ឯកសារនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីជួយការងាររបស់ពួកគេ ក្នុងការបង្កើតរបស់ប្រទេសកម្ពុជា :

ពាណិជ្ជកម្ម

បាត់យសដ្បីតន្លិល	បាត់ញ្ចាយណាទានសីល	ដ្បីតសេពសុវា
ប្រមាងបាត់បុណ្យ	ីងបាត់ប្រាជ្ញា	លេញលែងដៀលចា
	បាត់តិរិយាតាប់។	

នេះជាចំ គិ. ន. បុ ឌ. (ព. បុ.) ដែលផែនលន, លើកហាន, ព្រៃនេះខាង, ឯធនា :

ពាណិជ្ជកម្ម

សង្កាត់សរស់រ	អស់អញ្ចកំខិល	ទីបានជាតាប់
សង្កាត់សូត្រដៃន	ដោយគ្រូប្រញឈប់	កំធើលេលាប់
	ដោយចិត្តមាក់ដាយ។	

នេះជាថីថុន ឌុ បុ ន. (ន. ឈាមា «ប្រ» + អមិល «ដ្ឋោ» ឈាមាអមិល)

ប្រព្រឹងដ្ឋោប្រុះតុមានរសប្រដ្ឋូរ :

ពាណិជ្ជកម្ម

តាបសចាស់។	នៅព្រៃយុរណាស់	នាន់តែអំបិល
ក្រុប់តេនីកភ្លក	ធម៌លោណាមិល	កំតាំគ្រីល
	មករកក្រុងម្នង។	
អួកក្រុងលួយដៃ	ដោយក្តីព្រៃកអរ	នាំគ្រាប់ប៉ី
មករកតសី	យកអីមកដោង	បំពេញបំណង
	តាបសរប់ប្បែប។	

ជំជាចំ ន. របៀប, ឆ្នាក់, ជាន់; សង្កាត់ :

នាស្សន៍

លំដាប់នោះណា	នាងស្រីសុជាតា	ថ្វាយមធ្យបាយាស
សិងគ្រឹងទិញតន់	ពេញចាំងភាគនិមាស	ទីបនានអង្គាស
	ថ្វាយព្រះទសពល។	

ខំរំល ន. (ន.) ទំនើង, អំណាចខ្លួន, អំពើចិត្ត :

នាស្សន៍

វាយករយោទាំង	ធ្វើតាមលំពេង	ប្រជាំងយកណូនេះ
ដួនកាលបាត់ខ្លួន	ដួនកាលនៅផ្ទះ	មានគ្មានឯកសារ
	ខ្លះខ្លួនដ្រោមផ្លើង។	

ខំឡើត នូ. ប្រសើរលើស, ក្រោលងជាង, លូជាង (មានប្រើខ្លះតែក្នុងការព្យូរបុរាណ) :

នាស្សន៍

ធនបៀបបារាំបីស	ចេញមកប្រទើស	សម្រេចចេត្តា
ថ្វាយព្រះរួមឱ្យ	នវិនិរាជា	ទ្រូងព្រះមេត្តា
	ប្រទានរដ្ឋាភិបាល។	

ឆ្លាច ន. កក់ពពុលសិតិ៍ :

នាស្សន៍

វិធីមានល្អាប់	ប្រសើរចំណាប់	ចម្រើនដំណាំ
គ្រូអូកម្មាស់ដី	រក្សាថែទាំ	គ្រូដំដំណាំ

កំពោះបង់ចាល់។

លេខរូបទ័ន្ទៃ នូ. គ្រួសគ្រួន៖ ស្រុលូតស្រុលេះ, ស្រុស់សែ់ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

នៅនាងនោមឆ្លោះ	រូបភាពលើព្រៃណី	ស្រីនៅក្នុងឯណា
មេចធើរម្បាក់ឯង	ពុំក្រោងគេចា	មានគ្មានឱវា
	ឡើបសមនឹងរ៉យ។	
ដើរតាមភ្លើត្រូវប្រើ	ពុំបានលាម៉ែ	ឯងទេប្រើអី
មេចកិចនិយក	ក្រោងត្បូចដីងកិ	ឱ្យដើរដូនស្រី
	គ្រាន់បានជាត្រា។	

ឧត្តម៌ថ្ម នូ. លូតលូ, ទន្ល់ភ្នែនសមរម្យ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

នាងនាងនេះថ្វី	រូបនោមលូមលូ	ចេះលេក្សាថំរា
ប្រើបែបសមរម្យ	ទន្លេងទន្លំ	នេះបោះអូករា
	ចេះរាំត្រូវបែប។	

ឧត្តម៌ ន. បុ នូ. អំពើលូច; ដែលរកបើដោយអំពើលូច :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

វិមនុស្សលូច	គិតថ្វីលូច	លូចតិត្យាចម្លាប់
ទោះអូករាជការ	ភ្នាក់ងារបានចាប់	ដាក់គុកតាមច្បាប់
	រួចមកមិនចាល់។	

ក្នុងខ្ពស់គ្រប់គ្នា

យើងការសោរណា-

ព្រះពុទ្ធឌ្រាល

គ្នារដ្ឋរកម្មការ

គ្នាព្យាបាល

គ្នាគ្រេកគ្រាល

នៅការស្វែតព្រង់។

ផ្ទើន ៥. ប្រពិត្តរលងលើច្បាប់, ប្រលើសបំពានលើបញ្ញាតិ :

៣៩

ការលើសលើច្បាប់

ប្រពេជាបុមិនស្ថាប់

ពាក្យប្រៀនប្រជែង

ពុទ្ធដ្រាន់តែ

ចិត្តការកម្មោ

គំនិតនោតនោ

ក្រុងមីប្រៀនប្រាប់។

ឯថ្ម ៦. ពាក្យបរិវារសម្រាប់និយាយដ្ឋែនធផាក្យ ឯថ្ម ៧ : ឯថ្មឯថ្ម ទន្លំក្នុង

ឱ្យសល្បូនំក្រពេក :

៤០

ហេករដ្ឋីមដ្ឋី

ដំណើរលួតលួយ

ប្រពេតតផ្តុង

ទាស់តែពុទ្ធបុ

សម្រិលាលិង

សុខិត្តនលួយ

សាសងខុះមក។

ឯថ្មឯថ្ម ៧. ដែលសុទ្ធដែកកំពុងលួតលាស់ខ្លួនសំស្រលប់ប្រុងដែលសុទ្ធដែកនោ

ក្រុងកំពុងដកកម្មសំ :

៤១

រូបភាពខុស់ស្រាវៃ

នៅក្រុងលួកកំល្បាន

ពាក់អារសមប្រាណ

កំពុងខំរែន

ដោយក្នុងសុខសាន្ត

មុខជានឹងបាន

ជារើងហេតុអ្និ? ។

ល្អនាចេ គិ. ន. បុ ឌ. (ព. បុ.) ដែលមានកំណើនឈ្មោះពីរាជរដ្ឋបាលចុះ
សាយសុសិស្សទិន្នន័យទិន្នន័យ :

នាក្សែវត្វូវ

អាតុកនិងម្នាយ	នឹវត្រាតិចាំងខ្សោយ	សប្បាយពន់ពេក
ព្រោះឲ្យចាក្រុន	ឲ្យសាយចំម្លូក	គេអរអនេក
ឯកតែតកណ្ឌា ។		

និង ល្អ និង ន. (គេ. ឲ្យ. និង) ការនិយាយ; ពាក្យ; ធ្វើព្រោះ; មាត់ :

នាក្សែវត្វូវ

ប្រយ័ត្នរទំន	កំពោលរុសរាន់	ដោយតែតកំនិត
មុននិងនិយាយ	ត្រូវមានការគិត រំមែងភាពចាត់ ។	ការតែតកំនិត
ភាពច្បាស់ភាពច្បាស់ ។		
ឯកចំពីកំភាព	មានក្នុងបិចបាត់	ស្ថាប់ខ្លួនព្រោះមាត់
ក្នុងចំពីកំភាព	គេចោរដោយតែ	ព្រោះតែរាមាត់
ភាពច្បាស់ភាពច្បាស់ ។		

និង ន. (ឲ្យ.) អ្នកដឹងក្នុងការនិយាយស្តី, អ្នកចោះនិយាយស្តីគ្នរដល់ការ;
អ្នកមានចិត្តទូលាយ; មនុស្សចិត្តបុណ្យ; អ្នកដែលដឹងក្នុងការឱ្យបអរសាទ់
(ចាំងបុរសចាំងស្តី) :

ពាណិជ្ជកម្ម

អូរទេញ	អាចជាត្រ	ឱ្យធ្វើតាម
សម្បីទេដានទាត់	មិនភាគភាត់ភាម	ទីបានមាននាម
ថា ប្រាស់រាប់រាយ		

និង ន. (នៅ ន.) ស្ថិតិមានគុសករ, ស្ថិតិក្រមុំដែលទីបានស្ថាមី; ស្ថិតិដែលមាតាបិតាក្នុកកំពុងសង្គមប្រកមរយាទ់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

វគ្គជាប្រើ	ខ្លួនទីបានបី	ត្រូវផ្តល់ចរិយា
ប្រយ័ត្នទាល់អីន	គន្លឹងមាត្រា	មាតាបិតា
អរមិនពិចឡើយ។		

និង នូវចិត្ត ឬ និង ន. រដ្ឋសាបប្រោះ :

ពាណិជ្ជកម្ម

វែហមាសកូនិតិ	វប្បរដុរ	ចូលដល់មកហើយ
ចូរខំខុះខ្លួន	កុំដើរកនើយ	រដ្ឋសាបប្រើបាយ
បង្កើតធម្មនាន់។...		

និង នូវចិត្ត ឬ និង ន. ទាហានពាក់ក្រារ៖ :

ពាណិជ្ជកម្ម

នហ៍ពលរម្តិត	លើកចូលទៅដិត	កងច៉ែតាងខ្សោះ
រុកចូលគម្រើន	ដើរដោយកម្ពាល់	ចូលលុកប្រជាសំង

ពតាគំងយកដៃយ ។

និមួយ ឬ និមួយ ន. (ន. រូប) អាយុ, ដំណើរសុទ្ធខោខាងក្រាយលើវិនិន៍
ខោខាងមុខ (នៅអាយុ) :

ពាណិជ្ជកម្ម

ក្នុងរ៉ែយទាំងចី	គ្រឿងផ្លូវ	កំឡុងបាតក្នាយ
ខុសចាករយៈ	នៅរ៉ែយទាំងខ្លាយ	ទាស់ខុសនាយក្នាយ
គ្រឿងសាយពន់ពេក ។		

និមួយនិមួយ ន. (ន. រូប + និមួយ + អាការ) អាការ៖ ចម្រើនតាម
លំដាប់រ៉ែយគឺតាំងពីប្រសុតមករហូតដល់ចម្រើនដំឡូនដែងខោដល់ថាស់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

បុគ្គលានរ៉ែយនិមួយ	គ្រឿងបាតក្នាយនៅលើក្រុង	មាតាបិតានិមួយក្រដឹង
រក្សាទិន្នន័យក្នុងខ្លួន។		

និមួយ ន. (ន. នំ. រូប) កង់; កង់ដែ, កង់ដើែៗ :

ពាណិជ្ជកម្ម

និងនាគរករំលីយ	មុខបីប្រចេញក្នុងក្រាយ	អ្នកដែលរំនឹងន្អាយ
សិនសហ្មាយវិករាយអ៊ីក្រ។		

និមួយ ន. (ន. នំ. រូប ឬ និមួយ) តែប្រាកដលែបជិតជើង; ផ្ទុក; ផ្ទុកពេះ; ផ្ទុកច្បាស់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

យាយតាគាំងទី	មុខមានរលី	ជរណាស់បៀប
-------------	-----------	-----------

ពុំបែមបីបើ

ធ្វើប្បកតោះគិយ

ឱនចាស់ម្នូងហើយ

គ្មមានសង្កែទាំង

ទល់ទួល ន. (ន. នំ. របីមុខ ឬ របីមុខ) ស្ថា :

នាក្យរការណ៍

វិសត្វនីមុខ

សុកត្រលុកបេសមេរីម

មេដៃត្រាក់ចិញ្ញីម

មុខរបីមជ្ឈមុនទីក្រឹង

នាយកុនង់ ន. (ន. «រាជ + អនុរាជ») ការពេលបណ្តាយតាមគ្នា,

ពាក្យចាក់បណ្តាយ; ពាក្យប្រកាន់និងពាក្យដោះ :

នាក្យរការណ៍

រាជនុរាជ

ប្រើនគេយ៉ាងយ្មាត់ ពុំសុរទេយ៉ាងទាត់

ពាក្យខេះក៏ត្រូវ

ពាក្យខេះក៏ភាត់ ប្រោះមាត់និងមាត់

ប្រជាមុនគ្នា។

មហាផ្ទៃទី ន. បីងដំ :

នាក្យរការណ៍

កម្ពុជរដ្ឋ

មាននគរត្ត

ប្រាសាទសិលា

មានទន្លេសាប

ដំដៅមហិមា

ដែលជាមហាការិនេរ្តឹង

ចុល្យរាបី

ប៉ូកឱ្យប្រើនគេក្រ

ជាតិវិរិះូន្ត

ដោយជាតិម្នាតា

នានាប្រើនគេត្តាត់

ជាប្រព្រសម្រោតិ

នៃកម្ពុជា។

អន្តោះ បុ អន្តោះ ន. (ន. សំ. វិក្សន បុ វិក្ស) ការពេលអ្នត; អំឡិត;
សម្បិអ្នតរាង; ការនិយាយលើកកម្ពស់; ការនិយាយបញ្ហារ; សម្បិលើកដើង :

នាក្យរុទ្ធវុ

វិក្សជាត់ចាតិក្សន្តាប់ ឃិញប្រហាប់ដើម្បីនាម បង្កើតស្ថាប់យុវជាក់នាម
ឯន្តម្រែងច្រៀនស្ថិតិយ្យាយ។

អន្តោះ ន. អ្នកបរិភាគគារដន្លេដែលបែលសល់ពីគេ, អ្នកសិបាយដែល :

នាក្យរុទ្ធវុ

ព្យកវិយាលោទ អាស្រ័យបាយបាន្ត ប្រមាច់ព្រះសង្គរ
ធមិអាថិនីដិត ពុគ្រិតផ្តើតផ្តើង រៀនសូត្រតម្រង់
អាត្រាលោះទឹកឃើយ។

អន្តោះ ន. (ន. សំ. វិចារណ) ការពិចារណា, ការវិធ, ការវិធរក
ហេតុ, ការវិធរកទំនួន :

នាក្យរុទ្ធវុ

អ្នកប្រាស្តិលោកថា ត្រូវមានវិចារណ៍ ក្នុងការធ្វើផ្តើង
គិតបេិយសិមធ្វើ ការសរពើផ្តើង ទិន្នន័យមបំណាន
ពុំដែលខុសខ្សោច។

អន្តោះ ន. (ន. សំ.) ការនិកយើញឃ្លោះ, ការនិកដ្ឋីសង្គារ; សេចក្តី
រវិរាយចិត្ត; បែចក្តីអង្គករ :

ពាក្យរោគ

វិចិន្ទា	នាំការសិក្សា	ឱ្យកើតរាយមាយ
ត្រូវបោះបង់ចេញ	បណ្តុះចុីឆ្លាយ	កំឱវរសាយ
ទាកករាររៀនសូត្រ ។		

ទូទៅ នូវ នូវ (ន. នូវ នូវ នូវ) ដែលកំពុងមាននៅឡើយ, ធម៌ន :

ពាក្យរោគ

វាបានបំពាន	លើច្បាប់វិធីមាន	តតខ្ងាច់តតវេក្ខ
ធើតាមចំណើន	ធើងមើងជាក់ស្វែង	បងប្លនវិជ្ជ
កើឃើងក្រោដេរ ។		

ទូទៅ នូវ នូវ នូវ (ន. នូវ នូវ នូវ) សេចក្តីដឹងច្បាស់; ការចេះដឹង, ចំណោះ;
នៅមន្ត្រ, មន្ត្រអាណម៖

ពាក្យរោគ

អូករៀនទាំងឡាយ	ប្រយ័ត្នរាយមាយ	ត្រោះកីសល់រ៉ល់
ត្រូវខំមាត់រៀន	ចំណោះសកល	ឱ្យត្រាតែងល់
ត្រីយត្រាងវិឡោ ។		
វិឡាងប្រព័យ	ប្រើបានត្រប់សព្វ	លើសត្រព្យនានា
អូកមានប្រព័យប្រាប់	អាប់តតវិធី	មិត្តភកិដងគ្នា
គេប្រើនិមួលជាយ ។		

ទិន្នន័យ (ន. នូវ នូវ នូវ) សំប្លក, សូរសព្វបែសកខ្មៅៗ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ទីតំវិក	ដែលមានសភាព	គ្រែពេញចិត្ត
ឱ្យបានសូប់ស្តាត់	បំបាត់ខុម្ភិត	កុងឱ្យមានបិត
	នៅក្នុងថ្ងៃទ្វារ។	

នឹង ន. វិញ្ញា, វិញ្ញចៀត; ភ្នាម :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្លួនឯង	សូមបងរិលវិង	ឱ្យសរាន់រៀ
ទោះបានអើកី	ពុំបានកូណា	សូមបងយាង្ហាត
	រិលនាប់កុំខាន់។	
ឱ្យតាត់បានប្រាប់	ថាទីប្រឡាប់	រិលវិញ្ញឱ្យបាន
ត្រូវកុំបងឯង	ឱ្យខកឱ្យខាន់	ត្រូវតែឱ្យបាន
	ត្រលប់រិងសុង។	

នឹងឯកសារឯកសារ (ន. នឹងឯកសារ «បក្សី» + ឯកសារ «សិតិ») ពងបេត្តិត្រូវបាប់,

ពងសិតិបក្សី :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះពុទ្ធឌ្ឋានសំថា	រាជបុគ្គា	ព្រះនាមពោធិ៍
ពុំមានបុគ្គលោះ	ព្រះកម្មអំពី	ជាតិមុនដែលសិរី
	សកុណាគ្មានកោះ។	

នឹងឯកសារឯកសារ (ន.) សការៈនិងសេចក្តីរាប់រាន់, សការៈនិងសេចក្តីគ្រូសម័យ :

ពាណិជ្ជកម្ម

សការសម្ងាន

នាំឱ្យបានគ្មានមិត្ត នរណាបានប្រព្រឹត្ត

ពិតជានឹងមានមិត្តចេន្ទំ។

ចងមិត្តដោយការឱ្យ ឱ្យញ្ចាយទីមិត្តក៏កែន ភីសុខភីចម្រើន

តែងមានចេន្ទំព្រោះការឱ្យ។

នៅថ្ងៃ ថ្ងៃ ដែលអាច, ដែលអង់អាច, ដែលមានអំណាច, ភាបាល; ដែល
មានកម្ពារ៉ាង; ដែលមានព្រាយាមវិងបុង; ពួក, ខ្សោះពួក; ដំនាថ្ងៃ; ដែល
បុនធផន្លំទ្រាំ :

ពាណិជ្ជកម្ម

បេកាតុងខែសំ

បុំនែនគ្រានយស

ពុំលើប្រជាតិ

ដែលគេគ្រានសកិ

គេមានមេត្តា

ស្វារៈប្រោះ

ទោរតាស្រុណាច្រោះ។

នៅក្បែទីនេះ ឬ នៅក្បែទីឡើ ន. (ព. ប្រ.) សីហ៍បុសិដ្ឋរបស់ពួកសារក្បែះ

(ព្រោះសក្បូលិនិ) :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រោះសក្បូលិនិ

ត្រូវចេញពីសក្បូលិនិ

ត្រូវបូសតាមបេបបទ

ជាបន្ទាត់នៅពួក្រោះ។

ដែលប្រាកត្រាសំមុនៗ

មានបុណ្យគុណាដុំចុំឆ្នាំ

ត្រូវការសំមិចរិយា

ប្រាកត្រាបានជាប្រោះពួក្រោះ។

សាសនី និង ព្រៃនករបៀបទោរកវិញ្ញុ, បំផ្តាញបទោរកវិញ្ញុ, ចងចាំរតប់ :

៣៩

ទីយារុកមារ	មុនមានការគិតសងសឹក	ក្រាយមក្មានន្ទកដីក
	ធមលបណ្តាគំនេបិតា។	
ព្រះបាបព្រហ្មទៅ	កំពុកាត់បង់ដ្ឋាន	ព្រោះការប្រាយជោរ

សិល្បៈរាជក្រឹត្តិឈើ ន. សង្គមនិយមរាស្ត្រប្រជាពលរដ្ឋទូទៅទាំងប្រទេស
ប្រកបដោយលក្ខណការណ៍មានសាមគិជាមួល ជាប្រភពប្បុមគ្មានដោយ
លទ្ធផ័ត្តមួយដួចគេរោចខ្សោយបញ្ហាលើដ្ឋាន មិនឱ្យមានការប្រែបកកន្លែក
ពេញចេញពីគ្មានឡើយ :

៣៩

រាជការសង្គម	រដ្ឋរាស្ត្រិយម	នៅកម្ពុជា
ដីរបៀនគគុក	ទៅមុខតំរាប	រាស្ត្រទាំងអស់គ្មាន
	បានសុខចម្រើន !	
សមិទ្ធិភាព	ទាំងខ្លួនទាំងទាប	ចេះតែកើតកើន
ប្រុះបង្កើចជាង្សិត	ត្រូវគ្រោះងុំចម្រើន	ខ្ញុះប្រើងក្រវិន
	តាមបែបសង្គម !	
ខ្ញុះក្រោងខ្ញុះចាស់	វិតវិករាយណាស់	នៅៗរាស្ត្រិយម

បើដូចសោព្ទៃ	រដ្ឋមិនរល-	ទេព្រោះមានក្នុង
	បាំងខ្សោតព្យៃះបើយ !	
រដ្ឋខ្មែរមាមត្តុច	បីត្វេប្រដួច	នឹងកោះរំបើយ
ហោកោះសន្តិភាព	ដីរាបដួចព្រឹកឃើយ	ពលរដ្ឋសុខដើយ
	ក្នុងអាសុវិទ្ធិប !	

**នគរូបីចេត និ នឹកដួងគំនិតទុកជាមុខជានិងបានសម្រេចដំណង, មានលេចក្តី
កក់ក្រោក្តុងចិត្តទុកជាមុន :**

លោក្រុវត្ស		
ម្នាយសង្ឃឹមក្នុង	បងនឹងប្រនកុំងពីរប្រាការ ចាមុខជានិងប្រាការ	
	ថែរក្រាមាតាចាស់។	
តុក្សុខសបំណង	បើរជានិងកម្មក្រាស់	លីប្រាកពន់ពេកណាស់
	ក្រោះកម្មចាស់របស់ខ្លួន។	

**នគរូបីចេត និ (ន. សង្គម + សុខ) សូរគីកកង, សូរកងរំពង, សូរ
ទ្របីងអីងកង :**

លោក្រុវត្ស		
សង្គមសុខ	ទ្របីងអីងកាប់	តើសូរសុព្ទមិនិ
ចូរតែឡើស្សរ	ឱ្យដឹងសេចក្តី	ឡោះការណ៍អីង
	ចូរវិលវិញ្ញាតាប់។	

នគរូបី និ ខ្សែប្រើប្រាស់ខ្លាំង, ឯិន្យាត, ស្រុវាស្រែចេញ :

ពោកស្ពាយ

កំធើរយមាយ	នឹងគ្របាម្បាយ	ទុកដីអម្ចាស់
សង្កាតសរស់រ	សូត្រផ្លូវឱ្យឈាល់	ប្រាស្តាយល់ច្បាស់
	នាំញាតិទាំងឡាយ។	

និត្យទេវក្នុង ប្រុ និត្យទេវក្នុង ន. លោកគីព្យុកស្រួល, ដែលរាប់ចាំជាលោកម្ើយ :

ពោកស្ពាយ

វិស្វែលោក	តែងមានការល្វែក	ព្រោះលោកជី
តែលាករអាក់អង់	មានលាករត្រូកអរ	ចិត្តដៃងត្រាច់ចោរ
	រវើកតែត្រូវការ។	

និត្យប្រព័ន្ធន. ប្រុ ឌី. (ន.) ពេលប្រព័ន្ធអាជិព្យអស្ឋធន្តិ, ពេលថ្វីលិច
(សន្លាកាល) :

ពោកស្ពាយ

ឯកសារនេះបានស្នើប្រកាស យើងមិនសូមដើរការពេញនិងដូរ ខ្ញុំស្មោះប្រាប់ចាត់ខ្លួន
និងក្រុងឯកសារហានុកម្ម។

និត្យឱ្យក្នុង ន. (ន. សន្លិសុទ្ធន) អង្គយសិប់; អង្គយនៅស្រួល; អង្គយប្រជុំ
គ្នា។ ប្រើជា ន. កំបាន «ការអង្គយនៅស្រួល; ដំណើរស្អាត់ប្រចាំប្រាំឆ្នាំ» :

ពោកស្ពាយ

ព្យុកជនប្រើនភាត	មកសន្លិស៊ុខ	នៅក្នុងសាលា
នៃរត្តប្រព័ន្ធសង្គរ	ដួងចិត្តប្រែងច្នា	តាមដោយសង្គ

ព្រមគ្នាដើមទៅ

នគរបាល ន. (ន.) ដនជាសត្រ, បច្ចាមិត្ត :

ពាក្យសាខាប្រចាំឆ្នាំ

នៅក្នុងរដ្ឋមិស្សាត

ត្រូវតែប្រយ័ត្ន

សប្តាហ៍

ក្រសួងរោលលក

លបច្ចុលមកប្លន់

កម្ពស់យើងអន់

ពុំអាចធនុបានទេ

នគរបាល ន. (ន. ៩) សភាពដែលធ្វើឱ្យងីឡើតសុន្យដូចជាទាក់, ដំណើរ

ឯកសារសូន្យរឿង :

ពាក្យសាខាប្រចាំឆ្នាំ

សមន្តការ

ជាមន្ត្រាល

ប្រជុំនឹងខ្លាក់

ឯកសារសូន្យសុំង

វិដីសុំងទិសទាក់

លុះតែមានអ្នក-

នាំដ្ឋីរទិបតេទេ

នគរ ន. ការរញ្ជក, ការចងចាំ, ដំណើរនិកយើងប្រចិនចេះក្នុង; សេចក្តី

ស្របតាមរបៀបបង្កើត; នគរបាល ន. ជានិស្សិតប្រចាំឆ្នាំ; ដែលសូន្យសាប់សូន្យរំលែក

ជាមួយ :

ពាក្យសាខាប្រចាំឆ្នាំ

ក្រសួងសមរម្យិត

ថ្ងៃកុំគិតពីក្រុងក្រ

ព្រោះយើងប្រពើតុលុ

តាំណាសុខមុខតែមានទេ

នគមិត្តិ ន. (ន.) សេចក្តីសម្រេច; ផែចក្តីកើតការ, ការសម្រេចប្រយោជន៍
ដៃសុកស្អ័រ, សំវិធ, លទ្ធផលដែលសម្រេចបានពិតិ៍ ដូចជាការកសាង
សាធារណៈ, ការណើកច្បាប់ប្រឈរកទំនប់ទិកជាប្រយោជន៍សាធារណៈជាដើម :
នគមិត្តិខ្លួន ឬ នគមិត្តិខ្លួន ន. (ន. «សមិទ្ធិ + ឯបាយ») ឯបាយ
នៅសេចក្តីសម្រេច....:

នាស្រុកនាយក

កម្ពុជរដ្ឋ	ឯករាជ្យ	ឡើងទាត់
អព្រាវ្រិកា	រដ្ឋរាជ្យស្ថិនិយម	សង្គមសត្វា
ការិតុទ្ទសាសនា	មានក្តីសុខស្អែប់ៗ	
សមិទ្ធិកើត	សុទ្ធទេដើរិតិ៍	ពិមួយទៅដែប់
ពិដប់ទោរយ	រប់រយក្រចប់	ចម្រើនគ្រប់សញ្ញា
ដូចជាព្យិតត្រូវរហ័ង់		

នគមិត្តិ ន. បុ ឌ. គ្រឿងធម៌; ដែលសម្រាប់អុត, ដែលសម្រាប់ធម៌; ឬស៊ី :

នាស្រុកនាយក

ភ្នៀងធម៌ប្រាជែងសមិទ្ធិន៍ សត្វទាក់ទិន	ប្រាជែងធម៌
ជាក្រឿងដុតអាត្រា ឱ្យក្រោង្វា	ព័ត៌ម្រាកក្រោន់ៗ

នគមិត្តិ ន. សាមញ្ញ, ដែលជាជម្រើន, រយៈរង, បន្ទាប់បន្ទុំ; ដែលរប់រយ
រាប់រាន់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ការក្រគិតងាយ

ការសម្ងាត់ជាកំរែល

សន្លឹមកំបែល

ត្រូវដំណឹងច្បាស់។

នៅឆ្នាំ ៩៣ (ខ. ឯក) ដែលជាប់ពេញ, ដែលចិន្ទាប់ពេញ, ដែលទាក់ទងរក្សា;

បើប្រើជាអង់គ្លេស:

ពាណិជ្ជកម្ម

វិសមនី

សមនីនី

ពេញចាំងរួមិសុក

រាប់គ្នាដិតជិត

ស្ថាបសិទ្ធិពេញមុខ

ពុំដែលមានឡូក-

ព្រឹងព្រោះណោះឡើយ។

នៅឆ្នាំ ៩៤ (ខ. ៩៩. សំរែ ឬ ប្រើជាសម្ងាត់ កំមានខ្លះ) ការសង្គម, ការ

ស្រួលស្រប, ស្រួចតែស្រួច, រម្យទម្រៃ:

ពាណិជ្ជកម្ម

វិអូកត្រូកអរ

ចំពោះសិលជមិ

ត្រូវមានសម្ងាត់

ត្រូវបានប្រាកំម្មាយ

ជាត្រូយសំរែ

ទីបមានអំណារ

ចាំងខួនចាំងគេ។

នៅឆ្នាំ ៩៥ (ខ. ៩៩. ឬ ប្រើជាសម្ងាត់ កំមានខ្លះ) ស្រួលសម្រាប់ដើរដ្ឋី,

ស្រួលស្រួលដើរដ្ឋី:

ពាណិជ្ជកម្ម

ដ្ឋីជកងងល់

លុះបានសម្ងាត់

ដែលករិយាភ្លើង

ចាត់ចែងឱ្យសេដ្ឋ	សម្រេចចិត្តឯងង	ប្រចុយចោរណ៍ស្សែង
ឱ្យមកបម្រើ	រកខ្លួនប្រុសស្រី។	
ឱ្យតែគាបចិត្ត	ការឃាយសិរី	ដ្ឋានាតិអប្រិយ
	អាណិតមកបី	ឱុសត្រវអី។
	តាមាស់តែតិត។	

និទ្ទេទល់ ឬ **និទ្ទេទលេ** (ន. នំ. សម្រាន ឬ នំ. សំភាន) លេចកីឡា
សរុបឱ្យ, ការស្វើចសរុបឱ្យ។ ខ្ញុំរបើជា ឯុ. កំណែន :

នាមុកកាន់លូ	ទោះបីខ្សែតំក្រ	ចំណោះទន្លេទាប
តែងបានទទួល	នូវពោក្យសម្ងាត់	កើតឡាយកើតលាក
	ផ្សេងរបមិនដាច់។	

និទ្ទេទលេ ឬ **និទ្ទេទលេ** ឬ **ឯុ.** (ន. នំ.) កំយុទ្ធគាំង, កំយុចំប្រប់; ដែលខ្លាចខ្លាគាំង :

ព្រឹកមិញច្បាប់ព្រោ	ប្រាប់តែមានកំយ	ពុំបានជាតិត
ប្រទេះដំរី-	មួយគ្រួសមិត	យើញ្ញាមខ្លួនមិត
	តែងដាកមិលក្រាយ។	

និទ្ទេទលេ ឬ **ន. (ន.)** អំបាត់ :

នាមុកកាន់លូ	មិនមែនជាដឹកជញ្ជូន	ដែលការិតសម្រាប់
នាមុកកាន់លូ	មិនមែនជាដឹកជញ្ជូន	ដែលការិតសម្រាប់

ស្រាស់ដីប្រហកដីព្រះកសុយ

នៅខែមិថុនា (ខ្ល.) ស្តីជាតិសក្រោះ :

លោកស្រីទេសចរណ៍

កាលព្រះសិទ្ធិ	ស្ថិតិច្រង់និរត្ត	ពីរដោឡាយ
មកដល់រាជរាជ្យ	ពេលនោះមែនមាន	កញ្ញាស្ថាតស្ថាន
	សាកិយានី។	
នាងជាប្រើស្ថិតិ	រូបលោមខត្តម	នាមគោរមី
បានពេលសរសើរ	សិរីស្ថិតិ	ថ្វោះនរបតី
	ជាប្រះមហាសត្ត។	

នៅខែ មិថុនា (ខ្ល. សាណី) រាជនំន, នាំង; នាក; ទួប់ខ្សោះ :

លោកស្រីទេសចរណ៍

ពួកគ្រោងប្រើ។	នៅក្នុងសាណី	ឈុរសិចក្តីក
ឱ្យបានក្នុងសាណី	ចាប់ផ្តើមពីពួក	ត្រូវរៀបចាយទិក
	ទូទៅលើរយីង។	

នៅខែ (ខែ) អ្នកដីសេះ; ទាបានសេះ; សារមី; ទម្រង់ស្ថាបាន៖ :

លោកស្រីទេសចរណ៍

ទាបានសាទិន	មានចិត្តមិនដិន	ទាបានសង្ឃាត
បំផាយសេះច្បាល	ឬពារគគាត	ដោយខាងមិញ្ញាត
	រវាងដែចយ។	

នគរបាល ន. (ន.) ក្រសួងព្រះរាជក្រឹតា, អាបារព្រះរាជពីរាជ :

នាក្យរករាយ

សេចក្តីសិទ្ធិស្ថាប មានរសត្រកាល ពិសាចោកពន្ល់

ពិសាចាងរស សាទុក្រសួង ទោះទីនៅអន់

ចង្វែងតក់ដោយ ។

នគរបាល ន. បាច់គ្រាប់ស្រុវត្សុដដែលត្រាំហើយទៅក្នុងទីថ្ងៃលដិម្បីឱ្យអុំជាសំណារប់ :

នាក្យរករាយ

កំសាបញ្ញុដពាល ត្រូវក្រងនាំឱ្យរាល ពេញចាំងរួមិស្សក្រុក

ត្រូវសាបញ្ញុដប្រាង អាចនាំឱ្យសុខ គ្មានការណ៍អុកឡូក

ស្របណុកនិត្យនៅ ។

នគរបាល ន. ការបែកសាមគ្គិ; សាមគ្គិនៅក្នុងពីរាជពន្ល់ គឺការប្រកាន់រៀងរាល់ខ្លួន ជាប្រភពមានត្រូវបែបច្បាស់ដែលត្រូវបែបច្បាស់ខ្លួន ឱ្យជាផារបាល់បាន ។

នាក្យរករាយ

សាមគ្គិនៅ ជាមួលបេតុ បើកឱ្យសត្រូវ

ចូលលុករុករាល អស់តែមានដ្ឋាន ទោះធ្វើម៉ែចក្រវា

កំកែតុបាន ។

ដូចរដ្ឋវិជ្ជ មានសាមគ្គិ តាំងពីបុរាណ

សេវាការ:	មន្ទីរឈ្មោះពាណិជ្ជកម្ម	ប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ
	ព្យាព័ណ៌ខ្លួនខ្លួន	
យកបានប្រទេស	ដែលគេប្រើបាន	ឱ្យបេកសាមគឺ
ប្រើខ្សែបងាយ	តតចាយរូបិយ	ថែមចាំងមានលើ
	ថាមឈាល់ដងទេរតែ	
ហេតុនេះគ្នរឡាច	ប្រយ៉ែត្តកំណាត់	លបច្ចុលប្រៀតបៀត
ធ្វើសាមគឺ	ឱ្យខ្សែបង់សៀវភៅ	បេកហើយផ្លាឯវទេរតែ
	ពុំងាយជិតខ្សែឃើយ	

នៅមួយ នូ. (នំ.) សាធារណៈ; ដែលជាចម្លោះ; ដែលស្រើឱ្យតែគ្នា; ដែល
ការបំរុយរាប់ពាន់ :

នាមខ្សែឈ្មោះ		
វិធារសាមាន្យ	រាយចកចេបាន	គ្រាន់តែសុីជីក
ពុំគិតអតិថិជ្ជកម្ម	បានល្អាចសុីត្រីក	រាល់ល្អាចរវិក
	ធ្វើឯកប្រពន្ធនា	

នៅមួយ ន. (ន.) ម្នាស់, ម្នាស់របស់; ឬ; ថែរបាយ, នាយ :

នាមខ្សែឈ្មោះ		
អាវិធារសាមាន្យ	យប់ល្អាចគេបាន	ធ្វើបាក់សុីត្រីក
លាក់ក្រោព្យិជ្ជកម្ម	ប្រឡាសទាល់ត្រីក	គ្រាន់តែសាមិក

នេវទ្រព្យគេយើញ។

នាមខាង ប្រ នាមខាងឆ្នាំ ន. នៅលាប្តាចនិងនៅត្រីក :

នាមខាងឆ្នាំ

រាប់សាយម្បាត	ត្រូវខំសង្គាត	ដំនឹងស្អែកកំដែល
ធ្វើសម្ព័នជិនអី	កុម្ភិយច្បេដ្ឋស	ច្បេដ្ឋសប្រហែល
ប្រហែលបង់ទ្រព្យ។		

នាមទី ១. ន. ប្រ ឯ. សញ្ញា, សរពី :

នាមខាងឆ្នាំ

សញ្ញាសារព័ន្ធ	ត្រូវមានត្រប់ត្រាន់	កុម្ភិយមានឡូខេះ
អីរួចកំដោយ	នេះឡូខេះនោះឡូខេះ	ណាដែលកន្លែខេះ
ត្រូវដាក់បន្ថែម។		

នូវឱយផ្ទះ ន. (ន.) អង្គព្រះអាណិត្យ គីត្តព្រះអាណិត្យ, ដួងព្រះអាណិត្យ :

នាមខាងឆ្នាំ

វិព្រះសុវិយន្ត	ព្រះបាទធមកអង្គ	ទ្រង់ដីសត្រា
ណែនាំពលរដ្ឋ	ឱ្យកាន់សិលា	សិលបានសុខា
កីស្សប់ជានិច្ច។		

នូវឱយផ្ទះ ន. (ន.) វិជ្ជាលូ, ចំណែក៖យោងអាត្រាទិញបានទ្រព្យធនបុណ្យសភាតិ

សុខចម្រិន :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិសុវិជ្ជ
ព្រោះជាចំណោះ

ច្បាក់រកនឹងរាល់គ្នា
កម្ពាត់កម្រៀបយោយ
សម្រេចដែលល្អៗ

ប្រើប្រាស់កំណើយ
ដោនចេះតែងឱ្យ

នូវនូវិល បុ នូវនូវី ឌុ. (អ៊.) ដែលមានកម្មី; មានពន្លឹះ; មានពេដះ; មាន
អំណាច, ភ្នាបាន; ហើកបាក់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កងទៀតសុស្សិន
ពុំពារពួកខ្ញុំង

លើកច្បាបសង្គនិន
ឆ្នាំងវេក្រមបិមា
ជំនាញអាថេបានៗ

បិនិកលម្អាយ
ពេញជាយោចា

ឡើ ឌិ. ប្រចុយ, បាន; ខ្លឹមិនលែង, តាំងព្យាយាមមាំ :

ឡើ ឌិ. តមិនលែង, តដោយប្រចុយ :

ពាណិជ្ជកម្ម

សូមិន
សូមិន

ធ្វើតាមគ្រឿង
ព្រោះចង់ពណ៌រាយ
ទៅជាទុដីនៅៗ

អូកប្រាងប្រាងនាយ
សូកឱ្យភ្នាយ

ឡើនី ន. ទូរលោក :

ពាណិជ្ជកម្ម

អូកធ្វើបុណ្យទាន

គេតែងតែបាន

ដលានិសង្ឃ

ជិតអស់ដីវិត	ចិត្តគិតផ្លាខេត្ត	បុណ្យដែលដើរដួង
យើរកុងមនោ	បុណ្យលេចចេញផ្ទា	ព្រោះដល់អំណោយ
បុណ្យទានដែលធ្វើ	ដួនូងដោយ	ផ្សេកហោចា
	លេខោកនេះទៅទៅ	
ឡានោរកពី	ដែលជាបុរី	ស្ថិតិសុខមាននៅ
ជានិច្ចនិរន្តរ	តតមានភីក្រា	អ្នកកំត្រាំនៅ
		បានមនុស្សយុរពេក។

នេបចម្លាប ន. សេចក្តីរាក់ដោរ, ការខុសត្រូវ, ការប្រើប្រាស់; អាជីសេចក្តី :

៣៩. ការស្រួលរបស់ខ្លួន

ស្រីជិត្យស្អុលស្រួល	គិតសេចក្រោមកុំពិតជាយ	វិនិយោគដែលដួង
	យនឹងដែកពាក្យលោកចំណា	

នេបជ្មោះ, នេបខ្លួន, នេបខ្លឹម នូវ ប្រជុំរបំផុត :

៤០. ការស្រួលរបស់ខ្លួន

បុរាណបេដ្ឋា	ស្ថិតិសេដ្ឋា	នោរកុងរដ្ឋធមាន
រដ្ឋនោរបេដ្ឋា	អាជីដ្ឋីយសុច្ចប់	ទប់រដ្ឋិត្យខ្សោយ
ពុំសុំរមានខ្សោយ	បានមើលជាយឡើយ។	

នេបជិត្យ (ន. សេណិ) ពួក, កង, ក្រុម; ពួកមនុស្សមានជាតិស្ថិតិក្នុងបាន
សិល្បៈប្រហែលទៅគ្នា។ ខ្ញុំសំដែរសេចក្តីថា «អ្នកមានជាតិត្រកូលស្ថិតិក្នុង

មានចំណោះវិជ្ជាប្រហែលទាំងមានយសសក្តីស្សីទាំងមាន

រាយក្រឹត្យ

នៅក្នុងបុរី	ដែលមានលេណី	ដំនាថ្វប្រើនឹងក្រោម
មានសាមគី	ជាបេតុបច្ចូល	ព្យាកំងរដ្ឋិយថ្វី
មិនមែនសុខស្សីប៉ះ។		

នៅក្នុងបុរី (ខ្ល.) សំពត់ស្សីកដណ្ឌប៉ះមានពាណិកស៊ី អ្នកដែលប្រកាន់
ស្សីកដណ្ឌប៉ះចំពោះតែសំពត់មានពាណិកស៊ី តមមិនប្រើប្រាស់សំពត់ពាណិក
ឡើត; អ្នកស្សីកដណ្ឌប៉ះសកាន់សិលោះ :

រាយក្រឹត្យ

ព្យាកេសពេតម្យ	ការងារសិលសង្ឃោរ	និងធិនិស្សុចិតិត
លេខបង់អំពើ	ដែលទាញនាំចិត្ត	ឱ្យបង់គំនិត
ប្រព័ន្ធភិនិមួយ។		

នៅក្នុងបុរី នៅក្នុងបុរី (សេវន ឬ សេវនា; នៅ ឬ សេវន) ការសេវាទប៉ះ,
ការគប់រក, ការរប់រក, ការរប់រកយកជាតុកា; ការដិតដិតសិទ្ធិស្អាត :
ពាក្យកាត្យប្រើជា នៅក្នុងបុរី នៅក្នុងបុរី ក៏ដួន :

រាយក្រឹត្យ

ពាលបេរីន	រំមេងតេកំនុ	គំនិតតាមពាល
ប្រព័ន្ធទុច្ចិតិត	មានចិត្តរដ្ឋាល	រដ្ឋាលរាល
ដោយទុករដ្ឋិ។		

បណ្តិតសេវន	រំមងគ្រប់គ្រាន់	ដោយកីឡើពី
ស្ថូប់ខើមទុក្រិត	មិនស្រួលចង់ធ្វើ	ទោះប៉ះពាល់លើ
	ក៏ដាត់ចេញបាន។	

នៅនោល ន. (ន. ; ប្រើជា នៅចែលិន ក៍មាន) សារយ; ចក :

នាក្យរុទ្ធប្រ

ឧន្ទុនដូចសេវន	ប្រាងនូវបង្គុចកសវន	អាចបកប្បន្ទុនឱ្យប្រាក
	ឃុំនូវការកសិកស្រាន	

នៅគី ធ. បុ ន. (ន.) ដែលមានសោកប្បាហកដែលមានសោក; បើស្តីជា
នៅគីលី :

នាក្យរុទ្ធប្រ

បុរសសោកី	និងសោកិនី	ព្រឹកុងបោក
តែងគេចោពុំដុត	ពីកាមតណ្ឌា	កុងជាតិណាន
	ក៍មានសោកស្តាយ។	

នៅគីលី ន. (ន.) អំបោស, ប្រាស; ប្រង :

នាក្យរុទ្ធប្រ

គ្រាងោះដូនដី	កាន់សោដនី	បោសទីក្រោរត្បូប
ទីោះមានដា	ដុំភិនក្រមុប	ប្រមុះស្រុងប្រុប
	ផ្លូចធិកម្បងបាន។	

នៅនោល ន. (ន. ទំ.) ជំណើរ; បង្កោដ (ន.ប្រើជា នៅនោល ក៍មាន):

ពាណិជ្ជកម្ម

សេដ្ឋកិច្ចបាន	ខ្លឹមតាមសោចាន	ថ្លែបចាំនប្តាសាខេ
រាជកញ្ញា	ប្រសើរស្ថាដស្ថាត	សម្រាបព្រះបាន
	ពុំឱ្យឲ្យស្ថុរៈ	

ធនធានីទី៣ ន. ធនកីរមានយុបនាត (ធនកីរនាត) :

លីបេសពាកជា	មកដល់នាមរដ្ឋបាន	មាននាតសោចាន
តម្លៃលើបញ្ជា	គេបានយោងព្រះសពតខ្លឹង	
	ដីផ្ទៃផ្លូវដីផ្លូវ	មន្ត្រីសិងកាន់ត្រីង
	សការ:ច្បាយព្រះសពា	

ទី៣៩ ឬ ទី៤០ នូវ (ន. សោភន ឬ សោភណ) ឬ; ហូត់ចំពោះ:

ផ្លែងច្រើនជាន់	រាប់បានប្រើនាន់	សោភណិតិសិ
នៅក្រុងភ្នំពេញ	ដែលរៀបចំត្រី	នៅនាលោកិយ
ភ្នំពេញយុវជន	ជាក្រុងមួយដែរ	
សម្រួលជាន់ក្រាយ	វិនិត្តត្រីមត្រូវ	ដោយស្ថាដឃ្លោះ
	ិតខំបង្កើរ	ព្រឹកបំបែរ
	ឱ្យដោនិងទេរ៉ត	

ទី១៩ និង ២០ ឬ ឯុ. នូវ (ឯ. ឯុ.) ពាយជាយ, ឱ្យឲ្យ, ផ្តុសជាស់:

ពោកស្រុកតាមរបៀប

ចាស់ទីនៅជាតា	ជនគ្រឹះសាលា	ទ្រនង់យង់ប្បាឃ
ត្រួតពិនិត្យសារណ៍	យោរយោវកន្តុង	អស់ព្រាតិធ័រដែល
	គេល្បូប់គេខើម។	

នូវនេះ ន. ពាក្យសម្រាប់និយាយដូចនេះពាក្យ និង ម៉ា : និងនូវនេះ សិទ្ធិ
ជិតជិតនិងគ្នា, សិទ្ធិតំបន់រដ្ឋៗសំរាប់

ពោកស្រុកតាមរបៀប

សេចក្តីសិទ្ធិស្ថាបៈ	មានរសត្រកាល	ប្រសើរថ្មីថ្មី
ជាងអស់រសជន	ដែលឆ្លាត់ពីសា	តែមានភាពនៅ
	ប្រអុចស្រីបាន។	
ជួយរសភាដែន	ទោះឆ្លាត់ពេកពេល	ចិត្តីមួយប្រាណា
ឆ្លាត់តែមួយពេល	ពុំយុរបីបាន	សិទ្ធិស្ថាបៈឆ្លាត់បាន
	អស់កាលយុរលប់។	

នៅក្នុងនេះ ន. សេចក្តីជាប់ចិត្តស្តីពីក្រោពេកដោយអាចនឹងចេញខ្លួនស្ថុង

គេបាន :

ពោកស្រុកតាមរបៀប

ឱមាសស្មោះប៉ុង	មេចក្តីឱ្យបង	ទួលរងទុក្ខ
ចំណងចំណល់	ទោះពេលខាងមុខ	សមនឹងផ្តល់ទុក្ខ
	ជាងនេះទើដីនៅ?...។	

នេះបាន ន. ប្រ. សេចក្តីប្រជាផលព្រមទាំងបាប់ចិត្ត, សិត
ដូចដ៏៖

នាគរុវាង

កំហែសស្សហា	កំភងបានផ្ទាំង	ឱ្យខ្ញុំចូលមក
ពុំមែនទេប្រ	កែវថ្មីពន្លក	ខ្ញុំបានជាមក-
	ហើយឱ្យខ្សោណា?...។	

នេះគឺជី ឌី ប្រ. ប្រជាផលព្រមទាំងបាប់ចិត្តសិតល្អឥត កាលបីភ្លកនឹងការលែក
ឲ្យលែកចិត្តនាំដកដងឡើមដំឡើង។ ដូចមនុស្ស បីតេះ :

នាគរុវាង

ស្សហាស្សហ៍បីតេ	នាំឱ្យផ្តាក់ដីតេ	អ្នកចាររបរ
ទោះនៅក្នុងផ្ទះ	ទោះបីចេញចរ	គ្មានចិត្តត្រូវការ
	ចំណោះការងារ។	

នេះគឺជី ឌី ប្រ. ស្សហាសិប់ងងុលងប់ហ្មសហក្សុចេមទាំងបោះហេ
ដោយមុីងម៉ាត់ប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ឆ័មិនឱ្យគួរស្សហាឃាកចិត្តពីខ្លួនដឹងទៀតេះ :

នាគរុវាង

ស្សហាស្សហ៍បោ	ជាតុចេង	បំផ្តាញចេញ
ធបចិត្តដោកជាក់	ផ្តាក់ការសិក្សា	នាំឱ្យមាន្តា
	ឱ្យចករីូចណ្ឌោះ។	

ମେଲାକ୍ଷ୍ମୀ

ក្បានចោះកុំហាន	តែប្រសិទ្ធភាព	ខុសច្បាប់បញ្ជាត
ចាស់ទុកហម្រប្រាម	ថាត្រូវប្រយ័ត្ន	ស្រួលខុសពេងបាត់
គ្រូនាយកគ្រូនគាយ	ប្រយោជន៍ប្លួនៗ	
នៅនាយកដី	ត្រូវអនុវត្តរបស់	កើតតាមគារបៀវត្ស
នៅនាយកដី	ត្រូវអនុវត្តរបស់	កើតតាមគារបៀវត្ស

នឹង ៣. បែកអវយវេជ្ជជាងលើគល់ដំមនុស្សប្រចាំត្រង់ជាងលើគល់ដំងមុខ

សំគាល់ពិរន្ទាន់ :

ពេជ្ជក្រុងនាមព្រៃ

ចាស់ទុកដោកចា	អង្គម្រកនិងស្នាត់	ត្រូវបែងកស្ថ៌រគ្នា
ចាំអព្យិនិងងង	ពុំក្រោងថេស្តា	ឯងជ្លួនឯងបុនណា
	អព្យិនាំងបុំននោះ៖	
បើឯងជ្លួនឯងជាង	សប្តាហ៍អព្យិភាង	អព្យិចាត់ជាងល្អោះ
បើអព្យិនាំងជាង	អព្យិនករត់ផ្ទាង៖	លើវិនស្សាត់តខ្មោះ
	ហេងចាំអព្យិលួយ៖	

ទ្វាស្ទ៍ ន. អ្នកកាន់ភី :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិអ្នកស្ថាបី	ប្រយ័ត្នកំបី	កាន់ភីខុសច្បាប់
ដ្ឋីតាមប៉ែង	ពិធ្យេងមកស្រាប់	កាន់ភីខុសច្បាប់
	បានបាបក្រាស់ថ្ងៃ។	
ច្បាប់ដីបរ	ប្រាប់យុត្តិធម៌	គ្រឹមត្រូវប្រែពេ
អ្នកកាន់ភីគេ	កំកែបំផ្លូ	ឱ្យហ្មសវិស្សយ
	ដែមាត្រាច្បាប់។	

ទ្វាស្ទ៍ ន. កូស្សាមីកិរិយាដែលមាយុប្រើករគ្នា :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិគុំប្រករ	ប្រសើរបរ	ពុំសុរដែលមាន
ក្រើនពេលឈឺសុខ៖	ខេត្តុំដនុជាន	បើបានជាមាន
	ហេរពេញមានកំពុំ។	

**ទ្វាស្ទ៍ ន. ពាក្យសម្រាប់ប្រើជាសាធារណៈ ឬអាតមកពីពាក្យសំស្តីតាំ និង
គិមនុស្សជាតិដែលមាននៅឡើងទៅពីប្រុស :**

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្រីប្រុសទាំងឡើ	ជាកូមានពី-	បុរាណព្រោះនាយ
ស្រីជាប្រពន្ធ	ប្រុសឡាងសម្ងាយ	បណ្តិតទាំងឡាយ
	ឱ្យឈ្មោះថាទី។	

ស្រីនិងបុរស	ក្នុងលោកទាំងអស់	ករិយាល្អាចិ
គីឡូប្រព័ន្ធ	ហើងងងលោកស្តី	ជនក្នុងលោកិយ
	ហេងចានតាមច្បាក់។	
បីជាមួករក	ទ្រព្យធនបានមក	ប្រពន្ធញុកដាក់
ចាស់ទុំបុរាណ	បានពេលបញ្ជាក់	ឱ្យនាងឱ្យអ្នក
	ចងចាំត្រប់ប្រាណ។	
សំណាប់យោងដី	វិវស្តីៗ	យោងប្រុសសាមន្រោ
ទោះមានយាទខ្សោយ- កែងបើបាន	ខ្សោយបើបានម៉ោងម៉ាំ	ស្រីមានសន្លាន
តែងបានចម្រើន	ទ្រព្យកែតកែន	ព្រោះស្តីថែទាំ
ចាត់ថែងទុកដាក់	ចេះលាក់សន្យា	សង្កាតិខិតខំ
	រក្សាដឹកដៃ។	
នេះនឹងសម្រេច	បរិយាយចារចេង	ដើមបទអង្គា-
ហិ ហោនហិ	សុចិត្តា	តតិលក្ខណា
	មអុលបច្ចេះពិត។	
ប្រចាំស្រីជា	កើតកលក្ខណា	ដោយនូវសុចិត្ត
មអុលប្រាំបី	ឱ្យស្តីពិនិត្យ	ចាំយកជាក្រិត
	ត្រប់រូបស្តីៗ។	

ដើមបទណាត់	លោកចាំស្រីជា	សុចរិតភកី
ប្បកវាបស្រគត់	ផ្ទង់ផ្តុំសម្បី	ការកែខ្ពស់ស្រី
	បរិសុខដែនម្នន់។	
លោកចាំស្រីត្រង់	ការង់សុចរិតផ្ទង់	គំនិតចេះស្សូន
អស់ឡ្វេសម្បតិ	ប្រយ័ត្នថែធ្លន	ទុកដាក់ខ្មាប់ខ្លួន
	មិនមានប្រមាណ។	
លោកចាំស្រីតាប់	ការង់សុចរិតខ្មាប់	ធម្មាប់សង្កាត
ធ្វើការសន្យា	ត្រីនឹងឱ្យយុទ្ធផល	ឱ្យឱីបង្កាត
	មិនមានស្រែមដៅ។	
លោកចាំស្រីប្រាង	សុចរិតអង់អាច	ចេះអង្វាប្រឃឹង
ព្រាតិច្រោងទៅមក	រប់រក្សាស៊ែន	ទោះដនឺដ៉ែ
	កំរប់តាមពិត។	
លោកចាំស្រីស្សាត	សុចរិតគ្រាន់យុទ្ធផល	មែនមានគំនិត
ចេះរៀបអាហារ	ភ្នាក់ងារស្រីពិត	រណាប់ផ្តាប់ចិត្ត
	ឱ្យឱីបែល។	
លោកចាំស្រីស្សានេះ	ការង់សុចរិតស្សានេះ	ចាំចិត្តស្សូបាត
តែនឹងអង្គបី	តែបីរោង	ស្សូគ្រស្សានេះស្រីជា
	និត្យនៅរៀបរៀង។	

លោកថា ស្រីស្តុត	សុចិត្តរបុត	អបអត់តែណូង
តាមពាក្យបីផ្សំ	ចងចាំទុកទេះ	យោលពាក្យមិនយោង
	មិនយុតសត្វា	
លោកថា ស្រីស្រី	សុចិត្តសរពើ	អាចរដែនានា
ទម្លៃចិត្តបី	ឡោះបីទុកា	ឱ្យតែក្រមេចម្លា
	អាចទទួលប្រាណា	
សុចិត្តប្រាំបី	ជាមួលស្រី	ប្រសើរក្រមាន
ស្រីមកដីមដ្ឋាល់	ឱ្យដល់នេះបាន	ស្រីណាមាចដ្ឋាន
	ចិត្តចាំរៀនយកា	
ទាំងប្រាំបីច្បាប់	ហេវស្រីមហាគារប់	លោកិយកម្រ
ស្រីកាន់សុចិត្ត	ប្រពើតុលិតណូ	ស្រីណាថាក្រ
	ធ្វើតាមពុំបានា	
លោកថា ស្រីនោះ	ចិត្តអាភ្លាក់ណ្ឌោះ	ស្ថូប់ដប្បន្ទាន
ដ្ឋានដោយសារចិត្ត	ទុច្ចិត្តសន្ដាន	បង្កិនធនានា
	ធើកអាសមាយា	
ភីជួងប្រើនកល	ក្រដឹងចេះដល់	លែបខាយទុតវា
បើចិត្តចង់ប្រាប់	ចង់ស្ថាប់ហាក់ជា	ដាយដាយសោះសា
	ចេះឯងដឹងឯងា	

ឯកត្រដៃថ្ងៃបំលុ	ពិចធីយេល់ក្រ	កម្រៀវក្រលោង
ក្រឡាងេះមិនចង់	ប្រុងអងគិយ៉ែង	ក្រឡាយចិត្តលើរដ្ឋ
	ចំណាង់តណ្ហា។	
អំពើសុចរិត	អូរូប្បីយិត្ត	សម្បាតខស្សាប៉ា
ស្លើស្អោះស្វុតត្រង់	ផ្តត់ផ្តីង់ក្រើត្រា	ប្រាំបីនេះណា
	សុចរិតប្រាកដ។	
ឯសុចរិតត្រី	ផ្តត់ផ្តីង់ស្សាមី	លោកឲ្យអបអត់
ឱនអេវិនចិត្តទន់	ចេះគន់បែបបទ	តាមតែចិត្តពត់
	មេចៅតាមបាន។	
មិនមានប្រេកក	មិនមានជែក	ថាដើមិនបាន
ទោះអេវិនអន់អត់	សងគត់ចិត្តប្រាណា	តាមចិត្តបីជ្រាគ
	មេចៅមិនថា។	
ថ្ងៃបែនេះគួរស្រី	នៅនាមោកិយ	ផ្ទុងចិត្តខស្សាប៉ា
កាន់តីសុចរិត	ជាក្រើត្រីថ្មីថ្មា	ឲ្យខ្សាប់ជាក់ជា
	ចរិតសព្វថ្មី។	
កាន់បានដូច្នោះ	និងឲ្យកេរិយ៉ោះ	ប្រសើរពេកកំក្រ
និងបានហានិសុធម៌	ថ្មីសុខុកម៉ែង	ឈល់បរលោកថ្មី
	សោរយសុខសិតិថ្នូ។	

សម្រេចសេចក្តី	ពិមអូលស្រី	ប្រសើរពេកពិត
គ្រប់ទាំងប្រាំបី	ក្រឹត្យស្រីសុចិត្ត	ថែងចប់ភាសិត
តាមព្រះបាលី៖		

នូវខ ន. (ន. សលាកា) សំបុត្រជាកំណត់ត្បូងៗ ដារគ្រឿងសម្ងាត់ល្អោះ
ជាដើម; នៅតាម; ទីនៃ; ខ្នាត :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិការបោះឆ្នោត	ត្រូវកំបណ្តាល	បន្ទិស្សាកត្តា
ត្រូវបោះព្រផែ	ផ្ទុងៗរាល់រាត្រា	ទីបណ្តុះបោះចា
ស្ថាកត្រូវតាមច្បាប់។		

នូវខ ន. ដែលមានរូបនោមល្អ, សមរម្យ; ហើយស្វែនដោ នូវខ ន. :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្មានស្មាន	ស្មាយិករិយា	មានកំពុងរ
តាំងពិធាប់ដេ	ជាតុកសករ	មានចិត្តព្រោកអរ
ចំពោះបុណ្យទាន់។		

នូវខ ន. ស្វែនមានរូបល្អ, នាងដើរត្រូវបាន :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិស្មាននា	បើមានវិទ្យា	គ្រប់គ្រាន់ប្រែពេ
រមេងមានយស	ឱងឱកសំពេកកែរ	សិងមានតម្លៃ
កម្រមានប្រែប៉ុប៊ុប៍។		

ន្វែល ឈ. (អ៊.) សុនខេះ ខ្សោយបោរិសំដៀត «ផែវ៉ែត» :

ពាណិជ្ជកម្ម

សមីបុរាណ	ក្នុងវ៉ែតស្ថិតិន	មានពួកស្អាននៅ
ចាំសុំសាកសាត	ស្របសំឡេង	សមីយត្តខ្លួន
	មិនដូចព្រៃងនាយក	

ន្វែប៊ី ឌី មិនស្របាត់, ទាស់ចិត្តមិនចង់ឱ្យបែប៖អារម្មណ៍ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្សោយដែងស្ថិតិន	ឱ្យតែតចំណោះ	ស្ថិតិនមានឡាតាំង
ស្រើស្រាបប្រចំណាំ	ដែងស្ថិតិន	បាលពិតតច្បាប់
	ដែងស្ថិតិនបំប្រជើង	

ន្វែលន្វែល ឌី តាក់ពេងគ្រឹងប្រជាប់ឱ្យស្ថាតល្អ :

ន្វែលន្វែល ឌី ដែលតាក់ពេងគ្រឹងប្រជាប់ស្ថាតល្អតែត្រូវបាន :

ពាណិជ្ជកម្ម

ប្រាសាទស្ថាងស្ថាត	សម្រាប់ព្រះបាទ	បរមបពិត្រ
ស្ថិតិនបំប្រជើង	ក្បែតថ្វីទ្រង់ប្រួល	ទ្រង់កាន់ទសពិធ
	ប្រព័ន្ធឌីជាត់	

ន្វែល ឌ. ពាក្យបរិរាសម្រាប់និយាយដូចជាមួយនឹងពាក្យ ន្វែល ថា :

ន្វែលន្វែល គឺស្ថាតប្រព័ន្ធ, ស្ថាតបាត់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រឹសសំរាប់របៀប	រូបនោមស្ថាតស្ថាន	គ្រប់ស្ថិតិថ្មី
ចាំងមានវិទ្យា	ប្រាជ្ញាថ្នាពិត	ចាំងមានគំនិត
	យេរិយេះដែលទេរទំនាក់ទៅ	

ឈាម ន. (ន. នំ. ហំស) ភ្លាមពេទ្យ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ល្អនៃៗពេញល្អ	គន់មើលទៅក	មួលដួចការង្រ
គន់មើលទៅមុខ	មុខមួលក្រឡូង	គ្រឿងពេចចង់
	មើលហើយមើលទេរទំនាក់ទៅ	

ឈាម ន. (ន. នំ. ហំស) ថារអ្នកល្អចនកំប្រកាសរបស់សម្រាប់

មហាផន្លឺមើល :

ពាណិជ្ជកម្ម

ហដ្ឋនៃការកំណត់	រាជធម្មបន្ទាត់	ទ្រព្យគេត់តែក្រង
គ្រឿងពេចគោរព	បានខ្សោនតុលេង	ទ្រព្យនករដាក់សេដ្ឋ
	ជាតស្សនោះដៅ	
រួចពីជាប់គុក	នៅតែលូយលូក	នករទេរទំនាក់ទៅ
ត្រូវកូនប្រុសស្រី	ថ្វីសកុប្រាស៊យ	និងធនចំង់ដោ
	នេះដោយដាច់ខាត	

ហ៊ិនមេនល បុ ហានមេនល ស្ស. (ខ្ល. នំ. ហត «បៀវតប្រឈន; ដែលត្រូវគេ
បៀវតប្រឈន») ដែលស្ថាត់គុរូខ្មៅ ព្រោះតែមានសត្វរចាំបៀវតប្រឈន :

នាយករាជ្យ

នារ៉ែបៀវតហោង	សិងមានគោតខ្សោង	សាបារយដៃយុង
កុំទៅម្នាក់ឯង	កណ្តុងកន្លែង	ចរច្បលម្ពឺង
	ត្រូវឱ្យមានគ្មាន	
បើមានគ្រារៈកាថ	ដែលគុរូតែខ្សោច	ព្រោះការពាណ
នែសត្វសាបារ់	ប្រុងពាណា	ចរច្បលតែគ្មាន
	និងកិតកិយខ្សោាង	

នាយក (នំ.) ន. សំណើច, សំណើចក្នុងក្រាយសប្បាយក្នុងចុង :

នាយករាជ្យ

ហេនាងកញ្ញា	ធ្វើបាសិកា	ត្រូវគិតមុខក្រាយ
គិតការណ៍រាក់ដ្រោ	ពុំត្រូវបណ្តាយ	ឱ្យចិត្តទន់ខ្សោយ
	ត្រូវរាលក្នុងចុង	

ហានល ឌី. ត្រូវកហោះ :

នាយករាជ្យ

អ្នកមានពួជដោ	យើងក្នុងបាបោរោ	ថាដោរាក់ទាក់
ចរចាស្វោះស្តី	នឹងពើដោយស្តីត្រូវ	ហោលោកហោអ្នក
	តាមការប្រាស៊ី	

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្រីស្រស់កល្បាហណ៍	រួបធោនស្ថាតស្ថាន	គុរាប់ស្វែហ៍សិទ្ធិ
ទាំងមានវិទ្យា	ប្រាជ្ញាថ្នាតិត	ទាំងមានគំនិត
	ស្រីស្រស់ដែលទេរទៀត។	

ឈ្មោះ (នាម. នៅ. ហំស) ភ្លាមៗ :

ពាណិជ្ជកម្ម

លូនេះពេញលូ	គន់មើលទៅក្នុង	មូលដ្ឋាចកបានឱ្យ
គន់មើលទៅមុខ	មុខមូលក្រឡុង	គុរិយុត្តិចំង់
	មើលហើយមើលទេរទៀត។	

ឈ្មោះនាម ន. ថារអូកលូចឆនកំយកអីវាន់គេក្នុងផ្សារប្រឹទ័របស់សម្រាប់
មហាផន្លឺមើល :

ពាណិជ្ជកម្ម

ហដ្ឋារក	រាន់ដលបនក	ទ្រព្យគេតិត្តក្រង
ត្រីនតែគោប់	បានខុនពុំលែង	ទ្រព្យអក់ដាក់ស្វែង
	ជាពស្តុនៅឯង។	
រួចពីដាប់គុក	នៅតែលូយលុក	អក់ទេរទៀតទាំងថ្វី
ត្រូវកូនប្រុសស្រី	ថ្វីសកុំប្រាស៊យ	នឹងដន្លែដៃ
	នេះដោយជាទំនាក់។	

នៅឯណែនាំ បុ មានឯណែនាំ នូ (ឯ. នៅ. ហត «បៀវតបៀន; ដែលត្រូវគេ
បៀវតបៀន») ដែលស្ថាត់គួរខ្សាច ព្រោះតែមានសត្រែចាំបៀវតបៀន :

នាយករាជរដ្ឋ

នាវ៉ែងបៀវតបៀន	សិដ្ឋមានគោតខ្សាច	សាបារយន់ឃុង
កំឡើងអាក់ឃុង	កណ្តាលកន្លែង	ចរច្បាបមុង
បើមានគ្រារៈកាត	ដែលគួរពេខ្សាច	ព្រោះការពាណ
និស្សសាបារៈ	ប្រជុំនិពាណា	ចរច្បាបតែត្រូវ
	ផែនភីតកំយ៉ាង	ឱ្យ

នាយក (នៅ.) ន. សំណើធម៌, សំណើធម៌ភ្នាក់ភ្នាក់យសប្រាយក្នុងចិន :

នាយករាជរដ្ឋ

កំណាងកញ្ញា	ធ្វើបាលិកា	ត្រូវគិតមុខក្រាយ
គិតការណើរកកំព្រោះ	ពុំត្រូវបណ្តុំយ	ឱ្យចិត្តទន់ខ្សោយ
	ត្រូវបាលក្នុងចិន	

មានឯណែនាំ និងការបៀវតបៀន :

នាយករាជរដ្ឋ

អ្នកមានពួជដោ	យើងក្នុវបាលបៀវតបៀន	ថែរីរកកំទាក់
ចរចាស្សែ៖ស្សី	អើរីដោយស្សីត្រូវ	បៀវតបៀនអ្នក
	តាមការប្រាស់យើង	

នាមីំនា ន. ពាក្យបន្ទរកុងបទថ្វីងធម្មកន្លែះ មានបទអំឡុកពាក្យបន្ទជាដោដើម :

សាស្ត្រវាង

បងអំឡុកទៅ

ធ្វើល្អឈើយាប្បង

យកស្រីទៅឯង

ហាមីំ

បានជាពីរនាក់។

នាមីំញ្ញាម និ ព្រាយាមហាត់, ហាត់ដោយយកចិត្តឡុកដាក់ :

សាស្ត្រវាង

ឧស្សាហ៍ហាត់ព្រាម រមេងមាននាម

ថាមួកសម្រី

ពុស្តុរមានអន់

ប្រើនចេះខ្សោចនី

ឡើងជាមុនី

ក៏សិងតែមាន។

និចឆ្លោះ និ ហោះដោតចុះដោតឡើង, ហោះផ្សែលឆ្លាត់សន្តិ៍មលន្តិ៍ម :

សាស្ត្រវាង

ពួកយក្សាកំហោះ

សុះឡើងហិចហោះ

ផ្លោះលើដូរភ្ល័ំ

បញ្ចប្បត្តិ

ជាតិឱ្យយ៉ាងដំ

នេះនាបរអំ

រដ្ឋាលពេញថ្វី។

នីុឡ ន. សត្វមួយប្រធោទស្សានកដុំបន្តែលណានមានត្រមុលបំផោះខ្លួនបាន,

បងបំខុននៅក្នុងដីសិមបុគ្គលិនស្តីកណ្តើសិម កាលណាមានក្នុងចេញមក

ខាងក្រោមនៅក្នុងបុរាណខ្លាំងហ្មតុសមាន :

សាស្ត្រវាង

ហិងខេដើមភ្ល័ំ

ក្នុងឆ្លាក់សស្រំ

ចេញយំអើងអាប់

យំពុជីងខ្លួន

ថាគេនិងថាប់

យកឡាសម្ងាប់

ដាប់ប្រោះតែមាត់។

ដនពាលប្រាជៈដៃរ

ពាលពាក្យបៀវតបែរ តែតារទៀងទាត់

និយាយព្រព័ន្ធ

ដោយភីភាគីងភាត់ ស្ថាប់ដោយសារមាត់
រតលតតគ្រឹងទូប់។

ឯធម៌ន នូ. ដែលមានទីកសល្បីមេ :

ឯធម៌ន ន. ក្នុងបិមពាល់ :

ពាក្យរាយ

បិមវត-បិមវត្ថុ-និងហោរក

មានផែធយដុចត្រាដែម្បួយបែប

ជាផ្ទៃនេះសម្រាប់ដែលមានទីកសល្បីមេ

ដែលបែបបែបខាយជានិងការរួម

ជូនប្រើជាពាក្យហោរកពាល់

ខ្សែមានសម្បស្រស់មិនសារ កិច្ចិតាមលំអានការរួម

កំណារួមមួរនៅសម្បិបី។

ឯធម៌នខ្លួន ន. លក្ខណ៍ថាកទាប; ដែលមានលក្ខណ៍ថាក, ថាកប្បក,

ខាតលក្ខណ៍ :

ពាក្យរាយ

វិងហីនលក្ខណ៍

នោះមានបិច្ចាក់

មួយគេតតបោរ

ឧនដីរដ្ឋក-

មមកច្បូលឡៅ

នេះប្រាសុណោរបោរ

ថាបីនលក្ខណ៍។

ពីរតតគេស្បរ

ការណ៍គ្រាប់គ្រ

ឧនចេះគោចា

ເທົ່ອງມາກໍ່ັນ	ຕະຕິກິດຮອດາ	ມູກພາສູ່ເຫັກຕ້າ
ບີເຕັບມູຕູ້ຂູ	ມູຕັກຜູ້ອົງ	ມູຕັກສົນເວັຕຽຄຸດ
ມູກຕູເຕືອນ	ເລື່ອໜ້າອໍາຊູມາກໍ	ກຳບໍ່ໜ້າເກືອບກຸດາ
	ມານບີປະກາງ	

នូវផ្លូវកំណត់ លោក ដែលនៅថ្វាងតែទាំងសែរប្រុង, បរិសុខស្ថាត, ត្រីចេស;
ដែលនៅកំណៈប្រព័ន្ធប្រមុំសុខសាធារណៈ :

ମେଲାକାନ୍ତିର

កំណោះហុតថ្នាក់	ត្រូវយល់ឱ្យជាក់	នូរមាត្រាច្បាប់
ក្នុងគេក្រមំ	កុំហានពាល់ចាប់	ពុំបានទេស្សាប់
	ប្រយោជន៍លោកិយ ។	
ក្រមំហុតថ្នាក់	ត្រូវរក្សាលក្បណឺ	ប្រយ៉ាត្តអបិយ
ត្រូវប្រើប្រកបា	ចិរិយាក្នុងស្រី	ឡោះនឹងស្របដី
	ឱ្យត្រូវបែបបទ ។	

ក្នុង ន. ណូនាំសំពតសូគ្របសិខ្សោ ត្បាច្ញោដោយសូគ្រចងគារលើកដា
គោមជាប្រឡាក្សាថែវចនាវិធីគ្រែផ្លូវ តាមចំណោះនិងសេចក្តីពេញចិត្តនៃ
អ្នកត្បាច្ញោ, ដាករយ៉ាងល្អិតធ្វើដោយផ្តើមដ្ឋានមួយ និងមមី៖ មម៉ែរបសិរីនឹងខ្សោះ។

ମେଲ୍ଲିକାର୍ଗ୍ରୁ

មេដ្ឋានស្ថិកហ្មាលជំរឿន សម្រួលប្រកាសថ្មាប់ និងត្រូវតាមទម្ងន់

ពុំមាចរកយើង។

ខេវនិក ល. (តំ.) អ្នកសៀប, ចារបុរស; អ្នកសៀម្បងសែចក្តីសិទ្ធិស្ថាល
ដើម្បីសៀបការណ៍ពិត (បើស្តីជា ខេវនិក) :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

វិញ្ញកហេរិក	មានយោបល់ពីក	សំដើតហេតុការណ៍
គេប្រើការសៀប	ដោយនូវវិធាន៍ ពិតតុស្សរប្បាភ។	ប្រើនិត្តបានការ-

ឯខេវនិក ល. (តំ.) ថោរ, ថោរលបណ្ឌុច (បើស្តីជា ឯខេវនិក) :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

វិគ្រឿងចាប់ចង	គ្រឿងយុទ្ធភាព	គីឡូកហេរិក
វាជីមបង្កើត	ជាមិនត្រួតពីក	បើគ្មានហេរិក
	គុកមិនមាន។	
មួលបង្កើតមុង	ហេរិកត្រូយុង	ត្រូយិតិល្អានពាន
នាំឱ្យរាជការ	នៅស្វ័យប័ណ្ណ	បាបហេរិកត្រាន
	ឱ្យសង់គុកចាំ។	

ខេវនិក ល. (ពាក្យឃ្លាតភាយមកពី តំ. ហេរិក) អ្នកចេះបោរាសាស្ត្រ

បុអ្នកចេះតារាសាស្ត្រ, ហិណ្ឌិក :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ពួកហេរព្រាករ	ថាបុត្របន្រ	កបដោយលក្ខណៈ
--------------	-------------	-------------

ឡៅជាគ្របេណ្ឌ

នឹងបានឡើងជា

ចក្រព្រោ-

ជិវាជអង្គុងក។

បើទ្រូងព្រះផ្ទុស

នឹងបានឡើងហូល

ធមល់ធិដីថ្មីក

គីជាប្រាប់ពុទ្ធប៉ុណ្ណោះ

វិសុទ្ធដំក្រពេក

ជាសាស្ត្រាកំ

តែម្យយកុងលោក។

ហំ ឌុ. មា, មាំម្បន, មាំសាថ់ហាប់; សំណាំ :

ឈរក្រុងរោង

អ្នកប្រុសមាមហំ

ទាល់ពេតិមិនខំ

រកសុីធីការ

ធមល់ពេលប្រពន្ធ

ចម្លើនអាបារ

ឡើបច្បាបមកត្តារ

ពមព្រាត់ពមព្រាត់។

កូនប្រុសទាំងឡាយ

អ្នកកំរាយមាយ

តតប្រើនឡើយហត់

កែតជាកូនប្រុស

ត្រូវខំមាត់

កាន់ការឱ្យស្អាត់

កំឡើលនលន។

ឡោះឡើឡ ឌុ. មោះមេ :

ឈរក្រុងរោង

តាំងពីយុរហ៊ុយ

ជាសុខកន្លឹយ

ពុំដែលមោះប្រុង

ឡើបតែគ្រាល់៖

ឡោជាប្រើឯងផ្តុង

មកពីរលង

សុដឹរជម្លើ។

ខ្សែចំ នូវផ្លូវយកិនជុំអារក្រក់ឆាំង :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ក្រឹមឈ្មោះសុយទួប់ ទោះលាបទិកអប់ កំពេមិនឡើង
ទោះបីមានបុណ្យ យសសក្តិជាប់ឡើង ប្រើប្រាកដើរមើង

ខ្សែត ន. ថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨ នៅក្រុងពាណិជ្ជកម្មសម្រាប់បង្កើតអាជីវកម្ម នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
និងប្រទេសឥណទាន នៅភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ମୁଦ୍ରଣକ୍ଷମ

ត្រកូលព្រាតិធោ	ពីក្បនដល់ថោ	រៀងដល់ថោទិន្នន័យ
គុរប្រឹងប្រយ័ត្ន	កុម្ភិវបោចហិន	គំនិតធម្មិន
	កុម្ភិវយ៉ាងហ្មាត់។	
ពួជពង្រួចប់ខិស់	ផ្លាប់មានសកិយស	ត្រវរក្បាជាតិ
កំឡើនលនន	ឱ្យបង់មារយោទ	ត្ររយោងអង្គរព្រាតិ
	ដោយកិច្ចាតិខិស់។	
ខនបានដំឡើង	កុម្ភិវចិងមើង	ឱ្យព្រាតិប្រសស្រី
គេធម្មគេក្រាន់	គេត្សូប់មិនសិរី	សូវបង់អីទេ
	កុម្ភិវបង់ល្អោះ។	

ខ្លួនខ្លំ នូវ បុ គិ ១ ដែលចាប់ចុងព្រឹកយុទ្ធនឹមនីមប្រឡេះ :

រាយក្រវត្ថុ

ត្រូវហាត់និយាយ	កំធើរាយមាយ	ឡើបឡើបឡើបឡើមឡើ
កំប្រើប្រការ	ចប្រិមចច្រុម	កណ្តាលដំនុំ
ការធោះស្រោះហាត់	សមិទ្ធភាព់មាត់	ផ្ទាប់ថ្មីកត្រប់ត្រាន់
បើតតបានហាត់	ផែននឹកពុំទាន់	និយាយច្រើនភ័ណ៌
	នៃ៖ ១ ព្រាយ ១ ។	
សមិទ្ធភាពក	ត្រូវការដែក	ពាក្យុណេចអីនិនខ្សោយ
បើអន់សមិទ្ធិ	និយាយច្រើនផ្តាយ	បាត់មុខបាត់ក្រាយ
	នៃ៖ ១ ច្រៅដែល ។	

ខ្លួន គិ. ល្អចកិបបន្តំលាក់ទុកខ្លះ, កិបបំបាត់យកខ្លះ :

រាយក្រវត្ថុ

កំប្រើកលឡើប	លែលកកាត្រំកិប	បំបាត់បំបែរ
យើងកើតជាមនុស្ស	ស្រីប្រុសជាតិខ្សោយ	ដើងខុសត្រូវដែរ
	ត្រូវការនៃ៩ ច្រុងត្រូង ។	
ព្រះពុទ្ធវ្រាល់ថា	សព្វក្នុងលោក	រាល់រូបរាល់អង់
បើចង់បានសុខ	ត្រូវខំផ្លូតផ្លូង	កាន់ធមិត្រង់ ។

សុខកែតមានឯងទាំងអស់

ជ្រើន នូវ ដែលតម្លើងប្រកប្បួនដោយប្រកប្បួនសភាពខ្ពស់, ដែលសម្រេចប្រកបាទ
ឱស់ប្រកប្បួនប្រមាណខ្ពស់ :

ពាក្យរ៉ាន៍

កំពើប្រកទីទៅ	ក្រិនធភ្រែមីត	ឱ្យធេរិលើង
ទោះដីនិត្យច	ទោះដីនិស្សាយ	អ្នកដឹងទាំងឡាយ
	គេសូប់ប្រកទីទៅទាំងអស់	

ជ្រើនឡើង នូវ អ្នក ទាំងអស់ដែលខាតបង់ប្បុទ្ទិចខាតទាំងអស់ :

ពាក្យរ៉ាន៍

ខាតបង់ឡាងចុង	បាត់ដើមទាំងប្រុង	លង់ព្រោះយល់ប្រាង
តទោះខាងមុខ	ត្រូវគិតត្រូវរាង	កំគិតឱ្យប្រាង
	ដូចកាលមុនឡើតទាំងអស់	

ជ្រើនឡើង នូវ ឈ្មោះបែបទម្រង់សក់ម្បាយប្រកែចែងបុរសកាត់ថ្វីរដើរដើរសក់ម្បាយ
សណ្ឌានប្រជុំងិនិងដាសម្បារទេស ប្រជាក្នុងបែកខាងលើទុកឱ្យមានភាព
នៃងក្រពុំ :

ពាក្យរ៉ាន៍

សមិយព្រោះនាយ	ប្រុសខ្លួនទាំងឡាយ	កាត់សក់ឡាងសុង
គោរប់អានចា	សម្បុបសម្រោង	បែបទោះពុំគង់
	នៅឯុទ្ធបុន្មានទាំងអស់	

មនុស្សប្រុសនិងស្រី	នៅទាល់ហើយ	តាក់ពេងខ្លួនប្រាណា
តាមកាលសម្រួល	និយមរាប់អាន់	តាំងពីប្បរាណា
	រៀងដល់តម្លៃទៅ	
បណ្តិតយើព្យាថា	ការពេងកាយា	តាមលោកតម្រូវ
ទោះសមទោះអ្នក	ទោះត្រូវពុំត្រូវ	ពិធីមតិម្លៃ
	សន្លឹកចានូល់	

ខ្លួនខ្លួន ន. ឈ្មោះបទផ្តុងពិណាទាច្បាស្សែយមេសម្រាប់លេងថ្វាយកុងផែលា
ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅ (ក្រុងស្រី); បុណ្យលេងកុងផែលនិមនុកិត្យុសង្គម្រោប់ទីក
កុងថ្វែលស្រានជាដំឡើងកំប្រើខ្លួនដែរ :

នាក្យរុវរួម

មហាក្សត្របុសង្គ	នៅពេលត្រូវស្រី-	ទីកដោយកម្មាធិក
កុងកាលច្បាប់លខ្ម័ំ	ជាថ្វែលស្រាន	ហេរិថាបេលស្អាន
	មានកុងខ្សោងសុងៗ	
សមិយសព្យ័ច្បេះ	បើចង់កែខេះ	គ្មានបេរិកុងស្រី
ថម្រីនសិរី	មដុលអស់អង្គ	ទោះក្សត្រទោះសង្គ
	ប្របើទិន្នន័យៗ	

ខេត្តីយេជ្ជាន ន. ទេណា, សោះណា :

ខេត្តីយេជ្ជាន ន. ទេន់ :

ខ្លឹមីយេនោត និ. សោះហោង :

នាគ្យការូរ

វិធាក្សាកាត្រថា	ឡើយនៃ, ឡើយណា	និងពាក្យឡើយហោង
កវិប្រើដ្ឋី	កំឱ្យច្បនអង	បើឱ្យប្រាក់ប្រាង

ខ្លឹមីយេនោត និ. អេបអប, ប្រចុបប្រចេងអេបអបីគេបានសុបានចាយ :

នាគ្យការូរ

វិមនុស្សឡើបឡុប	ត្រីនតែអេបអប	ពោលចាក់បណ្តាយ
ប្រើពាក្សប្រចុប	ត្រលប់មុខក្រាយ	កាលបើគិតឱ្យ

ខ្លឹមីយេនោត និ. ព័ទ្ដុរីញ្ច, ចោមជុរីញ្ច, ចោមព័ទ្ដុរីញ្ច :

នាគ្យការូរ

មេចំពណ្ឌាសល្អាត់	សត្វរឡាមព័ទេ	កំតតភាពកិត្តិក
មិនសុទមិនសុទំ	មិនកំណើរវិក	ពួកខ្ញាំងសន្តិក
ជាមេដំនាថ្ង	យឺរបង់ដំទាថ្ង	នាំពលឱ្យបាន
ទប់ទិនសត្វរ	អស់ផ្ទុរកវានិ	ពុំអាចទទ្រាន

នគរ ៤. អង្គ្របាតកសត្វមួយប្រភេទ សម្បរឡូនខ្លីប្រសាប់ មានជំនួល
បន្ទិចដាងកុកខ្លី, នាបចាប់មធ្យដាតិជាចំណើ; កាលណាព្រាត់គូប្រព្រាត់
ក្នុងប្រកបយំគ្រប្បចសបង្កើតប៉ុន្មាត់ខ្លះ ទាំង ប្រែប្រឈម
គ្រឿងប្រែប្រឈមដៃនៃប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រជាធិបតេយ្យ

ମେଲ୍ଲାନ୍ତିରାଣ୍ୟ

សត្វអកជាសត្វមានចិត្តស្មោះ	នាយករដ្ឋមន្ត្រីយេហ្ឌសទិនធនជាតិ	នៅពេលដែលប្រាក់ប្រាក់ត្បូងក្នុង
	នៅក្នុងការប្រាក់ប្រាក់	នៅក្នុងការប្រាក់ប្រាក់
ផ្លូវការជាស្ថាប់ស្ថាប់	ក្រុមក្រុងប្រាក់ប្រាក់	ផ្លូវការជាស្ថាប់ស្ថាប់
មនុស្សខ្លះកើតឡើងដោយ	ប្រើប្រាស់ប្រាក់ប្រាក់	មនុស្សខ្លះកើតឡើងដោយ

នគរនៅ ៩. (ខ.) អ្នកមិនដឹងឱ្យការគុណផលគេបានធ្វើហើយ (ចំពោះខ្លួន) :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

អកតាម	ព្រះពុទ្ធបាស្ត្រ	ទ្រដ់ត្រាសំប្តាប់ចា
ឡោះលើកដែនដី	ទាំងមូលឱ្យរា	ពុស្តប់ចិត្តា
	នៅតេរកវិញ។	

ក្រុមកែងកម្មជាអនុសញ្ញា

អកត្រូ	បំផ្លចុណ្យ-	បការ៖ថាល
ទោះអកដែត់ដង គិតិ	មានគុណភាពថាល	វាតែងតែថាល

ទោសជានិរន្តរ៖

ព្រះពុទ្ធឌ្ឋានសំថា

វាតតតគ្រកអរ

ទោះលើកពសុធន

នៅតែបំភ័ណ្ឌ

ឱ្យវាគ្រប់គ្រាន់

បង្កាប់បង្កន់

បំពួចគុណាគារ៖

អនុវត្តន៍ ន. ឈ្មោះពីធម្មប្បដទ មានការសម្រក់ឡើងលើស្តីកចេក
ប្រស់ផ្សេងៗមិនទិញក្លឹងក្នុងឆ្នាំភ្នែកបន្ទាប់ឆ្នាំនោះ, បន្ទាប់ពីសម្រក់ឡើង
មកនាំគ្មានកអកអំបុក, ធ្វើក្នុងរោហយប់នៃថ្ងៃទាំងអាច (ហេរ ិនិ-
តំនៃៗទេស៊ែន កូបាន)។ ចំណោកខាងព្រះរាជពីធី ធ្វើក្នុងរោហយប់នោះដែរ,
រួមជាម្មប្បគ្នានឹង ព្រះនាមិនិត្ត៖ឡើង, ក្នុងរោហយប់លាងលំណ្ងាចមាន
ប្រុណាំងឡើក, រោហយប់មានបណ្តាតប្រទិបជ្រាបា, អុដពន្លឹវសែរដោយឯង ១
មានកាំប្រើប្រាយជាមួយ...។ ហេរដោយឯប្បូមថា ព្រះនាមិនិត្ត៖ឡើង កំណត់
ពាត់ គីថ្ងៃទាំង២៧, ១៥កើតនិងថ្ងៃទាំងអាចខេកត្តិក :

នាក្យរោគ

ថ្ងៃអកអំបុក

ហេរអកអំបុក

ព្យកខ្មែរអុកប្រុក

សុមសុខសុសិ

តែងធ្វើពីធី

តាមប្រព័ណិក

បុរាណប្រោងព្រឹទ្ធពេ

អនុវត្ត ន. (ន. នំ.) កាលមិនគ្នា, កាលខុសប្រកតិ; ដែលខុសកាល,

ដែលពុំដ្ឋាកាល :

ពោក្រុនព្រៃ

ជនទាំងអម្ចាល	គ្រូស្ថាប់អាណាព	និងកាលវេលា
ដែលគ្រប់ប្រព័ន្ធ	ឱ្យបានសមជាតិ	ខ្ពស់មានប្រាជ្ញា
ស្សារតីវិងបុំដៃ។		

អគ្គនេយោ ន. (ន.) សេចក្តីអារក្ស់, បាប, អពមង្គល :

អគ្គនេយោ ន. (ន.) អារក្ស់, ដែលជាបាប; ដែលមិនល្អាស :

ពោក្រុនព្រៃ

វិអកុសល	ជាកម្មផែងផ្តល់	តីឡាតាំងបាក
ឱ្យដល់អ្នកធើ	មិនឈរប់មិនត្រាក	កម្បនេះត្រូវការ
គ្រួងផែងខ្សោច។		
ផ្ទួយពីកុសល	ដែលផែងផែងផ្តល់	តីសុខមិនកាភ
កម្បនេះលូលន់	ជាបុណ្យអង់អាច	បានជាអ្នកប្រាជ្ញា
ពេញចិត្តចង់ធើ។		
ជនដើរធម្ម	មានស្សារតីចាំ	ប្រព័ន្ធគំពើ
កុសលកល្អាងា	ក្រោមក្រាន់តែបើ	មានមោះប្រុងលើ
មនោញារឡើយ។		

អគ្គនេយោ ន. (ន. អគ្គនេយោ) អ្នកទីរី បុ ជូតការី (បីស្រីជា អគ្គនេយោ បុ អគ្គនេយោ) :

ពោក្រុនព្រៃ

ព្រះពុទ្ធឌ្រាស់ថា	អក្សដ្ឋាតា	ទោះប្រុសទោះស្រី
-------------------	------------	-----------------

នៃងតែលដៃខ្លួន	ផ្ទិនដោយទុកកាយ	វិនាសហិន៍ហេ
	ម៉ែង្ហោរបីទៅទំនើស	
គ្រសាមុជន	តាំងចិត្តឱ្យធ្លី	ក្រស់ដោយការគិត
ឱ្យស្ថាល់ភាក់ពេជ្រា	ក្នុងមួយជីវិត	ដនស្ថាប់គំនិត
	រមេងរងទុក	
	មួយកំឡុងថ្ងៃទៅ	
វិធុតមានបី	មួយអ្នកលេងត្រី	មួយអ្នកលេងត្រា
មួយអ្នកប្រព័ន្ធ	អំពើពាណា	លេងសុំសង្គ្រា
	ហេរអភិវឌ្ឍន៍	

នគរណ៍នៅទី ៩ បុ ន្ទ. (ន.) អ្នកណ្ឌាសក្នុងអក្សរសាស្ត្រ :

នគរណ៍នៅទី ៩ បុ ន្ទ. (ន.) អ្នកណ្ឌាសក្នុងអក្សរសាស្ត្រ :		
អក្សរកែវិទ្យា	នៃងតែវេគិត	នៅៗត្រង់អក្សរ
របស់ជាតិខ្លួន	ឱ្យបានបរោ	មានចិត្តប្រការ
	ល្អោះនៅៗត្រង់ជាតិ	

នគរណ៍នៅទី ៩ បុ ន្ទ. (ន.) ការលេខកិត្ត; ការមិនលុំក្នុងអគតិ :

នគរណ៍នៅទី ៩ បុ ន្ទ. (ន.) ការលេខកិត្ត; ការមិនលុំក្នុងអគតិ :		
វិជនសោសិ	លុំក្នុងអគតិ	ណាម្បយតែងដឹង
លុំក្នុងឱ្យដល់	ទីបធ្វើអ្នកស្សីដឹង	គន់គិតរំពើដឹង
	ដឹងខ្លួនថាជុំស៊ា	

គ្រាមបែជនីដង	កំដើរកន្លឹង	ទោះស្រីទោះប្រុស
ទោះដំទោះត្បូច	គ្រាម្យាចកំបុល	អំពើផ្តុងខុស
	គ្រថ្វោសរាងឆ្នាយ។	

អនុលោខុមហ្យ ន. ផ្តាត់ពកិន :

ពាក្យរាង		
អគន្លកបុស្ស	មានពាណិត្រសុស	បុណ្ណែតពកិន
ដួចអូកចេះព្រឹន	មារយាទបោចហិន	បានខាងតំបុន
	និយាយព្រាកប្រាផ្ស័	
ខាងជមិនសិល	រោយរាយរេចវិល	អាប់តតអំណាច
មានត្រីមតែល្អាចេះ	ថាជាមួកប្រាផ្ស័	អូកឡើកោតខ្សោច
	បំពេញលាកាយ។	

អនុធន ន. (ន. នំ.) សភាពមិនមែនជាកុណា (ទោស) :

ពាក្យរាង		
វិជនពាលសុន	ពុំស្អាប់អគុណា	ថាក្ររថ្វោសរាង
ចេះតែប្រព្រឹត្ត	តាមមិត្តពុំវាង	ដីកតាស់រំលាភ
	រំលើដូសគល់។	
ទោះប្រាផ្ស័ប្រាយប្រាប់ នៅតែពុំស្អាប់		ឯងិតងងល់
នឹងលបចធិេដ	ឡើងចាប់តែយល់	ធមិត្រោះទសពល

ព្រោចព្រសង់ពុំចេះ

អនុម័យខ្លួន បុ អនុម័យខ្លួន ន. បានប្រើប្រាស់ជាអគារ; ដោយបរិយាយ
តាមពេទិណាទកដោយដែលយល់ថា ពុំគ្រគប្បៀត្រាច់ចរឡើកសុទ្ធតែជា
អនុម័យខ្លួន ទាំងអស់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អគារដ្ឋាន គ្រែទេទានក្នុងត្រាច់ចរ ព្រោះក្រោងកើតវិកវា
ដល់ថ្នាក់មរណក៍សិងមាន។

អនុម័យខ្លួន (តំ. អនុ «ឆ្លើង» + អនុ «ដែង» + អនុ «អារុធភ») ន. កំឆ្លើង :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិអគ្គនឹកព្រោះ ជាគ្រឹងប្រើប្រាស់ សម្រាប់ការពារ
ប្រុកទេសខ្លួនប្រាការ កើតមានដោយសារ ពួកជនបរិវារ

រដ្ឋាភិបាលផ្តើម

ប្រសិនបើមនុស្ស ទាំងប្រើទាំងប្រុល មានចិត្តដោកសិះម
ដោយទីកម្រិត រាល់តែដោដ្ឋើម អ្នកណានិងផ្តើម
បង្កើតផ្តើម្ដី។

អគ្គនឹកព្រោះមាន ព្រោះភីណូវានពាន នៃជនប្រុសសិ

ដែលដាច់មេត្តា ក្រុណាពិសិ នៅនាមេកិយ

ទីបមានគ្រឹងនេះ។

**អនុស្សាយក្រុង (ទៅ អនុ «ដី» + ស្សាយ «ដែល» + ឥឡូវ «ការធ្វើការ») និង
ក្រើងដែលធ្វើការជាមាតស; ថ្មាមចម្លាយ, ឧភាបាព, កេតុធ្វើក់ :**

នាយក្រុង

អគ្គនឹកព្រាត	យុរិញ្ញាត់	កើតមានមួង់
ចាស់ទំប្រាប់ថា	គ្រអស់ជនដង	កំរើយកំដ្បៃដី
ព្រោះធម្មតាទៅ។		

**នៅក្នុង នូវដែលអាចហាន, ភ្នាហាន, ដែលតតញ្ជញ្ញីត, ដែលតតែក្រង,
ដែលតតវិក :**

នាយក្រុង

ធម្មតាឝុកប្រាប់	មានចិត្តអង់មាថ	កាន់ធមិសុចិត្ត
ទោះគេបង់	បំភ័ណ៌គំនិត	ឱ្យកាន់ទុច្ចិត្ត
សូវស្អាប់មិនកាន់។		

នៅក្នុង ន. កន្លឹយខសប្បកំណាត់យើត្តិថ្មី :

នាយក្រុង

រួបប្រាកាសសំរាប់	ស្រាប់ពេលអស់	ជីវិតសូន្យណើដី
ជាយបសិទ្ធភួក	តតផ្លូវកត់ដឹង	ដោកជ្លាសស្សីដី
ដួចជាអង់គ្ល់។		
អង់គ្ល់ឯសយើ	គេអាចយកដើ-	ការកើតតាមបទ
ប្រើជានេះទោះ	តាមពេលក្រឡូត់	ឯករាល់ត់

ព័ត៌មានរច្ឆេក

**ទាក់អង្គភាពអង្គភាព និ. ហោះបង់ប្រយោជន៍ដែលបានចែកចាយការប្រយោជន៍
ត្រួចវិញ្ញុហោះបង់មនុស្សណូ បែរទៅរកយកមនុស្សអាណាព្យាក់ជាត្រាវិញ្ញា :**

ពាណិជ្ជកម្ម

អសារកីឡា	បណ្តាកំមេដី	ព្រៃងពីឡាប្រយោ
អង្គរសាលុខ្មែរ	ចម្លើនិយោគោ	ពិសិរិយោគោ
ប្រាជ្ញតែមានយាទ់។		

ត្រួចនាមួយចំណែក និ. ស្រុះគ្មានកង្ហ៉ែន (មិនមែនបំណាំមិនប្រចាំគ្មាន) :

ពាណិជ្ជកម្ម

គ្រុដនប្រុសស្រី	នៅនាមេរាតិយ	មានសាមគី
ដូចជាអង្គង	វីប់រដនាទី	ឱ្យមានរូបី
សុខសាន្តបរៈ។		
សាមគីកែទេ	បង្កើតជាបេតុ-	ការណែនប្រកែពណ៌
ឱ្យចាតប្រយោជន៍	ហេចទាំងអំណារ	គុណភាពបរ់
វិនាសស្សន្យបង់។		

អង្គភាព ន. (នំ. ន.) ស្តី, នាង :

ពាណិជ្ជកម្ម

ពួកនាងកញ្ញា	ជាមង្គលា	កំពុងពេញរៀន
ខ្សែប្រើបង្គាត់	មិនឱ្យលើរៀនប្រើបង្គាត់	មានចិត្តជាប់ពេញរៀន

ផ្លាស់ការសិក្សា។

តំនិតមានយាទ	ពុំដែលយើរឃ្មាត	ខុសចាកក្រឹត្យា
ជាស្រីចុះបែប	សណ្តាប់ចរិយា	ពេញជាកញ្ញា
ត្រីមប្រគលរាប់។		

អគ្គនភន្តុង គិ. ១. ដែលខ្សោយឱ្យលប់ដោយប្រជប់មុខ, ដែលកើតឡើងដោយ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ការកើតឡើងដែល	អង្គកអង្គល	មមុលមិនមាន
អូកមានប្រាជ្ញា	គ្រែតប្រជាកំង	កុម្ភិច្ចាកំង
ក្នុងក្នុងសេវា។		
ពេះពុទ្ធប្រាប់ថា	ត្រូវប្រើប្រាជ្ញា	ដោឡូកចេឡក្រា
ត្រូវកុំប្រមួល-	ឡើងឱ្យកលកោតា	ដោឡូយូរ៉េឡា
គង់ឡើងយុត្តិបាន។		
ប្រោះកីឡកើតឡើង	តែងដោឡូកីសុធម៌	ឱ្យយុត្តិចាកប្រាកោ
សុខនៅពុំកើត	ស្ថិតឡើងរូបច្រាវ	កម្មាធ័ណ្ឌឡើងបាន
ហេរជាមានសុខ។		

អគ្គនភន្តុង ឬ អគ្គនភន្តុង គិ. (៣. គ្រ.) រដែលចំណែក, ចេះតែ (បាក់ដូចជាអង្គយរដែលចំណែក) :

ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្លួនតែធ្វើដី	អង្គយោទស្សី	ត្រូវត្រាណីគេ
បន្ទាសញ្ញាយៗ	ថែមឱច្ចេទ	ត្រង់ខ្លួនទទេ
តែងអេរ៉ូនតែខ្សោសៗ		

អនុវត្ត និ. ន. បុ ឌុ. ដែលសំបុងមុខងារដូចខាងក្រោម :

ពាណិជ្ជកម្ម

ប្រវិនអង្គល	យារមុខងារ	ដំណើលដំណើក
តេងតានពេញផ្តុះ	ស្ថិរទោស្ថិរមក	ជួនក្រោកគំហក
ដាក់ក្នុងប្រព័ន្ធៗ		
សិរិយលាត់តែខ្សោសៗ	ស្ថិអាសរាជាស	តែងក្រោងចិត្តជន
ដែលគេឈរឡើល	រចនាំប្រើប្រាស់	កម្ពស់ចំណេះ
ក្រោតក្រាតក្រឹបប្រាបៗ		
អ្នកប្រាជ្ញពេលថា	អ្នកប្រវិនប្រា	ដំនើមនានសភាព
អាប់ឱនចំយោចោក	ប្រាកប្រាកទន់ទាប	ថែមទាំងព្យាកំងលាក់
ឱ្យចំយោងដែរៗ		

អនុវត្ត និ. ន. បុ ឌុ. ដែលចេញការងារដើម្បីបានដាក់ៗ, ទិន្នន័យដែល :

ពាណិជ្ជកម្ម

ជនពាលងដែល	ថែមពេនដៃ	តែតិតខុសត្រូវ
ប្រឡុណប្រចាំនេះ	ប្រចាំនាក់រដ្ឋូវ	ភ្នាយជាសត្រូវ

ជាតិសាសន៍កំមានៗ

កើតជាមនុស្ស	គ្រសាល់ត្រូវខុស	កំដើរបំពាន
បំពានលើច្បាប់	សម្រាប់ទួនាន	ផ្ទះចិត្តឱ្យបាន
សាន្តសុខស្ថប់ឡើយ ។		

អង់គ្លេ ៤. ប្រាកបសម្រាប់បុកទីចេញកុងត្បាល់ :

ឈានក្រោម

អំព្រឹនិងត្បាល់	ប្រាកបប្រព័ប់	ទីចេញតស្អែន
ប្រើបង្គចចុកស្ត្រី	រដូចក្នុងឱ្យ	រាយបរាល់ខ្លួន
ថ្វីសរាងមិនធុត ។		

អង់គ្លេ ៥. (ខំ. ឯ.) ប្រើបង្គ, ពសុធនា, ផែនដី :

ឈានក្រោម

សញ្ញសត្វុជម្ពាតា	នៅលើអចលា	មហាប្រើបង្គ
សិងមានបំណង	ប៉ុងឱ្យមានកី-	សុខភល់ភាពី
មិនឱ្យអាប់អន់ ។		
ឧ៖បែរជាប្រាង	ធ្វើឱសប្រជាង	ស្រីតស្ថក់ស្វោស្សន់
យល់ឱសជាគ្រោះ	ដើរតាមផ្លូវកំណើ	ពុខាបានី
ប្រជាតុកំពើ ។		

**អហិត្តិនាព ន. (លំ. អហិត្តិនាព) ការ់ស្ថុរតី, ដំណើរស្ថុរតី,
ការកំណើនស្ថុរតី; ដំណើរស្រឡាកំងកាំង :**

ពាណិជ្ជកម្ម

អចិត្តិភាព	ពេដមានធមាប	ព្រោះគីប្រមាជ
ឡូធ្លឹបប្រុរតី	មិនខែស្អាត	បណ្តាយឱ្យយ្មាត
រវាងការចាំ ។		

**អថេទ្ទា ន. ដំណើរតតចេស្តាតីដំណើទន់ខ្សោយ, អស់កម្បាំង, អស់ការ
បើងប្រជុំ; ដំណើរកម្រិកអរយេវ:មិនកែត :**

ពាណិជ្ជកម្ម

បណ្តិតហេកចា	វិអចេស្តា	នាំចិត្តនិងកាយ
ឱ្យអន់ទន់ខ្សោយ	រាយមាយរសាយ	កិច្ចការចាំងខ្សោយ
រ៉ែងកើលគាំង ។		

**អង្វែងត្រួតពិនិត្យ ន. (លំ. អង្វែងត្រួត; ន. អង្វែងត្រួត) ការប្រព័ន្ធមិនដាច់, ដំណើរ
ធ្វើការដារជាប់ជានិច្ច (ត្រួតពិនិយាយពេតិករណ្ឌ) :**

ពាណិជ្ជកម្ម

អង្វែងត្រួតត្រួត	ធនជាបណ្តិត	ពេញចិត្តរាល់ប្រាកា
រ៉ែងកាន់យក	ពុំឱ្យខាតខាន	ព្រោះនាំឱ្យបាន
ប្រយោជន៍ខ្សែងខ្សែស៊ំ ។		

អន្តោតនៃ ន. សព្វទី២, សព្វដៀរដែល, សព្វដោយចេក, សព្វដៀរ,
សព្វដៀរដោយចេក :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

អង្គភាពសព្វ	ប្រើបាយទម្រង់	ចាស់ពីខ្លួនផ្តល់នៅ
សរស់របៀបនេះ	គេស្តីឱ្យភាយ	ស្ថិសព្វូល្មាតផ្តាយ
	ពីការសរស់របៀប	
ដូចអញ្ចាញៗអាត្រា	ពួកប្រាប្រុមិនភ្នាត់	មិនបានបំបែរ
មិនលើបានដោល	មិនថ្វាលបទាសដែរ	បែបនេះពាក្យខ្មែរ
	សិងមានក្រាស់ក្រោល។	
ទោះដីជាតិណា	នៅក្នុងលោក	ក៏គេពុំដែល
បានលើបានដោល	ប្រាប់ថ្វាលថាក្នុល	ថាជាដីដែល
	ខុសគ្នាលុបឡើយ។	

អន្តោតនៃ ន. (នំ. ន.) អ្នកជានារឿងកី, អ្នកភាគិក, ស្ថាកី :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

អង្គប្រតិភ្លេស	ត្រូវជារឿង	ដឹងការណើខុសគារ
កុណ្ឌាកតែហាត	ក្រសារប្រព័ន្ធប់	ភាគិកីខុសច្បាប់
	ស្ថាប់ប្រយោជន៍ខ្លួន។	

អនុមិន ន. បន្ទាន់ចិត្តអត់ត្រាំ; ខ្សោយត្រាំអត់មិនប្រកាន់ទោស :

ពាណិជ្ជកម្ម

អត់ឱនតែទោស	ធ្វើចិត្តសញ្ញាស	បង្កើតជាភ្លេរ
មេត្តិជាព្យាពី	រក្សាងល់ស្ថាប់	ថែរសក្តីពុំគាប់
	ជាតន្លឹមិដោរ។	

អនុញ្ញាត និង បណ្តាយឱ្យ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អតិថិជ្ជកម្ម	នៅក្នុងរាងកាលដីខ្លួន	អតិថិជ្ជកម្ម
	ស្តីចោហ្នូសពេកប្រើប្រាស់ខោល។	យុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់ខោល។
អតិថិជ្ជកម្ម	កុំពូកនិងប្រាក់សន្តោស	ក្រោងនឹងប្រភាគយកជាប់ដៃនៅលើស

អនុញ្ញាត និង បណ្តាយឱ្យ (ន. អតិថិជ្ជកម្ម) ភារ់មាន, ភាពនៃស្តីឱ្យដែលមាន, ភារមាន

(ពេក្យដ្ឋុយ ឥតិថិជ្ជកម្ម) :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិនិត្តភាព	បានសារលាប	រលាយបាត់ខោ
ទីបអតិថិជ្ជកម្ម	បានជ្រាបច្បាបលប្រជា	ពីថ្វីនេះខោ
	និងវិកមុខមាត់។	
អតិថិជ្ជកម្ម	ចាកដើមកំណើត	គីការឡើយហាត់
ព្យាយាមវិនិត្តបុង	ខ្សែប្រើប្រាស់ខោ	ធ្វើឱ្យប្រាកដ-
	ជាថ្វីនោះមែន។	

អង្គរវិធានកម្ពុជា (ខ.) អំពើស្តីត; អំពើល្អ :

ពាស្រុករាយ

អនាមុនាកម្មជាអំពើ	សុវត្ថធម៌ស្តីផ្ទូរពេញចិត្ត	អស់ជនប្រុសស្រីអ្នរដៃកណ្តិត
ផ្លូវតានឹងទានាកម្ម	ដែលនាំឱ្យប្រាកតិវត្តន៍ខ្សោយ	ដើរបានជាប្រជុំកុំហេងរាយ
	ក្រោយច្បាស់រាយការណ៍	

អង្គិភ័យុទ្ធល (ខ.) ដែលមិនពុំយើក; ដែលពុំប្រាកដ :

ពាស្រុករាយ

អទិស្សមាន	សិងមានរូបប្រាណា	បុំន្តែកំបាំង
ឱះមានភាពខ្សោយ	ឱះមានភាពខ្សោះ	ឱះកាន់សច្ចេក
	ឱះដាច់មេត្តា ។	
ឱះរាប់អានមនុស្ស	រៀរចាកកីឡុស	អំពើពាណា
ប្រាប់ពុទ្ធជួតយើក	នៅសម្បិទ្ធា	ក្រោងឡូនចា
	ឱ្យរៀរចុងរិត ។	

អន្តោល ខ. (ខ.) ផ្លូវ, ផ្លូវត្រាយ :

ពាស្រុករាយ

ថែកាន់អន្តោល	ត្រូវតែឱ្យមាន	ដីនិងជាតុ
ជាមិត្តតាមផ្លូវ	កុំថែងកា	ក្រោងជាតុជា
	គ្រាន់បានគ្រាប់ប្រឈម ។	

អង្គភាពនាមី ន. (ន.) អ្នកនិយាយខេសធិ, អ្នកនិយាយខេសច្បាប់ (បើត្រី
ជា អង្គភាពនាមី) :

ពាក្យរាជ្យ

អធុម្ភវាតិ	និយាយព្រំព្រឹ	ព្រះពុទ្ធសាសនា
ព្រោះលាកដី៖ជាន់	កំណែគ្រប់សិក្សា	លែងកាន់រក្សា
	ថាត់ពង្រីនខ្លាស់	
ពោលតាមទំនើង	ផែលចិត្តខ្លួនទិន្នន័យ	រាយរាយធ្វើសង្ហោស
ឧសឆ្លៃ៖ត្រូវឆ្លៃ៖	ប្រឡូសប្រឡូស	ព្រោះតែក្នឺខ្លាស់
	ហៅអលដី៖	

អង្គភាពនាមី ន. (នំ. ន. អិក «ក្រោលង, លើសលើង, លើសលន់,
រុងវិង, ហើកបាក់» + អធម «ចិយថោក, ថោកទាប; មិនរុងវិង,
រម៉ែរម៉ែ, របិចរបុី, រាយរង, បន្ទាប់បន្ទូរ; ...») ខ្ញុំប្រើបាក្រនេះចំពោះ
តែពីធមូលធម៌ដែលរុងវិងនេង រម៉ែរម៉ែបិចរបុីរាយរងឆ្លួន៖ជាដី :

ពាក្យរាជ្យ

គេធ្វើបុណ្យសពធត	មានអ្នីទាំងគ្រប់	អិកអធម
ទាំងព្រំទាំងថោក	តាមគេនិយម	អ្នកពួចអ្នកដំ
	ឲ្យអរតាមពេល់	

អង្គរោងនាមី ន. ពន្លឹះខាំងក្រោះ; ពន្លឹះផែលភីខាំងចាំងនៅក្នុក; ពន្លឹះព្រះអាណិត្យ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អ្នកប្រារច័យនូវ	តីចាំងពេកពន់	មើលយុរពុំបាន
អធិដ្ឋាគិស	ហាក់ដួចជាព្រាង	សម្បិដុំបាន
ព្រោះចាំងផ្លកខ្សោំង។		

អធិត្យ ន. (នៅ ន.) អធិបតី :

ពាណិជ្ជកម្ម		
លោកអធិក្តុ	ជាំជាចអល់គ្រូ	ក្នុងការសិក្សា
ឯគ្រុចាំងអស់	ត្រូវត្រូវបែបញ្ហា	បង្កាប់យ៉ាងណាម
ត្រូវធ្វើយ៉ាងនោះ។		

អធិត្យ ន. (ន.) ដែលពុំអាចរាប់បាន, ដែលរាប់ពុំអស់, ឬសិលន់, ហូស

ប្រមាណា :

ពាណិជ្ជកម្ម		
កងទ័ពអធិមត្ត	មានការប្រតិបត្តិ	តាមច្បាប់យោធា
បើនាយជាចាំ	បង្កាប់បញ្ហា	ឱ្យធ្វើយ៉ាងណាម
ត្រូវធ្វើយ៉ាងនោះ។		

អ្នកជ្រើន ន. ពាក់កណ្តាលយប់ :

ពាណិជ្ជកម្ម		
លដ់លុះអត្រាត្រ	ហោនិនិមាមាត្រ	មកគិតនៃបាន
ព្រះពេនិងយកសេះ	កម្លាំងហោបាន	ចងគ្រឿងនឹវអាន

នាំមកច្បាយច្បាត់។

អតិថិជ្ជ នូវ (ខ. អតិ «មិន, មិនមែន, ពុ, តែ» + អតិ «ច្បៃ») ដែលភាព់
ច្បៃពុបាន, ដែលមានពេម្បត់បើគណនា :

នាមស្រីទាញរាយ

ត្រួងពេជ្របោរាជ្ឌុ	ជាថ្វីរមនុយ្យ	ពុមាចកាត់ច្បៃ
ចាស់ចាថម្រិន	រាល់យប់រាល់ច្បៃ	រងារប់ច្បៃ
ក្នុងផ្ទះលំនោះ។		
កើតលាកកើតយស	កើតទ្រព្យរបស់	ប្រសើរតតស៊ា
បើអ្នកណាមាន	អ្នកនោះនឹងឡើ	ជាមនុស្សសញ្ញា
សញ្ញាថីងចាន់។		

អតិថិ នូវ (នៅ. អតិ «តែ» + អតិ «រូបអង្គ» = អ្នកដែលតែរូបអង្គ)

អទិស្សមានកាយម្បួយពួកហោរិថា ទាមទេរ ជាអ្នកនាំបណ្តាលឱ្យកើត
សេចក្តីក្រោកក្រោមាល។ ខ្ញុំរបីជាតាក្សប្រែបសំដានសេចក្តីថា «ស្តីមាន
រូបូ, នាងមានលម្អិ, នាងធិតគោម» :

នាមស្រីទាញរាយ

អនុមាសច្បៃ	ចុះនាងសញ្ញច្បៃ	ធ្វើការងារអូ
ឡើជាកញ្ចា	បូមានបីសី	ចូរនាងស្របដិ
ប្រាប់តាមពិតមក។		

អនុញ្ញាត ធ្វើ ប្រ. ន. (ន. ធន «មិនមាន, ពី, តែ» + អនុញ្ញាត «ទូល; កិលេស») ដែលតែតកិលេស; អ្នកដែលតែតកិលេស (អរបញ្ញ); ដែលតែ សៅប្បង; អ្នកបរិសុទ្ធ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ព្រះពុទ្ធមន្ត្រី	ជាអនុដ្ឋណៈ	លើសលន់កន្លែង
ចាំងជារៀបចុះ	នឹងអស់ជនដោ	ព្រះគីសៅប្បង
	ប្រាសចេញអស់ហើយ។	
នរណាបានទាន់	ពុទ្ធមន្ត្រី	តែងចានសុខសីយ
ជួនបានសម្រេច	មគ្គផលកនឹងយ	អាចធ្លើដល់ត្រីយ
	គិនិញ្ញនបោះ។	

អនុញ្ញាតវិនិ (ន.) អ្នកដែលធ្វើអំពើតែប្រយោជន៍ (បើស្រើជា អនុញ្ញាតវិនិ) :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

អនុការី	នឹងមានសម្បិត	ចាកចុងនាយករដ្ឋមន្ត្រី
តែងព្រារការណ៍ពិត	ឱ្យដាកឡាត្រាយ	អ្នកស្ថាប់ជិនណាយ
	លែងចង់ព្យួរទៀត។	

អនុញ្ញាតវិនិ (ន.) អ្នកដែលប្រើប្រាស់តែនិយាយសម្បិតប្រយោជន៍យកជាការពុំបាន (បើស្រើ អនុញ្ញាតវិនិ) :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

អនុការី	ប្រើប្រាស់សម្បិត	តែតិតមុខក្រាយ
---------	------------------	---------------

ស្តីផ្ទាន់ទៅ

ឧសភាងក់ដោយ

ស្តីត្រាន់តែមិន

នាយកពេញមាត្រា

អនុមេត្ត នូវ ដែលមិនមែនជាអនុមេត្ត, ដែលមិនគូរទេដែលមិនគូរស្ថើចំណាំ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កំហែងដាក់ខ្លាយ

ក្រុងអុរធាតក់ខ្លាយ

ជាបាក្ររព្យ

ត្រាន់តែមិនបាន

អាជ្ញាមានអំណារ

គេចាំបរែ

បើនៅអនុមេត្ត។

អនុមេត្ត ឬ អនុមេត្ត នូវ (តំ. ន. អនាកុល «អន + អាកុល») ដែល
មិនបានបានបានបាន, មិនបានបានបាន, មិនបានបានបាន, មិនបានបានបាន :

ពាណិជ្ជកម្ម

អនាកុលជាគោលដៅកិសុធម៌

មិនសុកមមិកដោយកិច្ចយ

មិនក្នុងចិត្តជនខ្សែរដ្ឋយ

ដើរដ្ឋានឡើយ។

អនុមេត្ត នូវ (តំ. ន. អន «មិន, ពុំ» + អាគម «ការមក») ការមិនមក;

ដំណើរមិនទាន់មកដល់។

អនុមេត្ត នូវ ដែលមិនបិតនៅក្នុងសណ្ឌាប់ដ្ឋាប់បុក្សុងទម្ងាប់, ក្នុងទេរ៉ែម
ទម្ងាប់; ដែលមិនកាន់ទម្ងាប់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អនាគម

ប្រើននិប្បម

តាមទេរីន,

តាមចិត្តទី៨	លេបង់ន្យរ	ទម្ងាប់ល្អ,
បែរជាកាន់	ទម្ងាប់ដេល	នាំឱ្យក្រ,
សុវិញយើញ	ថាជាមនុស្ស	ទ្រួសប្រយោជន៍។
ព្រោះទម្ងាប់	សិងមានខុស-	សិងមានត្រូវ,
ខ្លួនគ្រែរ	ពារលើខុស	តែងតែបោច,
ពុសមប៉ង	យ្យាងបំណាង	ផែងផ្លាច់,
ខាតប្រយោជន៍	ដេលគ្របាន	ឱ្យខ្ញុចបង់។

អត្ថបទទៅល (ខ.) អ្នកដែលតែទីទី៨ :

នាវ្យក្រវញ្ញ

អនាថជន	គ្រកំទម្រន់	ក្នុងកីឡាធ័ល
កុំព្យើលេនលន	ត្រូវខំខ្សាយខ្លល់	ឱ្យត្រាតែងល់
	ទីឱ្យតទេលក្រ។	

អនិមេត្រូវ ន. (ខ. អនិមនុន) ការមិននិមត្ត, ការមិនអព្យិញ, ការតែតែ

អព្យិញ :

នាវ្យក្រវញ្ញ

ដំណើរហិនលក្ខណ៍	ប្រាជ្ញលោកបញ្ចាក់	អស់រាជីសេចក្តី
ឱ្យអស់ជនដង	យល់ការណ៍នៃងារី	កន្លងវិចិ
	ទៅជាសោះដោ។	

កិនលក្ខណ៍មានបី	ម្បយតតមានកី	ហោរកួយទៅ
ខ្លួនចូលទទួប	ទៅកាន់លំនោះ	វែងជនអូកក្រោ
	តាមដោយទំនើង។	
ពីរតតគេស្តីរ	ខ្លួនស្ថិយកគ្គរ	ពុំយល់ចាំយីង
និយាយត្រឹមពេក	លើវិរ៉ែអស់ដើង	គេយល់ចាំយីង
	ផ្លាទេតបទ។	
បីតតគេអូត	ខ្លួនថ្វីជាអំឡុត	អូតខ្លួនសិរបាត់
ទាល់តែគេធុញ្ញ	គេត្រាំខំអត់	អូតហូសកំណាត់
	ឱ្យគេអូក។	

អាណិត្យូយទួន្យក ឬ អាណិត្យូយទួន្យក់ ន. (ន. អនិស្សូយមុត្តក) អូកដែល
មិនទាន់រួចធុំពារិនិស្សូយ គឺអូកដែលនៅក្នុងបន្ទុកបុក្សុងអំណាចទេឡាន
ប្រែកប្រែដោស្តីថា :

ពាក្យរករាយ		
អនិស្សូយមុត្តក	កាលបីថ្វីធុំពារិនិស្សូយ	ថាកអូកត្រប់ត្រង
ត្រូវសុំនិស្សូយ	អូកដែលខ្លួនធុំដី	និងជ្រកនៅឯធម៌
	ទីបនាចនោះបាន។	
អនិស្សូយមុត្តិកា	មាននំយដ្ឋុចគ្នា	កំបីណ្ហានពាន
ត្រូវសុំនិស្សូយ	ទីបន្ទុននឹងមាន	កីសុខសម្រាន

ពង្រីកចំណាំ

អ្នកប្រសត្របាល្ត	ដូចគ្នាចំនាយក	ត្រូវចែងចាំទុក
បើក្រាននិស្សយ	ឱសធ្វើថ្មាប់ស្រួល	ក្រមថ្មាប់ចាត់ទុក
ចាតាមចំនួន		

អតិថិជន ឬ អតិថិជន៖ ឲ្យ ឬ ឥ. (ឥ. និន «មិន, មិនមែន; ពុ, ពុមែន,
តិត» + ឥ. «ជាង») ដែលមិនមែនជាង; អ្នកដែលមិនមែនជាងលើ
គេ, ចិត្តដែលមិនមែនជាងលើរបកាយ (ប្រើជា អនិស្សារា, អនិស្សារ,
អនិស្សរំ) :

នៃក្រុមក្រសួង

កាលខ្លួននៅក្នុង	កំយកការបេង	មកធ្វើជាមុខ
ត្រូវខ្សោនស្ថ្រតិ	កំសុុកត្រលបុក	សន្សំទ្រព្យទុក
តាមរយកំណ្មោយ		
ដល់ចាស់ជរា	អនិស្សារា	កម្លាំងចែងខ្សោយ
ធ្វើអីពុំកែត	ក្នុងមុខក្នុងក្រោយ	គួរកំបណ្តាយ
ឱ្យខាតសេលា		
អាយុជិត	ក្នុងពុំបានគិត	អាជិត្រច្រកា
ថ្វីសុីយប់សុី	ខ្សោយក្នុងភាព	ដល់ពេលអនិត្ត
ទីបន្ទាក់ខ្លួនព្រឹត		

ខ្ពស់ចែងការងារ

ខ្លួនប្រាកាណជនទាស់	ទ្រង់មតាមចំណាត់	អនិស្សាបាយ
ធ្វើឱ្យលេងកែវ	រស់ពេមាត់ថា	អ្នកមានប្រាង្នា
	គ្រាន់សុចិត្ត	
តាំងពីខ្លួនក្រោង	កំគិតផែលេង	ត្រាំងដ្ឋាចការណ៍ពិត
លូ:ដល់ខ្លួនទាស់	ឡើបកាន់សុចិត្ត	រូបកាយមិនស្ថិត
	ស្អាប់ចិត្តចង់ឡើយ	

អនុលាមកស ន. (ន.) នាយកបន្ទាប់; នាយករង (បើស្តីជាអនុលាមកស) :

លាក្ខ្យាគញ្ញា

អនុសញ្ញាណេះ	អស់លោកអ្នកដែល	តន្លឹកាសា
អាចធ្វើជាមួយ-	និងសញ្ញាណនា	ឱ្យប្រើប្រាស់
	ជាងនេះឡើតបាន	
ជាបុព្យបទ	អ្នកប្រាង្នាកំណាត់	តាមដោយលំនាន
ពាក្យដែលគ្រាប់	ប្រើប្រាស់ឡើមាន	អ្នករៀនចូរបាន
	ធ្វើប្រើប្រាស់តាមគ្រប់	

នគរូបខ្លួន ន. (គ. នគរូបខ្លួន «មិន, ពុ, តែ» + ខ្លួនខ្លួន «ឧបត្ថម្ភ») ដែលតែតិខ្លួន :

លាក្ខ្យាគញ្ញា

អនុបត្រិត	កើតមានព្រោះយប់	លែងកាន់ទុប្បិត
ផ្លូវកាយវាទា	និងខាងផ្លូវចិត្ត	ថែមទាំងអាណិត

សញ្ញសត្វដងទេរោទ

ឧបទ្រពថៃង្ហោ

នៃមានប្រើនក្រោយ

ព្រោះចិត្តចង្វៀន

ប្រពីត្តអារក្រក់

នេះហើយនោះទេរោទ

គ្រាប់ការពេងបែរោទ

អេបច្ចូលមិនស្រាក់

**អនុវត្តន៍ ឬ អនុវត្តន៍ នៅ ការដេកក្នុងកាលជាទីបំផុត (ការដេកស្ថាប់,
ការដេកស្ថាប់លើដែនដឹក); ទីនឹបញ្ញាព, ដីកប់ខ្សោច :**

ពាក្យរោទ

អនុលេយ្យា

តំណានបច្ចុបាន

គេចចៀនរាងបាន

ធម៌កាលកំណត់

មច្ចូលប្រពោន

ឱ្យសញ្ញដងបាន

ដួចឯជាត្រាំ

វិកម្មនិងឈល

ពុំដែលមានផ្តល់

ទុកសុខការជា

ឱ្យយើង្ហាតកំសែង

ជិតពេលមរណា

ព្រះពុទ្ធប្រាប់ថា

យើង្ហាតមធ្យោចិត្ត៖

យើង្ហាតម្នាក់ឯង

ពុំមាននិងថ្មីដី

ប្រាប់អ្នកនៅជិត

បន្ទាប់ពីនោះ

ទីបអស់ជីវិត

កម្មណានៅជិត

ទោតាមកម្មនោះ៖

អនុវត្តន៍ នៅ ពាក្យរោទប្រជាទីបំផុត (បច្ចិមសាសន៍) :

ពាក្យរោទ

អនិមសាសនីនៅមេរី

ដែលក្រុងការកំហែន្រែច

ព្រោះជាយណ្ឌរំត្រីមនោះន្រួច

ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ

ក្រសួងកំណត់របាយការណ៍
នគរាល់ប្រជាធិបតេយ្យ នគរាល់ប្រជាធិបតេយ្យ
ប្រជាធិបតេយ្យនិយាយ
អនុញ្ញាត, អនុញ្ញាត; អនុញ្ញាត និ. (លេខ.; នាម. អនុញ្ញាត, អនុញ្ញាត) ការើង; ទន្លើង; ច្រវាក់;
ច្រល; ខ្លាង; ក្រើងយុទ្ធភាព :

ព័ត៌មានពេលវេលា

ជនជាប់អនុញ្ញាត	រំមែងមានមុខ	ប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធប់
កើតឡើងប្រព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	តំបន់ក្រុងស្ថាប់	ព្រោះតែទម្ងាប់
គីឡូនីមីប្រព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	ឧសមាជិកដ្ឋានប្រព័ន្ធប់	
ផ្ទើរការើង	អំពើឡើងទិន្នន័យ	ប្រជាសាស្ត្រប់មិនស្ថាប់
ឯកសារប្រព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	ពុំស្ថាប់រស់នៅប់	នរណាបង្ហាប់
	ឯកសារប្រព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	

អនុញ្ញាត និ. (លេខ. អនុញ្ញាត ឬ អនុញ្ញាត «ក្រុម; ក្រើង; ស្ថាប់; លើវិន; លើវិនដោយកម្ពាល់ខ្សោយ») ត្រាច់រង្កាត់កើតស្ថាប់ក្នុងរាជរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ, និល
កើតវិលស្ថាប់ :

ព័ត៌មានពេលវេលា

សញ្ញាណក្នុងរាជរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ	សុខិចតែវិយោត	ព្រោះការអនុញ្ញាត
មានក្នុងរាជរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ	ប្រព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	ខ្លាងចង់រត់ថាល
	ក្នុងរាជរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ	

វិត្រោះសម្បទ្វ មានព្យាលេមោះមុត បំពេញចំណាំ
 ដោយឡាច់យាត្រ តាមមាត្រាត្រង់ ពីព្រោះព្រះអង្គ
 ជាបការអន្តោល។

អត្ថ នូ. (ខំ. នា.) ខ្ញុក (ទាំងពីរខាង); ន. ក., ហើបុរសប្រើជា អន្តោ;
 ស្តីជា អន្តោ កំបាន :

នាស្ស្រុករាយ

អន្តោអន្តោ	នៅជាមួយគ្នា	សុខតែពារិម
រារកនេះនោះ	ទួលិមទទួលិម	ពពិមពារិម

ជួនរកមិនយើង។

អត្ថនា ន. (ខំ.) រាយ (យប់) :

នាស្ស្រុករាយ

ពេលអនិក	ពន្លឹមព្យាយ	នាមឈាងដីមខីត
ភីខ្សោយស្ថិរមិល-	អីឱពុំកើត	ប្រៀបដូចអូកដីត

នាប់ឈប់លេងរៀន។

ត្រូវរៀនឱ្យឃល	ថ្នាក់ខិស់និមូល	កំគចចនេះរៀន
មិនឃល់កម្រិត	កុនិលរៀនប្រៀន	ត្រូវឱ្យបើងរៀន

ប្រណាំងសែងច្ញោន។

ទន្លឹងប់ប្រាំកើត	ឯុចអូករៀនដីត	មានចិត្តកូចកាន់
------------------	--------------	-----------------

រៀនទាល់អល់ថ្នាក់-	ឱស់ដែលបាន	កំឡុងថ្ងៃចន្ទ
	ដប់ប្រាំកើតឡើយ។	
អូករៀនឃុំបណា	យល់កីខបមា	នេះពុំកន្លឹយ
អូករៀនឃុំបនោះ	ផ្តួចផ្តាម៖ដល់ត្រីយ-	វិឡាស្របចហើយ
	រំមងកេរូមក្បាន់។	

អស្សិតិវិធី ន. (នំ.) គិតិរិយដែល គីដខែក្រោពីពុំឆ្នែសាលិកជន :

នាក្យរោគ		
ជនអន្តិវិយ	ចិត្តដូអបិយ	តំមានមេត្តា
ទោះយើញអូកក្រ	ទុគិតម៉ែចម្ងា	តំមានករុណា
	អាណិតគ្នាសោះ។	
កើតមកដាមនុស្ស	ទោះស្រីទោះប្រុស	ក្រមុំកំណោះ
គ្មានមេត្តា	ករុណាដោន្លោះ	អូកដែលមានគ្រារៈ
		ឱ្យបានសុខជង់។

**អម្ចុទ ន. (នំ.) ដែលមានឃុំបែបប្រើប្រាស់ពីប្រក្រតិដើម; ដែលប្រើប្រាស់
ប្រច្ចោះ; ដែលបង្កើបបង់នោម :**

នាក្យរោគ		
នៃនាងកញ្ញា	អប្បុបា	ពីទាល់ពីអី?
កាលពីខ្លាំមុន	នាងមានសិរី	បណ្តាក្នុងស្រី

នាងជាត់ជាងគ់។

ដែលទៅឱ្យពេញ

ពិនិត្យរកហេតុ

ដំនឹងប្រឡេ?

បើពុំដែលទៅ

ទោះមាសបមេ

កំបានចិន

ឱ្យយើរឡើយ។

អចលានន ន. (នំ. ន.) ការសេវាទំនង, ការសេវាទំនងមួលហេតុគឺការ

គ្រប់ទំនងឱ្យចង់សេវាទំនាមេរោគ, ការសេវាទំនុះតែ :

ធម្មតាល្អ

កំដើមបបាល

សេវាទំនុះតែសង្កាត់សំខាន់ឱ្យគេរឡើល

សុវត្ថិភាព

ថាព្យារឱ្យគេរឡើល

ជាបេតុបិនលក្ខណ៍។

អនុមេដ្ឋាន ន. (ន.) ហេតុប្រុងពីជាប្រធានប្រើប្រាស់ដោយសេចក្តីវិនាស់ :

ធម្មតាល្អ

អ្នកមុខ្លួន

ឯកចំណុចមានប្រាំចិ

មួយគឺការលេងស្រី

ពិនិត្យឯកសាររបស់ខ្លួន

ឯកចំណុចមានប្រាំចិ

ត្រូវឱ្យខ្លួនបាន

មួយគឺលើការបាន

លេងនាន់ត្រូវដឹងដឹង។

ប្រាំគឺការលេងតម្លៃ

ជានុប្រញា

ជាថិនិច្ឆ័ន់

ប្រាំមួយគឺជាតិជំន

ិនប្រមូលហ្មតុប្រមាណ។

ប្រាំពីរដើរលេងយ៉ា

ត្រាគេងប់ឯកសារមាន

ប្រាំចិនឯកចំណុច

មិនមែនស្រាវជ្រាវទេឡើង

ប្រើបីនេះអ្នកយុស
ខ្លួនឯាតសងដឹរឡើងប្រើបី
ដូចតាមលទ្ធផលដែលបាន
ព្រោះក្នុងឡើងយុទ្ធសាស្ត្រ

អហុនក បុ អហុនក: នូ. បុ ៩ (ន. អបុត្តក) ដែលគ្រោះក្នុង:
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

អបុត្តក	អបុត្តិក	ព្រះពុទ្ធព្រាស់ថា
ស្រាវសុំពស់ចុសុំ	កាលពីបុញ្ញជាតិ	ឱ្យប្រាកតត្រឹម
បានជាចាំងទី	អាត់មានក្នុង។	

អនុម័យ នូ. (នំ.) ដែលវិកលប្បុពិករាជការ; ដែលជាអ្នកឧបត្ថម្រិន
(កម្មាធ):

មនុស្សអបោរណ្ឌ	ធ្វើនៃពេកក្នុងលំគំនិត ព្រោះគ្មានចិត្ត
	មិនដិតដល់ខ្លួនមែងទេ។

អ្នកឈ្មោះ នូ. (នំ.) ដែលមិនជាទីស្របលាត់, ដែលពុំគ្របស្របលាត់ : អ្នកឈ្មោះ
ន. (នំ.) បុគ្គលដែលមិនជាទីស្របលាត់, អើយដែលមិនជាទីស្របលាត់ :

វិជនអប្បិយ	ទោះប្រុសទោះស្រី	អាប់តាមលក្ខណៈ
គេប្រើប្រាស់សរាង	ពុំចែងសម្រួល	ព្រោះគេយល់ថា
		អាប់កេរីអាប់យស។

អង្គភាពទី២ ន. (ន.) សេចក្តីមិនសប្បាយ; សេចក្តីអដ្ឋុក; សេចក្តីព្រៃយចិត្ត;
ដំណើរមិនស្របចិត្ត; ដំណើរមិនសូវបានសុខ, ការប្រជាក់ប្រទុក (ដោយ
ហេតុមានដំឡើតម្នាក់ជាផើម) :

៣៩. ក្រោរការស្រួល

សញ្ញថ្មីខ្លឹមានអជាសុក កីឡក្នុកង្វេជ័យស៊តត្រាំក ខ្លឹម្រោះកំដែងសំប្បាក
ជានក្នុកប្រាជៈចាកចោលហ្មាតិជ័ៅ។

អង្គភាព ន. បុ ន. (ន. អជាសុក ន. «សេចក្តីមិនសប្បាយ; សេចក្តីព្រៃយ
ចិត្ត») មិនសប្បាយចិត្ត, ព្រៃយចិត្ត, ឧល់ចិត្ត; ធម្មតានៅមិនសុខ :

៤០. ក្រោរការស្រួល

អដ្ឋុកអប្បាន	សុធភ័យពុំបាន	មានតែកង្វេល់
រងទួកលំបាក	ប្រោះអកុសល	ជលកម្មមកដូល់
ឱ្យមានទួកព្រៃយ។		
ទួកប្រោះកម្មការ	តំននរណាមាថ	និងច្បាបមកដូយ
រំលែកទួកដូន	ឱ្យអនីរញ្ជយ	មានតែខ្លួនម្មយ
ទីបង្កើយខ្លួនបាន។		
ដោយការកុសល	ដែលខ្លួនខ្សោយខ្លល់	កាន់សិលបធីទាន
ទម្រីនការទា	ស្វោជាយាន	លុះបាននិញ្ញាន
ទីបមានសុខពិត។		

នៅលទ្ធផល នូវ (អ៊. ន.) ដែលតែតកម្ពារំង, ខ្សោយ; ដែលតែរបៀបល; ពត្តិបិណ្ឌ នៅលទ្ធផល ប៉ុប្បជាថ្នូរ ក៏បាន ព្រះជាមនុស្សរមេងតែខ្សោយជាងបុរស :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឧសភាឌប្រើធម៌	កិច្ចរាយត្រាត់តប្រជាតិ	ឧសភាឌប្រើធម៌
	ឯងជើរបីក្លឹរក្រោមគេះ	
ឱសមងន្ទីដៃម៉ឺកិច្ចការ	ភ្នោះត្រាត់ដោយចិត្តតែអំណាត់	នោះបិមុជ្ជាត្រូវខាងក្រោម
	កប់ចិត្តការកែតែរឹប្សានសុខ	

នៅលទ្ធផល ន. (ន.) ការមិនព្យាបាយ គឺការមិនចងកំនុំ, មិនគុំក្រួន :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិអព្យាបាយ	ជាកម្មដែលក្នុង	កើតក្នុងមនា
ក្នុងពួកសុចិត្ត	វិសិដ្ឋលេង	ព្រះសម្តុទ្វា
	ឡើងត្រាស់សរសើរ។	

នៅលទ្ធផល ន. (ន.) គឺតិសម្បិដីនឹងពេរកទំនងឱ្យបានទ្រព្យអ្នកដែលការបស់ខ្លួន; ការចង់បានហ្មសហពេតុហ្មសទំនង; តណ្ហា; អភិវឌ្ឍន៍ :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិធីចិត្តស្ថិត	អភិវឌ្ឍន៍កិត្តិ	បែរជាការណ៍
តតង្វែនតតខ្សោយ	ព្រះតេកិលោក	នាំឱ្យក្រសោប
	ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។	
ទោះគេហិនបោច	ឈើចិត្តផ្សាយខ្លួច	កិដោយតែស្ថិត

កេរីយកប្រយោជន៍ ឱ្យតែបានខ្លួន កាថល្វាកដ្ឋន់

តតកិរើនខាស់។

អធិត្រូវត្រឹម ន. អុកដែលលេខព្រឹត្តសម្រាតិហើយចោរទៅប្រព័ន្ធព្រប្រិយដម្រូងអុកចោរប្រុបស, បញ្ជីត :

ឈាម្បរាជ្យ

កំឡុកចិត្តបរឡេស	កំឡុកចិត្តអភិនេស្សម៉ែ	កំឡុកចិត្តអភិប្រាយ
ប្រើទំនើបងខ្ពស់	រំពើងឱ្យឆ្លាយ	ស្ថាប់ពាក្យបរិយាយ
	បណ្តាំមេដី៖	

អធិត្រូវត្រឹម ន. (នំ. ន.) មង្គលដីខត្តម, ហេតុដែលនាំឱ្យមានសេចក្តីប្រើប្រាស់ក្រោម, អភិវឌ្ឍនភាព៖

ឈាម្បរាជ្យ

ពេះពុទ្ធសេត្តច្រន់	ប្រទានអភិមង្គល់	ដោយព្រះនរោត្តមន្ត្រី
ឱ្យសត្វលោក	តាំងចិត្តឱ្យស្ថាត	កំឱ្យគ្រាតគ្រាត
	ច្របុកច្របល់ៗ	
ប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ	កម្មាយកម្មាត់	ធម៌ជាមកុសល
ដ្រែមេសន្ទាន់	ឱ្យបានលុំដល់	អវិយមគុណធម៌
	ដល់និញ្ញានបោះ	

ខ្លួនចេបចេងខ្សោយ

អុកកាន់សិលគង់ កបដោយអភិមង្គល់ សញ្ញិនភាពី

ប្រាសចាកខប្បទ កបដោយសិរី ចម្រើនស្អិតិ
ពតបីមោះប្បង៖

អធិនិត្យ បុ អធិនិត្យ គិ. (លេ. ឯ.) ថ្វាយបង្គ់, គំនារ៉ា, សំពាល់, ក្រាបសំពាល់

ដោយគោរព :

លាក្សវិនិច្ឆ័យ

សូមក្រាបអភិវឌ	ផ្លាឃ់ព្រះលោកនាទី	បរមសាធារណៈ
ជាត្រួនមនុស្ស	និងទេរតា	ទ្រង់ត្រាស់ទេសនា

ប្រទានិវាទ៖

សូមក្រាបអភិវឌ្ឍ	ផ្លាឃ់ធមិលោកស្រីណា	តំណាងលោកនាទី
សូមធ្វើអភិវឌ្ឍន៍	ផ្លាឃ់សង្ឃសិលស្អាត	ស្ថាប់ព្រះិវាទ

ប្រពើត្តត្រីមត្រ់៖

អង្គភាព គ. (លេ.) សំដ្ឋាម :

លាក្សវិនិច្ឆ័យ

រដ្ឋបាលរដ្ឋដំ	មានអភិវឌ្ឍម	កើតជាកង់លំ
ប្រជាពលរដ្ឋ	រដើមបរចល់	រមេងតែដល់

នូវកិច្ចក្រឹមព្រៃយ៖		
អភិវឌ្ឍមកើត	ចេញពីកំណើត	នឹងហេតុតែម្បយ
គិតិកិរិយាណាក	នាំឱ្យរញ្ជយ	បង្កិត្រូយ

ធនប់រដ្ឋសុខសាន្ត។

អ្នកដែលបានសុខ	កើតការអុកឡូក	ព្រោះទាំងបាន
ត្រូវតែតទេប់	ខំប្រើងរួចរាល់	ទោះបានពុំបាន
	ខានទេប់ពុំកើត។	

អនុសាធ. ឌី (ន.) អបស្ថបីយ៉ាមា, ទល់ទេប់ីយ៉ាមា, ព្រោះជំនួយីយ៉ាមា,
ព្រោះជំនួយីយ៉ាមីង :

ពាក្យរៀបចំ

ជនចាស់ថ្វូមថ្វូម	ឈើថ្វីថ្វីអមគម	បង្ការថ្វីថ្វីល
ចាស់ដូលម្អិនៅ	ថ្វីនៅពុំស្រួល	ដូនស្ថាប់ព្រោះដូល
	កែសិងថែមាន។	
គួរចាស់ពីថ្ងៃ	កាលបឹងវា	ថ្ងៃលមកទេន្ទាន់
ត្រូវបើយើថ្វី	អមគមគ្រាន់បាន	ទេថ្ងៃប់រុបប្រាណា
	កុីយ៉ាងដូលដូល។	

អនុសាធ. ឬ អនុនាទី ឌ. (ន.) រាជ្យដែលមានពន្លឹះព្រះអាណិត្យនិងពន្លឹះ
ព្រះមន្ត្រនៅរាជធានីភ្នំពេញ ឬរាជ្យដែលមានពន្លឹះព្រះអាណិត្យគ្របចាំងពន្លឹះព្រះមន្ត្រ
គិយប់ខែចាថ់ (យប់១៩៧៩បូណ្ឌរោចនៅខែមីនា) :

ពាក្យរៀបចំ

អមាពី	ពុំមានស្តី	នៃព្រះថ្វា
-------	------------	------------

ធនីតសុន្យសុង

យើព្រៃតារា

ពាសពេញមេយា

មិលគ្នាតុយល់។

ហោយប់ខោចំ

អូកប្រាប្រុសមេច

ថាគុកដួចកល់

ជនតតបើគិត

គិនតសល់វ៉ែល់

ពុដិងពុយល់

គុណទោសត្រូវុស។

អន្តរមួយ ឬ នំនាមួយ និ. ប្រើជា នូ. (ព. ឬ.) មាល្អាយ :

ឈរក្រុងរុ

ឆ្លាយអីអម្ចាយ

នេះពេញហោឆ្លាយ

ឆ្លាយដាច់សង្គង់

សង្ការរដ្ឋ

ឆ្លាយយ៉ាងហើងឯងឯង

សព្វសត្វិងិងតែង

វិលកើតវិលស្ថាប់។

អ្នកមួយ ព. ឬ. (ដួចគ្នានឹង ត្រូវ) :

ឈរក្រុងរុ

អម្រាមដែដប់

លើកឡើងគោរព

ឆ្លាងគុណត្រូវឃរត្ថុ

សូមទេដជាគដឹយ

និងសូសិកទូរ

កើតមានអភិវឌ្ឍន៍

ជានិច្ចនិរន្តរ !

និងនាយក ន. (ន. នំ. «អលស + ភារ») ភាពនៃបុគ្គលិនប្រមូស,

អំពើប្រមូស, ការទមន់បុរ៉ូចមិនចង់នើពីនឹងកិច្ចការទាំងពួន់ :

ឈរក្រុងរុ

អលសភាព

ជារារៈទាប

នាំឱ្យុសខាត

ជីវាន់ដ្ឋានចិត្ត ឬចក្ខិនបាត ព្រាយាមសង្គាត

កំហែតចេញឆ្លាយ។

ប្រយោជន៍ដ្ឋានលោក ដ្ឋានមិកស្វាក ឬចអនុរាយ

ហេតុនេះគូរដន ប្រុសស្រីចាំងទ្វាយ កំបើរាយមាយ

គូរមានព្រាយាម។

ខ្លួនដែលចេញផ្សាយ

អលសភាព ជាលក្ខណ៍ទន្ល់ទាប ឱ្យត្រព្យធនខ្សាយ

ពំគ្រៃក្នុងថ្ងៃ បណ្តុតបណ្តាយ បើកិត្តាសិរី

ភាពនេះជាន់ឡើយ។

អតិថិជន គិ. បុ គិ. ១. ស្ថាកំស្រីរ៉ែ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឱ្យឈរបន្ទីរកំអប់ដែក ថ្ងៃនេះជាន់ស្អែកខ្សែខកខាង ស្អែកជាមានស្អែកដែងពុំប្រាស
ខាង ៤ប្រើនដែងដៃយេត្តនៅ។

គេអានឱ្យឈរការិកប្រមក ដូចជានដៃកលកំប្រាងដែលទូ គេយើងឱ្យឈរម៉ែនគេ
គេដើរឱ្យឈរដើរឱ្យឈរតែ ឱ្យឈរតែ។

ធ្វើការកសិកចិញ្ចក់ ដ្ឋានឱ្យកិច្ចស្ថាផីរិលត មនុស្សិនកំសែនសម្រមតែ
ត្រូវតែតំនិតជានិន្ទីរ។

អនុញ្ញាត ៩ (ខំ. ៣) ដែលគេបណ្តាញប្របង់; ដែលគេលើបណ្តាឃោះចោល
ឯកជាប់រក; ដែលគេលើបណ្តាឃោះចេញពីរាជការ។ (បើស្រីជា អនុញ្ញាត) :

ពោក្នែកស្សារ

មនុស្សមានពុត	ជាមរូច្ញោះ	គេលុបណ្តួចៗចេញ
មិនតែបុណ្យៗ	ថែមគេបណ្តួច	ឱ្យខ្លួនប្រាក់ចេញ
	ចាកដ្ឋោះដែងទេរ័ត៊	
ចំណោកភីរិយា	ជាមរូច្ញោះ	ឱ្យចចោលបង់លើវ័ត
ទោះបិមិនបៀយ	កែវ៉ាតែនេរ័ត៊	បំបែរបំបែរៗ
	រករើនរករគោះ	

នគរិត្យ, នគរិត្យ ឬ នគរិត្យ ន. (នៅ ន. អបិសាបិ អហោសា) ការ
មិនបែរៗបែរៗនៅ, ការមិនធ្វើឡើកគេឱ្យបានសេចក្តីលំបាក, ការមិនធ្វើឡើក
បុកមេញៗគោះ :

ពោក្នែកស្សារ

អហិង្សារាជមិនសំខាន់	ប្រសិនបើការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំ សម្រាកទាំងមូលតិ៍នៃជោរ
	ការណ្តួចនាស់ឆ្នាំក៏នឹងឆ្នាំ។
ប្រាក់អហិង្សារាជមិនសំខាន់	ឱ្យរាបីឱ្យរកត្រាការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំ នាថ្ងៃឱ្យមានសុខសម្រាប់
	ធ្វើមេចនឹងប្រាក់ដូចច័ំផើយ។
ប្រសិនបើការប្រចាំឆ្នាំ	ទូទាំងលោកអាណាពិជ្ជិយ ជំនួយប្រើក្សារកកោះប្រើប្រាស់
	បើប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំ។
ឱ្យអហិង្សាអាជានរាល់ទីប	នឹងចប្រើបនៅលោកត្រាម នោះលោកទាំងមូលតិ៍នៃមាននាម
	ថាប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំ។

នគរិត្យ ន. ជា ន. (នៅ ន.) ឬ :

ମେହୁରାକ୍ଷ୍ମୀ

អហេងីរបអនិច្ច ទូកំមានទាំងអន់ត្តា បីនេះជាប៉ែត្រលក្ខណៈ

សំពូកងលោកាគចេចធាំដុត !

យើត្តាន់តែដីងមោលនទេ យែងតែធ្វើសម្រួលូតហិសុក ដើម្បីមេចនឹងប្រាកដិរិម្ភត្ថ
និងនិរកិតក្រប្រាក !

କେବଳ ପ୍ରାଚୀନ ମହାକାଵ୍ୟ ଏ. (ଆ. ପ୍ରାତିଶ୍ରୀ) ପ୍ରକାଶିତ ପଦ୍ଧତିରେ ପରିଚୟ :

ମେଲ୍ଲିକାରୀ

កៅអិនុសាស្ត្រមុខតែតមានយុត្តិ អយោជន៍ត្រូវបានការពារ តិចឡើងតិចមកយើងឯស្តីប្រចាំ
ឆ្នាំរួមយ៉ាងៗដែលដោយក្រុងហើយទេ។

ព្រះបីចំប្លើងនៅមុខ ភីរុកដឹងថែរៀនៅ នូវគិតឱ្យយើងការណ៍រាក់រ័រ
ជានួយត្រូវបង្ហោរកំណាមីយ !

ខ្សែតុលាទូនលប់ប្រជាពលរដ្ឋមិនអាចបង្កើតឡើងទៅបាន

កីឡាករមិ :

ମେଳାନ୍ତିକା

អារកិខស្តានសម្រានមេរ

គេតែងនិយមទៅកម្មាធាសា

ជាកិច្ចិតមិនអាយប់នាន

គេទៀមក្រាសជោយជាយស្តី

នាមខ្ល. (ស៊. ឃ.) នាម, អធិវចនា; ការត្រួរកហេ; ការបោះឆ្នោះ,

ការហេតាមណ្ឌាគ់ដែលរៀងក្នុងបញ្ជី :

ពោកស្រុកស្រួល

អ្នកចាំងអស់គ្រូ

កុំបាថខ្សែតេ

ប្រុងស្ថាប់អាមេរិក

ពិធាកដីរក

ឲ្យហើយមួលមក

ធនធានកម្ពុជា

នាំឱ្យខាតការ។

នាមថ្ងៃ ៨. (កំ. ៩.) ការលាងដែម៖ ការលាងដែម៖
មន្ទីរកម្មក្រុងក្រសួង :

ពោកស្រុកស្រួល

អាជមជាតកស្រុកជាតិអាជម៉ែង
ចាស់ទីសម្រចចោត្រូវស្តី ចំណោះបុគ្គលិកដែលបានបើវិ
ត្តារោកសារក្រោងរឿងចិត្ត។

នាមថ្ងៃទី ៨. (៧. ប្រ.) កម្មចំណែកក្រុងក្រសួង, ស្ថាន, ៦, ភាគ
(ដោយដែកកណ្តាល) ជាដើមប្រាប់ដែលបានបើវិត្តារោកសារក្រោងរឿងចិត្ត។ (ពាក្យ
ក្រាបទូលក្បែត្រជា មួលក្រុងក្រសួល ឬ ឯកទេសចរណ៍ដែលបានបើវិត្តារោកសារ
ជាដើម ដែលបានបើវិត្តារោកសារក្រោងរឿងចិត្ត)។ ស្ថិកចំណែកទីនេះ
ជាដើម ដែលបានបើវិត្តារោកសារក្រោងរឿងចិត្ត។

ពោកស្រុកស្រួល

វិពាក្យណានៅ

ត្រូវស្តីថាមួល

ឈាងដើមមានចាំ

ឈាងដើមទីបសម-

អាចម៉ែនដំឡើ

និងក្បែត្រធម្មតា

ដែលត្រូវកោតក្រោង។

ពាក្យមួលកន្លែង

តោរពមបាក្បែត្រ

ជារាជាជ្លែង

ជាប្រែកដែង

ដោយក្នុងរឿង

ចាស់ប្បុរាណតែង-

ព័ត៌មានប្រើបង្ហាញ

នាមខ្សែទី នូ. (ខែ.) ដែលធ្វើបំផុតនៅក្នុងខែ គិតដែលធ្វើបំផុតនៅខែ តើមានខ្សែទីមានចំណាំរបស់ខ្លួនខ្លួន។

នាមខ្សែទី

ពួកអាមេរិក	ជាជាប់រវាង	តាំងពីដូនតាត
ដូនតាំងពីខ្លួន	ពិលុយពីលាប	សិងមានចរិយា
	ប្រព័ន្ធព្រឹមព្រុះ	
ពួកខ្លួនខ្លួនរបស់ខ្លួន	ទោះបីបានឡើង	យសសក្តិមេចក្បែរ
ពួកដែលធ្វើឡើងមេដី	ពារិតខុសផ្ទុរ់	ប្រព័ន្ធកាន់ព្រឹមព្រុះ
	គ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ	

នាមខ្សែទី នូ. (ខែ. «អាណាព + ឈិក + ដី») ដួនដែលនៅក្នុងអំណាច់ទៅ,
ដួនអ្នកនៅក្រោមអំណាច់នៃបុគ្គលុដែល; ដួនជាតិនានាដែលនៅក្រោមប្រព័ន្ធ
ប្រកបមុខរបរក្នុងប្រទេសដែល:

នាមខ្សែទី

អាណាពដី	ទោះបីមានដួន-	ខ្សែទីប្រព័ន្ធព្រឹមព្រុះ
មកនៅក្នុងរដ្ឋ	ដួននានា	ប្រព័ន្ធបែបណ្តាល
	តាមច្បាប់រដ្ឋទោះ។	

នាមខ្សែទី នីករាយ, មានករុណា, នីកប្រជាមុននាមខ្សែទីទៅក្នុងក្រុងក្រាហិរញ្ញវត្ថុ, នីកប្រជារិយ៍:

នាស្រែវង្វេ

វិក្សីអាណិត

បណ្តាលពីចិត្ត

សង្ឃោគលន្ទាថ

នៅស្រីមពុលិសុខ

ដួចគេបានរោច

ចេះតែអាណោច

ចង់ជួយសង្កែះ៖

នាគិតនាគន័្ និ. អាណិតអ្នកដែលតែទិន្នន័្, អាណិតអ្នកដែលតែទិន្នន័្;

អាណិតអាស្សុរពន់ពេក :

នាស្រែវង្វេ

អាណិតអនាថ

ផ្លោះមនុស្សតែព្យាតិ ធម្មយជួយគ្នា

យើព្យគ្នាចំលក្ខ

កំព្រឹកំព្រា

គ្រសែង្កែះគ្នា

ឱ្យបានសុខឯង៖

គ្នាកំដួចយើង

ចង់សុខចង់ថីង

ចង់ឱ្យហ្មត់ហ្មង

បុន្ញកម្មដល

ជូល់ខុសបំណង

សូម្បីបុនល្អង

កំកែតុកំតិ៍៖

នាគិតនាគន័្ និ. អាណិតប្រជាមលន្ទាថចិត្ត :

នាស្រែវង្វេ

អាណិតអាណោច

ហាកំដួចជាល្ទាថ-

ចិត្តផ្លោះនៅក

ជនដែលរងទុក្ខ

ជូលជូលជូក

មានអីកំយក

ឡើជួយសង្កែះ៖

នាគិតនាគន័្ និ. អាណិតលន្ទាថចិត្ត, អាណិតប្រជាមលន្ទាថចិត្ត :

ពាណិជ្ជកម្ម

អាណិតអាសុរ	កាលពុទ្ធគ្រោង	នៅលើមពំសុខ
ចង់តែទៅដួយ	ឱ្យគ្របាលទុក	ចិត្តដ្ឋានកណ្តាក

ប៉ុណ្ណោករីយ៍។

នវត្ថេវាទ ឌី. ស្រីប្រធានបន្ទាន់ចិត្ត; នឹកអាណិតខ្លាចចិត្ត :

ពាណិជ្ជកម្ម

នីកយើងឯមេះនៅរោងរាល់	ហ្មារៈដីត្បាប់រាយអនត្តាមក	តុក្យរីដីដែលទៅក្រោះ
យ្មានប្រាក់ទៅយើងដើម្បីមេច	ដើម្បីបង់ដីដែលខ្លះទៅក្រោះ	នីងប្រាក់បែលកតាមរក្សា

តុក្យរីដីនាវ៉ាន់តិនិត។

នវត្ថេល ៤ (នំ. អាត្រូ) មាត្រា (ឡុង; ចិត្ត)។ តាមបច្ចុន្មោះប្រចាំ «ប្រើប្រាស់» កំមាន :

ពាណិជ្ជកម្ម

អាត្រូនិមាត្រា	ទោះប្រើពាក្យណា	កំបានដួចត្រូ
ទាំងពាក្យអត្រា	នេះឯងកំជា	ពាក្យមាននីយថា

ចិត្តបុខិនប្រាណ។

តាមពិតសម្ដី

ទាំងពីរទាំងបី

នេះមានសន្នាន

ប្រភពកំណើត

កើតពិដីមេដាន

និត្យ-ជាតុដែលមាន

និយប្រចាំ នឹង។

សុំសុខសុំទុក

សុំអីគ្រប់មុខ

សុំតតរីសទិ

អត្ថាបុរិយធម៌	ចេញចែងខាងស្តី	ដែលហៅថាៗស្តី
អារម្មណ៍គ្រប់មុខ	ទោះសុខទោះទុក	ចេះតែសន្យាំ
ទោះអរទោះីង	ទោះិណុលទោះខំ	ត្រជាក់ក្រាង់
	ចេះតែទួលបោះ	

នាមខ្លួនបានឈើទៅ ន. (នំ. អាណាព «ឡូន; ចិត្ត» + ឧបជីវិន «អូកចិត្តីមជីវិត»)

អូកចិត្តីមជីវិតដោយអាស្របយកម្ពាល់ខ្លួន :

ពាណិជ្ជកម្ម

អាហ្វោបជីន	ជាអូកចិត្តីខាងក្រសួង	ទោះចិត្តីយេរកី
	កំពុងលក្ខណ៍មួយម៉ាត់	
ជាដែនបេះខំប្រើ	មិនតម្លៃងខ្សោចិត្តី	ឆ្លាក់ត្រូវយើរិយកម្នាត់
		ផ្លូវក្រព្យូទ័រឱ្យបិនយោច

នាមខ្លួន ឌុ. (នំ.) ដែលមាននោះដំកំបោះ, ដែលដុះនោះកំបោះ; ដែល
បរិភាគចានប្រើប្រាស់ប្រមាណា (សុីប្រើប្រាស់) :

ពាណិជ្ជកម្ម

មនុស្សអាចខ្សោន	ដុះនោះដំពុន	កំបោះដូចបុរិយធម៌
អារម្មណ៍យើង	សុីអស់រលិយធម៌	នោះដំត្រពិយ់
		នោះតែដែល។

ខ្ពស់ក្រោមគម្រោងនា

រូបភាសាទ្វាន	បុណ្ណែមានក្នុង	បុឡេត្តស្រីសំបស់
គាត់មានក្រឹមឈ្មោះ	ថាជាសប្បរស	ក្នុងគាត់ទាំងអស់
	សុឡេត្តបានការ។	

នាល់នាមិត្ត (ន. ន. នានាបា «ដំណើរទល់ខ្សោរ៖បុបស្សារ៖» + ធនធាន
«ដំនើ») ធនធានទល់គឺដំនើទល់ខ្សោរ៖បុបស្សារ៖, ដំនើទល់ខ្សោរ៖បុបស្សារ៖, ដំនើទល់ពោះប្រអរ៖

ពាក្យរោគរោគ

នានាបាបានមានមួយឯងៗ	ពីន្ទូរដូរដូរដូរកញ្ចី	មន្ទីរព្រៃចាបមានប្រជាំ
	ប្រយ័ត្នកំបើច្បាប់ពីដំនើ	

នាមិត្ត (ន.) ដែលទាក់ទងនឹងទាក់ទងដំណើរ; តោកយើក,
ធម៌ដាប; ទន្ល់ចិយ, ខ្សោយអានុភាព :

ពាក្យរោគរោគ

កាលខ្លួនមានបុណ្យ	ពុំស្ថាប់អាប់ចុន	ប្រវិនិច្ឆ័េងចោន
លុំដល់ផ្លាក់ខ្លួន	អស់ប្រសិទ្ធភាព	ទីប្រាក់វិញ្ញាណា

ស្ថាប់ភាពអាប់ចុន។

តតគោរប់អាន	ព្រោះកម្បុរព្រោះ	ឱ្យអស់សក្ខិបុណ្យ
ខ្សោយវិញ្ញាណ	ប៉ូប៉ូប៉ូ	តាមភាពអាប់ចុន

ឱ្យដូរព្រោះចាស់។

នាមិត្ត បុបស្សារ៖ នាមិត្ត (ន. នាបទ បុបស្សារ៖ ន. នាបទា) គ្រារោង; អនុរាយ; វិបត្តិ :

ពាណិជ្ជកម្ម

នៅស្រីមស្តាត់ទេ	ស្រាប់អាប់ទេ	កើតឡើងភាមទេ
នាំឱ្យរាក់វីន	ទាក់ទិនទិមទាម	គ្រារៈកាថែតាំរាម
	ឱ្យបង់ដនធានទេ	
គីអាបទា	ទោះខនមានគ្មាន	កំដូលបុណ្យបាន
ព្រោះកម្ពុជាអ្រក់	មកដ្ឋានក្នុងប្រចាំថ្ងៃ	ភិតភ័យតតស្រាវ៉ូល
	រហាមរដឹកទុកទេ	

នាមថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៧៨ នៃលម្អិតរាប់; ប្រធាក់ប្រធួល, ព្រលូល, កួត់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្រីកពាក់អាប់ប៉ាត្រាប់	ឱ្យសទ្ធម្មាប់គេិយម	នាំឱ្យអូកតុចដំ
	ជាតិជាមួយរាប់និនដងទេ	

នាមថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៧៨ នៃលម្អិតរាប់; កម្លើសកញ្ចាល់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ដូចខ្សោយកំបានស្រីក	ដូចកល់ពេម្ភក	ចង់សូមប្រជល់បាប
ដូចម្ចាស់ស្តាប់ប្រព័ន្ធ	ទេះដោទាបទេ	ដូចខ្សោយរាប់និនដង
	ចង់ចងក្រុងរត់ទេ	

នាមថ្ងៃទី ៩ (៩. ០៩.) លោកស្រីកម្នុមួយយ៉ាង លោងសុីសងដោយមាន
មេបង្កិលិយស្រីរិលិយ ហើយគ្រប់បាត់មិនឱ្យយើង, លូវបើកគ្រប់ឡើង
ឡើបដីនថ្ងៃត្រូវឲ្យបានដោយមានក្នុងរាប់ដែលកំណត់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អាយើងជាដ្ឋែទកមួលូយ
អ្នកចាក់រដ្ឋយត្រូវឯក្រាម
អ្នកចាក់ឈ្មោះថ្វាប្រាក់ចាក់ឈរី
អ្នកចាក់អស់ប្រាក់ពីយាយប៉ា ជួននៅខ្លួនចាក់មិនលើបង
ចិំឈរីមកដ្ឋែដៃក្រុយចិត្ត។

ឧបាទិន នូ. (នំ. ន.) ដែលមានដំណឹ:

ពាណិជ្ជកម្ម

ដំនាពិក	ពុំបានបាយទិក	គួរអ្នករក្សា
ប្រពេប់ទៅស្ថារ	គ្រុពេឡូរសរី	បងីបងា
	ត្រីនៅតុប្រឈរ។	

ឧបាទិនិាទិន ន. (នំ. ន. អារាប + វិភាគ; ខ្លួនប្រើដ្ឋាស់ ន ជា ៧)

មធ្យលការគួរបុរសស្តីដែលបាននាំមកហើយនាំត្រូលប់ទៅវិញ (ពីរលើក) :

ពាណិជ្ជកម្ម

អាពិប័ណ្ណចាក់ការនាំមក	នូវប្រុសពន្លកជាត្រូវា	មកដ្ឋែខាងក្រុងតាមដែរ
	ពិរាបីចាក់នាំស្រីទៅវិញ។	

ឧបាទិនិាទិន ប្រុ ឧបាទិនិាទិន ន. (នំ. ន. អារាបណា) ត្រីងប្រជាប់កាយ,

អលដ្ឋានី, អលដ្ឋារ :

ពាណិជ្ជកម្ម

អម្ចារណ្ឌាតស្តី	មានអារាបណីដ្ឋែ	ថែមដង្ឃូបប្រាការ
-----------------	----------------	------------------

សមនិងយសសក្តី អនគ្រោះពីងច្ចាន់ អ្នកនិងរបៀបនៃ
បានពេញមុខមាត់។

នាគនា ៩. (ខ.) ស្ថិតិ, ពន្លឹវស្ថិតិ :

នាក្យរុវត្សុ

ពន្លឹវប្រាប្រា	ព្រះពុទ្ធបោចា	ពន្លឹវឱត្តម
បោបញ្ញារា	មិនដែលប្រឡំ	ពន្លឹវឯច្ចែង
	ប្រែបដីមពុំបាន។	
ពន្លឹវអទិត្យ	ឱ្យយុទ្ធផកពិត	ពុំរាជរុញ្ញប្រាន
នូវទោសនិងទុក្ខ	ឱ្យយុទ្ធពាក្យប្រាបា	ឱ្យសត្វនិងបាន
	កីសុធស្សប់ឡើយ។	
ពន្លឹវប្រាប្រា	មានមុខមុតថ្នា	កាត់ទុក្ខឱ្យលើយើ
បងើតកីសុធម៌	ប្រណុកកន្លឹយ	នាំសត្វដល់ត្រីយ
	គីកីសុធស្សប់។	

នាគ ៩. ពាក្យសម្រាប់និយាយដូចជាមួយនិងពាក្យ និង ថា និមិត្តនាគ អាគម
ដែលមានពាក្យ និង ផ្តើមជាមុន :

នាក្យរុវត្សុ

អាគមខមអាម	ព្រះពុទ្ធឌ្ឋានបាម	មិនឱ្យអ្នកប្រើស
រឿនស្សត្រកូចកាន់	ក្រណាន់ដ្ឋុលឆ្លែស	ភ្លចគិតសិលផ្ទែស

ដើរត្រូវបានព្រមទេ

នគរបាល ឬ នគរបាល ន. (នៅ នាមយ) ភ្នំពេញ, អាជីវកម្ម, ជំនួយ :

សាស្ត្រក្រឡាយ

ខ្លួនអ្នកសព្វថ្វី	ពុំមានអាម៉យ	ទេប្បុយ៉ាងណា?
ប្រសិនបើមាន	គ្នាគោរក្សា	នាប់ឱ្យសរុប
ទីបានស្របខ្លួន។		

នគរតាថ (ន. នគរ «ផែ» + តាថ «ឱ្យល់») ឱ្យល់ដែលបណ្តាល
ឱ្យបើមពេះ, ឱ្យល់បើមពេះ; ភ្នំពេញបើមពេះ (បណ្តាលបំពីការបរិភោគ
អាបារផែប្បុព្រោះអាបារមិនរលូយ) :

សាស្ត្រក្រឡាយ

វិរាមវត្ថុ	ជាពេកាទាង	បើមពេះប្រអិង
កើតពីបរិភោគ	អាបារវិង	ដែលពុំអាចនឹង
រហាយនាប់បាន។		
ពុំនោះកើតថ្វី	អាបារស្រស់	ផែចាំងបុំន្ទាន
ដែលក្រ-រហាយ	កិសិងពេមាន	អ្នកថែចាំប្រាការ
ត្រូវស្វាបល្យដែល។		

នគរត្រូវធម (ន. នគរ «ផែ» + ត្រូវធម «ការចាក់ដោត») ជំនួយចុក
សៀវភៅពេះ, ជំនួយចុកពេះ (បណ្តាលបំពីការបរិភោគអាបារផែជាមិន) :

ମହାକବ୍ୟା

**អាមស្សុបជាមាតចុកសេវតមោះ ហើយប្រព័ន្ធបាយករស៊ិនដោរ នូវស្អាបស្សដៃមិនកំណើដោរ
ជួនមេដាក់នៅក្នុងមានុយ**

<p>ចាស់ចាប់ចិត្តមិនអាចស្វែងបាន</p> <p>គ្រូគេហទ័រជាអ្នកគាំទ្រ</p>	<p>ចិត្តមិនអាចស្វែងបាន</p> <p>គ្រូគេហទ័រជាអ្នកគាំទ្រ</p>
<p>ឡាយក្រុងការងារ</p> <p>គ្រូគេហទ័រជាអ្នកគាំទ្រ</p>	<p>ឡាយក្រុងការងារ</p> <p>គ្រូគេហទ័រជាអ្នកគាំទ្រ</p>

អាមេរិក ប្រធានាជន: ល. (តំ. ន. អាមេរិក) សែចក្តីវិកាយច្រើន;
 គ្រឿងប្លាតិនក្រមុបខ្សោះដូកក្រមុបសាយ, ក្រមុបណ្ឌូប៊ែង ប្រើជា នូ. ធន កំ
 បាន «ផែលវិកាយច្រើន, ផែលមានអំណារខ្សោះ; ក្រមុបខ្សោះ, ក្រមុបសាយ» :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

អាមេរិកញាតិរីករាយ ស្រស់ស្រាយសហគមន៍ ជាតិខ្មែរមានសមត្ថភាពជំនួយ

କୁଆ ହାତ୍. ପେଲଟି ରୋଟି ଗୁଡ଼ିରେ ଜୀବନ ପୂ ଅବଶ୍ୟକ କୀଳାଣ୍ଡିରେ, ଥାଣ୍ଡିରେ :

ពេជ្ជក្រុងរបៀប

ក្រសួងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រសួងពេទ្យ

ମହାକବ୍ୟ

ສິບຸດຖຸກເຊັ່ນ ກຳນົມບີ້ສາລະ

អ្នកប្រើសាន្តរប្រើនៅតាត់

នៅ-ផ្លូវ-ដំបី-ដោយឆ្លងប្រយ័ត្ន

នគរបាល សាស្ត្រ អក្សរ ជាតិ

កំប្រិត្តិយាត្រាករិដី

សាស្ត្រពិនិត្យខ្មែរ

ពាក្យរដ្ឋល័ធនឹងនេះសម្រាប់កីឡាដូរ

ជំនាញផ្លូវការប្រើលើក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

បេរមានសេចក្តីប៊ែនកោត

କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରକାଶନ ପରିଷଦ୍ ଏ. (ଶ୍ରୀ ମାଧ୍ୟମିକ) ଲ୍ୟାଙ୍କ୍‌ମେଡିଆ, ପିଲାମଣିପୁର୍, ଓଡ଼ିଶା :

ពេជ្ជកម្មវត្ថុ

ប្រធែសសុខសោត

ເບີ້ມານຄາແຍາດ

រដ្ឋរាជ្យស្តីព្រែបល់

កិច្ចការប្រយោជន៍

កិនហោចតតសណ្ឌ

ព្រះពេទ្យ

ផ្លូវការណ៍

កំណើនិត្យរាយការណ៍

ມາດກາຮໂກສໂກເຜ

ជាអីមប្រធាន

ເຕົກະມາດຊົນ

មានធម្មតាករណ

ជោយកិច្ចានពាណ

ក្រសួងពេទ្យ

ជំនួយមានវេលាករ

ព្រៃនេះតែកិច្ចការ

ចង់បានទិកដី

ຮບສໍ່ເຕັກຝາງ

ពេជ្ជនខាសដី

ເມື່ອ: ມາສໍ່ໂຮງກວິ

គេអត់ពុជាន់

នគរបាល ន. (ទំ. ន. អាជីវ) សេចក្តីពេញចិត្ត; ការរាប់រក; ការិបអរ; ការយកចិត្តយកថ្វីម; ការប្រាសប្រាណា; ការបួជា; សេចក្តីសម្រេច; ការនិមន្ត, ការអភ៌ញ្ញា នូវប្រើជា នឹងសំដែរសេចក្តីថា «និមន្តបុអភ៌ញ្ញា ដោយគោរពសុមិន្តុត្របុមិន្តុសម្រេច, ឱ្យនិយាយអធិប្បាយ» ជានិម (ប្រើចំណោះតែទៅការបញ្ជីត) :

ពាក្យរាជ្យ

អូកមានវិជ្ជា	តំតអាជីវ	កំពោលអូតខ្លួន
ព្រោះនាំឱ្យសាប	បង់ភាពខ្មាប់ខ្លួន	ចំណោះមំម្លែន
បែរជាទន់ខ្សោយ។		

នគរបាលជិទ្ធន. (ន.) ថែមដិការវត្ថុ (ហេរ អារិលិការ កំបាន) :

ពាក្យរាជ្យ

អារិលិការ	ធម៌អិលិមីអូកត្រួយត្រួយ	នឹបត្រូវតាមទិន្នន័យ
	នាយកដិច្ឆិថ្នូយៗ	
ឃើញ៖ធមិនីវិជ្ជានេះ	ប្រើនមានមោះហុងឆ្លួយត្រួយ	តំមានអូករាជ្យ

នគរបាលទាំង ន. សម្បូរសរុបរកត្រូវ :

នគរបាលទាំង ន. ការនិយាយចោរចាបក់ទាក់ទៅវិញ្ញាទោមករត្រូវ :

ពាក្យរាជ្យ

អារិលិការ	បង្កើតជាការប្រាស់យើង	កើតប្រាសជាបច្ចីយ
-----------	----------------------	------------------

នៃសេចក្តីព្រមព្យូរៈត្រាយ

រាយបាលស្ថាប

ជាសនាមសម្ពាយ

ព្រះរាជនគរប់ចា

ជាបក្សុកសាមត្តិ៍

នាមខ្លួនឯងទាន់, នាមខ្លួនឯងទាន់ ឬ នាមខ្លួនឯងទាន់ស្រី ន. សម្បិះផែលដ្ឋាល,

សម្បិះឡើង: សម្បិះផែលវីរីវេះ :

ពាណិជ្ជកម្ម

រាយបុរីរាង

នៅក្នុងការការណ៍ជាការរាជការ

មនុស្សមានតំនិត

នៅក្នុងការការណ៍ជាការរាជការ

នាមខ្លួន ឬ នាមខ្លួន ន. ឬ ន. ឬ ន. ផែលធនាគារ, ផែលពេជ្រាប, ផែល

តគទិនិជ្ជការការណ៍, ផែលសាត់អណ្តឹតទៅមកតាមតំបន់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ជនអាហីស់

ជ្រាប់យើងប្រើប្រាស់

លុបលាងគុណាគេ

បើគេសប្រែាប់

បានឈ្មោះនិងគេ

ជួនឱ្យទាល់ទេ

កែសិងតែមាន។

នាមខ្លួន ន. (ន.) ព្រះរាជបារិយេង ឬ ផែលទីទីសប្តានា, ព្រះរាជម្ភារ៉ា

ឯកសារ ឬ ផែលទីទីសប្តានា :

ពាណិជ្ជកម្ម

ទាការនមោះមុត

ផែលមានអារុជ

ជាប់នៅក្នុងដែ

កាលបើបានជួប

ថារកាថចចំង់

មិនសូវសំចែ

ព្រឹនតែគាំមាន

ព្រោះមានអរុយ	សម្រាប់ប្រយុទ្ធសាស្ត្រ	ពុំដែលទីមតាម
ប្រទេសត្រូវ	ព្រឹនកទេប់ភាព	សិច្ចរសាទ់ឃាយម
	ពុំដែលរួញរាយ	
ការពារប្រឡប់	ពុំដែលមានធ្វើស	គ្រារស្ថាប្រជាតា
ឯកសារបណ្តុះបណ្តាល	គំទ្រយោធា	ដោយកីឡូហា

ស្របតាមទំនាក់ទំនង

នាគម្រោម ឬ (នៅ អាស៊ា «បំណង» + គ្រាម «ស្រុក, អូកស្រុក») ដែលគូរឱ្យអេវនខ្សោយ, ដែលគូរឱ្យវិនិច្ឆ័ន, ពុំគូរនឹងនិយាយ, ពុំគូរនឹងថា មានថាមពលបំភេទខ្សោយប្រចាំខែដែលជាអាសចំអូងជាដើម (ប្រើប្រាស់ពេលវេលា) :

នាគម្រោម

សម្បិអាសក្រាម	ចាស់ទុកបាយយ៉ាងមិនដឹងម៉ាត់	ថា ត្រូវតែប្រយើត្ត
	កំន្លាត់មាត់និយាយស្តីឱ្យ	
ទោះបីពាក្យននាន់	ជាគំនាល់ពុំតុលី	ត្រូវតមកំស្រីដើរ
	ជនប្រុសស្រីតែងដោលឯកជុំ	

នាគម្រោម ឬ (នៅ) សេចក្តីសង្ឃឹមឱ្យខ្ចាង; ការនិកពិភាកល់ខ្ចាង; សេចក្តីរដ្ឋាភិបាលខ្ចាង; ដំណើរដិតចិត្តប្រចាំខែដែលទៀត :

នាគម្រោម

បើមានរាលិកា	កំអាលចាត់ឱ្យគិតិ៍	ត្រូវរិន់រំពើដី
-------------	-------------------	-----------------

ស្ថិដ្ឋមេណបោតុឱ្យជាក់សិនទេ

អាណាពល: បុ. នាគពល់ ន. (លំ. ន. នាគពល) ទីអង្គូយ, កំពើងអង្គូយ, កំព្រាល
សម្រាប់អង្គូយ, ប្រជាប់សម្រាប់អង្គូយ :

ពោគ្រុនរោរ

កំអាលប្រឡាស	អង្គូយដើមអាសន៍	វ្មចំបែរជាថីយ
ធម៌មកចុងអាសន៍	ឱ្យខ្សាសស្តាយក្រាយ	ប្រយ៉ែត្តកំឆ្នាយ
	ឱ្យខ្សាយភាពខ្ពន់	

នាគពលូល ន. (លំ. ន.) ដីតទៅ ផ្ទះរបៀបា ន. ដីកំមាន «ទីជិត; បោតុប្បែងឈើវិរ,
ការធ្វើដំណឹងមានទីជិត, ប្រចុងប្រចាំ, បញ្ហាន់, ប្រព័ន្ធខ្មោះ, មមាតីក, ទាន់ហោន់» :

ពោគ្រុនរោរ

បើមានអាសន្ន	កំអាលកំយស្សន់	ត្រូវប្រើប្រាសារទី
រំពើងដង្កិន	ឱ្យដើងលេចកី	រក់ដ្ឋានដៃងីឡូ
	វ្មចំលេលកភាម	

ផែនី ន. (ន. «មនុស្សដែលបុរសគ្រចង់បាន, មនុស្សដែលជាតុនីងបុរស»)

ប្រី, ប្រី :

ពោគ្រុនរោរ

តតិបុរស	ជាតិខ្មែរចាំងអស់	ធ្វើការដ្ឋាបរដ្ឋ
ស្តុះស្តា-រទេង	ឯក់ខ្លួនតាមបទ	ធ្វើការប្រាកដ
	ជាអ្វីមនុះ	

ស្ថិតិថ្នាក់ខ្លួនជាង	ពុំមេនខាថ្ធកេង	រំពីកំណែន
សមិទ្ធឌីត្រីន	កើតកើនកូងដេន	រដ្ឋខ្មួរមេនទេន
	ដូចជ្រឿតខិលក្សាឃ៉ាង ។	
សមិយអគ្គរ	ប្រទេសខ្មួររយរ	និងចំណែតតាមូរ
សមិយសង្គម	និយមធមិទ្រ៉ាង	កម្ពុជាតំតង្វ៉ាង-
	ប្រពេទប្រទាត់ឡើយ ។	

ମେହିକୁଳାବ୍ୟ

យើងគ្រសដ្ឋាត	បំពេញតម្លៃបាន	ឱ្យបានត្រប់ត្រាន់
គង់និងសម្រេច	ប្រយោជន៍យើងទាន់-ក្នុកនាបច្ចុប្បន្ន	ពុំដែលយុងទូរឃីយ៖

ស្រីមេ (អ៊. ន.) ភារ់ជាចំ, តែស្សរភាព; អានុភាព, អំណាច; គុណាលុភាពបុគ្គលិកសម្បត្តិរបស់ព្រះពន្លឹមបូងធម៌ទាក់ទង អំពីព្រះពន្លឹមក; រូបកាយ; កម្លាំង, កម្លាំងកាយ; សេចក្តីដឹង, ប្រាង្ហា; អារម្មណី; មុខការ, នាទិ; អាយុតនេះខាងក្រោង, ប្រព័ន្ធ, ប្រព័ន្ធផ្សេប :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

សង្គមតន្លិយ ពាក្យចាស់អំពី បុរាណហោចា

ស្រុកតែត្រីយ

ជាតិប្រេងច្បាស់

ទោះបីដនៃណា

កំពេងពេញចិត្ត។

ស្រុកមត្ត្រីយ

តានិធីនឹងដី

និងបញ្ហាដិត

ស្រុកតែស្រគាំ

សមរម្យមេនិតិ

ចេញចរឆ្លាយដិត

គេវេងគោរព។

សិរីអាមេរិក ន. (ខ្ល.) គន្លឹងនែនកិរិយា គឺការដើរ, លើរ, អង្គូយ, ដេក :

នាយករាជក្រឹម

តិរិយាបច្ចុប្បន

គ្រុណនប្រុងខ្លួន

តាមសុវត្ថិភាព

ត្រីមត្រូវឡើងទាត់

បែបបទបររ

និងមានអំណារ

មិននឹកស្សាយក្រាយ។

នាយករាជក្រឹម ប្រធានាធិបតេយ្យ ន. (នៅ.) អ្នកធ្វើព្រៃណ; អ្នកធ្វើក្រើងបាត់គ្រប់យ៉ាង

(មានផ្ទុក, ស្ថាដារើមព្រមទាំងសរ គឺព្រៃណនិងគ្រប់សម្រាប់បាត់ដែង) :

នាយករាជក្រឹម

ឧសករណ៍ព្រៃណធម្មោចខ្លួយត្រួត

ដែនមានរួមឱ្យអនុវត្តន៍ការតិត្យ

ដែលអ្នកធ្វើក្រួយដែលការណាតិត

បានធ្វើក្រួយត្រួតនូវការ

នាយករាជក្រឹម ប្រធានាធិបតេយ្យ ន. (នៅ. ណីស្ស; ខ្ពស់របៀប > ឬ) ដែលជាចំ, ជាចម្លោង,

ជាតិកំពុលលើគេ, ជាម្នាស់លើគេ :

នាយករាជក្រឹម

តស្សនាការយុវជនីងក្រោះប្រហែ

អ្នកធ្វើនិយមថា សក្ខិសិន្ទិ

ឯក្រារសម្រួលត្រួតពិនិត្យ

យើងចាំការណ៍ពិតជ័យនៅទីនេះ

ក្រសួងយើប្តាមដ្ឋានិកមន្ទីរ

ជាជ្លីវង្វែងជាក់ត្រង់រហបញ្ហា និងបន់ចានជ្លីអមខាងចេញ
ចំណោមប្រាសប្រាសក្រាសក្រាសក្រាស

ផែន្ទាយ ល. (ខ.) សេចក្តីថ្លែង; សេចក្តីណ្ឌានីស (បុស្សា) :

ពេជ្ជនាយក

សិរីប្រជាពលរដ្ឋនាយក

និន្ទាបាយានីសអកដីទេ

ជាតុអកសលព្រៃន

ជំរឿជំលអារក្សខ្លួនទានិមិត្ត

សេចក្តីពីទំនើបជាក្រុង

ព្រោះយេវខុសជ្រើនទីនេះបាន

ពំសមមន្តសុកាន់ប្រសីវរេខីយ។

លទន់ ន. (ខ.) អ្នកដែលជាម្ចាស់នឹងរដ្ឋ (ព្រះរាជា) :

ମେଲାକୁଳରେ

ព្រះប្រាកសម្បច្ចោះនិង

ជីយដែលត្រូវបានរាជការ

មានព្រះនម្ងាស់ខ្លួន

ចូលមកត្រួតពិនិត្យ

អីមនេរ្តម នូ. បុ សិ. ១. ដែលចែងតែស្ថិមក្រអីមអេវិនប្រែន, មិនស្ថិតី
និយាយបុផលប្រព័នតែនិយាយរហូម។ ស្ថិតីមិនបានបាន (ដោយមាន
សេចក្តីអេវិនប្រព័ន) :

ମେହୁରାବାଦ୍

ເບີ້ມືນບິນສີ

អិលអ៊ូមវាបី

ជាការព្រឹលដាន

និយាយខ្ពស់

ប្រសិរីថ្វីសវាង

ເຄີຍຕົກລາງ

កំគុលព្រោះដែរ។

សម្រីជាងក	ទោះចេះដឹងប៉ុក	បុំពេន្ធឌោះរៀល
អ្នកប្រាស់ដ្ឋានផែះ	កំសីបដៃរ	ការណ៍ពិតិមួយបេរ
	ជាមួនឡើរឱ្យ។	

ខ្លាត់ ! បុ ខ្លាត់ ! ឯ. (ឯ. នាំ; ឯ. ឱិកាស) ពាក្យគោរពសម្រាប់
ដើមមុនបង្ហើសត្ថុងនៅរវាងបន្ទីនសូមអូុំ ប្រកាសសេចក្តីណាមួយ, ដោយ
សេចក្តីថា «សូមគារព !, សូមទានគារព !; សូមមេត្តា !, សូមមេត្តាអប្បាស !,
សូមទានប្រាស !» (សម្រាប់ប្រើពេទាងសាសនាតាមសេចក្តីពេញចិត្ត
បូឌាប់ប្រើ) :

សូមខ្សោយ		
ឬកាស់ ! យើងខ្ញុំ	សូមបង្កែះត្រីយទ្វូ	សូមយើងមានវិវាទៈ
សូមខ្សោយក្រសួងនេះ	និងក្នុងសុខសុប់សុភាព។	សូមទុណាគនិរាល
ប្រើនយើសបន្ទះពន្លឺនាល់	ប្រើនយើសបន្ទះពន្លឺនាល់	ប្រជាបន្ទុក្រុងក្រុង
ចំណោះប្រើប្រាស់	មកដូចជាមួរដ្ឋានផ្លូវ	សូមរាលពាក្យប៉ា
ឬកាស់ ! យើងខ្ញុំ	ចាត់ដីការចិត្តសម្រួល	
ចំណោះប្រើប្រាស់ជាតិ	មាតុន្ទិរជំហូល	ក្នុងសាសន៍
	យើងសូមការដោយគារព។	

ខ្លួនិត្យ ឯ. (ឯ. ឱកជិបណ្តុ) សូរប៊ា :

ពោកស្រុកស្រួល

ឧក្រដិសព្យ	លាន់ពូអីដអាប់	ពីមានការណ៍អី
ស្តូរសព្យចម្លក	ផ្សេកលោតិត្ទិយ	គុរគ្មាយីងមី-
	ម្នាក់ទៅមើល។	
ចាស់ព្រឹទ្ធតាមរ	ប្រាប់ចាត់តការណ៍	ប៉ែកទេកំដើល
ពួកគ្រួងលេងល្អៗ	ឡើតីកុព្រឹល	ឱ្យរត់ទៅមើល
	វាលេងត្រង់ណា?	

ខ្សែតិច ឬ ខ្សែតិច នូ (ឯ. ឬ នូ ទំ នូ; ឯ. ឧក្រដិស) ធ្លន់, យោងជ្លឿន; យោងតិង,
យោងតិងតែង, យោងមីងមាត់ :

ពោកស្រុកស្រួល

វិតាក្សាគក្រិដ	ប្រើបានតាមចិត្ត	ជ្រើនីងគុណាពល
ឡាងោះភាពធ្លន់តិង	ប្រើប្រាស់ឡាងោះ	ដែលហូសកំណោល
	ហេរិក្រិដបាន។	

អ្នកស្រួល គិ (ព. ប្រ.) ព្យោះព្យាស់ចាក់រុកនាយករាយឱ្យក្រុចិត្តខ្សោះ (ដូចគេ
អុជិជាប់ដី) :

ពោកស្រុកស្រួល

សម្រួលអុជិជាប់	ដែងនាំបណ្តាល	ឱ្យកើតវិវាទ
ប្បូបើពុំនោះ	កំត្រីមបែកប្បាត	ទោះព្យាតិនិងព្យាតិ
	កំអាចបែកគ្នា។	

ខ្លួចការប្រាប្រើប្រាស់	លុះយុរដ្ឋផ្តើម	វិកាលទៅជា
បែកសាមគ្តិ	ដែលព្រះភកវា	ទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់ថា
	និងមានវិនាស។	
សមីអុដអាល	ចំង់ត្រាល	ទោះបីអូកណ្ឌាស
អាចភ្លាយជាអ្វី	មួយម៉ោងដែលដាក់	មត្តិប្បាព្យូល
	ដើរទាលខុសជូន។	

ឧប្បន្ន ន. (ន.) ការសម្រួលរំពោទាលដើម្បីវិនិច្ឆ័ន់គេ, ការនិយាយអាណក្រក់
ពីគេ, ការពេលទោសគេ, ការនិយាយដើមគេ; សេចក្តីវិនិច្ឆ័ន់គេ :

៣៩. ការស្រាវជ្រាវ

កំប្រើខ្លួន	ប្រោះនាំខ្សោមាន	កំហុសលើខ្លួន
បើបានជាប្រឈរ	មួងហើយកំដ្ឋូន	កំរងលោកាប់ដ្ឋូន
	ធម៌បង់កេរីណ្ឌុះ។	

ឧប្បន្ន បុ ឧប្បន្ន៖ ន. (ន. ឯក្រារ) ការក្រោក; ការក្រោកពីដោក; សេចក្តី
ព្យាយាមក្រោរក្រា, សេចក្តីខ្សែប្រើប្រាស់ពេញម៉ាង, សេចក្តីក្រវិនប្បក្រវិនក្រពីនឹង
ធ្វើការដោយមិនឱ្យលប្បម្ពុស :

៤០. ការស្រាវជ្រាវ

ឧជ្រាសនីព្យាយាម	មិនគិមទាមដោយកើតិិន	មិនក្រាបូនិយមជនិយ
អាចរំភិលបងិិនការ។		
ជាតុណាគមិថ្នី	អូកណ្ឌាសនៃ	មានវិចារណ៍

ពំដែលមានចោរការ ព្រះដោយសារមានឱ្យាន់។

ឥត្តុលទេសច័ល ន. (ន. ឱ្យាន + សមយ) សម្រេចដែលត្រូវក្រាក់; សម្រេច

ដែលត្រូវខ្លួនប្រចាំថ្ងៃការដោយពេញកម្ពារ៉ាង :

ពាណិជ្ជកម្ម

ស្រីប្រេងកែខិត្តរាន់គេ កុន្លែកម្រោះដោយធ្វើសរុប

ទេន្ទាក់ពីដែកយើងត្រូវនាក់។

គេធ្វើមកិច្ចការយើងត្រូវធ្វើម កុងីតធិមត្រាគេណ្ឌនាក់ ព្រៃយុងចិហ្សដុងខ្ចោលក្នុង

អាករអូបដុលស្អែក់។

អុទ ន. ឈ្មោះវេតម្បូយពួក :

ពាណិជ្ជកម្ម

អុទជាដីន្ទូរនៅខ្មែច ព្រះនាននេះការធម្មការនៅង ពេលណាយូចាញាំមានមុង។

ជែងជែងត្រូវស្តាប់បញ្ហាយក្រោម។

ប្រញាប់ចាក់ចិត្តបង្ហារន្តាម ធ្វើតាមបម្រាមកុំហែនត - បណ្តាយឱ្យកើតឡើងជាមេរោគ

នាំឱ្យរាយអុទនៅពេញរាល់។

ឥត្តុច ន. (ន. ឱ្យ.) ឱ្យសំ, ឱ្យដំឱសំ; កុន្តុង; លូ; ប្រសើរ; ថ្មីថ្មា; បរិបុណ្ឌិ;

សម្បូណិ៍ ព. ក. ប្រើជា ឱ្យមេ; ឱ្យមា, ឱ្យមោ, ឱ្យមែ កំបាន៖

ពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះសម្បទ្វា

ព្រះអង្គុធត្មោះ

មានធមិឱ្យមែ

ទោះបិមានដន

និត្រនិប្រជាំង

ប្រទើសប្រចាំង

កំចាត់ពេដែម៖

ក្នុងណោរកតតទី	មានតែមិនី	ពេញទីជាហ្មោះ
ប្រទានសុខសូប់	ឱ្យសង្ឃឹមបានលួយ៖	ឱ្យបានលាកល់
	នូវកីសល់រំល់។	

ឧត្ថមន នូ. (អំ. ន.) រាក់; ផ្ទាន់; ងាយ :

ឈរក្រែងរៀង

សង្គម៖ ខត្តាន	ពុំចាំបាច់មាន	ការពន្លេលំឡើយ
មាននំយរាក់ទេ	ងាយយល់ស្រាប់ហើយ	ពុំចាំស្សរដ្ឋើយ
	គេកីយល់បាន។	

ឧត្ថមន នូ. (អំ.) សេចក្តីផ្តើមខ្លាំង, សេចក្តីពេក់សុត (សរសើរជាមុន) :

ឈរក្រែងរៀង

ដើរក្នុងព្រៃង្រោះ	ក្រឡាកមិលទៅ	យើង្វាសព្រមាស
ឈរសិធភីមុខ	កំរើតុម្រាស	យើង្វាតិវិនាស
	នៅជិតបង្កើយ។	

ឧត្ថមន នូ. (អំ.) ភាពអារក្រកំដែលបណ្តាលកំពើតឡើងឯសពិធូតា; ផ្ទូល
នៃគ្រោះភាព, ភាពនៃហេតុអារក្រកំ; អាមេរិក; ចំពោះ :

ឈរក្រែងរៀង

ពុទ្ធសាសនា	មាននំយចេងថា	ឧត្ថមនចំពោះ

កេិតមានប្រាជេកម្ម	ដែលពាំប្រែពេ	តំតមានហេតុអ្នី
កម្មចាស់ប្បី	ជាកម្មអបិយ	ដែលសញ្ញធ្វើហើយ
កម្មនោះផ្តល់ដល-	ឱ្យពុកនឹងឃើយ	កម្មនោះអស់ហើយ
	កើតុលុងផ្តល់ដល់	

ខ័ណ្ឌទឹក ន. សញ្ញជាមុខទាន; សូរសំឡេងឯទាន :

សោរក្រករ

ឧទានសញ្ញ	សម្រីថ្លែងប្រាប់	ឱ្យបានដឹងថា
បន្ទីញូ	ជាសញ្ញសញ្ញា	អូកញូយល់ថា
	ព្រួយប្បញ្ញត្រកអវៈ	
ព្រះពុទ្ធឌ្រប់អង្គ	បានត្រាស់ភាមច្រៀង	បន្ទីអំណារ
ថាមញ្ចបាននូច	ដុតការណ៍វីកវរ	ជានិងមរណ៍
	កើតុលុងមានហើយ	
អ្និតអញ្ចបាននូង	រួចដុតរំលង	សាតរដល់ត្រីយ
អប្បិតនិញ្ញាន	ត្រីមជាតិនេះហើយ	ិសុិសុប់អើយ
	យុរណាស់ទីបាន !	

ឥឡូវ នូ. ដែលអស់ទូនានបាន, ដែលបង្កើកមិនកើត; ដែលឡើងកម្ពាំង
ឡើងចិត្ត, ត្រីសកម្ពាំងត្រីសចិត្ត, ត្រីសប្បុង, ឡើងចាងមិនស្ថាប់ឱវាទ

មិនស្ថាប់ច្បាប់; ខ្ញាំងចំពោះរាជការដែនដី :

នាក្យរាង

ក្នុងប្រុសទេស្រីស	ទាល់តែឡើងទ្រីស	ទៅជាមួយ
នាំឱ្យរដ្ឋ-	ភិបាលគំរាម	រាជមិនស្ថាប់តាម
	ម៉ែនីត្រូយខ្ញាំង។	
ដួននាំបែង	ដួនទៅជាបែង	យោរយោប្រជាត់
គូរម៉ែនីស្អាយ	ក្នុងប្រុសព្រឡាកំង	មិនគូរកំណើរការ
	ធម៌មួនទៅលោះ។	
ឯក្រាមឡើងចាង	ព្រោះវាមានអាង	ព្រោះជូយរំដោះ
ពេលថ្វីលាកំខ្ពស់	ពេលយប់ដុតគ្រោះ	វាទូលក្នុមិព្រោះ-
	អ្នកក្នុមិខាថរ។	

ឥឡូន និ. (ន.) សំដៅទោរក, សំដៅចំពោះ, នៅៗត្រង់, ត្រង់ទោរក;
បម្រុងត្រង់, បម្រុងចំពោះ, ធ្វើបម្រុងបុដ្ឋិម្បី :

នាក្យរាង

ពុទ្ធសាសនា	ឱ្យបុត្រិតា	បូញ្ហាតិសន្តាន
ឱ្យិសភាគតាមល	កុសលបុណ្យទាន	នៅៗអ្នកចេកបាន
	បាត់បង់ទៅហើយ។	

ឧទ្ធសាស្ត្រ ន. (ន.) អ្នករក្សាមួយៗដាក់របស់ នូវយ៉ាងដាក់អីវីត់
(បើស្ថិជា ឧទ្ធសាស្ត្រ ឬ ឧទ្ធសាស្ត្រ) :

សាស្ត្រភាព

ឧទ្ធសាស្ត្រ ពុំត្រាគាលបុណ្យទេ ប្រយ័ត្នតែតម្រូវទេ
ខ្លាច់ក្រោងគេល្បូចរបស់។
រាល់ថ្វីនៃសង្គមយុទ្ធសាស្ត្រ ឱ្យពិនិត្យថ្មីទៅតាមអស់ ដួនក្រោងមានរលស់
ប្រុគង់នៅសម្បូត្រប់ទេ។

ឧទ្ធសាស្ត្រ ឬ ឧទ្ធសាស្ត្រ: ន. (ន. ឧទ្ធទឹក) ទានដែលធ្វើចំណោះ
មតិកបុគ្គល ត្រង់ថ្វីដែលបុគ្គលនោះទួលមរណភាព :

សាស្ត្រភាព

ឧទ្ធទឹក	ជាទានរំលើក	គុណុត្តមា
នៃបុញ្ញជន	មាតាបិតា	ជីដួនជីតា
	ដែលចេកចានទៅ។	
ជាទុកិណា-	ទានដែលថ្វីថ្វា	ឧទ្ធសាស្ត្រដោ
បើបានទួល	ជាកំពុងក្នុងទៅ	អាចបានបុណ្យក្រោ
	ពីនោះទៅទៀត។	

ឧទ្ធសាស្ត្រ ន. (ន. ឧទ្ធទឹក) ការវិឡីធន; ការវិសិី, ការវិធីជាថ្មី
ទៀត។ ខ្ញុំប្រើពាក្យនេះជាមួយសាលាប្រុសតុលាការទិន្នន័យមហាប់រី

ជំនួយប្រាស់អធិករណ៍ ដែលគូកីម្មាងពុំសុខចិត្តនឹងសេចក្តីវិនិច្ឆ័យនៅថ្ងៃក្រោម
សាលាដំបូង ហើយបើដែលសុខិត្យនឹងជំនួយភាពសេចក្តីមួយឡើត។ ប្រើជា ទី កំមាន
«ទេរីទេរី, ទេរីទេរីឡាទីឡីឡី» :

លាក្សវគ្គ

សាលាដំបូងវិនិច្ឆ័យ	ភាពភីត្រីម្រោរដោយយុត្តិធម៌	ប៉ុន្តែអ្នកចាប់ឡើងខ្លួនឯណា
	នីរមីខ្លួចឈ្មោះថ្ងៃក្រោម។	
ឬទូរន័រដីសិរីជំនួយទេរីទេរី	យើរុន្តោះដូចមុនកំពង់កំបង	ប៉ុន្តែអ្នកកីចាកំសម
	កំខិះនីងសាលាដំបូងឯណា	

ឧត្ថាស៊ី ន. (នៅ ឧន្ទាត់) ផ្ទះខុស, ផ្ទះអាណាពេក, ផ្ទះទុងចេរិត; ផ្ទះអេង;
មារយាញអាណាពេក :

លាក្សវគ្គ

វិខ្នាគ័ណី	ថ្វារអ្នករាល់គ្នា	ថ្វោះសរាងកំដើរ
ប្រោះជាអ្នកខុស	ពុំគាប់ប្រសើរ	ប្រសិនបើដើរ
	និងភាពដើរដូល។	

ឧបករណ៍ ន. (នៅ ឧ. ឧបករណ៍) សេចក្តីទំនុកប្រមុង, ការដ្ឋាយទំនុល់
គ្នា; គ្រឿងទំនុល់, គ្រឿងប្រុង, គ្រឿងប្រកបដ្ឋែរគ្នា; គ្រឿងចិញ្ញីមជីវិត,
មុខការបរ, ផ្ទះធ្វើការរកសុុំ, ...:

លាក្សវគ្គ

មុខការបរ	ត្រូវមានឧបករណ៍	ខ្ញុំការដំបារ
----------	----------------	---------------

បើឡេខាបករណ៍	អំណារសាទរ	កែតាំបរ
	ផុតមុខផុតក្រោយ។	
មាននេះឡើងទៅ៖	មុខការលេខេះលោះ	ពុំផុល់អំណោយ
ឡាឃីជីជីលីខី៖	ទ្រព្យធនក់ខ្សោយ	គ្រុដនកំដ្ឋាយ
	ឱ្យឡេខាបករណ៍។	

ឧបនាយក ន (ន.) អ្នកទំនួកបច្ចុង, អ្នកដឹត់ដឹង, អ្នកដូងដើម។ បើស្ថិជា
ឧបការនី៖ :

ការក្រោរព្រមទាំង		
ឧបការី	ឧបការនី	គ្រុដនកំដ្ឋាយ
បំភ្លេចគុណគេ	កែវិនិនិងខ្សោយ	ត្រូវដើរអំណោយ
	តបគុណគេវិញ។	
អ្នកលុបគុណគេ	កនើយដ្ឋសទ្វេ	ពុំផុលចំណោញ
ត្រូវឱ្យគិនបោច	ទ្រព្យធនប្រាសចេញ	ទីបនិកទេញ
	ដោយកីត្តាយក្រោយ។	

ឧបនិត្យ ន (ន. ឬ «ចូលជិត» + កិច្ច «ការដែលត្រូវដើរ»; នៅ ឬ + កិច្ច)

កិច្ចដែលត្រូវដើរនឹងភាម។ កិច្ចដាក់ខ្លួន។ ខ្ញុវប្រើសំដាក់សេចក្តីថា «ការបំប្លែងដំណឹក, បំប្លែងកិច្ច; ការបំប្រើតបំបែរកិច្ច; ការនិយាយបញ្ជីនគ្មានម្រោគមំណឹកដែលត្រូវការ, ការដើរដោយសន្តិតិ, សន្តិតិតាមត្រូវការ»។ ប្រើជា និងកែមាន៖

ពាណិជ្ជកម្ម

ឧបកិច្ចនឹងពាក្យុមហ៊ុរី
អ្នកប្រើពេញចិត្តប្រើពាក្យុមា ទាំងពីរនេះមានសំយដ្ឋុចឆ្លា
ចដៃប្រើពាក្យុមាក៍ប្រើចុះ។

ឧបត្រួត ៤. (៩.) ការផ្តល់ព្រាយាម, ការព្រាយាមធ្វើ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ពួកខ្សោះនិតិខ	ធ្វើឱបក្រម	រុកវន្ទកមិស្សក
នៅពេលគេដោក	កំពុងលន់លក់	រាជ្យលបសប្រុក
	ទាល់តែមានគ្រារៈ។	

ឧបត្រួត ៥. (៩.) ការណែលទោសគេ, ការគិនដ្ឋាន, ដំណោះល;

ការដែរប្រឡងគេ :

ពាណិជ្ជកម្ម

កុធ្វើឱបក្រាស	ឱ្យកើតជាទោស	បង្ហាញប្រយោជន៍
ត្រួតមានកំហុស	នាំឱ្យកិនហោច	យើចិត្តដ្ឋានឡាច
	ព្រោះតែឱបក្រាស។	

ឧបត្រួតទីនេះ ៦. (១២.) អកុសលបកម្បពីព្រោះនាយដែលអន្តោលជាប់តាម

មកចេញមុខឱ្យលបដ្ឋាច់ដើរិត :

ពាណិជ្ជកម្ម

វិឃបញ្ញកកម្ប	ដែលចាំងឈឺដែលជាប់តាម	គីមោសប្រាកាតិប្រាកាតិ
	ដែលហ្មាំដើរិតនៅខ្លួន។	

ប្រាការតិប្បាចកម្មការ អាជីវិនិត្យនៃក្នុងខ្លួន មិនឱ្យសំឡូរគឺប្រាកដទែន
ប្រាកដដើម្បីដែលក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ

ឧបនឹង ន. (ន. ន.) អ្នកដែលចូលនៅលេខាងមុខចិត្តឯមដីវិតដោយសារ
គេឱ្យទេះ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឧបដីវិក	រាល់ពេលបាយទិក	គិតតែពោះខ្លួន
មួយផ្លូតមួយផ្លូត	ឱ្យតែគ្រប់ផ្លូន	ពុំស្សែនិកស្សែន

ប្រណិតទី២

ឧបនឹង ន. (ន.) អ្នកដែលរស់ដោយសារគេចិត្តឯម។ បើត្រូវជាមួយនឹង :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឧបដីវិក	ិលពាំរកសុ	ដោយអាងតែគេ
ចិត្តឯមរាល់ថ្វី	តតបិរិនេ	ឱ្យបុសចាំទេ
អ្នកបុសក៍ដោរ	បើគ្រានចិត្តបោរ	រកសិលបរវ
គិតតែពីនាន់	ដោយកូវិត្រកអរ	ប្បាតចាកសិលជមិ
	កំពុំប្រធ័៧	

ឧបនឹង ន. (ន.) កុសលកម្មពីព្រោះនាយដែលចេញមុខទំនុកបម្រុង
ឱ្យបានសេចក្តីសុខចម្រើន :

ពោកស្រុកតាមរបាយ

វិទីបច្ចុប្បន្នកកម្ម	ជំយ៉ាត៊វគ្គសង្គមឱ្យប្រាកាសសុខ	ទំនុកបច្ចុប្បន្នឱ្យិភីកម្មឱ្យ
កកម្មនេះជាតុបុណ្យកសល់	ដែងជួលបែងបញ្ហាឌីនអាប់អន់	មាននាពាកម្មដែលសារិនា
មិនត្រឹមទៀតជួលសុខឱ្យក្នុង	ជំនួលសុខគ្រប់គ្រាន់ឱ្យសហរដ្ឋមួយ	អាចជួលកូសុខឱ្យដែងម្នាយ
	អាចជួលកូសុខឱ្យដែងម្នាយ	អាតកាសិន្យាតិដែងទាំងនៅយើង
	ឱ្យប្រាកាសសហរដ្ឋមួយដោយសារជំនួល	

ឧបនេតែន ន. (ន. នំ.) ការពន្លេប់, ការណែនាំ, ការឱ្យនៃយុទ្ធសាស្ត្រ; ការបញ្ជាន់, ការប្រែកលែងប្រជាធិបតេយ្យ :

ពោកស្រុកតាមរបាយ

ឧបនេតែសបុរាណ	ដែលចាស់ព្រោងបាន	ពន្លេប់ទុកមក
គ្រប់ប្រាក់ដន់	គន់គិតវរករ	កំបើកាន់យក
	សេចក្តីព្រារៗ។	
	ខ្ពស់ទៅការដោយសម្រេច	
ធ្វើការដោស់	គ្មានឧបនេតែ	ពិគ្រុណាសោះ
ប្រើនគោរករាត់	វិបត្តិការនោះ	បើពុំដ្ឋាន
	កំគង់មានផ្ទាល់	

ឧបនេតែន ន. (ន. ន.) អ្នកដោក, អ្នកដោកប្រាស់, អ្នកប្ររព្យ, អ្នកបំបាត់គោះ បើស្រីជាមិនការ :

ពោក្យរាជរាជ

ឧបដិកនឹកទៅយោកប្រាស់ នោះបីចាស់ហើយកើតិនាល ថែមទាំងប្រាសស្រីខ្មែចត្រកាល

ឧបដិកជាប្រពន្ធមេ

វិទទេត្រវត្ថាដាច្បាសម្បយ
មិនព្យូយកសិរីយល់ចាន់តែ ដួចត្រាកាំងទីបីព្យាយ
ទុដិនទៅនេះតែក្រោងច្បាប់

ជាប់គុកមិនដងកិនខ្សោន ប្រឡាសត្រូវទេតម្រូវចាប់ ចាប់ចុះកិច្ចិកសម្បាប់
ចាប់ញាយយោកញាយជាប់គុកញាយ

ឧបនាយក: ល. (ល. ឯបនាបាហ) ដំណើរចងកំហើង, ការដ្ឋាកំហើងឱ្យដំ
នៅជានិច្ឆ; ការចងកំនុបុចងពេរ។ ព. ក. ប្រើជាទុបនាបាហ៍ ក៏បាន :

ពោក្យរាជរាជ

ឧបនាយកជានុកំនើងដែល មេដែក្នុងផែជានិច្ឆ មិននាយកំយុទ្ធផែកនីច
នាំឱ្យបងបិចបែកសាមគ្នី

បើឱ្យដោរនៃម្បយន្តុត មិនកជាយកត្រូវកើត កើតិនាលស្រាវកញ្ញាពិ-
តិនុគិតនៅឱ្យង់

ឧបគិត្យរាជរាជ ល. (ល.) អកុលបកម្មពីព្រោងនាយដែលជាប់តាមមកដ្ឋល់
បៀវតបៀវនិយបាននូវបេចកិចកូលបំបាកវិនាលទ្រព្យធនជាមីមេ :

ពោក្យរាជរាជ

វិឬបិន្ទុកកម្ម តយយ្យីយៀតយៀនដីកិន្នុ តាមយកដែលធ្វើសិកគ្រលុក
ញ្ចាំងសុខឱ្យប្រាសមេញ្ញីនេះ

ប្រនពមកវិយោសា ជាកម្មខាងក្រុងបុរុយ តាមមកដ្ឋល់ដែលមិនគិចទេ

ព្រឹត្តយោងរាជ្យនៃយោងនោះ។

ឧបនោះ ន. (នំ. ន.) គ្រឿងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ដិតឡាន (ជាតុក្នានីងបរិការ) :

ពាក្យស្រួល

គ្រឿងខ្លួចនោះនឹងបិទនាន
ក្នុងលោកគេនៅតែដែលតែដែង
ដូចជាអ្នកដឹកច្ចាស់នឹងនោះ។
នោះបីអ្នកបូសនៃដោយសារ-
សិលជ្ជិសនុធមិកីរាល
ត្រាត់ទីនឹងដោយបីអ្នកនោះ។
គ្មានសុំរីបសុំរីប
ពីហើនស្ថិតិយវិធីដែង
ឈ្មោះថា អ្នកស្រួលមួយបីប៊ូរ។
នូវសុំរីបសុំរីមិនត្រូវ
ឈ្មោះថា អ្នកស្រួលមួយបីប៊ូរ។

ឧបនោះ ន. (នំ. ន.) សេចក្តីប្រែប, សេចក្តីប្រែបធោប, ការប្រែបប្រង់ច, ការប្រង់ច, ការប្រែបធីម, ការទាញយកហេតុជាផីមមកប្រែប, មកប្រង់ចឱ្យជាយយល់។ ខ្ញុំប្រើជា និងកំមាន «ប្រែប, ប្រែបប្រង់ច»។
ប្រើជា និងកំមាន «ដែលប្រែប, ដែលប្រង់ច» :

ពាក្យស្រួល

ឬមាកំចាត់អប្បមា
ប្រសិនបើថាគុចសេចក្តី
នូវសុំរីត្រូវតាមអក្សរ។

ឧបនោះ ន. (ន. ឧបមាតុ) : ស្រីអ្នកចិត្តីមរក្សា (ដួចម្នាយ), កីល្មោះ :

ឧបនគរ ន. (ពេ. ន.) ការណោលតិះដ្ឋីល, ការណោលទោស; ពាក្យតិះដ្ឋីល,

ពាក្យណោលទោស :

នាស្អាគាល

ឱហវារជាតាក្យតុរម្យសរាង ឬន្ទាត់ន្ទររាងលើងណោលខ្សែត ឬនាន់សម្បិតិំចង្វ័ត
ឬឯេស់ទេដ្ឋីតនាំប្រួយចិត្ត។

ឧបនគន៍ ន. (ពេ. ន. ឧបនគន) ការអង្គយសម្រាក; ការឈប់សម្រាក;

ការសម្រាកលើបោកម្នាច់ :

នាស្អាគាល

ធ្វើការងារផ្តល់	កំឡុងកំលន់	ត្រូវមានឧបនគន៍
ម្បយដងម្បយកាល	សម្រាលកុំដ្ឋែស	ឬនាន់ដ្ឋែសប្រែបាស
	នាំឱ្យមានរាត។	
ដីដីដីជាន់	ដឹកច្បាំមិនគ្រាន់	តែងនាំឱ្យស្វាក
ធ្វើការលើងកើត	ដ្ឋីតុលីជាំជោក	បានជាថាស់លោក
	ហេរាតសង់ផ្ទះ។	

ឧបនគន ន. (ន.) ឧបនគន, ចំង់; ក្រុងទីសទាក់, ក្រុងជំទាហ់,

ក្រុងរាណជំណើរ៖

នាស្អាគាល

ឱហសន្តជាថ្មាក់នាំនាន់ រារាំងឱ្យរាយស់ស្វាកកិច្ចការ នោះជំនួយការដឹងអាចី
អាចារក់ជោយដូចជាត្រាប។

ឧបទាន់ ន. (អំ. ន.) ការសិចសប្បាយ, ការសិចក្តកក្តាយ; ការវិក
រាយសប្បាយតាមបើតិត :

៣៩

ពេលគេយើចាប់	បុមានគេស្ថាប់	កំដើមឱបហាល
ត្រូវមើលមុខក្រាយ	កំធ្វាយផែសង្កាត់	វិជ្ជឱបហាល
	សម្រាប់ពេលដ្ឋោន៍។	

ឧបទេន ន. (អំ. ន.) ហេតុដិត, ហេតុដែលប្រាកដនៅមុខ, ទំនងដែល
បណ្តាលឱ្យយើញនៅមុខ :

៤០

ឱបហេតុមេងស្ថាបិត។ ពិនិត្យសង្គមទៅយើញច្បាស់ យើតាមផ្ទាប់ដីដោលធនាគារ
ចាស់។ តែងទាយច៉ាមានលាន។

ឧបនាយក ន. (ពាក្យប្រើភាយមកពី ន. ឯបទូរ) ឱបទ្រព័ :

៤១

ឱប្បាកវិកីឱប្រព័	ឯកដឹកដួចយើបំប្រាកដ	ជាតុចង្វេងកើតិបន
	ប្រពិនិត្យនិតិតមានអំពី	
យើងមិនឱប្បាកវិកីឱប្រព័	ប្រពេលដឹកដួចយើបំប្រាកដ	សុចិតជាងមិជាទស់ដឹង
	ប្រពិនិត្យជាកស្ថិតិស្ថានឱប្បាកវិកី	

ឧបនាយក ន. (អំ. ន.) ការប្រកាន់មា, ការប្រពោដចិត្តគំនិត, សេចក្តី
ប្រកាន់ជាប់ស្ថិត, សេចក្តីជំពាក់ចិត្ត :

ମେଲ୍ଲାକୁଳାର୍

ឧប្បជនមានប្រាជេវតែងដូរ ឱ្យការកំណងឆ្លាត់ទៅក្រោម ប្រគល់ប្រយើតតមានយុទ្ធសាស្ត្រ

វិនិភាកសក់នងគ្រោះរដ្ឋាភិបាល

ឯកចារជាមួយនឹងមន្តរ ឯកសារយើទត្តាតំដែលយ្យាត នូវសោកសារមានជាមុន
បដិច្ចុប្បារជាប់ពីថ្ងៃ

មានអវត្ដជាប្រភព និងតួចយប់ត្រប់ដោ នូវសត្វកើតស្សាប់បន្ទុក
កើតស្សាប់ស្សាប់កើតជាប់មិនជាច់។

ឧបនគរបាយ (ព. ពុ.) និងជាមួយ (ព. ពុ.) ត្រូវបានដំឡើងដើម្បី ត្រូវបានដំឡើងច្បាប់ :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

វិគ្របាជ្យាយ អាចីរួចណ្ឌាកាយ មានរូបរសិរី

អាជីវកម្មរដ្ឋសារ

ជនកសាងបោង

ឧប្បជ្ជ ន. (តំ. ឯ.) លីវិច, លីវិចលុយដឹង, កិច្ចកាល; ផ្ទៃគំនិត; កាលមាយា :

ମେଲାକାନ୍ତିକା

ឧប្បយកម្មាយប្រាប់ការណ៍ពិត បុរីន្តីជិតស្រួលស្រាវជ្រាវ ហើយប្រាប្បែកត្រូវរាង

គ្រឿននៃមិនប្រាកដប្រយោជន៍

ឧប្បជ្ជកម្មនឹង ន. (ខ.) សេចក្តីផ្លាស់រៀបុគ្គលការប្រើបាយ :

ମେହୁର୍ କବିତା

ឧបាយកេសល្បី

រំលែកពេទ្យ

នគរបាល ៩៥

គ្រួយរោង

មានស្តីពេជ្រៈ

សំភីកុំលែះ

ឧបាយកេវលណ្ហី

ឧបាយកេវលណ្ហី (នៅ ន. ន.) សេចក្តីថ្លែងក្រុងតិច, សេចក្តីថ្លែងក្រុងតិចខ្ពស់, សេចក្តី
តានតិចក្រុងតិច :

នាមអ្នករោង

ឧបាយកេវលណ្ហី (នៅ ន.) មនេះដែលជាមីនីហ៊ិត សម្បទសាស្ត្រក្រោងពិនិត្យ
យើងឱ្យពិនិត្យល្អូវយើងឱ្យពិនិត្យល្អូវយើងឱ្យពិនិត្យ

ឧបាយកេវលណ្ហី (នៅ ន.) អ្នកអង្គួយជិតិឱ្យប្រើប្រាស់, អ្នកបម្រើ, សិស្ស
សាសនា។

៧. ៧. អ្នកដល់ព្រះរាជក្រឹត់យើងឱ្យជាទីថិចប្បជានិរញ្ញក គីត្របាស្តែដល
ច្បាបកាន់ពុទ្ធសាសនាសិប់ ហើយការសិបជម្លាប់ខ្លួនតាមច្បាប់សម្រាប់
ពុទ្ធបាបនិកដនឹងជាត្របាស្តែ :

នាមអ្នករោង

ឧបាយកេវលណ្ហី (នៅ ន.) ដែលត្រាន់តែដែកកិត្តិវិធាន បុន្ថែមការងារម្រោង
ប្រាសកនាយកនាយិក។
ព្រះសុខទេព្យកសហរស មានចិត្តស្រស់បស់ឡាយសាសនា ការសិល្បីទិន្នន័យបន្ថែមត្រូវ
សាមគ្គិសមត្រូវដើរិតសុខ។

ឧបាយកេវលណ្ហី (ន. ន.; នៅ ន. ឧបាយកេវលណ្ហី) សេចក្តីថ្លែងក្រុងតិចខ្ពស់
ម្មយសម្រាប់ :

ពាណិជ្ជកម្ម

ឧប្បាយនាមដែលនគរឿងដោយស្ថុភក	ដំណឹងតាមពាក្យប្រាក់ការ	ដែលមានពន្លេប្រចាំឆ្នាំចៅ
ប្រាក់ការប្រចាំខែត្រឡប់ដើរ	និភ័យលាមណារមិនត្រូវប្រើបាន	រីករាយប្រចាំឆ្នាំប្រើបាន
ប្រាក់ការប្រចាំខែត្រឡប់ដើរ	រដ្ឋយិនសញ្ញាថ្មីមិនស្ថុរបស់	ប្រាក់ការប្រចាំឆ្នាំប្រើបាន
	ស្ថិកស្ថិកស្ថិក	ស្ថិកស្ថិកស្ថិក

**ឧប្បាយ ៩. (ខ.) ការតាំងចិត្តជាកណ្តាល, សេចក្តីព្រឹត្តិយកធ្លើយ, ដំណឹរ
មិនលម្អិតឡាយទៅខាងក្រោម :**

ពាណិជ្ជកម្ម

មេត្តា-ករុណា-មុនិតា	ឧប្បាយនាមដែលនគរឿងសោរ	ប្រសិនបើជាន់នាមដែលនគរឿងអស់ត្រូវ
	អាជការនៃរក្សាទួរដិតជាល់បាន	
សមឈាកនាមដែលនគរឿងសុខសុច	ត្រូវបានប្រើបានប្រចាំប្រឈប់	ប្រាក់ការប្រចាំឆ្នាំប្រើបានជាល់ល
សុម្រីជាថែមមេត្តាមួយ	ដូចជាស្ថិកសុខិត្តិជានិច្ចុប្បន្ន	
	និងប្រើបានប្រចាំឆ្នាំប្រើបានជាល់ល	
	និងប្រើបានប្រចាំឆ្នាំប្រើបានជាល់ល	
	និងប្រើបានប្រចាំឆ្នាំប្រើបានជាល់ល	

**ឧប្បាយ ១០. (ខ.) ដែលជាប់ទាក់ទងដោយថ្មីខោលបែងច្រើនដែលមាន
ក្នុងថ្មីខោលចៅ ៩. អ្នករក្សាពោលចំណុះ (បើស្រីជាពោលចំណុះ) :**

ពាណិជ្ជកម្ម

ខោលចំណុះ	គេអាចបង្កើក-	ចិត្តឱ្យល្អាតត្រូវបាន
ពីការមគ្គុណា	មិនឱ្យរាយមាយ	កិច្ចការសម្រាយ
	គេយប់មិនធើទេ។	

ថ្វូមបយប់មួយ	ឈប់គិតមិនព្រៃយ	គេតាំងចិត្តលើ
នីកឆ្លាជ់តែសិល	ហើយនិងអំពើ	អីដែលគូរធ្វើ
	ទីបធ្វើតាមគ្នា	

ឧប្បត្តិក ន. (ន. ៩; ន. ឯប្បតិ) ការកើត; ការចាប់ជាតិ។ ខ្ញុវប្រើ
សំដាក់បែងច្នៃថា «ការកើតឯង; ការចាប់កំណើតតមាតាបិតា, ពតមេបា;
ឧប្បត្តិក»។ ប្រើជា ឌិ. កំមាន «កើតឯង; សន្យាពិភាក្សា» :

៣៩

សមិទ្ធប្បតិកឡើងឯង	គុរីកឯងកុំណាយប្រញាប់ថា-	តាមវ្មាមត្រូវតែចារោយ
	បើពិនិមីមថាកុំដ្ឋាយ	
ជ្រើនរាក្យប្បតិកសិនទេនាត	ចេញទៅតែជំនួយ	មនុស្សលីប្រុសិរីធម៌ដែលក្រាយ
		នាំឱ្យអ្នកឯងទៅមិនដាយ។

ឧផលេត្តុប៊ែន ន. (ន.) អ្នកដែលកើតអំពើមាតាបិតាមានពួជធម្មលើគ្នា :

៣៩

វិព្រះមហាសត្វ	ព្រះនាមសិទ្ធិត្ត	ឱកតាសុជាត
ពព្រះរាជរដ្ឋ	មហាក្សត្រនៃនាទិ	តាំងពីព្រះបាន
		ឱកកំមក។

ឧផលុយ ស៊ែន្ទា. បុ. ឲ្យ. (៩. ន.) ទាំងពីរ, ទាំងគ្មោះ :

៣៩

ខ្មែរឃើញយាយតា	ទាំងឱកយា	បណ្តីរគ្នាថៅ
---------------	----------	--------------

តារាងបាលឈើថ្វី	យាយទួលដោរព្រៃ	គាត់ប្រាប់ថាទៅ
ខ្សែចាត់	ធំដោនៅវត្ថុ	តម្លៃបានដល់-
ឡើវត្ថុស្របហើយ	កំពុងខ្សាយខល់	ធ្វើប្រាប់ថ្វី
	ដូចជាបៀយទី	
	ផ្លូវបេចបង្រៀន	
រាជបុត្រា	ចាំងឱកយា	នាំគ្មានព្រៃ
រករាលិវិជ្ជា	នាប្រទេសក្រា	ព្រះទ័រសំដោ
	វិជ្ជាពណិជ្ជា	

ନିର୍ମାଣ ଏ. (ଇ.) ଅକ୍ଟ୍ୟୁଟ୍ :

ពាណិជ្ជាយករ
មានសេចក្តីថាគេដើរ ដើយម៉ឺនអីហិរញ្ញវត្ថុ
តាមដំណឹងគេច្បាបទៅ។
ខ្លួនប្រើជាមិន្ទាន
តាមនំអាសាក្សស្អួលហេត សេចក្តីក៏សំដោ
ថាមឯកនោះដែល។

ឧប្បជ្ជនាគ ន. (ឧ. ធយោមរោ) ភារ់នេព្យាយាម, សេចក្តីផ្តើម,

ဒီဇင်ဘာ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ

កម្ពាត់កីឡូក

មិនឱ្យរកវាន

ទោះបីឡូកមាន

កំមានស្រីងស្ម័រ

ខែ ៩ (ខែ ឯក) ច្បាច់ (ព. ក. ប្រើជា ឱ្យ កំមាន, តាមត្រូវលមាត់) :

នាក្សែត្រូវ

ថែកូនពុំងា

មាយកីងឱ្យ

ស្រីរប្រែលដោក

ត្រូវកូនស្តាប់មាយ

កំឱ្យទឹកដ្ឋាក-

មាយហូរប្រើនពេក

ឈាក្សុនមាសមាយ។

ខ្លួនឯកដៃខែ

គេរត់ថាលទៅ

ឧរាងក្រោ

យើង្វាតត្រូវក

នៅតែម្នាក់ឯង

កណ្តាងលំបាក

អញ្ញត្រូវសម្រាក

ឯណាទៅអីយេ !

ខិះ ឬ ិះ ៩ (ព. ឬ.) មាសធ្វើន; មាសទឹកដែល :

នាក្សែត្រូវ

ឲ្យស្អួលឯងថ្មីកម្បត់

នូវអត់ត្រាំទៅកីសោកឡើយ ធ្វើមេចយើងកើតក្នុងឈោកហើយ

កោះព្រឹមនៅត្រង់សិនបន្លឺនិងធមិះ។

នូវយើងខ្លាងរោងរាយរក

ធនិសយកទៅគុណាឌីបន្ថែម ឯងយើងនឹងប្រាកដុំដីរ

ដែលសិនបន្លឺនិងធមិះផ្លូវសុខិត្តិយ្យ។

នគរោង: ៩ (ខែ នគរោង) អ្នកជាប្រមុខនៃរាជាណីក (មេទៀតាបានរចំ);

ក្រុងត្រូវរាយក្រឹង :

ពោក្រុណាទ្វេ

មន្ត្រីនៃនាគុងរដ្ឋបាល	បណ្ឌិតរដ្ឋសន្ត	ខំម្នាស់សូមតាមទេតការព
	ប្រាជ័យសូន្យជាស្អាថិច	
ប្រាជ័យបិមិនទេតការព	ជាស្អាថិចបិតបិវិជ្ជ	ខំម្នាស់ត្រូវទេតាមស្អាថិច

និង ន. (នៅ) ពន្លឹះបំព្រោះជិតត្រួត, នៅលាត្នីប្រាជ័យ, ពេលបំព្រោះ, ពេល
ក្រហមជកិត (បោរិ ឧសាសារ, ឧសាសម័យ ឬ ឧសាប្រភាព កំបាន) :

ពោក្រុណាទ្វេ

នៅពេលឧសា	ដែលប្រាជ័យសុវិរឿយា	បញ្ជាញរដ្ឋិស្ស
អស់ទាំងដនឹងដង	ទោះប្រុសទោះស្រី	ទោះទាំងបក្សី
	កំភ្លាក់ពីដេក។	
ផ្ទាប់ធ្វើការអ្នី	ជាប្រក្រពី	តាមដោយចិត្តត្រួត
ទោះការនោះធ្លីនៅ	ពេកពន់សំណើក	ធម្មតាដែកលោក
		ឱ្យខាងពុំបាន។

និត្តវត្ថុ ន. (នៅ និត្តវត្ថុ) ចំហាយ, ចំហាយគ្រី, ចំហាយដ្ឋី, កម្បូល, ឬ :

ពោក្រុណាទ្វេ

ឯស្សែនសំខាន់ខាងចំហាយ	ឯធម្មតាដែកលោក	ទោះមនុស្សទោះស្តុកាលបិះយ្យាត
	ឯធម្មតាដែកលោកជិត។	
ប្រាជ័យបិមិនទេតការព	កាលណាតាមឯស្សែនអស់សូមតាមទេត	អាយុវត្ថុរាយកំត្តាសប្បី

ជីវិតក៏ស្មួរកាយសុកស្នើដុំ

គេហទ័រស័ព្ទការងារ

ទេវាគិម្មានគុណាព្យរធើដីង

ជោគបង្កើតការប្រើបង្កើត

សុកសិដ្ឋចកល័អង្គត់ខ្លួន

ឧត្តម្រូវលេខ (ល. ឯស្សាបា) សេចក្តីផ្តើមហាត, សេចក្តីខិរីយាតបូសង្កាត,
ការទំបន់ជិនខ្លួល, មិនបានបាន :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବ୍ୟ

ក្រសួងពេទ្យ

ព្រះមានិស្សាប័ណ្ណ

កំខិលប្រអូស

កម្រិលទំនភក

សំគាល់ជាអ្នករួម

ព្រំគេងដ្ឋាន

ព្រោលុសកេរីណូយា៖ ៤

ខ្មែក ! ពាក្យទូច្ប័យពិលាប :

ពេជ្ជក្រុងវត្ថុ

អេស្រីនកុងក្រុង !

ពិនេះខ្លួន

ເຕີບານຮູກດາ

និងជូយ ធ្វើតែ ដោយ

ប្រមុន្តមាតា

កាលមានបុគ្គលិក

ជំនាញជាមួយ

ពិធីថ្ងៃនេះខ្សោយ

ក្រសួងពេទ្យ

ផោយដកដ្ឋីម

កីឡាត់ប្រាសប្រា

សាស្ត្រពិភាក្សាអនុញ្ញាត

អ៊ីជ្រើម

ខំអស់ចេណា !

អ្នក តិ. និយាយលីកសរសើរ, ប្រកាសគុណ, ប្រកាសសេចក្តីលួយខ្លួន

ដៃទីស្មាប់ បុនិយាយលើកបំផើសលើសហគ្រប់ខ្លួនទៀត :

ពោកស្រុកស្រួល

ការអើមិនទាន់ដល់

កុម្ភយុទ្ធលំពេជមួតមុន

ប្រាជៈប្រើបង្កើតទៅស្ថិន

អូតមុនប្រើបង្កើតទៅចាប់ខ្លួន

ធ្វើការមានស្ត្រី

រារាំងដូរបុរាណីជាមុន

ពុំអាចនឹងការរារាំង

ឲ្យរារ៉ាស្វាកខ្ពួចការអេស់។

ខ្លួន ន. នេសាទុបករណីម្នាស់ប្រើបង្ហែត មានក្រឡាងដែលបានរារាំង
មានកម្មុលបណ្តុកតសម្រាប់ដាក់រាយក្នុងទីក្រុងប្រាជៈខ្លួនដែលបានរារាំង

មានកម្មុលបណ្តុកតសម្រាប់ដាក់រាយក្នុងទីក្រុងប្រាជៈខ្លួនដែលបានរារាំង

ពោកស្រុកស្រួល

ប្រយ័ត្នដុងខ្លួន

ត្រូវបានបង្កើតដោយខ្លួន

ពិបាកបង្រេះ

ដូចដីនអន្តោតាល

មានចិត្តស្រាលខ្លះ

ជាប់អ្ននុញ្ញះខ្លះ

អ្នកណាដូរបានរារាំង?

នឹងឈើ ន. យកចិត្តទុកដាក់; គោរព, មានអាងរភាព, ប្រុងប្រយ័ត្ន; នីកនា,

នាំពា; ទំនុកប្រមុង :

ពោកស្រុកស្រួល

មនុស្សដើមិនប្រហែល

សហគម្រោសថស្មើយើងឱ្យជាក់

មនុស្សបែបនេះបើប្រើបង្កើតនាក់

មានលក្ខណ៍នាំឱ្យជាក់ទិន្នន័យ៖

ខ្លួន ន. ឈ្មោះរោគម្បាសប្រើបង្ហែត កែវតនាអេក្រក ធ្វើទុកដោកកិច្ចិកឱ្យមានកន្លែយចេញន

និងពពីក ឱ្យដោកកព្រៃកជានិច្ចជាតិដំនើរដី ទាំងជាបោគជាយឆ្លងពីអ្នកម្នាក់

ឡើងការដោដែលទៀត :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

រាជអេស្សីដ្ឋកក	គ្រួយបង្ហាញ-	ទេសហោចា
ជំនឿត្រាក្បុម	ជាយផ្លូវពីគ្មាន	គ្របុគ្គលិតា
	ប្រយ័ត្នខាងក្រោម	
គ្រឹះនៅក្រោង	ដែលរារូមលេង	ចូលគ្មាន
ក្រោងម្នាក់មានរាជ-	ត្រាក្បុមចម្លង	ដោយការទាក់ទង
	គ្មាននោះឯង	
រាជក្រុងជាយណាស់	ទោះចាស់និងចាស់	កំណត់ស្ថាន
ឬ៖នៅពេញដ្ឋកក	ធើបនាទ្វាប់ចេង	ប្រាប់បោតុនេះឯង
	ឱ្យអស់សង្ឃឹម	

នៅថ្ងៃទី ១ ដែលចេញការប្រើប្រាស់មិនមែនការ
ជាតិទេ :

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ខ្សែបង្រៀនអេម្ចុច	ដួននាំខ្សែបង្រៀន	ប្រយោជន៍ត្រួតពេល
ដួនកែតងវិស័យបោតុ	ណាមួយពុំសម	ដួនកំនែប្រឡេ
	ព្រោះខ្សែបង្រៀនអេម្ចុច	
មានវិស័យបោតុ	ចេងពីការលេង-	លើវិស័យបង្ហាញ
ឱ្យបោកសាមគឺ	ខ្សែបង្រៀនអេម្ចុច	ព្រោះខ្សែបង្រៀនអេម្ចុច

ឱ្យចរអតាំងមួល។

នេះខ្លះ គិ. ១ ព្រះព្រះដោយទាល់កំនិតបុទាល់សម្បី, ទាល់សែបចក្តីផ្ទើយបុដ្ឋាសជូនកចង់ក្រាកចេញបុន្តែមិនបាន ព្រោះខ្លាចូលព្រោះព្រោះព្រោះព្រោះព្រោះដើម :

ឈាម្យការឈ្មោះ

ក្នុងខ្ពស់ទាន់ឆ្នាយ	ព្រៃរហាត់និយាយ	កំធ្វើអេះអុះ
ព្រោះព្រោះព្រោះព្រោះ	ថ្មីមថ្មីមព្រះព្រះ	ព្រៃរហាត់ឱ្យលុះ
	ជីវិតធម៌	

ឯកអន្តោ ៩ (ន.) អង្គប្រសើរដុត; អ្នកដែលមានខ្លួនប្រសើរដុត :

ឈាម្យការឈ្មោះ

ក្បែព្រោះក្បានិងកអង្គ	ស្ថិចយាងតម្រង់	ទៅកាន់ប្រាសាទ
រាជនិនសនិ	ប្រសើរស្ថាងស្ថាត	ធម៌បេរិយព្រះបាទ
	ប្រើប្រាស់ស្ថិចច្បាបក្នុងៗ	

ឯកអន្តោរហត្ថលូប ឯកអន្តោរហាន ៩ (ន. «ឯក + អគ្គ + អរហត្ថ ឬ ឯក + អគ្គ + អរហា») ព្រោះអរហត្ថប្រសើរឯកបុប្បន្នព្រោះអរហត្ថប្រសើរដុត :

ឈាម្យការឈ្មោះ

ព្រោះពុឡព្រោះបច្ចេក	និងឯកអគ្គរបា	អគ្គសារកា
	និងមាតាបិតាដែងៗ	
គ្រឿនឯកសារស្រាតារ	និងទាយកត់តមោះប្រុង	និងអ្នកទេសនា
	កុយដៃបុណ្ណោះប្រមាជ់	

បុគ្គលទាំងដប់នេះ	ត្តូរប្រាប្រើវិសេសម្នាត ត្រូវកំបីប្រមាថ ត្តូរឱពាតរៀនឱ្យចាំ។	
ថាមិនត្រូវប្រឡុស្ស	ប្រើដឹងឈុសធ្វើឱ្យត្រាំ- អងខុសក្រោងនឹងនាំ- ឱ្យបានទុកយើត្រាន់បានៗ។	
ឆ្លងកែវខ្លះ		
ឯក-ឯកនិងកំ	កិសិម្រាំងនៃការព្យារ ដូចការព្យាច់ឯករាជ្យ	
ឯកនិងកំ	ឯកនិងកំ	
កំងបិធីរាជ្យនេះសុទ្ធដែងក	តែមានចំណួនឱ្យត្រូវនាំង ប្រើតាមដើរការចូលរួមនឹងតាំង	
ឯកនិងកំ	ឯកនិងកំ	
ឆ្លងកែវខ្លះ		
វិសិម្រួចាងក	ជំបានអនេក និងសញ្ញាផ័ទ្	
ប្រសចនិងអូកប្រើ	គេចោះប្រើលេប ឱ្យតែប្រែពេ	
កំឱ្យមានអង់	កំឱ្យមានអង់	

ឯកនិងកំ: ល. (ល. ឯកទីក្រុង) អូកដែលគេលើកថាប្រសិរជាងគេខាងមុខការ
ប្រចាំណាមេះវិជ្ជាបាម្បយ :

ឯកនិងកំ		
ពួកសារត្រាទាយ	ដែលនៅធ្វើការ	ក្នុងវិទ្យាល័យ
នុំគេសុទ្ធដែ	មានវិទ្យាដែ	ទាន់កាលសម្រេច
	នៃការសិក្សា	

ខ្លះមានចំណោះ	ឬស់ដល់ថ្នាក់ចេះ	ធនទឹកា
គ្របុព្ទធិតា	ក្នុងថែរាល់គ្នា	ឱ្យមានវិជ្ជា
	ធនទឹក៖	

នៃខេត្ត និង រាជធានី នាប់ដូនរណាបរណិបដើម្បី ឱ្យជិតសិទ្ធិភាព, ផ្លូវបន្ទូប :

ឈរក្រែង

វិជនអេបអប	ប្រើបែបផ្លូវបន្ទូប	ប្រចុបប្រចេង
បញ្ហានាយអាយ	ដោយប្រើបាក្សោះ	តាមព័ត៌មាន
	ឱ្យបានប្រយោជន៍	
ពុំសុវរដ្ឋនូវខ្លាស	បញ្ហានៅសង្គម	មាននៅមានឡាច
អ្នកខ្សោយគំនិត	ពុំគិតលិតណ្ឌ	ដំណើរការដោយហោច
	គង់លង់តាមខ្លះ	

នៃខេត្ត និង រាជធានី ផ្លូវបែប :

ឈរក្រែង

ស្តាយនោះមានផែមឱ្យជា	ជាងស្តាយនានា	គ្រប់គ្នាដំឱ្យប្រើប្រាស់
បើដំនឹងបានចម្រៀង	ទ្រព្យធនក់កែវ	ក្រោនដំឡើកកុំខ្លួល
កុំឱ្យរបរចេរិល	ប្រោះពេករិល	រិលកុំយើរិលក្រុង

**នៃខេត្ត បុរិ នៃខេត្ត បុរិ ប្រជាប់បង្កើតក្រុងមួយប្រភេទ ធ្វើដោយណើឱ្យ
ឱ្យមសាថ់ជិតបុរិដោយភ្នែក, ដោយស្វែងមានរាងស្របដៃក្នានឹងក្រាល់បុរិស្ថា,**

၁၃၅

បំពាច់ទុកដោះស្រាយ	នេះជាប៉ាប៉ែណា	ខ្លួនភូមិបុរាណ
ប្រើជូនបែងការឡើង	ដែលយើងធ្វើបាន	ចាស់ទុកបុរាណ
	ហេរអរណី។	

ពាណិជ្ជកម្មនៃការពាក្យដែលបានក្លាយជាប្រជាពលរដ្ឋ

ពេជ្ជក្រុងនាយក

ជនប្បកអ៊ីសមេស	ត្រីនគ្គចប្រហេស	សុដឹរជម្រើ
យើព្យាគេត្តិមត្រវ	ពុស្ទរភ្លកអវរ	ត្រីនមានអំណារ
កិច្ចការពិបាក	ផ្លាឃំភិរាយមាយ។	
ទម្លៃត្រវេក	ត្រីនតែលូប់ផ្ទាក	ចង់បានការដាយ
	ចូលចិត្តតែស្ថាយ	បើខាងចាយរាយ
	ដាយតែបើគិត។	

និគែវត្ថុ (ស. និគស) ផ្លូវ, លំនៅ, ទីនៅអាស្រែប្រឈម :

ពេជ្ជក្រុងនាយក

ពីដើមទីនៅបាយនាន្តិក់ស តិចណាស់មិនប្រើនដូចសរុបថ្មី តុក្ខវរដ្ឋប្រជុំនាន់សម្រេច

ទីក់សម្រិនអំពីរដ្ឋាននៃខេត្ត

និភាគ ៤. (ជ.) យុវាជាណរដ្ឋានព្រះបាទមនុ (ក្នុងបច្ចេកប្រឈម) ដែលជា
ប្រចំមក្សាប្រព័ន្ធដោយមាណរដ្ឋានព្រះបាទក្នុងព្រះទាំងឡាយទាំងមក :

នាយករដ្ឋានព្រះបាទ

ព្រះបាទសុទ្ធទន៍ គោរពមគោរព និភាគរដ្ឋាន

មានរាជបុត្រ វិសុទ្ធផីអង្គ ព្រះសម្បទ្ទិន្ទំ-
ជាមេរាជនាថ់៧

និភាគ ៥. (ជ.) ហេតុ, ការណ៍; ស្ថាន, ទី, ទីទាំងនេះ, ចំនាញ; នៅ,
ដែលទាំងនេះ, ពេលប្រឈម; ផ្លូវ, ទំនួន; សិទ្ធិជោគ; ការនិយម, ការអនុញ្ញាម;
សេចក្តីអនុញ្ញាតឱ្យ; ការយល់ព្រមតាម :

នាយករដ្ឋានព្រះបាទ

យើងទៅកន្លែកនៅក្នុងបន្ទាល់ ត្រូវស្តីឯកសាន្តជាមុន កំស្រាប់នៅក្នុងបន្ទាល់សិន
ធំដីដីនូនកំណាលចូល។

នៅក្នុងបន្ទាល់ បន្ទាល់ដែលលោកនៅក្នុងអនុក្រុន បុរាណហោចោរចោរចូល
ផ្លូវទៅក្នុងបន្ទាល់សិន។

និច ៥. (ជ. និជា) អើងដែលបង្កើតកម្ពារំង, ត្រូវបង្កើតកម្ពារំង, ដំឡូយ
កម្ពារំង គីរសដែលនាំឱ្យមានកម្ពារំង, រស្សាត់; ជិជាតិ; កម្ពារំងកាយប្រឹក
កម្ពារំងកុងខែ :

ମେଲ୍ଲାକୁଳାର୍ଯ୍ୟ

ចំណើអេមខិដ	អូកដែងបាមេដ្ឋ	ចាប់ចិត្តរាល់គ្នា
ដោយសារអូកធ្វើ	គេបានសិក្សា	វ្វឿនក្នុងសាលា
	មានត្រូវដំឡាតាំ	
នាវិនាទា	គួរពេនវិជ្ជា	មេដ្ឋែងកំគ្រាល់
កំគ្រាល់ខិលរៀន	អេវិនប្រវិនទួលាទាត់	ខ្សោពេកវេងលាត់
	កេវិលើរោះមេដ្ឋែង	
ទោះបីខ្លួនដំ	វីយពេលក្រមំ	កំគុរូតរោះ
រៀនធ្វើចំណើ	ឱ្យមេះប្រោប្រែះ	នឹងមានតេដែះ
	ឱ្យកើតឡើងដែន។	

និត្យផែន ល. សម្បីមានរបៀបបែបចំព្រឹមត្រូវ, សម្បីមិនអាង :

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବିଦ୍ୟା

តាត់ហូវតាត់ធ្វើប្រកត្តករ ប្លាសជាមួកស្រុកខ្លះមិនដាយ ស្រាប់ទេដែលតាត់ធិកម្នាយ
សម្រីលើបាយមាននឹងនៅក្នុង ពេលនោះអូកស្រុកនៅក្នុងសម្រាប់ តិច្ឆារៈតាត់មានជាបារក្រាស់
អូកស្អាប់ស្អុកលានជូនប្រាស់

ឯកសារ: ល. (ល. ឯកសារ) ការខ្ចោមបាប, ដំណើរខ្ចោមទូច្រឹត, ដំណើរខ្ចោម
មិនបានធ្វើអំពើអារក្ស, សេចក្តីពេលកំស្បុត ផ្សេងៗអាចចោរបាប :

ମେଲ୍ଲିକାନ୍ତ୍ରୀ

កិរិ-ឱត្តប្បេះ	ជាចម្លៃប្រសើរវេក្ខ ជាចម្លិតែងអាស៊យ នាំដម្លិទីរួចរាល់កែតបាន។
ជម្លើនោះគឺសាទិ-	សម្បូជញ្ញោះឱ្យមាន ស្ថារពីដឹងខ្លួនប្រាកោ នឹកយើកបានមិនភ្លើចក្តាំង។
បើដម្លិប្បនទទន់ខ្សោយ	នូចមុខក្រាយដែងនៅតាំង គំនិតវិងក្រចាំង កម្នាំងចិត្តក៏តែងសែរីយ។

ଆଜିକ ଶ୍ରୀ (ଶ.) ଫେଲରସ୍‌ଟ୍ରୋକ୍ସିଙ୍କ୍‌ଟିକ :

ମେହିରା

ដំណាកំមិទក	ប្រើធ្វើអន្តក់	បន្លែក់បាន
មានស្រែតាមពេលវេលា	ខ្សោយការណ៍មាន-	ទីកន្លែក់នៅបាន-
កំណើលប្រចាំអស់	យុរព្រៃរដាំឡើ។	
សុំគេហ្មាយពេក	ឱះដើរឯងជូស	សុំគេអ្នកក្រោ
	អ្នកមានមាត់នៅ	គេស្តីប្រជាប់
	គ្នាអាសគេណាស់។	
ដំណាកំមិទក	ដាំប្រើនឹងអាថលក់	ប្រាង់កែវរបៀប
ពុំយុរបុំនាន	បានប្រាក់ច្បាស់។	បានជាស់។
	ហេរប្រួញដាប់ផ្ទាយ។	

ខ្សែ អិលីអំណោយ គីលេស៊ីូអល់អ្នកដៃទេ :

ពាក្យរាយ

វិធាក្សមន្ត្រីអ្នក	នេះនោះបញ្ចក់	អល់ខ្សែនិងបោង
នោលជាពាក្សកាត្យ	ឱ្យជាយចាំចង	សរស់រម្លេង
	កំភាត់តាមស្វែរ។	
បុណ្ណោះជាមាតិ	ប្រើកុំខ្សែល្អាត	យកដោរដាច្ន់
អញ្ញត្រសំពួល	មិនត្រូវដ្ឋាស់ប្ររ	ទោះបីមានស្វែរ
	ឲ្យដោរដោយ។	

ទីនេះ ន. (ន.) បុគ្គលិក (ក្នុងប្រុសបង្កើត) :

ពាក្យរាយ

នាងទេវីចាំងអស់	តែតិចសុំចជាត្រា	ហេតុនេះព្រះរាជា
	ទ្រង់រឹងអល់រដ្ឋា។	
តែតិច្ចោះអង្គទេ	បើតែបុគ្គនិងជីតា	ដូច្នេះពើនិរណា
	និងគ្រប់គ្រងរដ្ឋិតទេ។	

ទីមាន អិលីស៊ីូសង្គាតជានិច្ច, សំកើ។ ប្រើជា នូវកំមាន ដែលមានសេចក្តី

សង្គាតជានិច្ច, ដែលសំកើ :

ពាក្យរាយ

វិមទុស្សិបាត	សំកើសង្គាត	ព្រាយាមមំម្បន
កាន់ការអីូ	កាន់យ៉ាងខ្សោចប់ខ្លួន	រមេងព្យាកំងខ្លួន

ឯមានទ្វព្យធន់ ១

ទូរស័ព្ទខ្សែត្រូវការណ៍

កំហើនជីតា	វិធីប្រាជ្ញា	ពុំមែនកើតឯង
លុំតែនិហាត	រៀនសូត្រជាក់ស្អោដ	ទីបន្ទូនយើងងង
	ប្រទេះប្រាជ្ញាយ	
ផ្លូវចុំមានប្រជុំ	ដាក់ថាលលបេង	តិតស្ថិត្រីរា
បញ្ចប់ប្រជុំខ្សោយ	បានប្រជុំពីណា	វិធីប្រាជ្ញា
	កើតុងថ្វាម៉ែន	

ឯកសារណ៍ ន. (ន.) ប្រឡាយបង្កើតកសម្បយ, រដ្ឋាភិបាលកសម្បយ :

ពេជ្ជរាជក្រឹតា

ក្រុងដំឡើងនាមពីរសម្រាប់	គិតជានេរណ៍ដោយល្អក្រាក់ កំបាត់កញ្ចប់នូវឱ្យយើងទៅ
នៅក្នុងតួចក្រុងដំឡើង	យើងយុទ្ធសាស្ត្រប្រព្រឹង កុំពិនិត្យភាពរបស់ខ្លួន

អំណីជំនាញ ល. លើចក្ខុវិក អត្ថ, ការអត់ទាំ :

ពេជ្ជក្រុងនាម

អំណាត់ជានាម	កំបាច់តោងទាម	ថែមពាក្យ «សេចក្តី»
ពុំនោះកុំថែម	សែមពាក្យថា «កី»	មកទៀតដើម្បី
	ឱ្យយុត្តាកប់ប។	

អំណែន ៤. សេចក្តីអរ :

ពាក្យរោង

ពាក្យមានំណារ	ជានាមនៃអរ	ជាកិរិយាល័យ
ចេញមកជានាម	ប្រើតាមប្រព័ន្ធ	ដោយករណ៍ប្រាប់
កុំចែមពាក្យថ្មី	ឱ្យប្រើស្របពេលហើយ។	អំណារ» ផ្ទះឡើយ
ប្រព័ន្ធភាពបើចែម	និស៊ិមនើសំបុរាណើយ	នឹងទៅជាប៉ូយើយ

អំណួន ៥. ការពេលអូត, សម្បូត :

ពាក្យរោង

អំនួនជានាមស្បែ	មានសំបុរាប់ថាកំប្រើ-	«សេចក្តី» ដើមសិស៊ិមនើ
	កាំងកំប្រើ «ក្តី» ដីរឿងើយ។	

អំពុជ ៥. បំណានចំនួន, បើចានជា :

ពាក្យរោង

គិតសិនកំឡាយ	អំពុតនឹងឱ្យ	ត្រូវដើរដែងនឹង
ឱ្យដាច់តែម្អាង	ស្រួលដាងឱ្យខ្សើ	ប្រព័ន្ធផ្លាងជ្រើន
	នឹងសងវិញទេ។	
ការឱ្យមានបី	ម្អាយគីឱ្យខ្សើ	ម្អាយឱ្យទេ
ដោយចិត្តអាណាពិត	មេត្តាល្អាង់គេ	ម្អាយដោយវិន

ឱ្យព្រោះគាត្យមេ

អំពើ ន. ការដែលធ្វើ, អីទៅដែលត្រូវធ្វើ (កម្ពុជា) :

រោគរុគ្រាន្យ

ពាក្យចាំអំពើ

កែវិកមកពីធ្វើ

បាលីហោកម្ពុជា

ព្រះពុន្ធប្រាប់ចាំ

ត្រូវសព្វចងចាំ

សុខទុកសុវត្ថា

កែវិកពីអំពើ។

អំពើ ន. ឈ្មោះដំណាំមួយពួក, ដើមមានច្នាំងដូចបុស្សី, សាច់ផ្លូតជាប
ពេញដោយទីកមានរស់ផ្ទះម សម្រាប់ប្រើការយកមកទំនាក់ពាណិជ្ជកម្ម
ផ្ទះម, គាបយកទីកប្បរាំងាស់ទីកធ្វើស្តីរ៉ា :

រោគរុគ្រាន្យ

អំពេទោះនៅក្នុងការតាម

មិនធម៌សនាមសាធារណ៍ធ្វើម

បង្កើតគំនិតស្រួលនៃមេ

នោះមាននូវមីនុយកិច្ចិកឱ្យ

នៅតែប្រព្រឹត្តិដីសុចិត្តិ

មិនស្រីតនឹងកម្ពុជាមិនបី

នោះតែតិះមឱ្យស្រីដី

សុវត្ថិភាពសម្រេច:មិនមួយឯកសារឱ្យ

អំពើថ្មីប្រព្រឹត្តិក្រោម ន. ឈ្មោះរាជធានីបុត្រដែលមានឡាងខ្លួន :

រោគរុគ្រាន្យ

ពួកគ្រឹងស្រីឱ្យ

ពាក់រាជធានី

អំពេទប្រកាយ

នាំគ្រាប់រោង

តាមដូរដៃយោ

ដំណើរកាយ

ពួកឱ្យដីរមុខ។

ខំពិត្យ បុ ខំពេជ្ជ នឹង ពាក្យសាមញ្ញសម្រាប់និយាយដោយប្រចាំប៉ារាយ
មកពីពាក្យ ឥឡូវនៅលើពិត្យ :

ମେହୁରାକ୍ଷୁଣ୍ୟ

យើងការមកទិញ
 អីវាន់អំមិញ
 រួចរាល់បាត់ខៅ
 រាជាណីផ្លូវ
 ម្មាយមិនដែលនៅ
 ជីតផ្លូវកេវរដ្ឋូវ
 ត្រឡប់កេងបុណ្ឌ។

ឧំពិន្ទុរាជ សី. អ. បុ ធុ. ប្រធានា កំដែង, មិថុនា ជាមួយ; ដែលគាំងផ្លូវកិត :

ពេជ្ជក្រុងរបៀប

កិតកំយកត្លាកំង	ទៅជាកំងឡាភេង	គំងស្ថារពីអស់
បែនិកទោរក	ដល់ទ្រព្យរបស់	ឲ្យដល់អម្រេស់-
	អម្រក់ដ្ឋុច។	
នេះគីកម្មការ	ដែលគូរកែទាំង	គូររាងគូរគេច
ចុះបើមិនឯង។	ធើបើងអួចមេច	ណែបងដឹងសាច់គ្រេច
	រាក់ប្រជាមស់ហើយ។	

អំពី ក្រុមហ៊ុនជាសម្បាន, ក្រុមហ៊ុនត្រូវលើខ្លួន, ក្រុមរាប់រង :

ମେହୁରାକ୍ଷୁଣ୍ୟ

ខ្លួនជានា- បើបេរជារា	អេវាងដ្ឋូសវា ធ្វើតាមចំណង ច្បាប់ខ្លួល។	ស្សីពរស្តុតត្រង់ ឱ្យឱសពីអង់
-------------------------	---	--------------------------------

អាសយដ្ឋានទីលេខ ក្រោមពេជ្ជការណ៍នៃអាសយដ្ឋាន ពាណិជ្ជកម្ម

អក្សរខ្មែរដើរដៃនៅជាយសារខ្ពស់	ពីបីកានបំផែខ្សោត់ខស
ជនខ្ពស់គ្រប់ត្តាកវិន្វ័យប្រស	ពីបីកានបង្គុលឱ្យខ្ចប់ង់។
ជនខ្ពស់ស្រុះត្តាបើកតម្លៃដែល	ដីឡើងពាក្យរោចស៊ិជាយដូចត្រួត
ខ្ពស់ជាប្រហាស្សីខ្ពស់ជាសង្គរ	ខ្លឹប្រើដឹងអក្សរជាតិ។
អក្សរិបត្តិជាតិរិបត្តិ	ខ្សោយខ្សោត់រាត់រាយក្រាយយេរោះយ្យាត
ហាតុនេះខ្ពស់យើងកុរាត	ត្រូវក្រារជាតិឡើងបីង។
បិដីដីមិនដល់កុដីចេះ	ចំណោះតិចតុចស្សុចសិនស្សីង
បិចដីច្បាស់លានត្រូវខ្លឹប្រើដឹង	កុដីកសិនបីងខ្លឹបេះង់។
ចំណោះកិតមានប្រាង់ការរៀន	កម្លិលយុវវប្បធម៌កុសិលម្លៃង
ធ្វើឱ្យគេសិចគេកាត់ក្រង	ស្ថាក់សែនងទេកិវិះតន់ទេ។
ត្រូវឱះគន់ខ្សោនិងជាមុន	កុម្លិសិយសុនិសុននទេ
បិន្ទុល់ពុំយល់ត្រូវស្សុរោត	តែម៉ោកអីទេថ្មីទេ។
បុរាណាថោះម៉ោកអីនឹងដែ	ថ្មីអិនីងមាត់រោលសិរិ
រុវវទៅស្សុរោតទៅកិច្ចាត់បិ	អិវិជ្ជដីចេះប្រសិរិរាល់។
ចាន់ចោះបិន្ទុដីកុដីចេះ	បិមានចំណោះឱ្យជាកច្បាស់
បិសិនីងហិយចាប់ខ្លួចរាល់ក្រាស់	ត្រូវចេមកម្មាស់ដូសាថ្មាត់។
អបស្សបីៗបីនុយកកម្មាស់	កុចាំងកុប្រាសហ្មាលមាត្រា
ប៉ះដីរឿនីតទៅកិច្ចាត់ជា	ទោលបុប្ផារម្បនិងជាមុន
បិចេះអក្សរិបត្តិនាសា	នែជាតិរាយកុប្រឈនសិន

ជាប់សព្វប្រសាយឆ្លាយជាប់កន
កាលដែលប្រារព្យិនប្រសាយ
ទ្វាយើរលេចកូវជាដែលទិន
ត្រូវប្រើឱ្យមកជាលេចកូវ
ស្ថាប់យល់មិនអាចបែងប្រើប្រ
អ្នករៀនភាសាជាសបរឡស
កាលខ្ពសកំពុងរៀនប្រើប្រាត
នេចធិនិតមកភាសាភ្លាស
សម្រោះសង្គមគួរបាន
អ្នករៀនសំស្តីប្រាប់បាន
យល់ខ្ពសនៅក្នុងដីមច្ចាស
តិដ្ឋៈ ប្រាបី ប្រចា យោ
ត្រដៃមានលេចកូវចាត់ស្ថាលុង
ប្រារាំងពិរកតែស្មោរបានតែតែ
អ្នកដែលមិនមេះទ្វាស្ថាប់
មិនប្រាបីទ្វាបីជាទាខ្សោន
ពាក្យខ្ពសចាត់ខ្សោនកើតិក្រាល
តែដែកពុរិន្ទ្រត្រតាមសម្រួល
កុំមេះតែដែកតាមចិត្តខ្ពស
ពាក្យអីយ និង ធមិយ នូវរដ្ឋុងត្រា

សុនត្រនប្រសាយឆ្លាយកូវិត ។
ត្រូវិតនាយកាយជាយិតិត្រ
សិមប្រកាំដឹតតាមពាក្យខ្ពស ។
ដែលខ្ពសប្រសន្តិអាមិះដ
ត្រីមត្រូវតាមរូបលេចកូវិត ។
ម្រោះសដោយការតែតែបើតិត
ប្រជិតទ្វាបំតាមរូបសព្វ ។
ទ្វាយលំសំដូនដែលជាយស្ថាប់
កូវិតបំប្រើប្រាតនាំនៅប្រើប្រាត ។
ប្រើប្រាតសេចកូវិញ្ញារះតីនូវដែង
ចូលក្នុងរឿងសិរីខ្សោសអ្នករៀន ។
អ្នករៀនយុកវិវិតីនូវមេះ ។
ប្រជិតចាត់យោហោងជាប់សព្វ ។
ខ្ពសដឹងចិត្តជាប់យោហោងប្រើប្រាប់
បង្ហាប់ចាត់ទ្វាកាន់បើក្រាល ។
នេះហោងត្រូវមួលបុត្រកាល
ត្រមានប្រើប្រាតពីពាក្យខ្ពស ។
តាមការពុចន់ ។ ដែលមានច្បាស
ទ្វាការពុចន់ច្បាសខុសមាត្រា ។
ដូចជាប្រុន ធមិយ ម៉ូចឡើយចា

ស្ថាប់បងមិនរូបស្ថាន្តា	ធ្វើជាមិនរូបត្រាងវិនិច្ឆ័ន់? ។
ព្រះប្បាកសមេចព្រះហិរញ្ញ	ត្រូវដ្ឋានបញ្ញាក់ដោយផ្តល់នូវ។
ក្នុងការព្យីព្រះអង្គដែលមានចូល	សំណួនសម្រួលឱ្យតែមានផ្តល់។
កីឡាឯើកតម្រាប់	ពីនូវប្រព្រាប់កាត់រិលីន់
វិបុលបែបនោះមិនត្រាប់ត្រង់	ទុនពិបំណាងអ្នកប្រាជ្ញចាស់។
មានអ្នកដែងការព្យីខ្លះហើយថា	មេចមិនរាជាណ្យជាក់ចោរស់
ប្រជាកិរិយាស្ត្រខសណាស់	គ្មានាស់សម្រួលឱ្យដោលចោរ។

វេត្តខណ្ឌកាលោម ក្រុងកំពង់, ថ្វីទី១៧ ខែមករា

ଇ. କ୍ଷ. ହଜିଏତ୍ତ / ଇ. କ୍ଷ. ଉଣ୍ଡିଲାଳ

ពេលវេលាភ្លេខាងក្រោមនេះ

នៅក្នុង រាជរាជធីរដ្ឋបាលរាជក្រឹង ពាណិជ្ជកម្ម

នាយក គិត បុ ធុ. លាស, ឃ្លាត, កន្លែកចេញ; សាយ, ថយកម្ពាំង, ថយ
អំណាច។

និគិតិ ធុ. រាយមាយ, ចាប់នេះថាប់នោះមិនធ្វាន់ត្រូវណា។

ទ្រពួនុវត្ថុ គិ. ន. ដែលប្រមូលចូលប្របល់គ្មាន់ពាក់ឆ្នាក់ជាដុំ, ដែលប្រមូល
ប្របុកប្របល់គ្មាន់។

នាយកអគ្គន៍ ធុ. ដែលប្រគោះបាន់បាក, ដែលតាំបាកកំហែង។

និគិតិ គិ. បុ ធុ. (និ. និគិតិ) មិនប្រទេះបាក, ឃ្លាងបាក; មិនសមបំណង,
តតបានអើ។

និគិតិ គិ. រដ្ឋធនិលរល់ក៉ត្តិស្តារពី។

នាយកអគ្គន៍ ន. ព្រះបរមនាមក្បែត្រកម្ពុជរដ្ឋម្មោយព្រះអង្គសោយរាជ្យគឺដោ
ក្នុងក្រុងឯកជាន់បានជួយ។

និគិតិ គិ. ន. បុ ធុ. ព្រៃនៅ, តព្រៃន; ព្រះព្រៃន; ប្រៃន។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ និង ព្រះបាទ

សាសនាខ្មែរ ព្រះមហាក្សត្រ និង ព្រះបាទ = ៥៧៩

ព្រះសាសនាខ្មែរ ព្រះមហាក្សត្រ និង ព្រះបាទ

ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង បញ្ជី ឬក គ្រូ អ្នកគ្រូ
និស្សិត ទំនាក់ទំនង មេត្តាផ្លូវក្រោម ក្រោម ឬក គ្រូ អ្នកគ្រូ
ស្ថាបនាប្រជាធិបតេយ្យ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

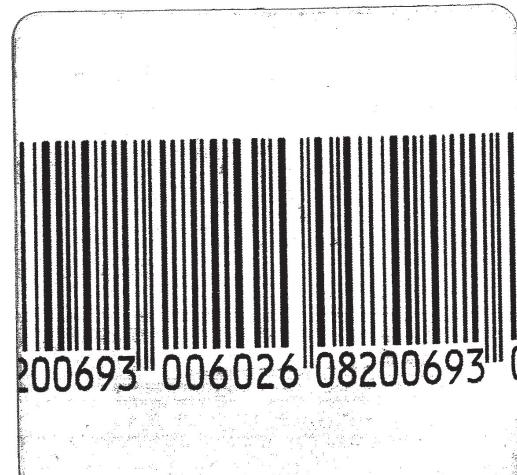
ស្ថាបនាប្រជាធិបតេយ្យ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

ខ្លួន ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ និង
ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

ចំណោះទីក្រុង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

ខ្លួន ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

ខ្លួន ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ និង ព្រះពេជ្រ គុណ ឯកទំនាក់ទំនង ក្រោម ឬក គ្រូ

ស្ថិតិថ្លែង

- ១- ប្រព-ធមាន រៀបនានុក្រមខ្វោ យោះពុម្ពគ្រានីដៃ ព.ស. ២៥៦៧-២៥៦៨
គ.ស. ១៩៦៧-១៩៦៨, ការធ្វើយូរសំពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ
- ២- ឈើ-ទីផ្ទើ រៀបនានុក្រមសុវត្ថិភាពអធិប្បាយនានីទី១
- ៣- ឈើ-ទីផ្ទើ រៀបនានុក្រមសុវត្ថិភាពអធិប្បាយនានីទី២
- ៤- ចំណោះ (១៩៩៩) វិជ្ជមាននៅប្រាំឆ្នាំ អវិជ្ជមាននៅប្រាំឆ្នាំ និងបរិធាតុរបស់វា
សាកលវិទ្យាល័យក្នុមិន្ទភ័ព្យ
- ៥- ចំណោះ (២០០១) គោលការណ៍នៃការបង្កើតពាក្យនិងកម្ដិពាក្យ
សាកលវិទ្យាល័យក្នុមិន្ទភ័ព្យ
- ៦- ចំណោះ (២០០៣) ធាតុរៀបចំប្រើប្រាស់បង្កើតពាក្យក្នុង
ភាសាខ្មែរ សាកលវិទ្យាល័យក្នុមិន្ទភ័ព្យ
- ៧- ចំណោះ (២០០៥) ការកំណត់ប្រព័ន្ធទាក្យក្នុងភាសាខ្មែរ : ត្បូនាទី
នៃបុរបទ នាន និងផ្នែកដែក [-ខេត្ត/ធម៌] / [-ខេត្ត/ឈ-] សាកល-
វិទ្យាល័យក្នុមិន្ទភ័ព្យ
- ៨- អគ្គនភ័ព្យ នគ-នុវត្ត នានុខ្វោ
- ៩- ឈើ-បានផែ កម្មុជសុរីយា
- ១០- ឧកញ្ញា សុត្តនប្រើជាតិត្រួត គគិយហកនានីទី១
- ១១- ប្រាជ្ញិមិនោន័យ នេខេ-នោល សារូរោយ, ប្រានិងយោរងៗ, ការធ្វើយ
បន់ពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ, ព.ស. ២៥៦៨ គ.ស. ២០០០

- ១៧- ព្រះគ្រួសិរីសោរតាំណា ទិន្នន័យ, បនាគ្មេងក្រមុជ្យបន្ទាតិ, ការដ្ឋាយបស់
ពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ, ព. ស. ២៤៣៨ គ. ស. ១៩៩៨
- ១៨- ព្រះគ្រួសិរីសោរតាំណា ទិន្នន័យ, បនាគ្មេងក្រមុជ្យបន្ទាតិច, ការដ្ឋាយបស់
ពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ, ព. ស. ២៤៣៨ គ. ស. ១៩៩៨
- ១៩- ព្រះគ្រួសិរីសោរតាំណា ទិន្នន័យ, បនាគ្មេងក្រមុជ្យបន្ទាតិ៣, ការដ្ឋាយបស់
ពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ, ព. ស. ២៤៣៨ គ. ស. ១៩៩៨
- ១៤- ខ្សែត-កីឡ នាល់ខ្សែ
- ១៥- វចនាគ្មេងខ្សែ KHMER DICTIONARY, ការដ្ឋាយបណ្តាតារអង្គរដី
ព. ស. ២៤៤៨ គ. ស. ២០១១
- ១៦- ដៃយោករណីសំស្តីត
- ១៧- ធាតុសង្គ័ះ
- ១៨- សន្តាគ្មេងក្រមុជ្យបន្ទាតិដែលបានបង្កើតឡើង (អដ់គ្រួស-ប្រាក់ដែល)
- ២០- វចនាគ្មេងអក្សរិន្ទុនៅនាល់ខ្សែ, ការដ្ឋាយបសិរីក្រសាននាលាដាតិ
- ២១- ប្រស្ថាកថ្នាមូលធម៌: កិតកដិឡស-ឧណាគិនិឡស, ការដ្ឋាយបសិរីក្រ
សានពុទ្ធសាសនបណ្តិត្យ
- ២២- ទីនឹង-ទីបុរាណ អភិប្បាយវចនាគ្មេងក្រមុជ្យបន្ទាតិ
- ២៣- ឈរឯក សាយ ចេខាង ព.ស. ២៥៤៨, គ.ស. ២០០៥
- ២៤- ធគសារពាណា

វិទ្យបន្ទាន់

លោក ឌីជីថល កៅតនៃខ្មៅទេស ក្នុងគ្រប់សាធារណ៍ នៅក្នុងភ្នំពេញ យុម្ភរបុសី ស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ

ការងារ

- ២០០៤ បរិញ្ញាបត្រជាន់អ្នករសាល្យដ៏ខ្ពស់ នៅសាកលវិទ្យាល័យខេមរោះ
- ២០០៥ បរិញ្ញាបត្រអ្នករសាល្យអង់គ្លេស នៅសាកលវិទ្យាល័យបៀវប្រាយ
- ២០០៦ សញ្ញាបត្រពុទ្ធកម្មធ្វើមសិក្សាគុទ្ទិយភ្នំពេញ នៅពុទ្ធកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ
- ២០០៧ សញ្ញាបត្រពុទ្ធកម្មធ្វើមសិក្សាបច្ចុប្បន្ន នៅពុទ្ធកសាកលវិទ្យាល័យសាមេរ ខេត្តក្រចេះ
- ១៩៩៦ ពុទ្ធកបច្ចុប្បន្នសិក្សាផ្លូវការ យុម្ភរបុសី ស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ
- ១៩៨០ សាលាបច្ចុប្បន្នសិក្សាបច្ចុប្បន្ន យុម្ភរបុសី ស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ

ចុះនាំផែនលិខានេះ

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិតាលាយខេរនៃខេត្តកសិក្សាការគេរាយជ័យក្រុមប្រឹក្សា

សមាជិកគេរាយកម្ពុជាតាលាយនៃខេត្តកសិក្សាការគេរាយជ័យក្រុមប្រឹក្សា

សមាជិកគេរាយកម្ពុជាតាលាយដែលបានក្រុមប្រឹក្សាជាតិតាលាយខេរនៃខេត្តកសិក្សាការគេរាយជ័យក្រុមប្រឹក្សា

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិតាលាយខេរនៃខេត្តកសិក្សាការគេរាយជ័យក្រុមប្រឹក្សា

ប្រធានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិតាលាយខេរនៃខេត្តកសិក្សាការគេរាយជ័យក្រុមប្រឹក្សា

ISBN-13 : 978-99963-705-2-6

9 789996 370526